

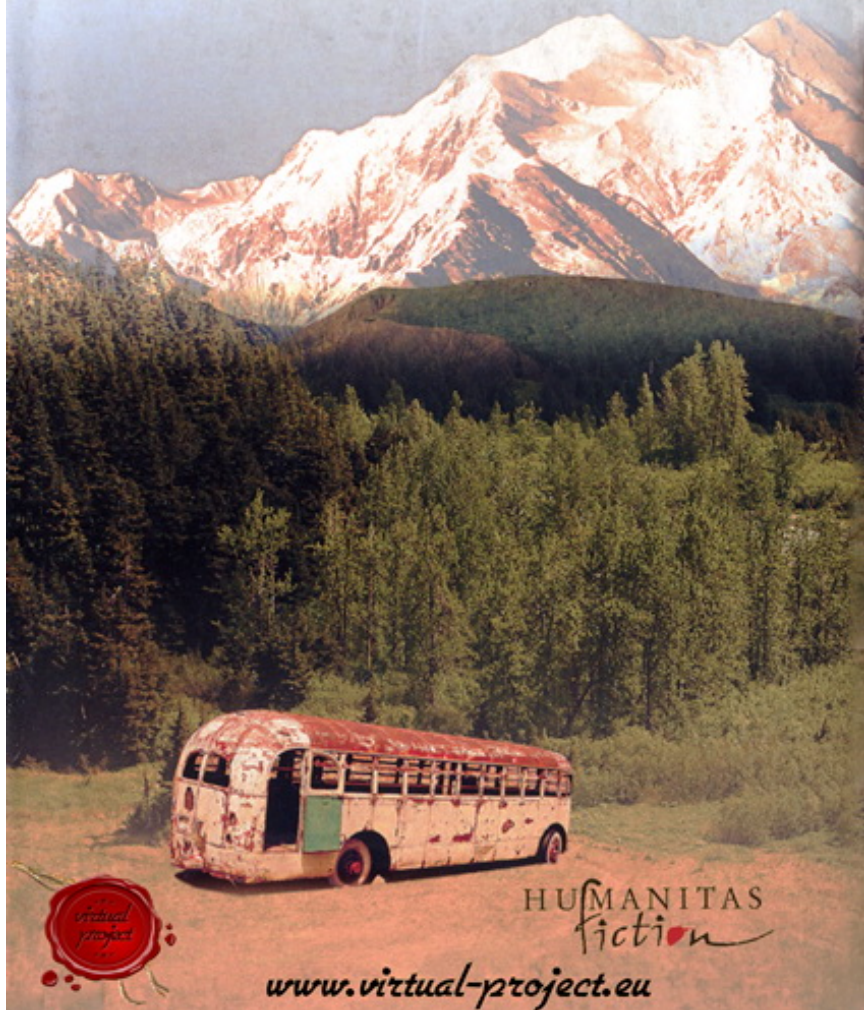
Raftul
Denisei

INTO THE WILD

un film fascinant, în regia lui Sean Penn

Jon Krakauer

În sălbătie

HUMANITAS
fiction

www.virtual-project.eu

**Raftul
Denisei**

HUMANITAS
fiction

JON KRAKAUER
ÎN SĂLBĂȚIE

Traducere din engleză și note:
IULIA BLAGA

Original: INTO THE WILD (1996)

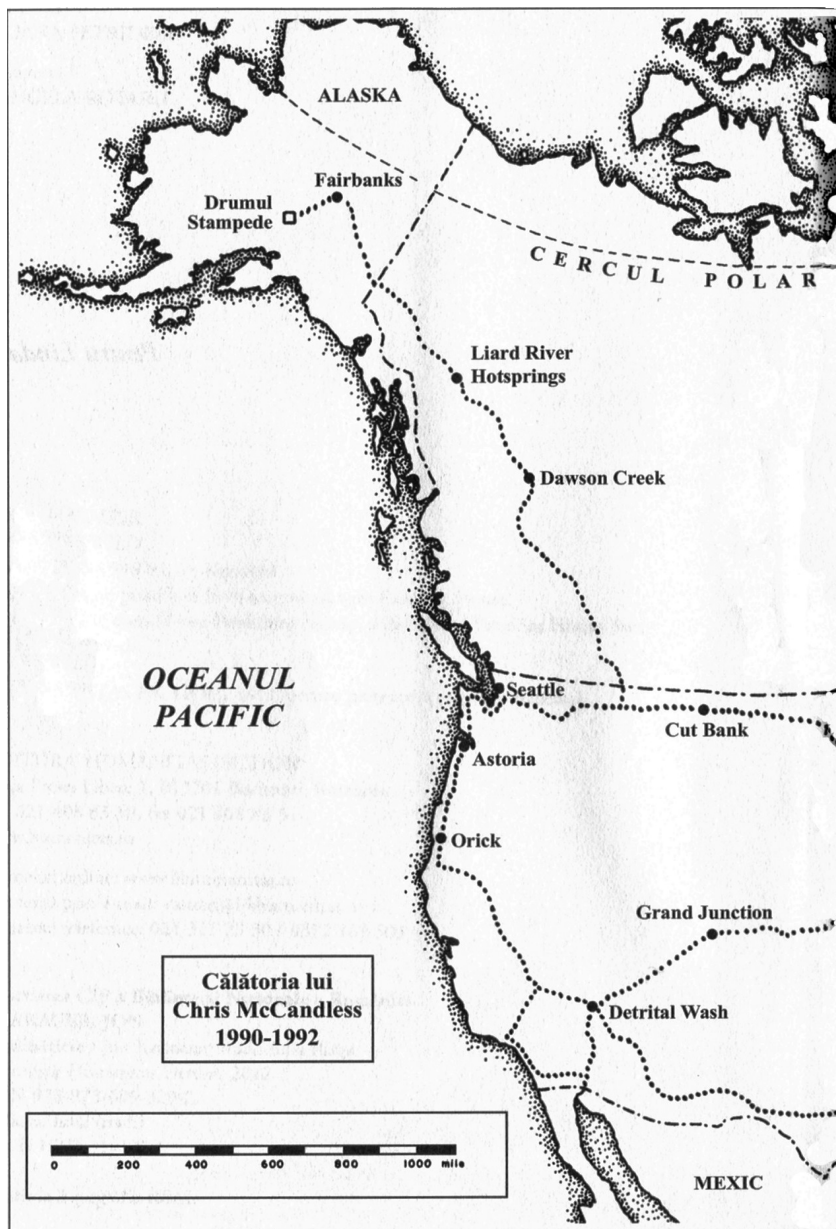

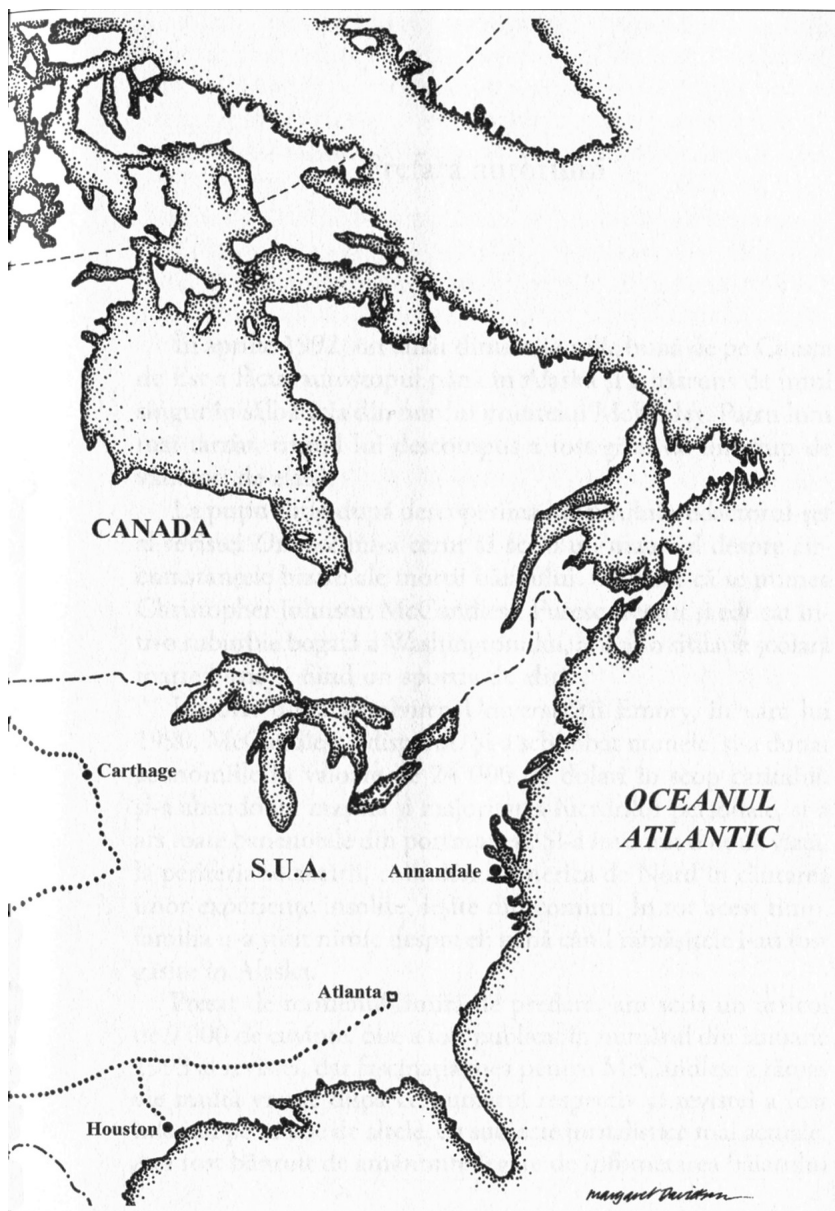
virtual-project.eu

EDITURA:
HUMANITAS FICTION
ANUL 2012

ISBN 978-973-689-329-2

Pentru Linda

Prefața autorului

În aprilie 1992, un tânăr dintr-o familie bună de pe Coasta de Est a făcut autostopul până în Alaska și a pătruns de unul singur în sălbăticia din nordul muntelui McKinley. Patru luni mai târziu, trupul lui descompus a fost găsit de un grup de vânători de elani.

La puțin timp după descoperirea cadavrului, redactorul-șef al revistei *Outside* mi-a cerut să scriu un material despre circumstanțele bizare ale morții băiatului. S-a aflat că se numea Christopher Johnson McCandless. Fusesse crescut și educat într-o suburbie bogată a Washingtonului, având o situație școlară foarte bună și fiind un sportiv de elită.

Imediat după absolvirea Universității Emory, în vara lui 1990, McCandless a dispărut. Și-a schimbat numele, și-a donat economiile în valoare de 24.000 de dolari în scop caritabil, și-a abandonat mașina și majoritatea lucrurilor personale, și-a ars toate bancnotele din portmoneu. Și-a inventat o nouă viață, la periferia societății, colindând America de Nord în căutarea unor experiențe insolite, ieșite din comun. În tot acest timp, familia n-a știut nimic despre el; până când rămășițele i-au fost găsite în Alaska.

Presat de termenul-limită de predare, am scris un articol de 9.000 de cuvinte, care a fost publicat în numărul din ianuarie 1993 al revistei, dar fascinația mea pentru McCandless a rămas vie multă vreme după ce numărul respectiv al revistei a fost înlocuit pe tarabe de altele, cu subiecte jurnalistice mai actuale. Am fost bântuit de amănunte legate de înfometarea băiatului și de paralele vagi și neclare dintre evenimentele vieții lui și cele ale propriei mele vieți. Nedorind să mă despart atât de curând de McCandless, mi-am petrecut mai mult de un an trasând sinuosul drum care l-a dus spre moarte în taigaua din Alaska, vânând fiecare detaliu al peregrinărilor sale cu un interes ce friza obsesia. Încercând să-l înțeleg pe McCandless, am ajuns, în mod inevitabil, să reflectez asupra unor subiecte mai largi: fascinația pe care o are sălbăticia

asupra imaginarului american, vraja pe care o exercită activitățile pline de risc asupra tinerilor de o anumită structură, legătura complexă și foarte încărcată emoțional dintre tați și fii. Rezultatul acestei anchete dificile este cartea pe care o aveți în mână.

Nu pretind că aș fi un biograf imparțial. Povestea ciudată a lui McCandless a atins o coardă sensibilă, care a făcut imposibilă relatarea faptelor fără a mă implica emoțional. Am încercat – și cred că în mare parte am și reușit – să rămân o voce discretă pe tot parcursul povestirii. Dar să-l avertizăm pe cititor: am întrerupt povestea lui McCandless pentru a introduce fragmente dintr-o povestire legată de propria mea tinerețe. Am făcut-o în speranța că experiența mea va arunca, indirect, puțină lumină asupra enigmei lui Chris McCandless.

A fost un tânăr extrem de puternic, având o doză de idealism ce nu se împăca ușor cu existența modernă. Atras de scrierile lui Lev Tolstoi, McCandless admira mai ales felul în care marele romancier renunțase la o viață plină de belșug și de avantaje, alegând să trăiască printre cei nevoiași. În timpul liceului, McCandless a adoptat ascetismul lui Tolstoi și rigoarea lui morală într-un mod care la început i-a surprins, apoi i-a alarmat pe cei apropiați. Când băiatul a pornit spre sălbăticia din Alaska⁽¹⁾, nu își făcea iluzii că va ajunge într-un tărâm unde curge lapte și miere. Pericolele, greutățile și renunțarea tolstoiană erau exact ceea ce căuta. Și asta a și găsit, cu asupra de măsură.

În cea mai mare parte a celor șaisprezece săptămâni chinuitoare, McCandless s-a descurcat mai mult decât bine. Firește, dacă n-ar fi făcut una sau două greșeli mărunte, ar fi ieșit teafăr din păduri, în august 1992, la fel de anonim pe cât intrase în aprilie. Dar greșelile lui nevinovate s-au dovedit cruciale și ireversibile, numele lui a ajuns în tabloide, iar familia, răvășită, a fost lăsată să strângă cioburile unei iubiri teribile și dureroase.

Un număr surprinzător de mare de oameni au fost afectați de povestea vieții și a morții lui McCandless. În săptămânile și lunile care au urmat publicării sale, articolul din *Outside* a

generat mai multă corespondență decât orice alt material publicat vreodată de revistă. Cum era de așteptat, aceste scrisori reflectau puncte de vedere cu totul diferite. Unii cititori nutreau o admirație imensă pentru curajul și ideile nobile ale băiatului; alții tunau și fulgerau, susținând că fusese un idiot nesăbuit, un ȋicnit, un narcisist care a murit din ignoranță și prostie, și că nu merita atât de multă atenție din partea presei. Părerile mele în legătură cu acest subiect vor fi cunoscute în cele ce urmează, dar îl voi lăsa pe cititor să-și formeze propria opinie despre Chris McCandless.

JON KRAKAUER
Seattle, aprilie 1995

ÎN SĂLBĂTICIE

CAPITOLUL UNU

În interiorul Alaskăi^{2}

27 aprilie 1992

Salutări din Fairbanks! Wayne, îți scriu pentru ultima oară. Am ajuns aici acum două zile. A fost foarte greu să găsesc mașini în Yukon. Dar până la urmă am ajuns.

Te rog să returnezi către destinatar toate scrisorile pe care le primesc. S-ar putea să treacă mult timp până când mă voi întoarce în Sud. Dacă această aventură se dovedește fatală și nu vei mai auzi de mine, vreau să știi că ești un om extraordinar. Pășesc acum în sălbăticie. Alex

CARTE POȘTALĂ PRIMITĂ DE WAYNE WESTERBERG
ÎN CARTHAGE, SOUTH DAKOTA

Jim Gallien parcursese șase kilometri și jumătate de la ieșirea din Fairbanks, când l-a observat pe autostopistul care stătea în zăpadă, pe marginea drumului și cu degetul ridicat, tremurând în răsăritul gri al Alaskăi. Nu părea om în toată firea – avea optsprezece, cel mult nouăsprezece ani. O armă i se ițea din rucsac, dar tânărul părea destul de prietenos. Un autostopist cu un Remington semiautomat nu e genul de imagine care să-i surprindă pe șoferii din cel de-al patruzeci și nouălea stat. Gallien a tras pe dreapta și i-a zis puștiului să urce.

Autostopistul și-a aruncat rucsacul pe bancheta din spate a Fordului și a spus că-l cheamă Alex. „Alex?” a întrebat Gallien, așteptând numele de familie.

„Doar Alex”, a replicat tânărul, fără să muște momeala. Un metru șaptezeci și unu sau șaptezeci și doi, constituție athletică, pretindea că are douăzeci și patru de ani și că e din South Dakota. A explicat că vrea să ajungă cât mai departe posibil de limita Parcului Național Denali și că intenționează să pătrundă adânc în sălbăticie și să trăiască acolo timp de

câteva luni.

Gallien, de profesie electrician, era în drum spre Anchorage, situat la 384 de kilometri depărtare de Denali, pe șoseaua George Parks. I-a spus tânărului că o să-l lase unde dorește. Rucsacul lui Alex cântărea doar vreo unsprezece kilograme, ceea ce lui Gallien – vânător priceput, om de-al locului – i se părea un bagaj neverosimil de ușor pentru o ședere de câteva luni în sălbăticie⁽³⁾, mai ales primăvara devreme. „Nu avea nici suficientă mâncare, nici suficient echipament, așa cum te-ai aștepta de la cineva care pleacă într-o astfel de călătorie”, își amintește Gallien.

A răsărit soarele. În timp ce rula pe sub crestele împădurite de deasupra râului Tanana, Alex privea lung întinderea măturată de vânt a *muskeg*-ului⁽⁴⁾ care se întindea spre sud. Gallien se întreba dacă nu cumva îl luase în mașină pe unul dintre trăsniiții aceia, care vin din celelalte state să pună în practică fanteziile lui Jack London. De multă vreme, Alaska e ca un magnet pentru visători și dezmoșteniți, oameni care cred că imensitatea virgină a Ultimei Frontiere le va astupa găurile din propria viață. Dar acest loc e necruțător, nu dă doi bani pe speranțe sau doruri.

„Oamenii din afară”, zice Gallien cu voce tăragănată și sonoră, „cumpără un număr din revista *Alaska*, o răsfoiesc și își spun: *Ia să mă duc acolo, să trăiesc în sălbăticie; ia să mă duc să simt și eu ce-i aia viață adevărată.* Dar, când ajung aici și pătrund în sălbăticie, descoperă că nu e cum scrie în reviste. Râurile sunt mari și repezi. Țânțarii te mănâncă de viu. În multe locuri nu ai ce vâna. Traiul în sălbăticie nu e un picnic.”

Drumul din Fairbanks până la marginea Parcului Denali a durat două ore. Cu cât vorbeau mai mult, cu atât mai puțin credea Gallien că Alex e dus cu pluta. Era un tânăr plăcut și părea bine educat. L-a iscodit pe Gallien cu întrebări serioase despre ce fel de vânat mic trăiește acolo, despre fructele pe care le-ar putea mânca – „chestii de genul acesta”.

Cu toate acestea, Gallien era îngrijorat. Alex a recunoscut că singurul aliment pe care îl avea era o pungă cu patru kilograme și jumătate de orez. Echipamentul lui era sărac

pentru condițiile aspre din aceste teritorii, care în aprilie sunt încă acoperite de zăpadă. Ghetele ieftine de piele ale lui Alex nu erau rezistente nici la apă, nici la frig. Arma lui avea calibrul 22, mult prea mic pentru a putea ucide animale mari, precum reni sau karibu, pe care ar fi trebuit să le mănânce dacă intenționa să rămână mai mult timp în sălbăticie. Nu avea topor, nici spray pentru țăntări, nici ghete de iarnă sau busolă. Singurul instrument de navigație de care dispunea era o hartă a șoselelor statului, șterpelită de la o benzinărie.

La 160 de kilometri depărtare de Fairbanks, șoseaua începe să urce spre culmile lanțului muntos Alaska. În timp ce camionul se clătina pe un pod peste râul Nenana, Alex a privit în jos, înspre șuvoiul rapid, și a spus că îi e frică de apă. „Acum un an, în Mexic”, i-a povestit lui Gallien, „eram într-o canoe în plin ocean și era să mă înec când s-a pornit furtuna”.

Puțin mai târziu, Alex și-a scos harta jerpelită și a arătat cu degetul spre o linie roșie, care se intersecta cu drumul de lângă orașul minier Healy. Drumul numit Stampede. Arareori folosit, nici măcar nu e marcat pe majoritatea hărților rutiere ale Alaskăi. Pe harta lui Alex, linia întreruptă o cotea la vest de șoseaua Parks și, după 64 de kilometri, se pierdea în mijlocul sălbăticiei din nordul Muntelui McKinley. Alex i-a spus lui Gallien că acolo vrea să ajungă.

Gallien a înțeles că planul autostopistului era nebunesc și a încercat să-l facă să se răzgândească. „I-am spus că acolo unde merge nu-i va fi ușor să vâneze, că ar putea trece zile întregi fără să omoare vreun animal. Când am văzut că nu reușesc așa, am încercat să-l sperii cu poveștile despre urși. I-am spus că o armă de calibrul 22 mai mult l-ar zgândări pe un urs grizzly. Alex nu părea îngrijorat. „O să mă urc într-un copac”, a zis. Copacii nu cresc atât de înalți în această zonă, i-am răspuns, și ursul poate doborî un molid pricăjit fără nicio problemă. Dar nu-i păsa. Avea replică la orice.”

Gallien s-a oferit să-l ia cu el la Anchorage, să-i cumpere un echipament ca lumea și apoi să-l ducă unde voia să ajungă.

— Nu. Mulțumesc oricum, a răspuns Alex. O să mă descurc. Gallien l-a întrebat dacă are permis de vânătoare.

— La naiba, n-am, a zis el iritat. Nu e treaba guvernului ce mănânc eu. Să se ducă dracului cu regulile lor idioate!

Când Gallien a întrebat dacă părinții ori vreun prieten știu ce are de gând să facă – dacă există cineva care ar putea fi alertat în caz că va avea probleme și va întârzia –, Alex a răspuns calm că nu, nimeni nu știa de planul lui, și că, de fapt, nu mai vorbise cu familia de aproape doi ani.

— Sunt absolut sigur, l-a asigurat el pe Gallien, că nu mă bag în ceva peste puterile mele.

„Nu-l puteai convinge”, își aduce aminte Gallien. „Era hotărât. Un adevărat fanatic. Primul cuvânt care îmi vine în minte pentru a-l caracteriza e *surescitat*. Era nerăbdător să ajungă acolo.”

La trei ore distanță de Fairbanks, Gallien a ieșit de pe șosea și și-a parcat mașina de teren pe marginea unui drum lateral, plin de zăpadă. Pe primii kilometri drumul Stampede e bine bătătorit trecând pe lângă cabane risipite printre molizi și plopî tremurători, înconjurați de buruieni. Drumul se strică dintr-odată în dreptul ultimei cocioabe de lemn. Șters și acoperit de anini, el se transformă într-o cărare neîntreținută.

Pe timp de vară, drumul ar fi fost abia schițat, dar nu greu de găsit. Acum era impracticabil din pricina celor patru zeci și cinci de centimetri de zăpadă. La 16 kilometri depărtare de șosea, speriat să nu rămână înzăpezit dacă ar fi continuat să înainteze, Gallien a oprit mașina în vârful unei culmi joase. Coamele înghețate ale celui mai înalt lanț muntos din America de Nord scânteiau pe linia sud-vestică a orizontului.

Alex a insistat să-i dea lui Gallien ceasul său de mână, pieptănul și ceea ce pretindea a fi toți banii care îi rămăseseră: 85 de cenți în monede mici.

— N-am nevoie de banii tăi, a zis Gallien, și am ceas.

— Dacă nu le iei, o să le arunc, a răspuns Alex pe un ton vesel. Nu vreau să știu cât e ceasul. Nu vreau să știu ce zi e sau unde mă aflu. Nu contează.

Înainte ca Alex să coboare, Gallien a căutat sub scaun și a tras afară o pereche de cizme de cauciuc, convingându-l pe băiat să le accepte. „Erau prea mari pentru el”, își amintește

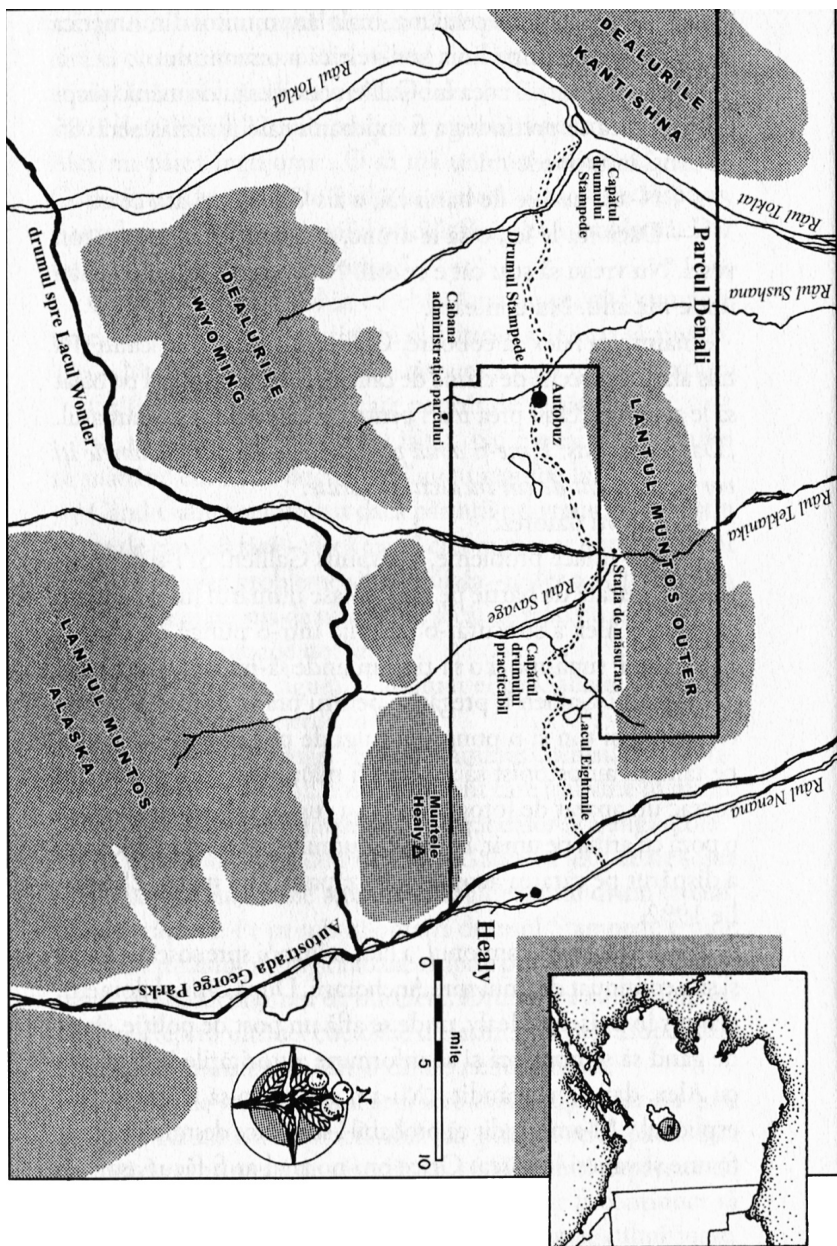
bărbatul. „Dar i-am spus: *Pune-ți două perechi de șosete, iar picioarele îți vor rămâne cât de cât încălzite și uscate.*”

— Cât îți datorez?

— Nu-ți face probleme, a răspuns Gallien. Și i-a dat puștiului o bucată de hârtie pe care notase numărul lui de telefon și pe care Alex a strecurat-o cu grijă într-o pungă de plastic. Dacă scapi, sună-mă și o să-ți spun unde să-mi trimiți cizmele.

Soția lui Gallien îi pregătise pentru prânz două sendvișuri cu brânză și ton și o pungă cu fulgi de porumb. L-a convins pe tânărul autostopist să accepte și mâncarea. Alex a scos din rucsac un aparat de fotografiat și l-a rugat pe Gallien să-i facă o poză cu arma pe umăr, în capul drumului. Apoi, zâmbind larg, a dispărut pe cărarea acoperită de zăpadă. Era marți, 28 aprilie 1992.

Gallien a întors camionul, a luat-o înapoi spre șoseaua Parks și și-a continuat drumul spre Anchorage. După câțiva kilometri, a ajuns în orașelul Healy, unde se află un post de poliție. Avea de gând să se oprească și să informeze autoritățile în legătură cu Alex, dar s-a răzgândit. „Mi-am spus că o să se descurce”, explică el. „M-am gândit că probabil i se va face destul de repede foame și va ieși la șosea. Orice om normal ar fi făcut așa.”

CAPITOLUL DOI

Drumul Stampede

*Jack London este Regele
Alexander Supertramp
Mai 1992*

INSCRIȚIE GRAVATĂ PE O BUCATĂ DE LEMN
DESCOPERITĂ LA LOCUL MORȚII LUI CHRIS MCCANDLESS

De o parte și de alta a malurilor înghețate, posomorâtă, sihla fremăta în întuneric. Nu demult, vântul despuiase copacii de veșmântul lor alb de promoroacă, iar acum, în lumina asfințitului, părea că stau aplecați unul către celălalt, negri și amenințători. Peste tot ținutul domnea o tăcere nemărginită. Ținutul însuși era de fapt dezolant la vedere, mort, încremenit în nemișcare, un pustiu atât de înghețat, încât stârnea ceva dincolo de tristețe. Parcă simțeai o urmă de râset în acele locuri, un hohot mai înspăimântător decât orice tristețe – lipsit de fericire, precum surâsul sfinxului, rece precum gheața și îngânând neîndurarea providenței. Înțelepciunea extraordinară și de neînțeles a veșniciei își râdea de zădărnicia vieții, își bătea joc de strădaniile vieții. Era, într-un cuvânt, Sălbăticia pură, ținutul cu inima înghețată de la Miazănoapte.

JACK LONDON
COLȚ-ALB^{5}

În partea nordică a lanțului muntos Alaska, chiar înainte ca meterezele uriașe ale muntelui McKinley și ale sateliților săi să cedeze în fața scundeii câmpii Kantishna, o serie de creste mai mici, cunoscute sub numele de Outer Range, se desfac de-a lungul întinderii ca o pătură boțită peste un pat în dezordine. Între crestele dure ale celor două povârnișuri din margini, de la est la vest, se întinde o albie de vreo opt

kilometri, îmbrăcată într-un covor mlăștinos format din *muskeg*, hățişuri de anini și nervuri de molizi costelivi. Drumul Stampede șerpuiește prin această luncă încâlcită și vălurită. Este drumul pe care Chris McCandless a pornit-o spre sălbăticie.

Drumul a fost marcat în anii '30 de un miner celebru din Alaska, pe nume Earl Pilgrim; el ducea la minele de antimoniu cu care acesta jalonase pârâul Stampede, deasupra Bifurcației Clearwater a râului Toklat. În 1961, o companie din Fairbanks, Yutan Construction, a câștigat un contract din partea noului stat Alaska (proclamat cu doar doi ani în urmă), pentru a înălța cărarea, transformând-o într-un drum pe care camioanele să poată transporta minereu tot timpul anului. Pentru a-i caza pe muncitorii care lucrau la drum, Yutan a cumpărat trei autobuze amărâte, fiecare echipat cu paturi și o mică sobă cu gaze, și le-a trimis în sălbăticie în spatele unui tractor cu șenile D-9.

Proiectul a fost oprit în 1963: până atunci se construiseră aproximativ 80 de kilometri de șosea, dar nu s-a mai ridicat niciodată vreun pod peste numeroasele râuri pe care le intersecta, iar drumul a devenit în scurtă vreme impracticabil din pricina permafrostului dezghețat și a inundațiilor sezoniere. Yutan a repus două dintre autobuze în circulație. Al treilea a fost lăsat la jumătatea drumului, pentru a le servi drept adăpost vânătorilor. În cele trei decenii de la oprirea lucrului, mare parte din ce se făcuse a fost acoperit de ape revărsate, tufişuri și lacuri formate de coloniile de castori, dar autobuzul a rămas locului.

Vehiculul abandonat e un International Harvester din anii '40 și se află la 40 de kilometri vest de Healy, ruginind printre florile de pufuliță de lângă drumul Stampede, chiar în vecinătatea Parcului Național Denali. Motorul s-a dus. Mai multe ferestre sunt sparte sau lipsesc cu totul, și sticle ciobite de whisky sunt aruncate pe podea. Stratul de vopsea verde cu alb a oxidat. Totuși, înscrisurile susțin că epava era odinioară în evidența Regiei Autonome de Transport: autobuzul cu numărul 142. În ziua de azi nu e un lucru ieșit din comun

dacă trec șase ori chiar șapte luni înainte ca în autobuz să calce picior de om, dar s-a întâmplat ca în septembrie 1992 șase oameni, în trei grupuri diferite, să ajungă la autobuzul izolat în aceeași după-amiază.

În 1980, Parcul Național Denali a fost extins dincolo de dealurile Kantishna și de nordul extrem al lanțului muntos Outer Range, dar o porțiune de teren a fost omisă: un braț lung de pământ, cunoscut sub numele de Wolf Townships, care cuprinde prima jumătate a drumului Stampede. Pentru că această porțiune de 11,2 pe 32 de kilometri e înconjurată din trei părți de zona protejată a parcului național, e plină de lupi, urși, karibu, reni și alt vânat – un secret local păzit cu sfințenie de vânătorii care știu de această anomalie. Odată deschis sezonul renilor, toamna, o mână de vânători ajung, de regulă, la vechiul autobuz aflat lângă râul Sushana, în partea vestică a porțiunii neincluse în perimetrul parcului, la 3,2 kilometri de granița acestuia.

Ken Thompson, proprietarul unui magazin de piese auto din Anchorage, Gordon Samel, angajatul lui, și prietenul lor, Ferdie Swanson, muncitor în construcții, au pornit-o spre autobuz pe 6 septembrie 1992, să pândească reni. Nu e un loc accesibil. La 16 kilometri depărtare de drumul construit, Stampede traversează râul Teklanika, un torent mâlos rece ca gheața. Cărarea coboară spre mal în dreptul unui defileu prin care Teklanika se dezlănțuie într-o fierbere înspumată. Perspectiva de a traversa acest *latte* colorat pentru a merge mai departe îi descurajează pe cei mai mulți.

Thompson, Samel și Swanson sunt însă niște locuitori tipici ai Alaskăi, a căror pasiune e să conducă *off-road*. Înainte să ajungă la Teklanika, au cercetat malurile, până au găsit o porțiune largă, nu foarte adâncă, și au luat șuvoiul piepțiș.

„Eu am intrat primul”, spune Thompson. „Râul avea aproximativ 22 de metri și jumătate lățime și era foarte iute. Mașina mea e un Dodge 4X4 nervos, din '82, cu roți de 95 de centimetri, dar apa ajungea până la capotă. La un moment dat am crezut că n-o să ajung la capătul celălalt. Gordon are la mașină un vinci de peste trei tone. A stat chiar în urma mea,

să mă poată împinge afară în cazul în care ar fi fost nevoie.” Thompson a ajuns la celălalt mal fără probleme, urmat de Samel și Swanson. Două dintre cele trei automobile aveau în remorcă două vehicule ușoare de teren, una pe trei, cealaltă pe patru roți. Au parcat mașinile pe o fâșie de prundiș, au descărcat ATV-urile și și-au continuat drumul spre autobuz în aceste vehicule mai mici, dar mai ușor de manevrat.

La câteva sute de metri dincolo de râu, cărarea se transforma într-o rețea de găuri adânci săpate de castori, în care puteai intra până la piept. Fără ezitare, cei trei au dinamitat stăvilarul de ramuri și au drenat iazurile. Apoi au continuat să înainteze, urcând spre albia stâncoasă a unui pârâu și traversând pâlcurile dense de anini. Era deja după-amiaza târziu când au ajuns, în sfârșit, la autobuz. Potrivit declarațiilor lui Thompson, au găsit „un băiat și o fată din Anchorage stând cam la 15 metri depărtare și arătând destul de speriați”.

Nici unul din ei nu intrase în autobuz, dar s-au apropiat suficient încât să-și dea seama că „dinăuntru venea un miros foarte urât”. Un steag improvizat – o jambieră roșie tricotată, cum poartă dansatorii, era legată la capătul unei crengi de anin, lângă ușa din spate a autobuzului. Ușa era întredeschisă, iar pe ea fusese lipit un bilet alarmant. Scris de mână, cu litere de tipar, pe o pagină ruptă dintr-un roman de Nikolai Gogol, se putea citi următorul text:

S.O.S. AM NEVOIE DE AJUTOR. SUNT RĂNIT, MURIBUND ȘI MULT PEA SLĂBIT CA SĂ POT PLECA DE AICI. SUNT COMPLET SINGUR, NU E O GLUMĂ. PENTRU NUMELE LUI DUMNEZEU, RĂMÂNEȚI SĂ MĂ SALVAȚI. AM IEȘIT SĂ CULEG FRUCTE DIN ÎMPREJURIMI ȘI MĂ ÎNTORC DISEARĂ. MULȚUMESC, CHRIS MCCANDLESS. AUGUST?

Cuplul din Anchorage a fost prea răvășit de conținutul biletului și de copleșitorul miros de cadavru în descompunere pentru a cerceta interiorul autobuzului, așa că Samel s-a hotărât să facă el însuși acest lucru. Privind printr-o fereastră

a văzut o armă Remington, o pungă de plastic plină cu cartușe, opt sau nouă cărți broșate, o pereche de jeanși uzați, ustensile de gătit și un rucsac scump. În partea din spate a autobuzului, pe un prici improvizat, se afla un sac de dormit albastru care părea să aibă ceva sau pe cineva înăuntru, deși, spune Samel, „era greu să fii sigur”.

„M-am urcat pe un butuc”, continuă bărbatul, „m-am întins prin geamul din spate și am mișcat un pic sacul de dormit. Era cu siguranță ceva înăuntru, dar orice ar fi fost, nu cântărea prea mult. Numai când m-am dus de cealaltă parte a autobuzului și am văzut un cap ieșind afară din sac am știut sigur ce era”. Chris McCandless murise de două săptămâni și jumătate.

Fiind un tip hotărât, Samel a decis că trupul neînsuflețit trebuie luat de acolo imediat. În vehiculul său mic ori în cel al lui Thompson nu se putea transporta un cadavru, dar nici în ATV-ul cuplului nu era loc. Puțin mai târziu, o a șasea persoană a intrat în scenă, un vânător din Healy pe nume Butch Killian. Deoarece conducea un Argo – un voluminos ATV amfibie cu opt roți –, Samel a considerat că el e cel care ar trebui să evacueze rămășițele, dar acesta a refuzat, insistând că era de competența poliției să se ocupe de astfel de lucruri.

Killian, de profesie miner, dar care lucra și ca tehnician sanitar la Departamentul de Pompieri Voluntari din Healy, avea în mașină o stație de emisie-recepție. Când a văzut că nu poate chema pe nimeni din locul unde era, a ieșit din nou pe șosea. După opt kilometri, chiar înainte să se însereze, a reușit să ia legătura cu operatorul radio de la centrala electrică din Healy. „Am un mesaj”, a spus el. „Sunt Butch. Ar trebui să chemi poliția. E un bărbat în autobuzul de lângă Sushana. Pare să fie mort de ceva vreme.”

Dimineața următoare, la ora 8:30, un elicopter al poliției a aterizat cu un zgomot asurzitor lângă autobuz, într-un vârtej de praf și frunze de plop. Polițiștii au făcut o cercetare rapidă a vehiculului și a împrejurimilor, în căutarea indiciilor unei eventuale crime, după care au plecat. Când au decolat, duceau

cu ei rămășițele lui McCandless, un aparat de fotografiat cu cinci role de film folosite, biletul lipit pe ușa autobuzului și un jurnal scris pe ultimele două pagini ale unui manual despre plantele comestibile, în care erau descrise ultimele săptămâni din viața tânărului, de-a lungul a o sută treisprezece paragrafe misterioase și lapidare.

Cadavrul a fost dus la Anchorage, unde, la institutul de medicină legală, i s-a făcut autopsia. Rămășițele erau într-un stadiu atât de avansat de descompunere, încât a fost imposibil să se determine data exactă la care a murit McCandless, dar medicul legist nu a găsit niciun indiciu de leziune internă gravă sau oase fracturate. Nici un pic de grăsime subcutanată nu îi mai rămăsese pe corp, iar mușchii i se atrofiaseră semnificativ în zilele ori săptămânile de dinaintea morții. La momentul autopsiei, rămășițele lui McCandless cântăreau 30,3 kilograme. Inaniția a fost considerată drept cauza cea mai probabilă a morții.

Biletul lipit pe ușa autobuzului avea semnătura lui McCandless, iar fotografiile, după ce au fost developate, s-au dovedit a fi cu precădere autoportrete. Dar, pentru că nu exista niciun act de identitate, autoritățile n-au putut stabili cu exactitate cine era această persoană, de unde venea sau ce căuta acolo.

CAPITOLUL TREI

Carthage

Am vrut mișcarea în locul cursului pașnic al existenței. Am vrut emoție și pericol și șansa de a mă sacrifica pentru dragostea mea. Simțeam în mine un preaplin de energie care nu-și găsea locul în viața noastră liniștită.

LEV TOLSTOI

FERICIREA VIEȚII DE FAMILIE

PASAJ SUBLINIAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRȚILE GĂSITE
LÂNGĂ RĂMĂȘIȚELE LUI CHRIS MCCANDLESS.

N-ar trebui să negăm... faptul că mereu ne-a obsedat ideea de a zburda liberi. În mintea noastră asociem acest lucru cu evadarea din istorie, din opresiune și lege, din constrângerile enervante, cu libertatea absolută; iar drumul a dus întotdeauna spre Vest.

WALLACE STEGNER

THE AMERICAN WEST AS LIVING SPACE

Carthage, South Dakota, 274 de locuitori, este un mănunchi adormit de case acoperite cu șindrilă, curți curate și depozite răzlețe cu fațade din cărămidă profilându-se timid în imensitatea șesurilor nordice, rupte de timp. Șirurile impunătoare de plop învăluie în umbra lor o rețea de străzi arareori străbătute de vehicule. În oraș există o singură băcănie, o bancă, o benzinărie și un bar stingher – Cabaret, unde Wayne Westerberg soarbe un cocteil și mestecă un trabuc, amintindu-și de Alex, tânărul acela ciudat care se aventurase în sălbăticie.

De pereții îmbrăcați în furnir ai barului Cabaret sunt agățate coarne de cerb, reclame la berea Old Milwaukee și kitsch-uri cu păsări care își iau zborul. Fumul de țigară se înalță în rotocoale deasupra grupurilor de țărani în salopete și

șepci prăfuite, cu fețe obosite și murdare, abia ieșite din mină. Folosind fraze scurte și la obiect, discută îngrijorați despre vremea capricioasă și câmpurile cultivate cu floarea-soarelui încă necoaptă, în vreme ce deasupra capetelor lor fața sarcastică a lui Ross Perot pâlpâie pe un ecran tăcut de televizor. Peste opt zile, națiunea îl va alege pe Bill Clinton președinte. Au trecut aproape două luni de când corpul lui Chris McCandless a fost găsit în Alaska.

„Asta îi plăcea lui Alex să bea”, spune Westerberg cu o expresie încruntată, amestecând gheața din cocteilul White Russian. „Stătea chiar aici, la marginea barului, și ne spunea poveștile alea nemaipomenite despre călătoriile lui. Putea vorbi ore în șir. Mulți oameni din oraș l-au îndrăgit. E cam ciudat ce i s-a întâmplat.”

Westerberg, un om plin de energie, cu umeri puternici și țcălie neagră, are un siloz de cereale în Carthage și altul la câțiva kilometri depărtare de oraș, dar își petrece fiecare vară în fruntea unui echipaj de combine, adunând recoltele din Texas până în nord, la granița canadiană. În toamna lui 1990 încheia sezonul în centrul Montanei, secera orz pentru Coors and Anheuser-Busch. În după-amiaza zilei de 10 septembrie, ieșind din Cut Bank după ce cumpăraseră piese pentru o combină stricată, a oprit să ia un autostopist, un puști prietenos care spunea că-l cheamă Alex McCandless.

McCandless era micuț de statură, dar cu fizicul vânjos al unui muncitor sezonier. În ochii lui era ceva care îți atrăgea imediat atenția. Întunecați și sentimentali, sugerau o tușă de sânge exotic – grec, poate, sau de indian Chippewa – și trădau o vulnerabilitate care l-a făcut pe Westerberg să simtă că trebuie să-l ia pe puști sub aripa lui protectoare. Genul acela de frumusețe sensibilă care le înnebunește pe femei – și-a spus Westerberg. Fața lui avea o mobilitate ciudată. Putea fi destinsă și lipsită de expresie preț de un minut, pentru a se răsuși brusc într-un zâmbet larg și supradimensionat, care îi deforma trăsăturile, expunându-i gura cu dinți cabalini. Era miop și purta ochelari cu rame metalice. Părea flămând.

La zece minute după ce l-a luat pe McCandless, Westerberg

a oprit în orașul Ethridge, să lase un pachet unui prieten. „Ne-a servit pe amândoi cu câte o bere”, povestește Westerberg, „și l-a întrebat pe Alex de când nu mai mâncase. Alex a recunoscut că de vreo două zile. Zicea că rămăsese fără bani”. Auzind asta, soția prietenului meu a insistat să-l așeze la masă, iar el a mâncat hulpav, adormind apoi cu capul pe masă.

McCandless îi spusese lui Westerberg că mergea la Saco Hot Springs, la 384 kilometri spre est, pe autostrada 2, un loc despre care auzise de la niște „vagabonzi de cauciuc”^{6}. Westerberg i-a răspuns că nu poate să-l ducă decât șaisprezece kilometri, după care va trebui s-o ia spre nord, către Sumburst, unde avea o rulotă lângă câmpurile pe care le secera. Ploua cu găleata când Westerberg se pregătea să-l lase în drum pe McCandless. „Fir-ar să fie!” i-a spus tânărului, „nu-i OK să rămâi aici, în ploaia asta nenorocită. Ai sac de dormit, de ce nu vii până la Sumburst, să înnoptezi în rulotă?”

McCandless a rămas trei zile cu Westerberg, însoțind în fiecare dimineață echipa de muncitori care pilotau mașinile greoaie de-a lungul oceanului de grâne blonde, coapte. Înainte ca fiecare dintre ei s-o apuce pe drumul lui, Westerberg i-a spus tânărului să-l caute în Carthage dacă o să aibă vreodată nevoie de o slujbă.

„După numai două săptămâni, McCandless a apărut în oraș”, își amintește Westerberg. I-a dat de lucru la siloz și i-a închiriat o cameră ieftină într-una din proprietățile sale.

„De-a lungul anilor am angajat mulți autostopiști”, spune Westerberg. „Majoritatea nu erau cine știe ce, nu prea voiau să muncească. Alex era altfel. Cel mai harnic muncitor pe care l-am văzut vreodată. Nu conta ce avea de făcut: muncă fizică grea, să curețe grânele putrezite sau să scoată șobolanii morți – treburi la care te murdărești în așa hal, încât nici tu nu te mai recunoști la sfârșitul zilei. Nu făcea niciodată treaba pe jumătate. Dacă începea un lucru, îl și termina. Pentru el era aproape o chestiune de onoare. Era, cum s-ar spune, extrem de corect. Avea standarde foarte înalte când venea vorba de persoana lui.”

„Îți dădeai imediat seama că era un tip inteligent”, spune Westerberg, terminând al treilea pahar. „Citea o grămadă. Folosea multe cuvinte pretențioase. Probabil și faptul că gândea prea mult l-a băgat în belea. Uneori se chinuia prea mult să înțeleagă mersul lumii, de ce sunt oamenii atât de des răi unii cu alții. De vreo două ori am încercat să-i spun că făcea o greșeală vârându-se prea adânc în chestii din astea, dar Alex nu se dădea bătut. Întotdeauna trebuia să aibă cel mai bun răspuns înainte de a trece la altceva.”

La un moment dat, Westerberg a descoperit într-un formular că numele adevărat al lui McCandless era Chris, nu Alex. „N-a explicat niciodată de ce și-a schimbat numele”, spune Westerberg. „Din felul în care vorbea, îți puteai da seama că ceva nu era în regulă între el și familia lui, dar nu-mi place să mă bag în treaba altora, așa că n-am întrebat niciodată.”

Dacă McCandless se simțea înstrăinat de părinții și frații săi, a găsit o a doua familie în Westerberg și în angajații lui, majoritatea locuind în casa acestuia din Carthage. Situată la câteva cvartale de centrul orașului, este o clădire victoriană cu două etaje, în stil Queen Anne, cu un plop uriaș străjuind curtea. Regulile traiului în comun erau relaxate și conviviale. Patru dintre cei cinci chiriași găteau pe rând, mergeau la băut și făceau curte femeilor împreună, fără succes.

McCandless s-a îndrăgostit rapid de Carthage. Îi plăceau inerția comunității, virtuțile ei plebee și comportamentul lipsit de pretenții. Locul acesta era o bulboană izolată, o băltoacă de lucruri aruncate peste bord, în spatele curentului, iar asta îi convenea de minune. În toamna aceea, o legătură trainică s-a format atât între el și oraș, cât și între el și Wayne Westerberg.

În vârstă de treizeci și cinci de ani, Westerberg fusese adus de mic în Carthage de către părinții săi adoptivi. Un *uomo universale* format la câmpie, el este fermier, sudor, om de afaceri, lăcătuș, mecanic desăvârșit, speculant de mărfuri, pilot licențiat, programator de computere, expert în echipamente electronice, depanator de jocuri video. La scurtă vreme după întâlnirea cu McCandless, unul dintre talentele lui

l-a făcut să intre în conflict cu legea.

Westerberg fusese ademenit într-o rețea de asamblat și vândut decodoare, care prelucrau ilegal transmisiile de televiziune prin satelit, permițându-le oamenilor să urmărească programe codificate fără a trebui să plătească. FBI a prins de veste, a organizat un flagrant și l-a arestat pe Westerberg. Acesta a acceptat un târg în schimbul unui singur cap de acuzare și, pe 10 octombrie 1990, cam la două săptămâni după ce McCandless ajunsese în Carthage, a început ispășirea unei pedepse de patru luni la Sioux Falls. Cu Westerberg la răcoare, McCandless nu mai avea de lucru la siloz, așa că pe 23 octombrie, mai devreme decât ar fi trebuit în mod normal, băiatul a părăsit orașul, reluându-și existența nomadă.

Totuși, atașamentul lui McCandless față de Carthage a rămas puternic. Înainte de a pleca, i-a dăruit lui Westerberg o ediție scumpă, din 1942, a cărții lui Lev Tolstoi, *Război și pace*. Pe prima pagină scrisese „Predată lui Wayne Westerberg de către Alexander. Octombrie 1990. Ascultă-l pe Pierre”. (Numele se referă la protagonistul cărții lui Tolstoi și la alter egoul acestuia, Pierre Bezuhov – altruist, căutător, copil din flori.) McCandless a păstrat legătura cu Westerberg în timp ce cutreiera spre vest, telefonând ori scriind lunar sau o dată la două luni. Toată corespondența sosită pe numele său era redirectionată la adresa lui Westerberg. Aproape tuturor celor pe care i-a cunoscut mai târziu le-a spus că era din South Dakota.

De fapt, McCandless fusese crescut într-o suburbie înstărită a orașului Annandale, din statul Virginia. Tatăl său, Walt, este un eminent inginer aerospațial, care a proiectat în anii '60 și '70, pe când era angajat al NASA și Hughes Aircraft, sisteme radar pentru navele spațiale, aducându-și contribuția și la alte proiecte importante. În 1978, Walt s-a lansat în afaceri pe cont propriu, punând pe picioare o mică, dar până la urmă prosperă firmă de consultanță, User Systems, Incorporated. Partenerul său în această companie era mama lui Chris, Billie. Familia avea opt copii: o soră mai mică, pe nume Carine, de

care Chris era foarte apropiat, și șase frați și surori din prima căsătorie a lui Walt.

În mai 1990, Chris a absolvit Universitatea Emory din Atlanta, unde fusese editorialist și redactor la ziarul studentesc *The Emory Wheel*, făcându-se remarcat la cursurile de istorie și antropologie, materiile de bază ale specializării lui, cu o medie de 3.72 de puncte⁽⁷⁾. I s-a propus să devină membru al Phi Beta Kappa⁽⁸⁾, dar refuzase, explicând că titlurile și distincțiile academice nu au nicio valoare pentru el.

Ultimii doi ani de colegiu îi plătise din suma de 48.000 de dolari primită prin testament de la un prieten de familie. În momentul absolvirii, rămăseseră mai mult de 24.000 de dolari în cont, bani pe care părinții lui credeau că îi va folosi pentru a studia Dreptul. „Nu l-am înțeles”, recunoaște tatăl lui. Ceea ce Walt, Billie și Carine nu știau în clipa în care au zburat spre Atlanta pentru a participa la ceremonia de absolvire, ceea ce nimeni nu știa, era că la scurtă vreme după aceea Chris avea să doneze toți banii grupului OXFAM America, al cărui scop este lupta împotriva foametei.

Ceremonia de absolvire a avut loc pe 12 mai, într-o sâmbătă. Familia a suportat un plictisitor discurs al ministrului muncii, Elizabeth Dole, după care Billie i-a făcut fotografii lui Chris, care traversa zâmbitor scena pentru a-și primi diploma.

Urma Ziua Mamei. Chris i-a oferit lui Billie bomboane, flori și o carte poștală sentimentală. Ea a fost surprinsă și extrem de emoționată. Era primul cadou pe care îl primea de la fiul ei în ultimii doi ani, de când acesta își anunțase părinții că nu va mai oferi sau primi vreodată daruri. Într-adevăr, nu cu multă vreme în urmă, Chris le reproșase părinților faptul că își exprimaseră deschis dorința de a-i oferi drept cadou de absolvire o mașină nouă și de a-i finanța studiile de Drept în cazul în care nu i-ar fi ajuns banii.

Avea deja o mașină foarte bună, a insistat el. Un simpatic Datsun B210 fabricat în 1982, ușor lovit, dar solid, cu peste 200.000 de kilometri la bord. „Nu pot să cred că vor să-mi ia altă mașină”, se plângea el într-o scrisoare către Carine,

sau cum își imaginează că o să-i las să-mi plătească facultatea de Drept, dacă mă duc acolo... Le-am spus de un milion de ori că am cea mai bună mașină din lume, o mașină care a bătut întreg continentul, din Miami până în Alaska, o mașină care pe tot parcursul miilor de kilometri străbătuți nu mi-a făcut nici cea mai mică problemă, o mașină pe care n-o s-o schimb niciodată și de care sunt foarte legat. Și totuși, ignoră ce le spun și cred că voi primi o mașină nouă! Va trebui să am mare grijă să nu mai primesc pe viitor niciun cadou de la ei, altfel vor crede că mi-au cumpărat respectul.

Chris achiziționase Datsunul galben la mâna a doua, în ultimul an de liceu. De atunci căpătase obiceiul să plece în lungi excursii solitare, când nu avea cursuri, iar în weekendul de absolvire le-a pomenit întâmplător părinților că dorește să-și petreacă vara călătorind. Cuvintele lui exacte au fost: „Cred că o să dispar o vreme”.

Niciunul din părinți n-a dat prea mare atenție anunțului său, deși Walt l-a admonestat ușor, spunând: „Totuși să treci pe la noi înainte să pleci”. Chris a zâmbit și a dat din cap, iar Walt și Billie au luat gestul ca pe o promisiune că va veni să-i viziteze la Annandale la începutul verii, după care și-au luat rămas-bun.

Către sfârșitul lui iunie, Chris, care era încă în Atlanta, le-a trimis părinților săi o copie a foii matricole: A la *Apartheid*, *Societatea sud-africană* și *Istoria gândirii antropologice*; A minus la *Politică africană contemporană* și *Criza hranei în Africa*. Atașase și un scurt bilet:

Iată o copie a foii matricole pe ultimul an. În privința notelor, lucrurile au mers foarte bine și am terminat cu o medie generală mare.

Mulțumesc pentru fotografii, trusa de ras și cartea poștală din Paris. Se pare că, într-adevăr, v-a priit călătoria. Cred că v-ați distrat de minune.

I-am dat lui Lloyd (cel mai apropiat prieten al lui Chris de la Emory) fotografia și s-a bucurat foarte mult. Nu avea nicio poză cu el primind diploma.

Alte noutăți nu prea sunt, dar începe să se facă foarte cald și umed. Salutați-i pe toți din partea mea.

A fost ultima dată când cineva din familia lui Chris a primit vreo veste de la el.

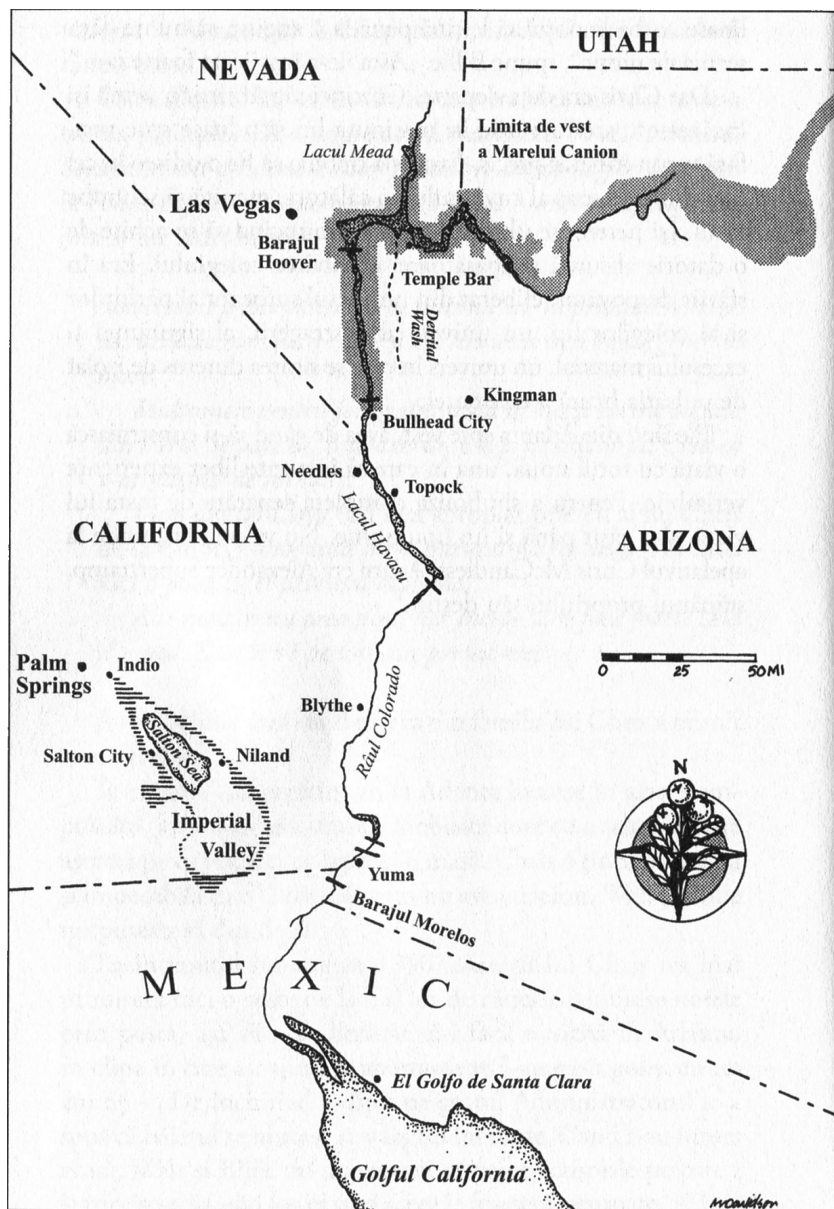
În timpul aceluia ultim an la Atlanta locuise în afara campusului, într-o cameră simplă, mobilată doar cu o saltea subțire așezată pe covor, lăzi de lapte și o masă. Chris o ținea ordonată și impecabilă ca o chilie. Și, cum nu avea telefon, Walt și Billie nu puteau să dea de el.

La începutul lui august 1990, părinții lui Chris nu mai primiseră nicio veste de la fiul lor de când le trimisese notele prin poștă, așa că s-au hotărât să-i facă o vizită în Atlanta. În clipa în care au ajuns la apartament, l-au găsit gol și cu un anunț – „De închiriat” – lipit pe geam. Administratorul le-a spus că băiatul se mutase la sfârșitul lui iunie. Când s-au întors acasă, Walt și Billie au descoperit că toate scrisorile pe care i le trimisese fiului lor în vara aceea le fuseseră returnate. „Chris lăsase vorbă la poștă să le țină până la 1 august, să nu ne dăm seama de nimic”, spune Billie. „Asta ne-a îngrijorat foarte tare.”

Dar Chris era deja departe. Cu cinci săptămâni în urmă își încercase toate lucrurile în mașinuța lui și o luase spre vest, fără vreun itinerar precis. Excursia trebuia să fie o odisee în cel mai profund sens al cuvântului, o călătorie menită să schimbe totul. Își petrecuse ultimii patru ani muncind să se achite de o datorie absurdă și apăsătoare: absolvirea colegiului. Era în sfârșit despovărat, eliberat din universul sufocant al părinților și al colegilor lui, un univers al abstragerii, al siguranței și excesului material, un univers în care se simțea dureros de izolat de pulsația brută a existenței.

Plecând din Atlanta spre vest, avea de gând să-și construiască o viață cu totul nouă, una în care să înfrunte liber experiențe veritabile. Pentru a simboliza completa

separare de fosta lui viață, și-a găsit până și un nou nume. Nu va mai răspunde la apelativul Chris McCandless. Acum era Alexander Supertramp, stăpânul propriului său destin.

CAPITOLUL PATRU

Detrital Wash^{9}

Deșertul este locul revelației, străin din punct de vedere genetic și fiziologic, auster pentru simțuri, abstract din punct de vedere estetic, dușmănos din punct de vedere istoric... Formele lui sunt îndrăznețe și sugestive. Mintea e copleșită de lumină și spațiu, de noutatea anestezică a aridității, de temperatura înaltă, de vânt. Cerul deșertului, maiestuos și uriaș, te încercuiește. În alte habitate, linia orizontului este frântă sau întunecată; aici, dimpreună cu porțiunea de deasupra, ea e infinit mai vastă decât cea a câmpurilor vălurite și împădurite de la țară... Într-un cer complet liber, norii par și mai masivi, uneori reflectând măreț curbura pământului peste concavitatea părții lui inferioare. Unghiulația formelor pe care le ia pământul în deșert le conferă o arhitectură monumentală atât norilor, cât și pământului...

În deșert pleacă profeții și ermiții; prin deșert cutreieră pelerinii și exilații. Aici au descoperit liderii marilor religii valorile terapeutice și spirituale ale izolării, care constau nu în evadare, ci în regăsirea realității.

PAUL SHEPARD,

MAN IN THE LANDSCAPE:

A HISTORIC VIEW OF THE ESTHETICS OF NATURE

Macul labă-de-urs, *Arctomecon californica*, este o plantă sălbatică ce crește într-un loc izolat din deșertul Mojave și nicăieri altundeva în lume. Primăvara târziu, produce pentru scurtă vreme o delicată floare aurie, dar în cea mai mare parte a anului se cuibărește, palid și neobservat, în pământul pârjolit de căldură. *A. californica* e o floare suficient de rară încât să fie clasificată drept specie pe cale de dispariție. În octombrie 1990, la mai bine de trei luni după ce McCandless

părăsise Atlanta, un paznic de la Administrația Parcului Național, pe nume Bud Walsh, a fost trimis în izolată zonă de agrement a lacului Mead să numere plantele, pentru ca guvernul federal să își facă o idee mai clară despre cât de rare sunt.

A. californica crește numai pe terenul calcaros de pe malul sudic al lacului Mead, deci acolo și-a dus Walsh echipa de paznici pentru a executa misiunea de cercetare botanică. Au ieșit de pe șoseaua Temple Bar, au condus vreo trei kilometri pe un drum neasfaltat înspre albia detritică, au parcat mașinile pe malul lacului și au început să se cațere pe abrupta coastă estică a văii, o pantă de ghips alb și fărâmicios. Câteva minute mai târziu, în timp ce se apropiau de marginea albiei, oprindu-se să-și tragă sufletul, unul dintre paznici s-a uitat întâmplător în urmă.

— Hei! Uite acolo jos! a strigat. Ce naiba-i aia?

Pe fundul albiei uscate, într-o încălceală de *saltbush*⁽¹⁰⁾ nu departe de locul unde parcaseră, un obiect voluminos se întrezărea dedesubtul unei prelate cenușii. Când paznicii au dat jos prelata, au descoperit un Datsun galben, fără tăblițe de înmatriculare. Pe un bilet lipit de parbriz scria: „Această mașină de căcat a fost abandonată. Cine poate s-o scoată de aici e liber s-o păstreze”.

Portierele fuseseră lăsate neîncuiate. Podeaua era plină de noroi întărit, probabil de la o viitură recentă. Când s-a uitat înăuntru, Wash a găsit o chitară Gianini, o cutie de tablă cu mărunțiș, o minge de fotbal, un sac de gunoi plin cu haine vechi, un băț de undiță și alte unelte de pescuit, o mașină de ras nouă, o muzicuță, un set de cabluri de mașină, 11 kilograme de orez și, în torpedou, cheile mașinii.

Paznicii au cercetat împrejurimile pentru a găsi, potrivit lui Walsh, „orice lucru suspect”, după care au plecat. Cinci zile mai târziu, un alt paznic a revenit la mașina abandonată, a reușit s-o pornească fără dificultate, conectând-o la o altă baterie, și a condus-o până în curtea Administrației Parcului Național din Temple Bar. „A adus-o cu o sută la oră”, își amintește Walsh. „Spunea că mașina trăgea ca nebuna.”

Încercând să afle al cui era vehiculul, paznicii au trimis prin telex un buletin tuturor secțiilor de poliție din apropiere și au verificat în registrele electronice dacă nu cumva un Datsun VIN a fost implicat în vreo infracțiune în zonă. N-au găsit nimic.

Curând după aceea, paznicii au trimis seria mașinii Corporației Hertz, proprietarul ei inițial; Hertz a răspuns că o vânduse la mâna doua în urmă cu mulți ani și că nu avea nicio intenție s-o recupereze. „Excelent!” își amintește Walsh că și-ar fi spus în clipa aceea. „Un cadou de la zeul drumurilor – o mașină ca asta ar putea fi vehicul sub acoperire pentru urmărirea și prinderea traficantilor de droguri.” Și chiar așa a fost. Timp de trei ani, Administrația Parcului a folosit Datsunul pentru a cumpăra droguri sub acoperire, ceea ce a dus la numeroase arestări în această zonă cu infracționalitate ridicată, inclusiv cea a unui important traficant de metamfetamină care opera dintr-o tabără de rulote de lângă Bullhead City.

„Chiar și acum străbatem kilometri întregi cu vechitura asta”, spune Walsh mândru, la doi ani și jumătate după descoperirea mașinii. „Pui benzină de câțiva dolari în ea și merge toată ziua. Pe bune că e de încredere. Mă mir totuși că n-a apărut nimeni s-o revendice.”

Firește, Datsunul îi aparținea lui Chris McCandless. După ce a pornit din Atlanta spre Vest, a ajuns în zona națională de agrement a lacului Mead în ziua de 6 iulie, copleșit de o amețitoare euforie emersoniană. Ignorând anunțurile care avertizau că e strict interzisă ieșirea de pe drum, McCandless a pornit cu Datsunul spre o vale largă și nisipoasă. A condus 3,2 kilometri pe fundul albiei, spre malul sudic al lacului. Temperatura era de 48 de grade Celsius. Deșertul se întindea până departe, plâpâind sub vipie. Înconjurat de cactuși, scaieți și de goana comică a șopârlelor gulerate, McCandless și-a ridicat cortul la umbra plâpândă a unui tamarisc și s-a tolănit, bucurându-se de nou-cucerita libertate.

Detrital Wash se întinde pe aproximativ 40 de kilometri de la lacul Mead, înspre munții din nordul orașului Kingman; ea

drenează o zonă destul de întinsă a ținutului. În cea mai mare parte a anului, albia e uscată ca o bucată de cretă. Cu toate acestea, în timpul lunilor de vară, aerul supraîncălzit se ridică din pământul crăpat asemenea unor bule de pe fundul unei oale puse la fiert, acumulându-se spre cer și formând curenți de convecție. Adesea, curenții de aer creează celulele puternice ale norilor cumulonimbus în formă de potcoavă, care se pot ridica până la o altitudine de 9.000 de metri sau chiar mai mult deasupra deșertului Mojave. La două zile după ce McCandless a poposit lângă Lacul Mead, un neobișnuit perete de nori s-a format pe cerul după-amiezii și a început să plouă amarnic peste aproape toată valea.

McCandless campase la marginea albiei, cam jumătate de metru mai sus de matca principală, iar când valul de apă maronie a început să se prăvălească, abia a avut timp să-și strângă cortul și lucrurile și să se salveze. Nu avea unde să mute mașina, căci singurul drum devenise acum un adevărat râu înspumat. După cum s-a văzut ulterior, inundația bruscă n-a avut totuși atâta putere încât să ia mașina pe sus sau să-i producă stricăciuni de durată. Dar a udat motorul atât de tare, încât atunci când McCandless a încercat să o pornească, în nerăbdarea lui, a ars bateria.

Cu bateria moartă, nu mai avea cum să urnească mașina. Dacă voia să o repună în funcțiune, McCandless n-avea altă soluție decât să meargă pe jos și să anunțe autoritățile că are nevoie de ajutor. Dar dacă s-ar fi dus la paznici, aceștia ar fi început să pună întrebări enervante: Mai întâi, de ce a ignorat anunțurile de pe marginea drumului și a dus mașina în albie? Știa că înmatricularea mașinii expirase în urmă cu doi ani și că nu mai fusese înnoită? Știa că și carnetul lui de conducere expirase și că mașina nu era asigurată?

Niște răspunsuri sincere la aceste întrebări n-ar fi fost pe placul paznicilor. McCandless ar fi putut încerca să spună că s-a supus unor reguli de ordin mai înalt și că, în calitate de adept al lui Henry David Thoreau, luase eseu *On the Duty of Civil Disobedience*⁽¹¹⁾ ca pe litera Evangheliei, considerând astfel că ține de responsabilitatea lui morală să ia în răs legile

statului. Era însă puțin probabil ca reprezentatii guvernului federal să-i împărtășească punctul de vedere. Ar fi avut de înfruntat mai degrabă hățisuri birocratice și de primit amenzi. Fără îndoială că ar fi fost anunțați și părinții. Dar exista o cale prin care o asemenea situație putea fi evitată: dacă abandona pur și simplu mașina și își continua călătoria pe jos. Asta s-a și decis să facă.

În loc să fie deranjat de turnura pe care o luaseră evenimentele, McCandless era vesel de-a binelea. A interpretat inundația ca pe o ocazie de a se descotorosi de bagajul în plus. A acoperit mașina cât de bine a putut sub o prelată, i-a scos plăcuțele cu număr de Virginia și le-a ascuns. Și-a îngropat arma de vânătoare Winchester și alte câteva lucruri de care ar fi putut avea nevoie la un moment dat. Apoi, printr-un gest care i-ar fi făcut mândri și pe Thoreau, și pe Tolstoi, a mototolit toate bancnotele pe care le avea la el – o grămăjoară ridicolă de hârtii de unu, cinci și 20 de dolari – și le-a dat foc. O sută douăzeci și trei de dolari s-au făcut scrum într-o clipită.

Știm toate astea pentru că McCandless a imortalizat momentul arderii banilor și majoritatea evenimentelor care au urmat într-un jurnal-album foto pe care mai târziu, înainte de a pleca în Alaska, i-l va lăsa în păstrare lui Wayne Westerberg. Deși tonul jurnalului – scris la persoana a treia, într-un stil prețios și sigur de sine – alunecă adesea spre melodramatic, probele existente arată că McCandless nu a distorsionat faptele. Să spună adevărul era un credo pe care îl lua în serios.

După ce și-a încărcat în rucsac puținele lucruri rămase, McCandless a ieșit pe 10 iulie să facă autostopul în apropierea lacului Mead. Așa cum scrie în jurnalul său, a fost „o mare greșală... În iulie temperatura o ia razna”. Simțindu-se rău din pricina căldurii, a reușit să le facă semn unor oameni ieșiți cu barca pe lac, care l-au dus până în golful Callville, un port de ambarcațiuni din apropierea capătului vestic al lacului, unde și-a ridicat din nou degetul mare și a pornit să cutreiere drumurile.

McCandless a hoinărit pe coasta de vest următoarele două luni, fascinat de mărimea și de forța peisajului, având din

când în când mici probleme și bucurându-se de compania altor vagabonzi întâlneți pe drum. Acceptând ca existența să-i fie modelată de împrejurări, a făcut autostopul spre lacul Tahoe și spre Sierra Nevada și a mers pe jos timp de o săptămână către nord, pe drumul Pacific Crest, înainte de a părăsi munții și de a reveni pe șosea.

La sfârșitul lui iulie s-a urcat în mașina unui bărbat care-și spunea Ernie Nebunul și care i-a oferit o slujbă la o fermă din nordul Californiei. Fotografiile de la fața locului arată o casă dărăpănată și nevărută, înconjurată de capre și găini, paturi desfundate, televizoare stricate, cărucioare de cumpărături, unelte vechi și mormane întregi de gunoi. După unsprezece zile de muncă alături de alți șase vagabonzi, McCandless a înțeles în cele din urmă că Ernie n-avea de gând să-l plătească, așa încât a furat din talmeș-balmeșul din curte o bicicletă roșie cu zece viteze și a pedalat până în Chico, abandonând-o în parcare a unui mall. Apoi și-a reluat drumul, făcând autostopul spre nord și spre vest, prin Red Bluff, Weaverville și Willow Creek.

La Arcata, California, în pădurile de conifere de pe țărmul Pacificului, a cotit la dreapta, pe autostrada 101, și s-a îndreptat spre coastă. La 96 de kilometri sud de granița cu statul Oregon, lângă orașul Orick, doi vagabonzi într-o furgonetă veche opriseră să-și consulte harta, când au observat un băiat chircit în tufișurile de pe marginea drumului. „Purta pantaloni lungi și pălăria aia ridicolă”, spune Jan Burres, o vagaboandă de cauciuc în vârstă de 41 de ani, care colinda Vestul cu iubitul ei, Bob, vânzând fleacuri prin târgurile de vechituri ori făcând schimburi în natură. „Avea la el o carte despre plante și o folosea pentru a culege fructe, pe care le strângea într-un bidon de plastic tăiat în partea de sus. Arăta destul de prăpădit, așa că am strigat: *Hei, nu vrei să te lăsăm undeva?* Speram să îi putem da mâncare sau ceva de genul ăsta.”

„Am început să povestim. Era un copil drăguț. Spunea că îl cheamă Alex. Și îi era tare foame. Foame, foame, *foame*. Dar era și foarte fericit. Spunea că supraviețuiește identificând

plantele comestibile cu ajutorul cărții. Era mândru de asta. Că se plimbase prin țară și că trăise o mare aventură. Ne-a povestit cum și-a abandonat mașina, cum și-a ars banii. L-am întrebat: *De ce ai făcut asta?* A răspuns că n-avea nevoie de bani. Am un băiat de vârsta lui Alex, de care m-am îndepărtat în ultimii ani. Așa că i-am spus lui Bob: *Omule, trebe să-l luăm pe copilul ăsta cu noi. Trebe să-l înveți niște lucruri.* Alex ne-a urmat pe plaja Orick, unde locuiam, și a rămas cu noi timp de o săptămână. Chiar că era un copil bun. L-am îndrăgit foarte mult. Când a plecat, nu ne-așteptam să mai auzim de el, dar a promis că o să țină legătura cu noi. În următorii doi ani, Alex ne-a trimis câte o vedere în fiecare lună sau o dată la două luni.”

Din Orick, McCandless s-a îndreptat spre nordul coastei. A trecut de râul Pistol, golful Coos, Seal Rock, Manzanita, Astoria, Hoquiam, Humptulips, Queets, Forks, Port Angeles, Port Townsend, Seattle. „Era singur”, la fel cum James Joyce scrie despre Stephen Dedalus, artistul său în tinerețe, „Era singur. Neluț în seamă, fericit și aproape de inima dezlănțuită a vieții. Era singur și tânăr și însuflețit de voință și dezlănțuit, singur într-un deșert de aer liber și de ape sărate și de scoici și de ierburi încălcate și de lumină voalată cenușiu-aurie și de siluete în costume sumare, vesel colorate, între copii și fete și glasuri copilărești și feciorelnice umplând aerul.”^{12}

Pe 10 august, cu puțin înainte să-i întâlnească pe Jan Burres și pe Bob, McCandless a fost prins făcând autostopul lângă Willow Creek, în zona auriferă aflată la est de Eureka. Dintr-o neglijență care nu-i era caracteristică, când ofițerul l-a întrebat care îi e reședința permanentă, McCandless a dat adresa părinților, din Annandale. Amenda neplătită a ajuns în cutia poștală a lui Walt și Billie la sfârșitul lunii august.

Peste măsură de îngrijorați de dispariția lui Chris, Walt și Billie anunțaseră deja poliția din Annandale, care nu-i putuse ajuta în niciun fel. Când a apărut biletul din California, și-au ieșit din minți. Cum unul dintre vecinii lor era directorul Agenției de Informații a Ministerului Apărării, Walt s-a

adresat acestui general de armată, cerându-i sfatul. Generalul l-a pus în legătură cu un detectiv particular pe nume Peter Kalitka, ce lucrase în trecut sub contract și pentru DIA, și pentru CIA. Era cel mai bun, l-a asigurat generalul pe Walt. Oriunde ar fi Chris, Kalitka îl va găsi.

Folosind ca punct de plecare amenda din Willow Creek, detectivul s-a lansat într-o căutare amănunțită, analizând inclusiv piste care duceau până în Europa și Africa de Sud. Dar eforturile lui n-au avut niciun rezultat – până în decembrie, când, în urma unei verificări a registrelor de taxe, a descoperit că băiatul donase către OXFAM banii alocăți studiilor universitare.

„Asta chiar ne-a speriat”, spune Walt. „Până atunci nu avuseserăm nici cea mai vagă idee despre planurile lui Chris. Amenda primită pentru faptul că făcuse autostopul n-avea însă nicio noimă. Își iubea Datsunul atât de mult, încât nu puteam crede că ar fi fost în stare să-l abandoneze și s-o ia pe jos. Deși, privind în urmă, n-ar fi trebuit să fiu surprins. Chris era dintre aceia care cred că nu e bine să posezi decât ce poți duce în spinare atunci când o iei la goană.”

În timp ce Kalitka încerca să-i dea de urmă lui Chris prin California, acesta era deja departe, făcând autostopul spre est, de-a lungul lanțului muntos Cascade, printre pelinii ținuturilor stâncoase și albiile de lavă ale bazinului râului Columbia, dincolo de fâșia strâmtă de pământ a statului Idaho, spre Montana. Acolo, lângă Cut Bank, s-a întâlnit cu Wayne Westerberg, iar la sfârșitul lui septembrie lucra deja pentru el în Carthage. Când Westerberg a intrat la închisoare și nu a mai avut de lucru, dar și pentru că venise iarna, McCandless a plecat spre zări mai calde.

Pe 28 octombrie a parcurs o bucată mai lungă de drum alături de un camionagiu, până în Needles, California. „Sunt nemaipomenit de încântat că am ajuns la fluviul Colorado”, scria McCandless în jurnalul lui. Apoi a părăsit autostrada și a luat-o spre sud, prin deșert, de-a lungul malului. După 19 kilometri străbătuți pe jos a ajuns la Topock, Arizona, un popas prăfuit unde autostrada interstată 40 se încrucișează

cu granița statului California. În oraș a văzut o canoe de aluminiu la mâna a doua și, urmându-și primul impuls, a decis-o cumpere și să vâslească pe Colorado către Golful California (aproape 640 de kilometri spre sud), de-a lungul graniței cu Mexicul.

Porțiunea aceasta îngustă a fluviului, de la barajul Hoover până la golf, are prea puține în comun cu torentul dezlănțuit care explodează prin Marele Canion, la vreo 400 de kilometri în aval de Topock. Slăbit de diguri și de diverse canale, fluviul curge nepăsător în siaj, dintr-un lac într-altul, străbătând cel mai fierbinte și mai sterp ținut de pe continent. Pe McCandless îl încântau austeritatea acestui peisaj și frumusețea lui salină. Deșertul îi întețea dorul, îl amplifică, îi dădea formă prin geologia lui uscată și razele tăioase de lumină.

Din Topock, McCandless a vâslit spre sud, către lacul Havasu, sub cupola unui cer decolorat, uriaș și gol. A făcut o mică excursie în susul râului Bill Williams, afluent al fluviului Colorado, apoi a continuat pe cursul fluviului, spre Rezervația Indiană a Fluviului Colorado, Parcul Natural Național Cibola și Parcul Natural Național Imperial. S-a lăsat în voia curentului, depășind cactușii Saguaros și întinderile alcaline, câmpând sub coasta golașei stânci precambriene. În depărtare, munții ascuțiți de culoare brună pluteau peste misterioase bazine de miraje. Părăsind fluviul pentru o zi ca să urmărească o turmă de cai sălbatici, a dat peste un indicator care îl atenționa că pătrunde în poligonul de demonstrații Yuma al forțelor armate americane. McCandless era de neoprit.

La sfârșitul lui noiembrie vâslea prin Yuma, unde s-a oprit atât cât să-și refacă proviziile și să-i trimită o vedere lui Westerberg, aflat la Glory House, un centru de muncă în folosul comunității din Sioux Falls. „Salut, Wayne!” spune cartea poștală,

Cum merge? Sper că, de când am vorbit ultima oară, situația ta s-a îmbunătățit. E aproape o lună de când mă plimb prin California. E un stat foarte frumos! Sunt aici tot

felul de peisaje fantastice, iar clima e minunată. Dar nu vreau doar să-ți trimit salutări, ci și să-ți mulțumesc din nou pentru felul în care m-ai întâmpinat. Întâlnești rar un om atât de generos și cu o fire atât de frumoasă ca a ta. Totuși, uneori îmi doresc să nu te fi cunoscut. E mult prea ușor să vagabondezi cu toți banii ăștia. Zilele mele erau mult mai captivante când n-aveam un ban și trebuia să lupt pentru fiecare masă. Nu m-aș fi descurcat totuși fără bani, pentru că pe vremea asta nu prea găsești plante care să facă rod.

Te rog, mulțumește-i din nou lui Kevin pentru toate hainele pe care mi le-a dăruit; aș fi murit de frig fără ele. Sper că ți-a dat cartea aia. Wayne, chiar ar trebui să citești Război și pace. Am vorbit serios când ți-am spus că te numeri printre bărbații cu cele mai frumoase caractere pe care i-am cunoscut. E o carte plină de forță și de simboluri. Sunt în ea lucruri pe care cred că le vei înțelege. Lucruri care multora le scapă. Cât despre mine, m-am hotărât să trăiesc așa o vreme. Libertatea și frumusețile ei simple sunt mult prea valoroase ca să renunț la ele. Într-o bună zi o să mă întorc, Wayne, și o să răsplătesc măcar o parte din bunătatea ta. Poate printr-o sticlă de Jack Daniels? Până atunci, o să mă gândesc mereu la tine ca la un prieten.
DUMNEZEU SĂ TE BINECUVÂNTEZE, ALEXANDER.

Pe 2 decembrie a ajuns la barajul Morelos și la granița mexicană. Temându-se că nu va fi lăsat să intre deoarece nu avea nici un fel de act de identitate asupra lui, s-a strecurat în Mexic vâslind prin porțile ecluzei și traversând canalul deversor. „Alex privește iute în jur, căutând semnale de avertisment”, scrie în jurnalul lui. „Dar intrarea lui în Mexic trece neobservată. Alex jubilează!”

Jubilația a fost totuși de scurtă durată. Înainte de barajul Morelos, fluviul se transformă într-un labirint de canale de irigație, mlaștini și jgheaburi înfundate, în care McCandless se rătăcește de mai multe ori:

Canalele se sparg într-o multitudine de direcții. Alex e

consternat. Întâlnește niște oficiali care nu prea vorbesc engleză. Îi spun că n-a luat-o spre sud, ci spre vest, și că se îndreaptă spre centrul Peninsulei Baja. Alex e dărâmat. Insistă că trebuie să existe un canal navigabil spre Golful California. Îl privesc pe Alex și îl cred nebun. Dar o conversație intensă se pornește apoi între ei, alimentată de hărți și de fluturarea creioanelor. După zece minute, îi prezintă lui Alex o rută care s-ar părea că duce la ocean. E cuprins de bucurie, și speranța îi renaște în suflet. Urmând harta, înaintează pe cursul fluviului până ajunge la canalul Independencia, care cotește spre est. Potrivit hărții, acesta ar trebui să taie în două canalul Wellteco, care cotește spre sud și se varsă direct în ocean. Dar speranțele lui sunt repede pulberate, când canalul se înfundă în mijlocul deșertului. O misiune de recunoaștere arată, totuși, că Alex s-a întors în albia acum uscată a fluviului Colorado. Descoperă un alt canal la circa 800 de metri depărtare de malul opus. Decide să treacă dincolo.

Mai mult de trei zile i-au trebuit lui McCandless să-și transporte canoa și echipamentul până la celălalt canal. Pe 5 decembrie, scrie:

În sfârșit! Alex descoperă ceea ce crede că e canalul Wellteco și o ia spre sud. Îngrijorarea și teama revin pe măsură ce canalul se îngustează... Localnicii îl ajută să depășească un baraj... Alex descoperă că mexicanii sunt oameni calzi și prietenoși. Mult mai ospitalieri decât americanii...

6/12 Cascade mici, dar periculoase împânzesc canalul.

9/12 Toate speranțele sunt năruite! Canalul nu se varsă în ocean, ci mai degrabă se scurge într-o mlaștină. Alex este extrem de încurcat. Crede că se află în apropierea oceanului și decide să pătrundă prin mlaștină către mare. Alex se simte tot mai debusolat până în punctul în care trebuie să împingă

canoea prin stuf târâind-o prin noroi. Disperare mare. La apus, găsește o palmă de pământ uscat pe care ar putea să campeze. Ziua următoare, 10/12, Alex își reia căutarea locului de vărsare în mare, dar devine și mai derutat, pentru că se învâрте în cerc. Complet demoralizat și frustrat, seara se întinde în canoe și plânge. Dar apoi, printr-un noroc fantastic, dă peste niște ghizi mexicani pentru vânătorii de rațe, care vorbesc engleza. Le povestește peripețiile lui și cum a încercat să ajungă la mare. Ei îi spun că nu există niciun canal spre mare. Dar, în cele din urmă, unul dintre ei acceptă să-l remorcheze până la tabăra lui (în spatele unei bărci ușoare cu motor) și să-l ducă apoi cu mașina (canoea în portbagajul autocamionului) până la ocean. E un miracol.

Vânătorii de rațe l-au lăsat în El Golfo de Santa Clara, un sat de pescari din Golful California. De acolo, McCandless a pornit-o către mare, călătorind spre sud pe marginea estică a golfului. Pentru că ajunsese la destinație, și-a încetinit pasul, iar starea lui de spirit a devenit mai contemplativă. A făcut fotografii cu o tarantulă, a imortalizat apusuri blânde, dune răvășite de vânt, curba prelungă a coastei nelocuite. Rândurile din jurnal devin scurte și superficiale. În luna care a urmat a scris mai puțin de o sută de cuvinte.

Pe 14 decembrie, epuizat de vâslit, a târât canoea în susul plajei, s-a cățărat pe o faleză din piatră și a campat la marginea unui platou izolat. A rămas acolo zece zile, până când vânturile puternice l-au obligat să se refugieze într-o peșteră aflată la jumătatea falezei abrupte, unde a rămas vreme de alte zece zile. A salutat noul an privind luna ridicându-se deasupra lui Gran Desierto – Marele Deșert: 4250 de kilometri pătrați de dune schimbătoare, cea mai mare întindere de deșert cu nisip veritabil din America de Nord. Ziua următoare a continuat să vâslească de-a lungul țărmului sterp.

Pe 11 ianuarie 1991 scrie în jurnal: „O zi decisivă”. După ce a călătorit o vreme spre sud, a tras canoea la mal, pe un banc de nisip aflat mai departe de albie, să urmărească

valurile mari. O oră mai târziu, rafale puternice s-au pornit dinspre deșert, iar vântul și curenții nimicitori veniți de pe țărm au început să-l tragă spre mare. Apa devenise acum o aglomerare de pete albe înspumate care amenința să umple și să răstoarne mica lui ambarcațiune. Vântul s-a intensificat. Petele albe de spumă s-au transformat în valuri înalte și distrugătoare. „Enervat”, consemnează jurnalul,

Începe să strige și să lovească pereții canoei cu padela. Padela se rupe. Alex rămâne cu o singură vâslă. Dacă o pierde și pe asta, e terminat. Până la urmă, după un efort extrem și multe înjurături, la apusul soarelui reușește să ajungă la chei, prăbușindu-se epuizat pe nisip. Acest incident îl face pe Alexander să decidă abandonarea canoei și reîntoarcerea în nord.

Pe 16 ianuarie, McCandless părăsește ambarcațiunea bondocă de metal pe ridicătura înverzită a unei dune, la sud-est de El Golfo de Santa Clara, și o pornește spre nord. Nu văzuse și nu vorbise cu nimeni timp de treizeci și șase de zile. În toată această perioadă supraviețuise doar cu 2,2 kilograme de orez și cu ce i-a dat oceanul, experiență care mai târziu l-a făcut să creadă că poate supraviețui în condiții similare și în Alaska.

A ajuns la granița Statelor Unite pe 18 ianuarie. Reținut de autorități în timp ce încerca să se strecoare în țară fără acte de identitate, a petrecut o noapte în custodia poliției, înainte de a născoci o poveste care să-l scape de închisoare, dar care nu l-a ajutat totuși să-și păstreze și arma de calibrul 38, „un frumos Colt Python de care era foarte atașat”.

McCandless și-a petrecut următoarele șase săptămâni colindând coasta de sud-vest, călătorind spre est până la Houston, iar spre vest, până la coasta Pacificului. Pentru a nu fi jefuit de personajele dubioase care bântuiau străzile și pasarelele autostrăzilor, unde își petrecea nopțile, învățase să-și îngroape banii înainte de a intra în oraș, recuperându-i la ieșire. Potrivit jurnalului său, pe 3 februarie, McCandless s-a

duș la Los Angeles să „facă rost de un act de identitate și de o slujbă, dar nu s-a simțit în largul lui în mijlocul oamenilor, reluându-și repede viața de vagabond”.

Șase zile mai târziu, campând în Marele Canion alături de Thomas și Karin, un cuplu de tineri nemți care-l luaseră cu mașina, scrie: „Să fie acesta același Alex care a pornit la drum în iulie 1990? Alimentația deficitară și călătoria și-au pus amprenta pe trupul lui. A pierdut peste 11 kilograme, dar spiritul lui se avântă în zbor”.

Pe 24 februarie, la șapte luni și jumătate după ce-și abandonase Datsunul, McCandless se întoarce la Detrital Wash. Administrația parcului îi luase mașina, dar el dezgroapă vechile plăcuțe de înmatriculare, SJF-421, și cele câteva obiecte personale pe care le ascunsese. Apoi face autostopul spre Las Vegas, unde își găsește de lucru într-un restaurant italian. „Alexander și-a îngropat rucsacul în deșert pe 27/2 și a intrat în Las Vegas fără bani sau acte de identitate”, ne spune jurnalul.

Timp de mai multe săptămâni a trăit pe străzi, alături de vagabonzi, prostituate și bețivi. Totuși, Las Vegasul nu putea fi sfârșitul poveștii. Pe 10 mai au reînceput să-l mănânce tălpile, astfel încât a renunțat la slujba din Vegas, și-a recuperat rucsacul și a pornit-o din nou la drum, deși a descoperit că, dacă ești suficient de tont încât să îngropi un aparat foto, nu îl vei mai putea folosi niciodată după aceea. Asta e motivul pentru care nu există fotografii din perioada 10 mai 1991 – 7 ianuarie 1992. Dar asta nu-i atât de important. Fiindcă în experiențe, în amintiri și în imensa bucurie de a trăi la cote maxime rezidă adevăratul sens al lucrurilor. Doamne, ce bine e să trăiești! Îți mulțumesc. Îți mulțumesc.

CAPITOLUL CINCI

Bullhead City

Dominația fiarei primitive se manifesta puternic la Buck și se intensifica în condițiile dure de trai oferite de mersul pe pistă. Dar creșterea era secretă. Noua lui viclenie îl făcea să o controleze.

JACK LONDON

CHEMAREA STRĂBUNILOR⁽¹³⁾

Totul salută Fiara Dominantă Primordială!

Și pe căpitanul Ahab!

Alexander Supertramp

Mai 1992

INSCRIȚIE DESCOPERITĂ ÎN INTERIORUL AUTOBUZULUI
DE PE DRUMUL STAMPEDE

După ce aparatul de fotografiat i s-a stricat și n-a mai putut face poze, McCandless n-a mai scris nici în jurnal, obicei la care n-a revenit decât anul următor, când a plecat în Alaska. De aceea nu se știu prea multe despre locurile pe care le-a colindat după ce a părăsit Las Vegasul, în mai 1991.

Știm dintr-o scrisoare pe care i-a trimis-o lui Jan Burres că a petrecut lunile iulie și august pe coasta statului Oregon, probabil în apropiere de Astoria, unde, s-a plâns el, „ceața și ploaia erau adesea insuportabile”. În septembrie a făcut autostopul pe autostrada 101, spre California, apoi a pornit-o spre est, din nou către deșert. Iar la începutul lui octombrie a aterizat în Bullhead City, Arizona.

Bullhead City este o comunitate în accepțiunea oximoronică a sfârșitului de secol XX. Lipsit de un centru clar, orașul se prezintă ca o lăbărțare de subdiviziuni și mini-malluri⁽¹⁴⁾ întinse pe treisprezece, paisprezece kilometri de-a lungul malurilor râului Colorado, chiar în dreptul hotelurilor

înalte și al cazinourilor din Laughlin, Nevada, aflate de partea cealaltă a fluviului. Elementul caracteristic al orașului este autostrada Mohave Valley – patru benzi de asfalt bordate de benzinării și fast-fooduri, chiromanți și centre de închiriere de casete video, magazine de piese auto și suvenire pentru turiști.

La prima vedere, Bullhead City nu e genul de loc menit să tenteze un adept al lui Thoreau sau Tolstoi, care nu simte decât dispreț pentru capcanele burgheze ale conformistei Americi. Cu toate acestea, lui McCandless i-a plăcut foarte mult Bullhead. Poate din pricina simpatiei pentru cei din clasele inferioare, care erau bine reprezentați în parcurile de camioane, în campinguri și în spălătoriile publice. Sau poate că pur și simplu s-a îndrăgostit de deșertul pustiu care înconjoară orașul.

În orice caz, McCandless a rămas în Bullhead City mai mult de două luni, petrecând probabil aici cea mai lungă perioadă de timp de când părăsise Atlanta și până se va muta în autobuzul abandonat din Alaska. Pe o carte poștală trimisă lui Westerberg în octombrie, el spunea despre Bullhead că „este un loc numai bun în care să-ți petreci iarna; aș putea chiar să mă stabilesc aici și să abandonez viața de vagabond pentru totdeauna. O să văd ce se mai întâmplă la primăvară, pentru că atunci încep să mă mănânce tălpile”.

În momentul când scria aceste cuvinte, avea o slujbă cu normă întreagă, pregătind hamburgeri McRoyal la un McDonald's de pe strada principală, pentru ca mai târziu să facă livrări la domiciliu folosindu-se de o bicicletă. În aparență, ducea o viață surprinzător de convențională, mergând până la a-și deschide un cont la o bancă locală.

Nu se știe de ce, când McCandless s-a prezentat pentru slujba de la McDonald's, a spus că-l cheamă Chris McCandless, nu Alex, și le-a dat angajatorilor numărul adevărat al asigurării sociale. A fost o greșeală, ce ar fi putut să-i alerteze părinții și să-i pună pe urmele lui. Dar s-a dovedit că eroarea lui a rămas fără urmări, pentru că detectivul particular angajat de Walt și Billie nu a dat de capătul acestui fir.

La doi ani după ce a transpirat deasupra grătarului în

Bullhead, foștii lui colegi nu-și amintesc prea multe despre Chris McCandless. „Un lucru îmi aduc aminte, avea o chestie cu șosetele”, spune asistentul managerului, un bărbat guraliv și mătăhălos pe nume George Dreeszen. „Purta întotdeauna încălțăminte fără ciorapi, pur și simplu nu-i putea *suporta*. Dar regula McDonald's e ca angajații să poarte tot timpul încălțăminte adecvată. Asta înseamnă pantofi și ciorapi. Chris se supunea regulii dar, de îndată ce ieșea din tură, hât! – primul lucru pe care-l făcea era să-și dea jos șosetele. Chiar primul lucru. Ca un fel de declarație de independență, cred eu, să ne arate că este un om liber. Dar era un copil bun și muncea mult. Un băiat de nădejde.”

Lori Zarza, al doilea asistent al managerului, are o părere un pic diferită despre McCandless. „Sincer, m-a mirat până și faptul că a fost angajat”, spune ea. „Își făcea treaba – muncea în spate –, dar lucra întotdeauna foarte încet, chiar și în timpul agitației de la ora prânzului. Nu conta cât de mult stăteai cu gura pe el. Clienții puteau să facă o coadă de zece metri în fața casei, el tot nu înțelegea de ce îl zoresh. Pur și simplu nu făcea legătura. Era ca și cum ar fi trăit în propriul lui univers.

Dar era de încredere și venea în fiecare zi. Nu-l puteai da afară. La noi se plătea doar 4,25 dolari ora și, cu toate cazinourile de peste fluviu care plăteau de la 6,25 în sus, era greu să păstrezi angajații.

Nu cred că își petrecea timpul liber cu vreunul dintre colegi. Nu vorbea decât despre copaci și natură și chestii ciudate, de genul ăsta. Credeam cu toții că are o doagă sărită.

Când a plecat, în cele din urmă”, recunoaște Zarza, „cred că a făcut-o din cauza mea. În clipa în care a început să lucreze la noi, nu avea o locuință și mirosea urât. Să miroși cum mirosea el nu intra în standardele McDonald's. Până la urmă, m-au delegat pe mine să-i spun că trebuie să se spele mai des. Dar, din momentul în care am făcut-o, am intrat în conflict cu el. Și apoi ceilalți angajați – care doar încercau să fie drăguți – au început să-l întrebe dacă are nevoie de săpun și așa mai departe. Asta l-a enervat, era evident. Dar n-a arătat-o

niciodată fățiș. Trei săptămâni mai târziu, pur și simplu a ieșit pe ușă și dus a fost.”

McCandless a încercat să ascundă faptul că era un vagabond care nu posedă decât un rucsac. Le spusese colegilor că locuiește pe malul celălalt al râului, în Laughlin. De câte ori se ofereau să-l ducă acasă cu mașina, după program, găsea tot felul de scuze și mulțumea politicos. De fapt, în timpul primelor săptămâni petrecute în Bullhead, McCandless campase în deșert, la marginea orașului. Apoi s-a stabilit ilegal într-o casă mobilă^[15]. Cu cel de-al doilea spațiu de locuit, i-a explicat într-o scrisoare lui Jan Burres, „s-a întâmpnat cam așa“:

Într-o dimineață mă bărbieream în toaletă, când un bărbat în vârstă a intrat și, văzându-mă, m-a întrebat dacă „dorm pe-afară”. I-am răspuns că da și așa am aflat că are o rulotă în care aş putea locui gratis. Singura problemă era că aceasta nu îi aparținea. Niște proprietari absenți îi permisese să locuiască într-o altă rulotă de pe terenul lor. Deci trebuia să păstrez discreția și să nu mă fâțâi prea mult, deoarece nu avea voie să lase și pe altcineva să stea acolo. E o afacere foarte bună, fiindcă interiorul e drăguț, rulota e frumoasă, mobilată, are câteva prelungitoare electrice funcționale și este spațioasă. Singura problemă ar fi că bătrânul, pe nume Charlie, e puțin cam dus cu pluta, și uneori te înțelege foarte greu cu el.

Charlie încă locuiește acolo, într-o rulotă în formă de lacrimă, acoperită cu un strat de cositor ruginit, fără apă ori electricitate, vârată în fundul unei case mobile alb cu albastru, mult mai mari, în care a dormit McCandless. Crestele golașe ale munților se întrezăresc spre vest, înălțându-se grave deasupra acoperișurilor caselor mari dimprejur. Un Ford Torino albastru-deschis stă pe butuci într-o curte neîngrijită, cu buruieni ițindu-i-se din motor. O duhoare de urină se ridică din gardul viu de oleandru.

— Chris? Chris? latră Charlie, scotocind prin memoria lui

găurită. A, da, el. Da, îmi amintesc de el, sigur.

Îmbrăcat în bluză de trening și pantaloni kaki de lucru, Charlie e un om subțirel și agitat, cu ochi urduroși și fire de păr alb crescute pe obraji. Din câte își aduce aminte, McCandless a locuit în rulotă aproape o lună.

— Simpatîc băiat, da, un băiat foarte simpatîc, spune Charlie. Da' nu-i plăcea să stea cu lume multă. Temperamental. Era băiat bun, dar cred că avea multe complexe – înțelegeți ce zic? Îi plăcea să citească romanele tipului ăluia din Alaska, Jack London. Nu vorbea niciodată mult. Avea toane, nu-i plăcea să fie bătut la cap. Părea un puști care căuta ceva, căuta *ceva*, doar că nu știa ce anume. Și eu am fost așa pe vremuri, dar apoi mi-am dat seama ce căutam: Bani! Ha! Ha, da, da, măicuțiță!

Dar, cum ziceam, Alaska – da, spunea că vrea să meargă în Alaska. Probabil ca să descopere ce căuta. Drăguț băiat, cel puțin așa părea. Dar avea o grămadă de complexe. La greu. Când a plecat, cred că pe la Crăciun, mi-a dat 50 de dolari și un pachet de țigări pentru că l-am lăsat să stea aici. Foarte frumos din partea lui.

La sfârșitul lui noiembrie, McCandless i-a trimis lui Jan Burres, prin post-restant, o vedere în Niland, un orașel din Imperial Valley, California. „Cartea poștală pe care am primit-o în Niland era prima, după mult timp, care avea trecută și adresa expeditorului”, își amintește Burres. „Așa că i-am răspuns imediat, spunându-i că ne vom duce să-l vizităm săptămâna următoare, Bullhead nefiind atât de departe de locul unde eram.”

McCandless s-a emoționat când a citit răspunsul. „Sunt așa de fericit că sunteți bine amândoi”, a exclamat într-o scrisoare datată 9 decembrie 1991.

Mulțumesc foarte mult pentru felicitarea de Crăciun. E plăcut să știi că cineva se gândește la tine în această perioadă a anului... Sunt așa de bucuros că veniți să mă vedeți, vă aștept cu drag oricând. E nemaipomenit că după aproape un an și jumătate o să ne întâlnim din nou.

A încheiat scrisoarea desenându-le o hartă și dându-le indicații detaliate despre cum puteau găsi rulota aflată pe drumul principal din Bullhead City.

Însă la patru zile după ce a primit scrisoarea, în timp ce se pregătea împreună cu prietenul ei, Bob, să plece în vizită, Jan a descoperit, întorcându-se într-o seară la locul unde campaseră, „un rucsac mare, sprijinit de camionul nostru. Mi-am dat imediat seama că e al lui Alex. Cățelușa noastră, Sunni, îl mirosise înaintea mea. Îl plăcea pe Alex, dar am fost surprinsă că-l și recunoscuse. Când l-a găsit, a înnebunit de bucurie”. McCandless i-a explicat lui Burres că se săturase de Bullhead, că era sătul să muncească în fiecare zi, sătul de „oamenii de plastic” cu care lucra și că se hotărâse să plece naibii din oraș.

Jan și Bob stăteau la aproape cinci kilometri depărtare de Niland, într-un loc numit de localnici Slabs⁽¹⁶⁾, o veche bază aeriană a armatei, care fusese abandonată și demolată, lăsând în urmă un carioaj de fundații de beton risipite prin deșert. În noiembrie, când în restul țării se face frig, în jur de 5.000 de cocainomani, pierde-vară și diverși vagabonzi se adună în această așezare din altă lume, să trăiască ieftin sub cerul liber. Slabs funcționează ca o capitală sezonieră a aglomeratei societăți itinerante, o societate a pneurilor, formată din singuratici, exilați, săraci și șomeri. Membrii ei sunt bărbați, femei, copii de toate vârstele, oameni care fug de recuperatori sau de relații nefericite, de lege sau de Fisc, de iernile din Ohio sau de standardele clasei de mijloc.

Când McCandless a ajuns la Slabs, un mare târg de vechituri și schimburi în natură era în plină desfășurare. În calitate de vânzător, Burres aranjase niște mese rabatabile, prezentând mărfuri ieftine, majoritatea la mâna a doua, iar McCandless s-a oferit să supravegheze inventarul cărților uzate.

— M-a ajutat foarte mult, recunoaște Burres. Păzea taraba când trebuia să plec, aranja cărțile; a vândut mult. Părea să se descurce de minune. Alex era tare la clasici: Dickens, H.G.

Wells, Mark Twain, Jack London. London era preferatul lui. Încerca să convingă orice cocainoman care trecea pe acolo că trebuie să citească romanul *Chemarea sălbătăciei*.

McCandless avusese de mic o pasiune pentru Jack London. Condamnarea aprigă a societății capitaliste, glorificarea lumii primordiale, apărarea celor simpli – toate acestea reflectau pasiunile lui. Vrajit de portretul emfatic pe care Jack London îl făcuse Alaskăi și Yukonului, McCandless citea și recitea *Chemarea sălbătăciei*, *Colț Alb*, *To Build a Fire*, *An Odyssey of the North*, *The Wit of Porportuk*. Era atât de subjugat de aceste povești, încât părea să uite că sunt opere de ficțiune, construcții ale imaginației, care au mai mult de-a face cu sensibilitatea romantică a lui London decât cu realitățile vieții din sălbăticia subarctică. McCandless prefera să omită faptul că London a petrecut doar o singură iarnă în Nord și că și-a pus capăt zilelor cu mâna lui în reședința sa din California, la vârsta de patruzeci de ani, alcoolic, obez și ridicol, după ce se complăcuse într-o existență sedentară care avea prea puțin de-a face cu idealurile îmbrățișate pe hârtie.

Printre rezidenții din Slabs se număra și o fată de 17 ani, pe nume Tracy, care s-a îndrăgostit de McCandless în timpul vizitei lui de un weekend. „Era foarte drăguță”, spune Burres, „fiica unui cuplu de vagabonzi care parcaseră patru rulote mai încolo. Biata Tracy s-a îndrăgostit până peste cap de Alex. Tot timpul cât a stat la Niland, se învârtea de colo-colo, făcându-i ochi dulci, bătându-mă la cap să-l conving să meargă cu ea la o plimbare. Alex se purta frumos cu Tracy, dar era prea tânără pentru el. N-o putea lua în serios. Probabil că i-a frânt inima pentru cel puțin o săptămână”.

Deși McCandless respinsese avansurile fetei, Burres susține sus și tare că nu era un izolat: „Se simțea bine când se afla în compania oamenilor, foarte bine. La târg vorbea, vorbea, vorbea cu oricine apărea. Să tot fi cunoscut șaiszeci, șaptezeci de oameni în Niland, și era prietenos cu fiecare dintre ei. Din când în când simțea nevoia să fie singur, dar nu era un pustnic. Socializa foarte mult. Uneori am impresia că făcea asta vrând parcă să stocneze compania oamenilor, pentru

vremurile când știa că n-o să-i mai fie nimeni prin preajmă.”

McCandless îi acorda o atenție specială lui Burres, cochetând cu ea și făcând pe bufonul cu orice ocazie. „Îi plăcea să mă tachineze și să mă necăjească”, își amintește ea. „Mă duceam să întind rufele pe frânghia din spatele rulotei, iar el agăța cârligele de mine. Era jucăuș, ca un copil. Aveam cățeluși, pe care îi puneam mereu sub coșul de rufe, privindu-i cum sar și scheaună. O făcea până mă enervam și strigam la el să se oprească. Dar, de fapt, știa să se poarte cu câinii. Îl urmau peste tot, plângeau după el, voiau să doarmă cu el. Pur și simplu știa să se poarte cu animalele.”

Într-o după-amiază, când McCandless păzea taraba la târgul din Niland, cineva le-a lăsat spre vânzare o orgă electrică portabilă. „Alex a luat-o și ne-a distrat o zi întreagă cântând la ea”, spune. „Avea o voce uimitoare. A strâns ceva lume. Până atunci, habar n-am avut că era atât de talentat.”

McCandless vorbea des cu locuitorii din Slabs despre planurile sale legate de Alaska. Făcea antrenamente în fiecare dimineață, să capete forma fizică necesară, și discuta îndelung cu Bob, un pretins expert în domeniu, despre strategiile de supraviețuire într-un teritoriu izolat.

„Eu”, spune Burres, „am crezut că Alex își pierduse mințile când ne-a pomenit de ceea ce numea *marea odisee din Alaska*. Dar era foarte entuziasmat. Nu se putea opri din vorbit.”

În ciuda îndemnurilor lui Burres, McCandles n-a povestit mai nimic despre familia lui. „Îl întrebam: *Le-ai spus alor tăi ce ai de gând să faci? Mama ta știe că vrei să pleci în Alaska? Dar tatăl tău?* Nu răspundea niciodată. Dădea ochii peste cap, se necăjea și îmi spunea să nu-l mai dădăcesc. Iar Bob zicea: *Lasă-l în pace! E bărbat în toată firea!* Mă țineam de capul lui până schimba subiectul – din pricina celor întâmplate între mine și fiul meu. Rătăcește pe undeva prin lumea asta, și așa vrea ca cineva să aibă grijă de el așa cum am vrut eu să am grijă de Alex.”

În sâmbăta de dinaintea plecării, Alex privea la televizor un meci de fotbal american, când Burres a remarcat că-i încuraja pe cei de la Washington Redskins. „Așa că l-am întrebat dacă e

din D.C.”, spune ea. „Și a răspuns: *Da, de fapt sunt*. Asta e tot ce ne-a spus despre locul de unde venea.”

Miercurea următoare, McCandless a anunțat că a sosit timpul s-o ia din loc. Trebuia să treacă pe la oficiul poștal din Salton City, la 80 de kilometri de Niland, fiindcă îi ceruse șefului restaurantului McDonald's din Bullhead să-i trimită la post-restant ultimul cec. A acceptat oferta lui Burres de a-l duce cu mașina până acolo, dar când ea a încercat să-i dea niște bani pentru că a ajutat-o cu taraba de la târg, „s-a arătat foarte jignit. I-am spus: *Băiete, ai nevoie de bani să te descurci pe lumea asta*, dar n-a vrut să-i ia. Până la urmă l-am convins să ia niște bricege elvețiene și câteva cuțite care se prind la brâu. I-am zis că i-ar prinde bine în Alaska sau că le-ar putea schimba pe drum pe alte lucruri”.

După o lungă discuție în contradictoriu, Burres l-a convins pe McCandless să accepte și niște indispensabili, precum și alte haine groase, care i-ar fi fost de folos, credea ea, în Alaska. „Le-a luat până la urmă de gura mea”, râde, „dar a doua zi după ce a plecat le-am găsit pe majoritatea în mașină. Le scosese din bagaj când nu eram atenți și le ascunsese sub scaun. Alex era un copil nemaipomenit, dar uneori mă scotea din minți.” Deși Burres era îngrijorată din pricina lui McCandless, își imagina că o să se descurce. „M-am gândit că totul se va sfârși cu bine”, spune. „Era deștept. S-a descurcat să vâslească până în Mexic, să sară în trenuri de marfa, să facă rost de un pat oferit de misiunile caritabile. Se descurcase până acum de unul singur, eram sigură că se va descurca și în Alaska.”

CAPITOLUL ȘASE

Anza-Borrego

Niciun om nu și-a urmat geniul decât în clipa în care acesta l-a trădat. Deși rezultatul acestui lucru este epuizarea fizică, nimeni nu poate spune, probabil, că regretă consecințele faptelor sale, de vreme ce ele au fost duse la îndeplinire în conformitate cu o serie de principii superioare. Dacă întâmpini ivirea zorilor și căderea nopții cu veselie și dacă viața emană parfum de flori și iarbă proaspătă, totul devine relativ, mai înstelat, peren – iar asta este victoria ta. Natura întregă reprezintă răsplata și binecuvântarea ta. Cele mai importante izbânzi și cele mai înalte valori sunt departe de a fi apreciate așa cum se cuvine. Le punem cu ușurință sub semnul întrebării. Le uităm imediat. Ele reprezintă realitatea supremă... Adevărata însemnătate a vieții mele de zi cu zi este, într-o oarecare măsură, la fel de intangibilă și imposibil de descris în cuvinte precum nuanțele apusului și ale răsăritului. Este un fir de pulbere de stele, o frântură de curcubeu prinsă în pumnul meu.

HENRY DAVID THOREAU,

WALDEN, OR LIFE IN THE WOODS

FRAGMENT SUBLINIAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRȚILE GĂSITE
ALĂTURI DE RĂMĂȘIȚELE LUI CHRIS MCCANDLESS.

În ziua de 4 ianuarie 1993, autorul acestei cărți a primit o scrisoare neobișnuită, cu un scris tremurător și demodat, care trăda faptul că fusese concepută de o persoană în vârstă. „Către toți cei interesați”, începea ea.

Aș dori să primesc un număr al revistei care conține povestea tânărului (Alex McCandless) mort în Alaska. Aș vrea să-i scriu celui care a investigat incidentul. L-am dus cu mașina din Salton City, Calif... în martie 1992... până la

Grandjunction Co... L-am lăsat-o acolo pe Alex, să facă autostopul spre S.D. Spunea că o să păstrăm legătura. Ultima veste pe care am primit-o de la el a fost o scrisoare sosită în prima săptămână a lui aprilie 1992. În timpul drumului parcurs împreună am făcut poze, eu cu camera digitală, Alex cu aparatul lui de fotografiat.

Dacă aveți un exemplar al acestei reviste, vă rog să-mi spuneți și cât costă...

Am înțeles că a fost rănit. Dacă e așa, aș vrea să știu cum s-a întâmplat, pentru că purta mereu suficient orez în rucsac haine groase + mulți bani.

CU RESPECT,
RONALD A. FRANZ

Vă rog să nu comunicați nimănui aceste lucruri, până când nu aflu mai multe despre felul în care a murit, pentru că nu era un hoinar oarecare. Vă rog să mă credeți.

Revista pe care o ceruse Franz era numărul pe ianuarie 1993 din *Outside*, care conținea un articol de fond despre moartea lui Chris McCandless. Scrisoarea fusese trimisă la biroul din Chicago al publicației, dar, pentru că eu eram autorul materialului despre McCandless, a ajuns la mine.

McCandless le lăsase o impresie de neșters multor oameni întâlniți în cursul *hegirei*⁽¹⁷⁾ sale, cu majoritatea dintre ei nepetrecând mai mult de câteva zile, cel mult o săptămână. Dar niciunul n-a fost atât de afectat de scurta întâlnire cu băiatul acesta precum Ronald Franz, care, în ianuarie 1992, atunci când drumurile li s-au intersectat, avea optzeci de ani.

După ce McCandless și-a luat la revedere de la Jan Burres, la oficiul poștal din Salton City, a făcut autostopul prin deșert și a campat într-un desiș de *Larrea tridentate*⁽¹⁸⁾ la marginea Rezervației deșertului Anza-Borrego. În partea de est se află Salton Sea, un liniștit ocean în miniatură, cu o suprafață de peste 60 de metri sub nivelul mării, creat în 1905 ca urmare a unei grave erori ingineresti. Nu la multă vreme după săparea unui canal pornind din Colorado, pentru irigarea câmpurilor

rodnice din Imperial Valley, fluviul și-a ieșit din matcă în mai multe rânduri, tăind un nou canal și începând să se reverse către cel din Imperial Valley. Timp de mai bine de doi ani, canalul a deviat neglijent tot debitul fluviului spre bazinul de scurgere Salton. Apa s-a revărsat peste pământul odinioară uscat al canalului de scurgere, inundând ferme și așezări și, până la urmă, înecând 1036 de kilometri pătrați de deșert, dând astfel naștere unui ocean înconjurat din toate părțile de uscat.

Aflat la doar 80 de kilometri de terenurile de tenis și luxuriantele șenale de navigație din Palm Springs, malul vestic al lacului Salton Sea a fost odinioară scena unor intense speculații imobiliare. Fuseseră proiectate stațiuni luxoase. Dar prea puține dintre aceste planuri s-au și realizat. Astăzi, multe dintre parcele au rămas nefolosite și sunt recucerite treptat de deșert. Plantele erbacee au năpădit bulevardele largi și dezolante din Salton City. Anunțuri decolorate cu textul „De vânzare” străjuiesc drumul, iar vopseaua se decojește de pe clădirile nelocuite. Pe un afiș din vitrina Companiei de Dezvoltare Imobiliară Salton City scrie „Închis/Cerrado”. Doar foșnetul vântului mai întrerupe liniștea spectrală.

Depart de mal, pământul se înalță lin, apoi abrupt, formând *badland*⁽¹⁹⁾-ul arid și fantasmagoric din Anza-Borrego. *Bajada*⁽²⁰⁾ de sub ele este o porțiune goală, tăiată de albi cu pereți abrupti. Aici, pe o movilă joasă, arsă de soare și presărată cu cactuși *Cholla*⁽²¹⁾ și tulpini de trei metri și jumătate de *Fouquieria splendens*⁽²²⁾, McCandless a dormit pe nisip, sub o prelată agățată de creanga unui *Larrea tridentata*.

Când avea nevoie de provizii, făcea autostopul sau mergea pe jos 6,5 kilometri, până în oraș, de unde cumpăra orez și unde își umplea bidonul de plastic cu apă, în piața-magazin de băuturi-oficiu poștal, o clădire de stuc nisipiu, ce servea drept centru cultural al marelui Salton City. La mijlocul lunii ianuarie, într-o joi, McCandless făcea autostopul înapoi la *bajada*, după ce luase apă, când un bătrân pe nume Ron Franz a oprit să-l ia cu mașina.

— Unde stai? a întrebat Franz.

— Dincolo de Oh-My-God Hot Springs, a răspuns McCandless.

— Locuiesc prin părțile astea de șase ani, dar n-am auzit niciodată de locul ăsta. Arată-mi cum să ajung acolo.

Au înaintat preț de câteva minute pe drumul Borrego-Salton Sea, după care McCandless i-a spus să cotească la stânga prin deșert, unde camionul de teren s-a răsucit, urmând cursul îngust al albiei. După aproximativ un kilometru și jumătate au ajuns la o tabără ciudată, unde două sute de oameni se adunaseră să-și petreacă iarna în mașini. Comunitatea ieșită din comun era o viziune a Americii postapocaliptice. Găseai acolo familii adăpostite în camioane ieftine cu prelată, hipioți bătrâni în camioane vopsite în culori aprinse, bărbați semănând cu Charles Manson și dormind în mașini Studebaker cu vopseaua scorojită, care nu mai porniseră de pe vremea lui Eisenhower. Cei mai mulți dintre cei de acolo se plimbau pe acolo în pielea goală. În mijlocul taberei, apa dintr-un izvor termal fusese transportată, printr-o conductă, într-o pereche de bazine de mică adâncime, mărginite de pietre și de palmieri umbroși: Oh-My-God Hot Springs.

Totuși, McCandless nu locuia chiar acolo, campase de unul singur la 800 de metri depărtare de locul acela, în *bajada*. Franz l-a condus pe Alex și restul drumului, povestind o vreme, iar apoi s-a reîntors în oraș, unde locuia singur, fără să plătească un sfanț, într-un apartament păraginit pe care îl amenajase fără ajutorul nimănui.

Creștin evlavios, Franz își petrecuse o mare parte a vieții de adult în armată, staționat în Shanghai și Okinawa. În 1957, în seara de Anul Nou, în timp ce el se afla departe de țară, un șofer beat i-a omorât soția și unicul fiu într-un accident de mașină. Băiatul lui Franz ar fi trebuit să termine în luna iunie școala sanitară. Din clipa aceea a început să bea whisky fără măsură.

Șase luni mai târziu a reușit să se adune și să se lase de băut, urmând un tratament de dezalcoolizare, dar n-a reușit niciodată să depășească pierderea suferită. În anii care au

urmat accidentului a încercat să-și aline singurătatea „adoptând” băieți și fete din Okinawa, luându-i în cele din urmă pe paisprezece dintre ei sub aripa sa, plătind pentru cel mai mare cursurile școlii sanitare din Philadelphia, iar pentru altul facultatea de medicină în Japonia.

Când Franz l-a întâlnit pe McCandless, impulsurile sale paterne, adormite multă vreme, s-au trezit la viață. Nu-și putea lua mintea de la băiat. Zisese că-l cheamă Alex – a refuzat să spună și numele de familie – și că vine din West Virginia. Era politicos, prietenos, binecrescut.

„Părea extrem de inteligent”, spune Franz cu un accent exotic, ce pare a fi o combinație de scoțiană, Pennsylvania Dutch⁽²³⁾ și vorbirea tărăgănată a locuitorilor Carolinei. „Mi-am zis că e un băiat mult prea drăguț ca să locuiască lângă izvoare, cu toți nudiștii, bețivii și drogații.” După ce s-a dus la slujba de duminică, Franz s-a hotărât să discute cu Alex „despre felul în care trăia. Cineva trebuia să-l convingă că e nevoie să urmeze o școală, să-și caute o slujbă și să facă ceva cu viața lui”.

Dar când s-a dus la locul unde campase McCandless și și-a început discursul moralizator, băiatul i-a tăiat-o scurt. „Domnule Franz, uite ce e”, a spus, „nu trebuie să-ți faci griji pentru mine. Am terminat colegiul. Nu sunt sărac. E alegerea mea să trăiesc așa.” Pe urmă, deși îl repezise, tânărul l-a înveselit pe bătrân, amândoi angajându-se într-o lungă conversație. Până la sfârșitul zilei, se duseseră în Palm Springs cu mașina lui Franz, mâncaseră la un restaurant drăguț și luaseră tramvaiul până pe culmea San Jacinto, la poalele căreia McCandless s-a oprit să dezgroape o pătură mexicană și alte lucruri pe care le îngropase, pentru mai multă siguranță, cu un an în urmă.

În săptămânile care au urmat, McCandless și Franz au petrecut mult timp împreună. Tânărul făcea regulat autostopul în Salton City, să-și spele hainele și să facă grătare acasă la Franz. Mărturisise că aștepta primăvara pentru a pleca în Alaska, într-o „ultimă aventură”. Schimbase de asemenea raportul de forțe, cicălindu-l pe Franz în privința neajunsurilor

vieții lui sedentare și implorându-l pe bărbatul de optzeci de ani să-și vândă aproape toate lucrurile, să se mute din apartament și să trăiască pe drumuri. Franz nu a luat în serios aceste predici, fiind încântat de compania băiatului.

Maestru în prelucrarea pieilor, Franz i-a împărtășit lui Alex secretele acestui meșteșug. Primul obiect confecționat de McCandless a fost o curea ornamentată din piele, pe care a redat cu îndemânare mărturia vizuală a hoinărelilor sale. La capătul din stânga al curelei scria ALEX, apoi inițialele C.J.M. (Christopher Johnson McCandless) încadrau un craniu și două oase încrucișate. Pe întreaga lungime a bucății de piele se mai puteau vedea o reproducere a unei șosele cu două benzi, un semn ce reprezenta „întoarcerea interzisă”, o furtună care provoacă un torent ce înghite o mașină, degetul unui autostopist, un vultur, Sierra Nevada, un somon înălțându-se din apele Oceanului Pacific, Autostrada Pacific Coast din Oregon spre Washington, Munții Stâncoși, lanurile de grâu din Montana, un șarpe cu clopoței din South Dakota, casa lui Westerberg din Carthage, fluviul Colorado, o vijelie în Golful California, o canoe trasă la țărm lângă un cort, Las Vegas, inițialele *T.C.D.*, Golful Morro, Astoria, iar înspre cataramă, în fine, litera *N* (reprezentând probabil nordul). Executată cu o remarcabilă măiestrie și creativitate, această curea este la fel de uimitoare ca orice alt obiect realizat de Chris McCandless.

Franz se atașa tot mai mult de McCandless. „Doamne, era un băiat tare isteț”, șoptește bătrânul cu o voce abia auzită. Când spune asta, își îndreaptă privirea spre peticul de nisip dintre picioarele lui, apoi tace. Aplecându-se țeapăn din mijloc, șterge de pe cracul pantalonului un fir imaginar de praf. Încheieturile lui bătrâne pocnesc sonor în liniștea apăsătoare.

Trece mai mult de un minut până când Franz vorbește din nou. Privind cu ochii întredeschiși către soare, începe să-și amintească mai multe din perioada petrecută în compania tânărului. Nu de puține ori, își amintește el, figura lui McCandless se întuneca de mânie, iar el începea să tune și să fulgere împotriva părinților săi, a politicienilor sau a

idioteniei modului de viață american. Nedorind să și-l îndepărteze pe băiat, Franz nu prea vorbea în timpul acestor izbucniri și îl lăsa să-și verse năduful.

La începutul lui februarie, McCandless l-a anunțat că va pleca la San Diego, să câștige mai mulți bani pentru călătoria în Alaska.

— Nu e nevoie să pleci la San Diego, a protestat Franz. Ți dau eu bani dacă ai nevoie.

— Nu. Nu înțelegi. *Plec* la San Diego. Și asta o să se întâmple luni.

— O.K. Te duc cu mașina.

— Nu fi ridicol, a replicat McCandless.

— Oricum trebuie să merg, a mințit Franz, să mai iau niște piele.

McCandless s-a lăsat înduplecat. Și-a strâns lucrurile, lăsând majoritatea bagajului în apartamentul lui Franz – băiatul nu dorea să-și târâie sacul de dormit sau rucsacul prin oraș – și a plecat apoi împreună cu bătrânul de-a lungul munților, către coastă. Ploua când bătrânul l-a lăsat pe McCandless pe faleza din San Diego. „Mi-a fost foarte greu”, spune Franz. „Îmi părea rău să-l las acolo.”

Pe 19 februarie, McCandless i-a telefonat lui Franz, cu taxă inversă, să-i ureze la mulți ani cu ocazia împlinirii vârstei de optzeci și unu de ani. McCandless ținea minte data pentru că propria lui zi de naștere fusese cu o săptămână mai devreme, împlinise 24 de ani pe 12 februarie. În timpul acestei convorbiri i-a mărturisit lui Franz că îi e greu să-și găsească loc de muncă.

Pe 28 februarie, i-a trimis o carte poștală lui Jan Burres. „Salut!”, scria,

În ultima săptămână am trăit pe străzile din San Diego. În ziua în care am ajuns ploua ca dracu. Misiunile caritabile de aici sunt nașpa și mi se țin predici în disperare. Nu prea merge cu joburile, așa că mâine o iau spre nord.

M-am hotărât să nu plec în Alaska mai târziu de 1 mai, dar trebuie să strâng niște bani ca să mă echipez. Aș putea

să mă întorc și să muncesc pentru un prieten de-al meu din South Dakota, dacă are nevoie de mine. Nu știi încotro mă îndrept acum, dar vă scriu când ajung acolo. Sper că sunteți bine. AVEȚI GRIJĂ, ALEX.

Pe 5 martie, McCandless i-a trimis o nouă carte poștală lui Burres și o alta lui Franz. În mesajul către Burres scria:

Salutări din Seattle! Sunt un vagabond acum! Așa e, călăresc șinele. Ce haios e, îmi pare rău că n-am sărit în trenuri mai devreme. Totuși, calea ferată are și niște inconveniente. Primul e că te murdărești din cap până-n picioare. Al doilea e că trebuie să ai de-a face cu polițaii ăștia demenți. Stăteam într-un tren de marfă, în LA, când unul m-a descoperit cu o lanternă pe la 10 seara. „Dă-te jos până nu TE OMOR!”, a urlat copoiul. M-am dat și am văzut că-și scosese revolverul. M-a interogată cu arma îndreptată spre mine și a mârâit: „Dacă te mai prind pe lângă trenul ăsta, te omor! Cară-te!” Ce nebun! Dar tot eu am râs la urmă când, cinci minute mai târziu, m-am urcat în același tren și m-am dus întins până în Oakland. Ținem legătura,

ALEX

O săptămână mai târziu, telefonul lui Franz a sunat. „Era operatoarea”, spune, „întrebându-mă dacă accept o convorbire cu taxă inversă cu cineva pe nume Alex. Când i-am auzit vocea a fost ca și cum aș fi văzut soarele răsărind după o lună de ploaie”.

— Vii să mă iei? a întrebat McCandless.

— Da. Unde anume în Seattle ești?

— Ron, a râs McCandless. Nu sunt în Seattle. Sunt în California, la Coachella. Pentru că nu reușise să găsească de lucru în ploiosul nord-vest, McCandless ajunsese cu mai multe trenuri de marfă înapoi în deșert. În Colton, California, fusese descoperit de un alt copoi și aruncat în închisoare. După ce ieșise, făcuse autostopul spre Coachella, la sud-est de Palm Springs, de unde îl sunase pe Franz. De cum a închis telefonul,

acesta din urmă s-a grăbit să-l ia pe McCandless.

„Am mers la un Sizzler, unde l-am îndopat cu friptură și homari”, își amintește Franz, „și apoi ne-am întors în Salton City”.

McCandless a spus că va rămâne o zi, să-și spele rufele și să-și facă bagajul. Auzise de la Wayne Westerberg de o slujbă la silozul din Carthage și era nerăbdător să ajungă acolo. Era 11 martie, într-o miercuri. Franz s-a oferit să-l ducă până la Grand Junction, Colorado, cel mai îndepărtat loc în care putea ajunge fără să piardă întâlnirea pe care și-o programase pentru luna următoare, în Salton City. Spre surprinderea și ușurarea lui Franz, McCandless a acceptat fără împotrivire.

Înainte de plecare, Franz i-a dat tânărului o macetă, un hanorac gros, o undiță și alte lucruri folositoare într-un loc precum Alaska. Joi, când s-a crăpat de ziuă, au ieșit din Salton City. S-au oprit în Bullhead City ca să închidă contul bancar al lui McCandless și să treacă pe la rulota lui Charlie, unde acesta lăsase niște cărți și alte câteva obiecte, printre care jurnalul-album foto din expediția lui în canoe pe Colorado. McCandless a insistat apoi să-i facă lui Franz cinste la Golden Nugget Casino, dincolo de râu, în Laughlin. Recunoscându-l, o chelneriță de la Nugget a izbucnit: „Alex! Alex! Te-ai întors!”

Franz cumpărase o cameră video înainte de excursie și se oprea când și când să filmeze peisajele. Deși de regulă își ferea capul ori de câte ori Franz îndrepta aparatul spre el, există totuși puțin material filmat, înfățișându-l pe McCandless nerăbdător, în zăpada așternută deasupra canionului Bryce. „OK, hai s-o luăm din loc”, spune el către cameră după câteva secunde. „Mai e mult de mers, Ron.” Îmbrăcat cu jeanși și pulover de lână, McCandless pare bronzat, puternic și sănătos.

Franz spune că, deși pe fugă, excursia a fost plăcută. „Uneori mergeam cu mașina ore întregi, fără să ne spunem un cuvânt”, își amintește. „Chiar și când dormea, eram fericit doar să-l știu acolo.” La un moment dat, Franz i-a făcut lui McCandless o propunere ieșită din comun. „Mama era singură la părinți. La fel și tatăl meu. Iar eu am fost unicul lor copil. Acum, cu băiatul meu mort, sunt la capătul drumului. Când o

să mor, familia mea va fi dusă pe vecie. Așa că l-am întrebat pe Alex dacă n-aș putea să-l adopt, dacă n-ar vrea să-mi devină nepot.”

Stingherit de propunere, acesta din urmă a evitat să răspundă. „Ron, vorbim despre asta când mă întorc din Alaska.”

Pe 14 martie, Franz l-a lăsat pe McCandless în refugiul autostrăzii interstatale 70, în apropiere de Grand Junction, și s-a întors spre sudul Californiei. McCandless era excitat de ideea plecării spre nord; și ușurat – pentru că scăpase încă o dată de amenințarea intimității omenеști și a prieteniei și de tot bagajul complicat pe care îl aduceau cu ele. Fugise o dată de limitele claustrofobice ale familiei sale. Reușise să-i țină pe Jan Burres și Wayne Westerberg la distanță, luându-și zborul din viețile lor înainte ca aceștia să aștepte ceva de la el. Și acum ieșea lin și din viața lui Ron Franz.

Lin din punctul lui de vedere, dar nu și din cel al bătrânului. Poți face doar speculații privind motivul pentru care Franz s-a atașat de McCandless atât de rapid, dar afecțiunea pe care o nutrea pentru el era sinceră, intensă și nemărginită. Franz dusese mulți ani o existență solitară. Nu avea familie, ci doar câțiva prieteni. Era un om disciplinat și independent, care se descurca remarcabil de bine, în ciuda vârstei și a singurătății. Când a intrat în lumea lui, McCandless a aruncat în aer meticulosul său sistem de autoapărare. Franz savura compania tânărului, dar, în același timp, prietenia lor de-abia înmugurită îi amintea cât de singur fusese până atunci. Băiatul îl făcuse să vadă golul din viața lui, în același mod în care îl ajutase să-l umple. Când McCandless a plecat la fel de brusc precum venise, Franz s-a trezit pe neașteptate profund rănit.

La începutul lui aprilie, a găsit în cutia poștală o scrisoare cu timbru de South Dakota. „Salut, Ron”, scria,

Sunt Alex. Lucrez în Carthage, South Dakota, de două săptămâni. Am ajuns aici la trei zile după ce ne-am despărțit în Grand Junction, Colorado. Sper că te-ai întors la Salton

City fără prea mari probleme. Îmi place să muncesc aici, iar lucrurile merg bine. Vremea nu-i prea rea, adesea fiind surprinzător de blândă. Unii fermieri au ieșit deja pe câmp. Cred că s-a făcut foarte cald în sudul Californiei. Mă întreb dacă ai apucat să vezi câtă lume s-a strâns pe 20 martie la întrunirea Curcubeului⁽²⁴⁾, de la izvoare. Se pare că s-au distrat nemaipomenit, dar nu cred că tu îi poți înțelege pe acești oameni.

Nu mai stau mult în South Dakota. Prietenul meu, Wayne, vrea să lucrez la siloz și în luna mai, după care să merg cu el la treierat toată vara, dar sufletul meu e numai la Odiseea din Alaska, spre care sper s-o pornesc nu mai târziu de 15 aprilie. Asta înseamnă că voi fi plecat pentru multă vreme, de aceea te rog să trimiți corespondența pe care o primesc la adresa de mai jos.

Ron, m-am bucurat foarte mult de ajutorul pe care mi l-ai dat și de momentele petrecute împreună. Sper că despărțirea noastră nu te va întrista prea tare. S-ar putea să treacă foarte multă vreme până când o să ne întâlnim din nou. Dar, presupunând că scap nevătămat din această afacere, o să primești vești de la mine și în viitor. Vreau să repet sfatul pe care ți l-am mai dat, deoarece cred că trebuie să faci o schimbare radicală în modul tău de viață și să începi, curajos, să faci lucrurile pe care nu credeai că le poți face sau pe care ai ezitat să le faci. Atâția oameni trăiesc în nefericire și, cu toate astea, nu iau inițiativa de a schimba situația în care se află, pentru că sunt condiționați de o viață sigură, confortabilă și conservatoare, care ar trebui să le aducă liniște interioară, dar în realitate nimic nu e mai dăunător spiritului aventuros al omului decât un viitor sigur. Esența spiritului omenesc este pasiunea pentru aventură. Bucuria de a trăi este dată de întâlnirile cu experiențe noi, și de aceea nu-i bucurie mai mare decât să ai un orizont care se schimbă neîncetat, pentru fiecare zi un soare nou și diferit. Ron, dacă vrei mai mult de la viață, va trebui să renunți la siguranța monotonă și să adopți o existență dezordonată, care la început o să ți se pară aiurea. Dar,

odată ce te obișnuiești, o să-i descoperi sensul și incredibila frumusețe. Deci, Ron, pe scurt: pleacă din Salton City și pornește la Drum. Ți garantez că asta te va face foarte bucuros. Însă mi-e teamă că n-o să-mi asculți sfatul. Crezi că sunt căpos, dar tu ești mai căpos decât mine. Ai șansa nemaipomenită să vezi, chiar în spatele tău, unul dintre cele mai minunate locuri de pe pământ, Marele Canion, un loc pe care fiecare american ar trebui să-l vadă cel puțin o dată în viață. Dar, din motive care îmi scapă, tu nu vrei decât să gonești acasă cât mai repede posibil și să revii la monotonia de zi cu zi. Mi-e teamă că în viitor vei rămâne fidel aceleiași tendințe și că nu vei putea descoperi toate lucrurile minunate pe care Dumnezeu le-a așezat în jurul nostru pentru a ne bucura de ele. Nu sta într-un singur loc. Mișcă-te, fii nomad, fă din fiecare zi un nou orizont. Ron, o să mai trăiești mulți ani, ar fi păcat să nu profiți de ocazie pentru a-ți schimba viața și pentru a experimenta lucruri noi.

Te înșeli dacă îți închipui că Bucuria emană numai sau mai ales din relațiile interumane. Dumnezeu a presărat-o peste tot în jurul nostru. Ea se află în tot ceea ce ni se întâmplă. Ne trebuie doar curajul de a ne întoarce împotriva stilului nostru obișnuit de viață și de a ne angaja într-o existență neconvențională.

Ce vreau să spun e că nu ai nevoie de nimeni pentru a aduce acest soi de lumină în viața ta. Ea așteaptă pur și simplu ca tu să o alegi, și tot ce trebuie să faci e să întinzi mâna. Singura persoană cu care te lupți ești tu, cu încăpățânarea ta de a refuza să profiți de ocaziile noi.

Ron, sper din toată inima că vei pleca din Salton City cât de curând, că vei pune câteva lucruri în remorcă și te vei duce să vezi câteva dintre minunile pe care Dumnezeu le-a făcut în vestul american. O să vezi lucruri și o să cunoști oameni, și din amândouă o să ai multe de învățat. Trebuie s-o faci economicos, fără moteluri, gătindu-ți singur, cheltuind cât mai puțin, putând în schimb să te bucuri imens. Sper ca data viitoare când te voi întâlni să fii un om nou, cu o mulțime de aventuri și de experiențe inedite. Nu sta pe

*gânduri și nu-ți căuta scuze. Pur și simplu, ridică-te și fă-o.
Ridică-te și fă-o. O să fii foarte, foarte bucuros.*

*AI GRIJĂ, RON,
ALEX*

Te rog, răspunde-mi la adresa:

Alex McCandless

Madison, SD 57042

În mod surprinzător, bărbatul de optzeci și unu de ani l-a ascultat pe vagabondul de douăzeci și patru de ani. Franz și-a dus mobila și majoritatea lucrurilor într-o magazie, a cumpărat un GMC Duravan pe care l-a încărcat cu un pat rabatabil și cu echipament pentru campare. Apoi și-a părăsit apartamentul și s-a stabilit în *bajada*.

Franz ocupa locul pe care stătuse McCandless, puțin mai departe de izvoarele termale. A aranjat niște pietre, improvizând o parcare pentru camion și a sădit niște cactuși *Opuntia* și *Amorpha fruticosa* pentru „peisaj”. Apoi a rămas în deșert, zi după zi după zi, așteptându-și prietenul să se întoarcă.

Ronald Franz (acesta nu e numele său adevărat, i-am dat un pseudonim pentru că așa a dorit) este într-o formă fizică foarte bună pentru un bărbat de nouăzeci de ani care a avut deja două infarcturi. Are 1,82 metri înălțime, brațe vâjnoase, pieptul bombat, o postură dreaptă, iar umerii nu i s-au gărbovit. Are urechile mari, la fel ca mâinile, noduroase și carnoase. Când m-am dus să-l vizitez în deșert, purta jeanși vechi și un tricou alb imaculat, o curea decorată, făcută de el, șosete albe și mocasini negri uzați. Nu-și trăda vârsta decât prin cutele dintre sprâncene și prin nasul brăzdat de vinișoare.

Ca să-i înlătur orice urmă de suspiciune, îi întind mai multe fotografii pe care le-am făcut într-o excursie în Alaska astă-vară, în care am retrasat ultimele momente ale călătoriei lui McCandless pe drumul Stampede. Primele imagini reprezintă peisaje din sălbăticie, drumul năpădit de buruieni, munții din depărtare, râul Sushana. Franz le studiază în tăcere și dă din

cap când îi explic ce reprezintă. Pare bucuros să le vadă.

Dar, când ajunge la fotografiile cu autobuzul în care a murit băiatul, împietrește brusc. Câteva conțin imagini cu lucrurile lui McCandless, găsite în vehiculul părăsit. În clipa în care își dă seama la ce se uită, ochii i se împăienjenesc, îmi împinge fotografiile fără să se mai uite și la celelalte și, în timp ce eu balmăjesc scuze neconvingătoare, se îndepărtează, încercând să se reculeagă.

Franz nu mai locuiește pe locul unde campase McCandless. Un torent a distrus drumul improvizat, așa că s-a mutat treizeci și doi de kilometri mai încolo, spre Borrego, unde s-a stabilit lângă un pâlc de ploi. S-a terminat și cu Oh-My-God Hot Springs, nivelat de buldozere și astupat cu beton din ordinul Comisiei de Sănătate din Imperial Valley. Oficialii din regiune spun că au eliminat băile de teamă că oamenii s-ar fi putut îmbolnăvi grav din pricina microbilor care se înmulțesc cu repeziciune în bazinele termale.

„Tot ce se poate”, spune vânzătorul de la magazinul din Salton City, „dar lumea crede că au venit cu buldozeru pentru că băile atrăgeau prea mulți hipioți, vagabonzi și toate scursurile societății. E o ușurare, dacă mă întrebați pe mine.”

Mai bine de opt luni, după ce și-a luat la revedere de la McCandless, Franz a rămas pe locul lui de tabără, scrutând drumul în așteptarea unui tânăr cu rucsac mare, sperând răbdător să-l revadă pe Alex. În ultima săptămână a lui 1992, la o zi după Crăciun, a luat doi autostopiști în timp ce se întorcea din Salton City, unde fusese să-și verifice corespondența. „Unul dintre ei cred că era din Mississippi, celălalt era indian”, își amintește Franz. „Ieșind din Hot Springs, am început să le povestesc despre prietenul meu, Alex, și despre aventura din Alaska pentru care se pregătise.”

Brusc, tânărul indian l-a întrerupt:

— Îl chema Alex McCandless?

— Da. Înseamnă că l-ați întâlnit...

— Îmi pare rău să vă spun, domnule, dar prietenul dumneavoastră este mort. A înghețat în tundră. Tocmai am citit despre asta în revista *Outdoor*⁽²⁵⁾.

Șocat, Franz a vrut să afle întreaga poveste. Detaliile păreau veridice. Povestea se lega. Ceva mersese teribil de prost. McCandless n-avea să se mai întoarcă niciodată.

„Când Alex a plecat în Alaska”, își amintește Franz, „m-am rugat. I-am cerut lui Dumnezeu să-și țină palma pe creștetul lui. I-am spus că băiatul ăsta e deosebit. Dar l-a lăsat să moară. Așa că, pe 26 decembrie, când am aflat ce s-a întâmplat, m-am lepădat de Dumnezeu. M-am retras din comunitatea bisericească și am devenit ateu. Mi-am dat seama că nu mai puteam crede într-un Dumnezeu care lăsase să i se întâmple un lucru atât de îngrozitor unui băiat ca Alex.

După ce autostopiștii au coborât”, continuă Franz, „am întors mașina, am revenit la magazin și am cumpărat o sticlă de whisky. Apoi am venit în deșert și am băut-o. Nu mai eram obișnuit cu băutura, așa că mi s-a făcut rău. Am sperat că voi muri, dar n-am murit. Mi-a făcut doar foarte, foarte rău.”

CAPITOLUL ȘAPTE

Carthage

Mai erau și niște cărți, rânduite frumos în fiecare colț al mesei. Una dintre ele era o Biblie mare, de familie, plină cu poze. Alta era Calea pelerinului, o carte despre unul care-și părăsise familia, naiba știe de ce. Din când în când, citeam și eu puțin din cartea asta. Era interesantă, dar cam greoaie.

{26}

E adevărat că multe persoane creative nu reușesc să construiască relații personale mature, iar unele dintre ele sunt extrem de izolate. E de asemenea adevărat că, uneori, o traumă cum ar fi o separare timpurie sau o pierdere dirijează potențialul creativ al acelei persoane spre dezvoltarea unor aspecte ale personalității care pot fi împlinite doar printr-o izolare comparativă. Dar acest lucru nu înseamnă că preocupările creative solitare în sine sunt patologice...

Evitarea^{27} este un răspuns menit să protejeze copilul de o dezordine comportamentală. Dacă aplicăm acest concept vieții de adult, putem observa că un asemenea copil ar putea foarte bine deveni o persoană a cărei principală nevoie să fie aceea de a găsi un sens și o ordine a existenței, ce nu depind în întregime sau în mare măsură de relațiile interpersonale.

ANTHONY STORR,

SOLITUDE: A RETURN TO THE SELF

Masiva combină John Deere 8020 se odihnește tăcută în lumina piezișă a înserării, departe, înconjurată de un lan pe jumătate secerat de sorg, în South Dakota. Bascheții plini de noroi ai lui Wayne Westerberg se ițesc din burdihanul combinei, ca și cum mașina s-ar pregăti să-l înghită cu totul, o imensă reptilă metalică digerându-și prada.

— Dă-mi naibii cheia aia! se aude o voce înăbușită venind

din măruntaiele mașinii. Sau sunteți prea obosiți de atâta stat cu mâinile în buzunare ca să mai fiți de vreun ajutor?

Combina s-a stricat pentru a treia oară în tot atâtea zile, iar Westerberg se chinuie să înlocuiască o bucsă plasată într-un loc greu accesibil înainte de a se înnopta.

Reapare o oră mai târziu, mânjit de ulei și paie, dar victorios.

— Scuze că m-am rătoit așa, spune. Lucrăm de prea multe zile câte optsprezece ore pe zi. Cred că devin cam nervos, suntem în întârziere și n-avem destulă mână de lucru. Contam pe Alex, să se întoarcă la treabă.

Au trecut cincizeci de zile de când cadavrul lui McCandless a fost descoperit în Alaska, pe drumul Stampede.

Cu șapte luni în urmă, într-o după-amiază înghețată de martie, McCandless a pășit agale în biroul silozului și a anunțat că e gata să se întoarcă la muncă. „Eram acolo, pregătindu-ne de treabă”, își amintește Westerberg, „și deodată intră Alex, cu un uriaș rucsac vechi proptit pe umăr”. I-a spus lui Westerberg că plănuiește să stea până în 15 aprilie, cât să strângă bani de echipament. Avea nevoie de unul nou, a explicat, pentru că mergea în Alaska. McCandless a promis să se întoarcă la timp în South Dakota, să ajute la strânsul recoltei de toamnă, dar voia să fie deja în Fairbanks la sfârșitul lui aprilie, să petreacă mai mult timp în nord.

Pe întreg parcursul celor patru săptămâni petrecute în Carthage, McCandless a lucrat din greu, făcând muncile dificile și incomode cu care nimeni nu voia să aibă de-a face: curăța depozitele de bălegar, omora animalele dăunătoare, vopsea, plivea. La un moment dat, vrând să-l răsplătească dându-i o sarcină care cerea mai multă îndemânare, Westerberg a încercat să-l învețe cum să conducă un excavator. „Alex nu prea avusese de-a face cu mașinile”, spune Westerberg dând din cap, „și era foarte comic să-l vezi căznindu-se să apese ambreiajul și să mânuiască levierul. În orice caz, nu avea ceea ce se cheamă o minte mecanică.”

Pe McCandless nu-l dădea afară din casă nici simțul practic. Mulți dintre cei care l-au cunoscut au spus, fără să fie

întrebați, că avea o mare dificultate în a vedea pădurea de copaci. „Alex nu era complet rupt de realitate”, spune Westerberg, „să nu mă înțelegeți greșit. Dar avea scăpări. Mi-aduc aminte că odată m-am dus pe la el pe acasă, iar când am intrat în bucătărie m-a izbit un miros oribil. Ceva putea îngrozitor. Am deschis cuptorul cu microunde și am văzut că era plin de grăsime. Alex fripsera pui în el, dar nu i-a trecut prin cap că grăsimea trebuia să se scurgă undeva. Nu că i-ar fi fost lene să curețe – tot timpul păstra lucrurile ordonate și curate –, doar că nu observase grăsimea.”

În primăvara aceea, la puțină vreme după ce McCandless s-a întors în Carthage, Westerberg i-a prezentat-o pe eterna lui iubită (cu care ba se certa, ba se împăca), Gail Borah, o femeie cu ochi triști, mică și subțire ca un bățlan, cu trăsături delicate și păr lung, blond. În vârstă de treizeci și cinci de ani, divorțată, mamă a doi adolescenți, ea s-a atașat rapid de McCandless. „La început era un pic timid”, spune Borah. „Se purta ca și cum i-ar fi fost greu să stea în compania oamenilor. Probabil din cauză că a petrecut prea mult timp singur, mă gândeam eu.

Alex venea la mine la cină aproape în fiecare seară”, continuă Borah. „Era un mâncău. Nu lăsa niciodată nimic în farfurie. Niciodată. Se și pricepea să gătească. Uneori mă invita acasă la Wayne și ne făcea de mâncare. Mai ales orez. Credeai că o să se sature la un moment dat de atâta orez, dar nici gând. Spunea că poate trăi o lună întreagă cu numai 11 kilograme de orez.

Când eram împreună, Alex vorbea mult”, își amintește Borah. „Chestii serioase, de parcă și-ar fi golit sufletul. Spunea că mie îmi poate povesti lucruri pe care nu le putea spune celorlalți. Se vedea că îl macină ceva. Era destul de clar că nu se înțelegea cu ai lui, dar n-a spus niciodată prea multe despre ei, cu excepția lui Carine, sora lui mai mică. Zicea că erau foarte apropiați. Că e frumoasă și că atunci când trece pe stradă, băieții întorc capetele și se holbează la ea.”

Westerberg nu se amesteca în treburile de familie ale lui McCandless. „Indiferent ce motiv ar fi avut să fie supărat pe ai

lui, m-am gândit că o fi unul serios. Acum, că e mort, nici nu mai știu. Dacă Alex s-ar afla acum aici, aş fi tentat să intru în el bine de tot: *Ce-a fost în capul tău? Să nu vorbești cu ai tăi atâta vreme, să îi tratezi ca pe niște nimicuri!* Unul dintre puștii care lucrează pentru mine nici nu-și cunoaște părinții, da nu-l auzi vorbindu-i de rău. Oricare ar fi fost treaba cu familia lui Alex, vă garantez că am văzut altele și mai grave. Cunoscându-l pe Alex, sunt sigur că s-a petrecut ceva între el și tatăl lui, după care s-a încăpățânat să se cramponeze de asta.”

Presupunerea lui Westerberg era, așa cum s-a dovedit, o analiză foarte perspicace a relației dintre Chris și Walt McCandless. Și tatăl, și fiul erau la fel de încăpățânați și de hipersensibili. Date fiind nevoia lui Walt de a controla totul și natura independentă și extravagantă a lui Chris, antagonismul era inevitabil. Chris se supusese surprinzător de bine autorității lui Walt în timpul liceului și al colegiului, dar în tot acest timp clocotea de furie lăuntrică. Pritocise mult ceea ce considera că sunt defectele morale ale tatălui său, ipocrizia modului de viață al părinților, tirania iubirii lor condiționate. În cele din urmă, Chris s-a răzvrătit – și a făcut-o în mod cu totul disproportionat, cum de altfel îi stătea în fire.

Cu puțin timp înainte să dispară, Chris i s-a plâns lui Carine că părinții aveau un comportament „atât de irațional, de opresiv, de lipsit de respect și de insultător, încât mi-am depășit limita de rezistență”. Și continua:

Dacă tot nu mă iau niciodată în serios, timp de câteva luni după absolvire o să-i las să creadă că au dreptate, o să-i las să creadă că „am ajuns să le împărtășesc punctul de vedere” și că relația noastră se stabilizează. Și apoi, la momentul potrivit, o să-i azvârl din viața mea. O să divorțez de ei o dată pentru totdeauna și n-o să mai vorbesc cu idioții așația cât zile oi avea. O s-o termin cu ei, o dată pentru totdeauna.

Răceala pe care Westerberg o intuise între Alex și părinții lui era într-un contrast evident cu căldura pe care McCandless

le-o arăta celor din Carthage. Prietenos și extrem de sociabil când se însuflețea, fermecase multă lume. Când s-a întors în South Dakota, îl aștepta o corespondență bogată, scrisori de la oameni pe care-i întâlneau pe drum, inclusiv ceea ce Westerberg își amintește ca fiind „scrisori de la o fată care se îndrăgostise lunea de el și pe care o cunoscuse în cine știe ce loc îndepărtat, în vreo tabără cred”. Dar McCandless nu pomenise niciodată, nici în prezența lui Westerberg, nici a lui Borah, de vreo complicație sentimentală.

„Nu-mi aduc aminte ca Alex să fi vorbit vreodată de vreo iubită”, spune Westerberg. „Totuși, a menționat de vreo două ori că vrea să se însoare într-o bună zi și să-și întemeieze o familie. Se vedea că nu tratează superficial relațiile. Nu era genul de tip care să agațe fete doar ca să se culce cu ele.”

Și pentru Borah era la fel de clar că McCandless nu-și petrecea timpul prin baruri pentru persoane singure.

„Într-o seară ne-am dus mai mulți într-un bar din Madison”, spune ea, „și l-am convins cu greu să ne însoțească pe ringul de dans. Dar, îndată ce s-a trezit acolo, n-a mai putut să se întoarcă la masă. Ne-am distrat teribil. După ce Alex a murit, Carine mi-a spus că, din câte știa, fusesem una dintre foarte puținele fete cu care dansase vreodată.”

În liceu, McCandless avusese relații mai apropiate cu două sau trei reprezentante ale sexului opus, iar Carine își aduce aminte cum odată s-a îmbătat și a încercat să convingă o fată să urce la el în cameră, în mijlocul nopții. (Au făcut atâta zgomot împleticindu-se pe scări, încât Billie s-a trezit și a trimis fata acasă.) Dar există puține indicii că ar fi fost activ sexual în timpul adolescenței și chiar și mai puține care să sugereze că s-ar fi culcat cu vreo femeie după absolvirea liceului (neexistând, la fel, niciun indiciu că ar fi întreținut relații sexuale cu vreun bărbat). Se pare că McCandless era atras de femei, dar rămăsese în mare măsură sau în întregime celibatar, cast asemenea unui călugăr.

Castitatea și puritatea morală erau virtuți la care McCandless cugetase îndelung. Într-adevăr, una dintre cărțile descoperite în autobuz, alături de rămășițele lui, era o

culegere de povestiri ce includea *Sonata Kreutzer* de Tolstoi, în care nobilul devenit ascet denunță „tentatiile cărnii”. Mai multe asemenea pasaje sunt însemnate cu asteriscuri și subliniate pe pagini cu colțuri îndoite și marginile umplute de note ininteligibile, scrise de mâna lui McCandless. Iar în capitolul despre „Legile superioare” din *Walden* de Thoreau, volum care a fost, de asemenea, descoperit în autobuz, McCandless a încercuit următoarea frază: „Castitatea este floarea bărbatului; și cele ce sunt numite Geniu, Eroism, Sfințenie și așa mai departe nu sunt decât feluritele ei roade”.

Noi, americanii, nu suntem indiferenți față de sex, ci obsedați sau oripilați de el. Când o persoană în putere, mai ales un tânăr sănătos, alege să renunțe la ispitele cărnii, suntem șocați și ne uităm strâmb. Apar bănuielile.

Aparenta inocență sexuală a lui McCandless este, totuși, corolarul unui tip de personalitate pe care cultura noastră pretinde că îl admiră, cel puțin în cazul celor mai faimoși dintre adepții ei. Ambivalența acestuia față de sex este ecoul ambivalenței celor care au îmbrățișat sălbăticia cu o pasiune de neclintit – mai ales Thoreau (care a rămas virgin toată viața) și naturalistul John Muir –, ca să nu mai vorbim de nenumărații și mult mai puțin cunoscuții pelerini, căutători, inadaptați și aventurieri. Asemenea multora dintre cei seduși de sălbăcie, McCandless pare să fi fost condus de o senzualitate diferită, care sublima dorința sexuală. Dorul lui mistuitor era, într-un fel, prea puternic pentru a putea fi potolit de contactul uman. Este posibil ca McCandless să fi fost tentat de satisfacția oferită de o femeie, dar aceasta pălea pe lângă perspectiva unirii fruste cu natura, cu însuși cosmosul. Și asta l-a atras spre nord, spre Alaska.

McCandless i-a asigurat pe Westerberg și pe Borah că, atunci când expediția lui nordică va lua sfârșit, se va întoarce în South Dakota, și va sta acolo cel puțin toată toamnă. După aceea, rămâne de văzut.

„Mi-a lăsat impresia că această escapadă în Alaska urma să fie ultima lui aventură”, spune Westerberg, „și că voia să se stabilească undeva. Spunea că vrea să scrie o carte despre

călătoriile lui. Îi plăcea Carthage. Fiind un om educat, nimeni nu-și imagina că o să lucreze la afurisitul de siloz tot restul zilelor. Dar cu siguranță voia să se întoarcă aici pentru o perioadă, să ne ajute cu silozul, să se gândească la ce are de făcut mai încolo.”

Însă în primăvara aceea, privirile lui McCandless erau ațintite spre Alaska. Vorbea despre această călătorie ori de câte ori avea ocazia. Căuta vânători cu experiență din afara orașului și le cerea ponturi despre urmărirea vânatului, tranșarea animalului, conservarea cărnii. Borah l-a dus cu mașina la Kmartul din Mitchell, să-și cumpere restul de echipament.

La jumătatea lui aprilie, Westerberg ducea lipsă de muncitori și era foarte obosit, așa că l-a rugat pe McCandless să-și amâne plecarea și să mai rămână o săptămână sau două. Acesta din urmă nici n-a vrut să audă. „Odată ce Alex își băga ceva-n cap, nu-l mai puteai face să se răzgândească”, spune Westerberg. „M-am oferit chiar și să-i cumpăr un bilet de avion până la Fairbanks, ceea ce i-ar fi permis să mai stea zece zile și să ajungă în Alaska la sfârșitul lui aprilie, dar a refuzat: *Nu, vreau să fac autostopul. Să iau avionul ar însemna să trișez. Asta ar strica tot farmecul călătoriei.*”

Cu două seri înainte de programata plecare a lui McCandless, Mary Westerberg, mama lui Wayne, l-a invitat la cină. „Mamei nu-i prea plac oamenii pe care-i angajezi”, spune Westerberg, „și nici nu era prea entuziasmată de întâlnirea cu Alex. Dar atâta am tot bătut-o la cap și i-am spus: *Trebuie să-l cunoști pe băiatul ăsta*, încât până la urmă l-a chemat la masă. S-au înțeleș de minune. Au discutat fără întrerupere timp de cinci ore.”

„Avea ceva fascinant”, explică doamna Westerberg, așezată la masa de alun lăcuit la care a cinat McCandless în seara aceea. „Ce m-a impresionat a fost faptul că părea să aibă mai mult de 24 de ani. Indiferent ce vorbeam, voia să știe mai multe, la ce mă refeream sau de ce gândeam asta ori ailaltă. Era interesat să afle lucruri noi. Spre deosebire de mulți dintre noi, era genul de persoană care se străduia să-și urmeze până

la capăt principiile.

Am vorbit ore în șir despre cărți; nu sunt mulți oameni în Carthage cărora să le placă să discute despre cărți. O tot ținea una și bună cu Mark Twain. Doamne, ce bine era să-l ai în casă; nu voiam ca seara să se termine. Abia așteptam să-l revăd în toamnă. Nu mi-l pot scoate din cap. Îmi tot amintesc fața lui – stătea în același scaun în care stați dumneavoastră acum. Socotind că am petrecut doar câteva ore în compania lui Alex, mă mir și eu cât de afectată sunt de moartea lui.”

În ultima noapte pe care a petrecut-o în Carthage, McCandless a sărbătorit la Cabaret cu echipa lui Westerberg. A curs Jack Daniels în valuri. Spre surpriza tuturor, McCandless s-a așezat la pian și, deși nu spusese niciodată că știa să cânte la acest instrument, a început să toace melodii populare de dans, ragtime și, în încheiere, cântece din repertoriul lui Tony Bennett. Nu era genul alcoolicului care-și proiectează asupra publicului iluzia că ar avea talent. „Alex chiar știa să cânte”, spune Borah. „Vreau să spun că era *bun*. Am rămas cu toții ca trăsniți.”

În dimineața zilei de 15 aprilie, toată lumea s-a strâns la siloz să-l conducă pe McCandless. Căra un bagaj greu. Avea aproximativ o mie de dolari vârâți într-o gheată. Și-a lăsat jurnalul și albumul foto în grija lui Westerberg și i-a dăruit cureaua pe care o făcuse în deșert.

„Alex avea obiceiul să stea la bar, la Cabaret, și să privească imaginile încrustate în pielea ei de la un capăt la altul, ore în șir”, spune Westerberg, „ca și cum ar fi descifrat hieroglife. Fiecare figură pe care o scrijelise acolo avea în spate o poveste lungă.”

Când McCandless a îmbrățișat-o pe Borah de rămas-bun, spune ea, „mi-am dat seama că plângea. Asta m-a speriat. Nu avea de gând să plece pentru atât de mult timp. Mi-am imaginat că n-ar fi plâns dacă nu și-ar fi pus în cap să riște foarte mult și dacă n-ar fi fost conștient că era posibil să nu se mai întoarcă. Atunci am avut sentimentul că n-o să-l mai vedem pe Alex niciodată.”

Un imens camion-remorcă era pornit în fața silozului; Rod

Wolf, unul dintre angajații lui Westerberg, trebuia să ducă un transport de floarea-soarelui la Enderlin, North Dakota, și acceptase să-l însoțească pe McCandless până la autostrada Interstate 94.

„Când a coborât, avea drăcia aia de macetă spânzurată pe umăr”, spune Wolf. „M-am gândit: *Doamne, nimeni n-o să-l ia când o să-l vadă așa*. Dar n-am spus nimic. I-am strâns doar mâna, i-am urat baftă și i-am zis să nu uite să ne scrie.”

Și McCandless a făcut-o. O săptămână mai târziu, Westerberg a primit o carte poștală succintă, cu ștampilă de Montana:

18 aprilie. Am ajuns de dimineață în Whitefish, cu un tren de marfa. Mă distrez. Azi o să trec granița și o s-o iau spre Alaska. Salutări tuturor.

AVEȚI GRIJĂ, ALEX

Apoi, la începutul lunii mai, Westerberg a mai primit o carte poștală, de data aceasta din Alaska, cu o fotografie reprezentând un urs polar. Ștampila era din 27 aprilie 1992. „Salutări din Fairbanks”, scria,

Wayne, e ultima oară când îți scriu. Am ajuns aici acum două zile. A fost foarte greu să găsesc mașini în Yukon. Până la urmă, am ajuns.

Te rog să returnezi destinatarului toate scrisorile pe care le primesc. S-ar putea să treacă multă vreme până mă întorc. Dacă această aventură se dovedește fatală și nu vei mai primi nicio veste de la mine, vreau să știi că ești un om extraordinar. Pășesc acum în sălbăticie.

ALEX

În aceeași zi, McCandless le-a trimis o carte poștală cu un mesaj asemănător și lui Jan Burres și lui Bob:

Salut, oameni buni!

Acesta este ultimul semn pe care îl primiți de la mine. Plec

în sălbăticie. Aveți grijă. A fost nemaipomenit să vă cunosc.

ALEXANDER

CAPITOLUL OPT

Alaska

Se prea poate ca talentele creative să recurgă la extreme patologice care aduc o însemnată recompensă interioară, dar nu și un mod de viață stabil celor care nu-și pot transfera traumele psihice în opere de artă sau filosofice semnificative.

THEODORE ROSZAK,
IN SEARCH OF THE MIRACULOUS

În America există acea tradiție numită „Marele râu cu două inimi”^{28}: să-ți încredințezi rănille sălbăticiiei pentru a te vindeca, a te schimba, a te liniști. Și, ca în povestea lui Hemingway, dacă rănille nu sunt prea adânci, merge. Dar nu suntem în Michigan (sau Big Woods, Mississippi, ca la Faulkner). Suntem în Alaska.

EDWARD HOAGLAND,
UP THE BLACK TO CHALKYITSIK

Când McCandless a fost descoperit mort în Alaska și circumstanțele neclare ale decesului său au fost făcute publice prin intermediul mass-mediei, mulți oameni au ajuns la concluzia că băiatul avea cu siguranță probleme psihice. Articolul publicat în *Outside* a generat un mare număr de scrisori și nu puțini au fost aceia care l-au dezaprobat pe McCandless, ca și pe mine, autorul articolului, deoarece glorificasem ceea ce unii considerau a fi fost o moarte prostească și lipsită de sens.

Majoritatea scrisorilor de acest gen au venit de la locuitori din Alaska. „În opinia mea, Alex e un nebun”, scria un bărbat din Healy, sătucul de la capătul Drumului Stampede. „Autorul descrie un om care a renunțat la o mică avere, s-a lepădat de familia care-l iubea, și-a abandonat mașina, ceasul și harta și și-a ars ultimii bani înainte de a porni să vagabondeze în

«sălbăticia» de la vest de Healy.”

„Personal, nu văd nimic bun în modul de viață sau în doctrina sălbăticiiei lui Chris McCandless”, ne certa un alt corespondent. „Să pătrunzi în sălbăticie total nepregătit și să supraviețuiești unei experiențe la limita morții nu te face un om mai bun, ci doar unul al naibii de norocos.”

Un alt cititor al articolului din *Outside* se întreba: „De ce un om care vrea «să trăiască în sălbăticie pentru câteva luni» uită regula numărul unu a cercetașilor: Fii pregătit? De ce le-ar provoca un fiu atâta durere de nealinat și de neînțeles părinților și familiei?”

„Krakauer este un țăcănit dacă nu crede că și Chris «Alexander Supertramp» McCandless era un țăcănit”, opina un bărbat din orașul North Pole, Alaska. „McCandless sărise oricum calul și din întâmplare i s-a înfundat în Alaska.”

Cea mai virulentă critică a venit sub forma unei ample epistole din Ambler, un sătuc inuit de lângă râul Kobuk, aflat la nord de Cercul Polar. Autorul ei, un scriitor și profesor american născut în Washington, D.C., se numea Nick Jans. Avertizându-mă că e ora 1 noaptea și că tocmai golește o sticlă de Seagram's, Jans scrie:

În ultimii 15 ani, am întâlnit călătorind prin țară mai multe tipuri de McCandless. Aceași poveste: tineri idealiști și entuziaști care se supraestimează, subestimând natura, și care dau de bucluc. McCandless nu a fost nici pe departe unic; în realitate sunt foarte mulți ca el, care hoinăresc pe aici, atât de asemănători între ei, încât aproape că alcătuiesc un clișeu colectiv. Singura diferență e că McCandless a murit, cu povestea prostiei lui răspândită în toată presa... (Jack London a nimerit-o în To Build a Fire. McCandless e, în fond, doar o palidă satiră de secol XX a protagonistului lui London, care îngheață pentru că ignoră sfaturile, dând dovadă de o aroganță demnă de toată jena...)

Ignoranța lui, care putea fi tratată cu o hartă topografică și un manual de cercetași, e cea care l-a ucis. Și, în timp ce mi-e milă de părinții lui, n-am niciun pic de simpatie pentru

el. Atâta ignoranță îndărătnică... e egală cu lipsa de respect pentru natură și demonstrează, în mod paradoxal, același tip de aroganță ca în cazul scurgerilor de la Exxon Valdez⁽²⁹⁾ – un alt exemplu de oameni nepregătiți și cu prea multă încredere în ei, moșmondindu-se și dând chix pentru că le lipsea cuvenita umilință. Păstrând proporțiile, desigur.

Planul ascetic al lui McCandless și componenta lui pseudoliterară mai mult au întregit decât au redus vina... Cărțile lui poștale, notele și jurnalul... par creația cuiva peste medie, un fel de licean histrionic – sau îmi scapă ceva?

Majoritatea locuitorilor Alaskăi credeau că McCandless nu fusese decât un alt novice inconștient aflat în căutarea unor răspunsuri la toate întrebările sale, dând în schimb peste țânțari și peste o moarte solitară. Zeci de personaje marginale au pornit-o de-a lungul anilor spre sălbatica Alaskă și nu s-au mai întors niciodată. Câțiva au rămas întipăriți în memoria colectivă a statului.

Printre ei și idealistul protestatar care, la începutul anilor '70, a trecut prin satul Tanana, anunțând că intenționează să-și petreacă restul zilelor „în comuniune cu Natura”. La mijlocul iernii, un biolog i-a descoperit toate lucrurile – două puști, echipamentul de campare, un jurnal plin de fraze incoerente despre adevăr, frumusețe și teoria ecologiei profunde – într-o cabană goală de lângă Tofty, năpădită de zăpadă. Nu s-a dat niciodată de urma tânărului.

Câțiva ani mai târziu a venit rândul veterinarului vietnamez care și-a ridicat o cabană lângă Black River, la est de Chalkyitsik, să „scape de oameni”. În februarie și-a epuizat proviziile de mâncare și a rămas acolo răbdând de foame, nefăcând, după toate aparențele, niciun efort să se salveze, deși la circa patru kilometri în josul râului se afla o altă cabană, plină cu alimente. Scriind despre moartea acestuia, Edward Hoagland a observat că Alaska „nu este cel mai indicat loc din lume pentru experimente ascetice sau pentru scenete hippy.”

A mai fost apoi geniul rebel peste care am dat în Golful

Prince William Sound, în 1981. Campasem în pădurea de lângă Cordova, Alaska, încercând fără succes să mă angajez ca pescar pe o ambarcațiune cu năvod, un fel de a-mi omorî timpul până când Departamentul Pescuitului și Vânatului ar fi anunțat primul „deschizător” – startul sezonului la pescuitul comercial al somonului. Într-o după-amiază ploioasă, în timp ce mă plimbam prin oraș, drumul mi s-a încrucișat cu cel al unui bărbat agitat și neîngrijit, care părea să aibă vreo patruzeci de ani. Purta o barbă neagră lungă și părul până la umeri, pe care-l ținea legat cu o bentiță improvizată dintr-un cordon de nailon. Pășea spre mine cu mers vioi, cocoșat sub o bârnă de aproape doi metri pe care o căra pe umăr.

Am salutat, a mormăit un răspuns și ne-am oprit de vorbă în ploaia mocănească. N-am întrebat de ce ducea o bârnă udă în pădure, unde putea găsi destule. După vreo câteva minute de schimbat banalități pe un ton serios, am luat-o fiecare pe drumul lui.

Din scurta noastră conversație am dedus că-l întâlnisem pe faimosul excentric numit de localnici Primarul Golfului Hipioților – referire la un golf din nordul orașului, care-i atrăgea ca un magnet pe pletosii în trecere și în apropierea căruia Primarul locuia de câțiva ani. Majoritatea locuitorilor din Golful Hipioților erau, ca și mine, muncitori ilegali care sperau să găsească slujbe bine plătite ca pescari și care, fără alte perspective, lucrau la fabrica de conserve de somon. Dar cu Primarul era altceva.

Numele lui adevărat era Gene Rosellini. Era cel mai vârstnic fiu vitreg al lui Victor Rosellini, un înstărit patron de restaurant din Seattle, văr cu Albert Rosellini, popularul guvernator al statului Washington între 1957 și 1965. În tinerețe, Gene fusese un sportiv bun și un student excepțional. Citea mult, făcea yoga, devenise expert în artele marțiale. Și-a menținut o perfectă medie 4.0 de-a lungul liceului și facultății. La Universitatea din Washington și, mai târziu, la cea din Seattle, a studiat antropologia, istoria, filosofia și lingvistica, fără să obțină nicio diplomă de licență. Nu vedea rostul acestui lucru. Susținea că drumul cunoașterii e un obiectiv în

sine și că nu are nevoie de validări venite din exterior.

Curând după aceea, Rosellini a părăsit mediul academic și a plecat din Seattle, pornind-o de-a lungul coastei spre nord, prin British Columbia și Alaska. În 1977 a ajuns în Cordova. Acolo, în pădurea de la marginea orașului, a hotărât să-și dedice viața unui ambițios experiment antropologic.

„Mă interesa în mod deosebit să aflu dacă e posibil să trăiești în afara tehnologiei moderne”, i-a spus el reporterului Debra McKinney de la *Anchorage Daily News*, la zece ani după sosirea în Cordova. Se întreba dacă oamenii pot trăi cum trăiau strămoșii lor, când mamuții și tigrii cu dinți de sabie cutreierau pământul, sau dacă specia noastră se îndepărtase prea mult de rădăcinile ei pentru a mai putea supraviețui fără praf de pușcă, oțel și alte artefacte ale civilizației. Cu o atenție obsesivă pentru detalii, caracteristică geniului său perseverent, Rosellini s-a înconjurat de cele mai primitive unelte, pe care le-a confecționat cu propriile-i mâini, din materiale naturale.

„Era convins că oamenii decăzuseră la stadiul unor ființe inferioare”, explică McKinney, „și țelul său era să regăsească acea stare naturală. Experimenta mereu diverse perioade – epoca romană, epoca fierului, epoca bronzului. Către sfârșit, stilul său de viață căpătase elemente de neolitic.”

Mânca rădăcini, fructe și spanac, vâna cu ajutorul săgeților și capcanelor, îmbrăcat în cârpe, supus iernilor celor mai dure. Părea să se bucure când întâmpina greutăți. Locuința lui din apropierea Golfului Hipioților era o cocioabă fără ferestre, pe care o construisese cu mâinile goale, fără fierăstrău sau topor: „Petrecea zile în șir”, spune McKinney, „șlefuid o grindă cu ajutorul unei pietre ascuțite”.

Apoi, ca și cum supraviețuirea după propriile reguli n-ar fi fost și-așa destul de dură, Rosellini mai făcea și sport ori de câte ori nu era ocupat cu obținerea hranei. Își umplea timpul cu exerciții^{30}, ridicând greutăți și alergând, adesea cu pietroaie în spinare. În timpul unei veri obișnuite alerga – după propriile-i mărturisiri – în medie 28 de kilometri pe zi.

„Experimentul” lui Rosellini s-a întins pe o perioadă de

peste zece ani, iar în cele din urmă a simțit că a primit un răspuns la întrebarea sa. Într-o scrisoare adresată unui prieten, spunea:

Mi-am început viața de adult pornind de la ipoteza că ar fi posibil să devin un adevărat om al epocii de piatră. M-am pregătit și m-am antrenat pentru asta mai bine de treizeci de ani. În ultimii zece ani pot spune că am experimentat din punct de vedere fizic, mental și emoțional realitățile epocii de piatră. Dar, ca să citez o zicală budistă, până la urmă trebuie să te confrunți cu realitatea pură. Am înțeles astfel că nu e posibil pentru ființa umană, așa cum o cunoaștem noi astăzi, să trăiască în sălbăticie.

Rosellini părea să accepte cu seninătate eșecul ipotezei sale. Când a împlinit patruzeci și nouă de ani a anunțat cu bucurie că și-a „refăcut” idealurile, intenționând „să mă plimb prin lume, doar cu rucsacul în spinare. Vreau să parcurg între 28 și 43 de kilometri pe zi, șapte zile pe săptămână, 365 de zile pe an.”

Călătoria n-a mai avut niciodată loc. În noiembrie 1991, Rosellini a fost descoperit zăcând cu fața pe podeaua colibeii sale, cu un cuțit înfipt în inimă. Legistul a ajuns la concluzia că își luase singur viața. Nu s-a găsit nicio scrisoare de adio. Rosellini n-a lăsat niciun indiciu despre motivul pentru care a hotărât să-și ia viața în acel moment și în acel mod. Cel mai probabil, nimeni n-o să-l știe vreodată.

Moartea lui Rosellini și povestea experienței sale bizare au ținut prima pagină din *Anchorage Daily News*. În schimb, chinurile lui John Mallon Waterman s-au bucurat de mai puțină atenție. Născut în 1952, Waterman a crescut în aceeași suburbie a Washingtonului care l-a format și pe Chris McCandless. Tatăl său, Guy Waterman, este muzician și scriitor liber-profesionist care, printre alte pretenții de faimă limitată, a scris discursuri pentru președinți, foști președinți și alți politicieni cunoscuți de la Washington. Tatăl lui

Waterman este însă și un alpinist cu experiență, care și-a învățat cei trei fii să se cațere încă de la o vârstă fragedă. John, mijlociul, a început să facă escaladări de la vârsta de treisprezece ani.

Era înzestrat. Se avânta spre piscuri ori de câte ori avea ocazia și se antrena atunci când nu reușea să urce. Făcea 400 de flotări pe zi și mergea patru kilometri în pas vioi spre școală. Când ajungea după-amiaza acasă, atingeu ușa din față și-o lua înapoi spre școală, pentru încă o tură.

În 1969, când avea 16 ani, John s-a cățărât pe McKinley (cărui îi spunea Denali, ca majoritatea celor din Alaska, folosind numele athapaskan⁽³¹⁾), devenind a treia cea mai tânără persoană ajunsă vreodată pe cea mai înaltă formă de relief a continentului. În anii următori a făcut ascensiuni tot mai impresionante în Canada, Alaska și Europa. Până în 1973, când a fost admis la Universitatea Alaska din Fairbanks, Waterman își clădise reputația unuia dintre cei mai promițători tineri alpiniști din America de Nord.

Era scund, avea aproape 1,60 metri înălțime și o față de spiriduș, dar fizicul viguros și rezistent al unui gimnast. Cunoscătorii și-l aduc aminte ca pe un bărbat-copil stângaci, cu un simț al umorului îndrăzneț și o personalitate excentrică, aproape maniaco-depresivă.

„Când l-am întâlnit prima oară pe John”, spune James Brady, un coleg de alpinism și de colegiu, „făcea pe grozavul prin campus, purtând o capă lungă și neagră și o pereche de ochelari albaștri ca ai lui Elton John. Avea o chitară ieftină lipită cu bandă adezivă și cânta oricui voia să-l asculte melodii pe tonuri false despre aventurile sale. Orașul acesta atrăsese dintotdeauna tot felul de ciudați, dar țacăneala lui depășea chiar și standardele impuse de Fairbanks. Da, era deosebit. Multă lume nu știa cum să se poarte cu el.”

Nu sunt greu de imaginat cauze plauzibile pentru instabilitatea lui Waterman. Părinții săi, Guy și Emily Waterman, divorțaseră când el avea zece ani, iar Guy, potrivit unei surse apropiate familiei, „pur și simplu și-a abandonat copiii după divorț. N-a mai păstrat nicio legătură cu băieții,

lucru care l-a rănit foarte tare pe John. La scurtă vreme după despărțirea părinților, John și fratele său mai mare, Bill, s-au dus să-și vadă tatăl, dar Guy a refuzat să-i primească. Puțin mai târziu, John și Bill s-au mutat la Fairbanks, pentru a locui cu un unchi. La un moment dat, John s-a entuziasmat foarte tare, auzind că tatăl său urma să vină în Alaska pentru o escaladă. Dar când Guy a ajuns în stat, nu și-a dat osteneala să-și vadă fiii; a venit și a plecat fără să-i viziteze măcar o dată. Asta i-a frânt inima lui John.”

Bill, cu care John avusese o relație foarte strânsă, își pierduse un picior în adolescență, încercând să urce într-un tren de marfa. În 1973, acesta a pus la poștă o scrisoare enigmatică, în care făcea aluzii vagi la o excursie îndelungată, pentru ca apoi să dispară fără urmă. Nici până azi nu se știe ce s-a întâmplat cu el. După ce John a învățat să se cațere, opt dintre apropiații și colegii săi de alpinism au murit în accidente ori s-au sinucis. Nu e prea greu să-ți imaginezi că o asemenea avalanșă de nenorociri putea arunca în aer psihicul fragil al lui Waterman.

În martie 1978, Waterman a pornit în cea mai remarcabilă expediție a sa, o ascensiune solitară a pintelului sud-estic al Muntelui Hunter, un drum nefrecventat care dejucase în trecut planurile a trei echipe de alpiniști de elită. Scriind despre această ispravă în revista *Climbing*, jurnalistul Glenn Randall spunea că Waterman considera drept tovarăși de ascensiune „vântul, zăpada și moartea”:

Cornișele aerate ca o spumă se proiectau peste abisuri de un kilometru și jumătate adâncime. Pereții verticali de gheață erau la fel de sfărâmcioși ca țurțurii topiți și reînghețați. Duceau spre creste atât de înguste și de abrupte pe ambele laturi, încât era mai simplu să le încaleci. La răstimpuri, durerea și singurătatea îl copleșeau, iar atunci își pierdea cumpătul și izbucnea în lacrimi.

După optzeci și una de zile de urcuș epuizant și extrem de riscant, Waterman a atins vârful de 4372 de metri al Muntelui

Hunter, parte a lanțului muntos al Alaskăi, aflat imediat la sud de Denali. Alte nouă săptămâni i-au fost apoi necesare pentru coborârea nu mai puțin periculoasă. În total, Waterman a petrecut 143 de zile singur pe munte. Când s-a reîntors în sânul civilizației, complet falit, a împrumutat 20 de dolari de la Cliffhudson, pilotul care îl adusese din munți, și a revenit în Fairbanks, unde singura slujbă pe care a găsit-o a fost cea de spălător de vase.

A fost salutat ca un erou de către plăpânda comunitate de alpiniști din Fairbanks. A susținut o conferință cu diapozitive despre ascensiunea pe Hunter, pe care Brady o numește „de neuitat. A fost o performanță incredibilă, complet dezinhibată. Și-a vărsat acolo toate gândurile și sentimentele, frica de eșec, frica de moarte. A fost ca și cum l-ai fi însoțit pas cu pas în această experiență”. În lunile care au urmat aventurii sale eroice, Waterman a descoperit că, în loc să-i domolească demonii, succesul mai degrabă îi agita.

Mintea lui a început să se descâlcească. „John era foarte autocritic, se analiza mereu”, își amintește Brady. „Și tot timpul părea că-l zorește ceva de la spate. Căra după el *clipboard*-uri și hârtii. Scria în prostie, crea dosare complete cu orice făcea în cursul fiecărei zile. Îmi aduc aminte că într-o zi ne-am întâlnit întâmplător în zona comercială a orașului Fairbanks. Când am ajuns în apartamentul lui, a scos un *clipboard*, a trecut pe ea ora la care am intrat și toată conversația noastră – care era cât se poate de banală. Notele despre întâlnirea aceasta se întindeau pe trei sau patru pagini, dedesubtul altor note pe care le mângălise în aceeași zi. Probabil că păstra undeva stive întregi cu astfel de însemnări, care sunt convinși că n-ar fi avut vreo noimă pentru nimeni altcineva în afară de el.”

La puțină vreme după aceea, Waterman a candidat pentru un loc în comitetul școlii locale cu o platformă ce promova sexul nerestricțiv pentru elevi și legalizarea drogurilor halucinogene. A pierdut alegerile, spre surprinderea lui, dar s-a lansat imediat într-o altă campanie politică, de astă dată pentru președinția Statelor Unite. A candidat sub drapelul

Partidului Hrăniți-i pe Flămânzi, a cărui prioritate era să se asigure că niciun om de pe această planetă nu moare de foame.

Ca să-și asigure publicitatea, a plănuit o ascensiune solitară pe latura de sud a masivului Denali, zona lui cea mai abruptă, în toiul iernii și cu un minimum de provizii. Dorea să scoată în relief risipa și imoralitatea dietei americane standard. Ca parte a antrenamentului, se scufunda în cada plină cu gheață.

În decembrie 1979, Waterman a zburat spre ghețarul Kahiltna, dar a anulat ascensiunea după doar 14 zile. „Du-mă acasă”, se spune că i-ar fi zis pilotului. „Nu vreau să mor”. Dar două luni mai târziu, s-a pregătit pentru o a doua ascensiune. Însă în Talkeetna, un sat aflat la sud de Denali, punctul de plecare al majorității expedițiilor spre lanțul muntos din Alaska, adăpostul în care locuia a fost mistuit de foc, la fel și echipamentul, și voluminoasele note, poeme și jurnale pe care le numea munca lui de-o viață.

Waterman a fost distrus. A doua zi după incendiu s-a internat la Institutul Psihiatric din Anchorage, dar a ieșit după două săptămâni, convins că fusese pusă la cale o conspirație prin care se încerca închiderea lui pentru totdeauna. Apoi, în iarna lui 1981, s-a lansat în cea de-a doua tentativă solitară pe Denali.

Ca și cum escaladarea vârfului pe timp de iarnă n-ar fi fost de ajuns, a hotărât să mărească potul, începând ascensiunea de la nivelul mării, ceea ce înseamnă 256 de kilometri dificili și sinuoși, de la țărmul estuarului Cook Inlet, până la poalele muntelui. A început să înainteze dinspre țărm către nord în februarie, dar entuziasmul i s-a risipit pe culmile joase ale ghețarului Ruth, la 30 de kilometri depărtare de vârf, așa că s-a dat bătut și s-a întors la Talkeetna. Totuși, în luna martie și-a făcut curaj și a reluat călătoria. Înainte de a părăsi orașul, i-a spus pilotului Cliff Hudson, pe care îl considera prietenul său: „N-o să te mai văd niciodată.”

Era un martie extrem de friguros. Către sfârșitul lunii, pașii lui Mugs Stump s-au încrucișat cu cei ai lui Waterman pe latura superioară a ghețarului Ruth. Stump, alpinist de

renume mondial, care a murit pe Denali în 1992, tocmai terminase un traseu nou pe un pisc alăturat, Mooses Tooth. La puțină vreme după întâlnirea întâmplătoare cu Waterman, Stump m-a vizitat în Seattle și mi-a spus că „John nu părea să fie în toate mințile. Se purta ciudat și spunea numai prostii. Dacă intenționa să facă în acea iarnă ascensiunea pe Denali, atunci n-avea cu el destul echipament. Purta o salopetă ieftină și nu avea nici măcar sac de dormit. Proviiziile lui erau formate dintr-o mână de mălai, niște zahăr și o cutie mare de margarină.”

În cartea sa, *Breaking Point*, Glenn Randall scrie:

Timp de mai multe săptămâni, Waterman a stat în zona Sheldon Mountain House, o cabană mică, spânzurată de marginea ghețarului Ruth, în inima lanțului muntos. Kate Bull, o prietenă de-a lui Waterman care făcea o escaladă în zonă la data aceea, a spus că era extenuat și mai puțin atent ca de obicei. El a folosit radioemițătorul împrumutat de la Cliff (Hudson) pentru a-l contacta și a-l chema cu mai multe provizii. Pe urmă i-a înapoiat radioemițătorul.

„N-o să mai am nevoie de el”, a spus. Acesta era unicul mijloc prin care putea cere ajutor.

Ultima oară, Waterman a fost localizat pe bifurcația din nord-vest a ghețarului Ruth la data de 1 aprilie. Urmele lui duc spre contraforții din partea estică a lui Denali, printr-un labirint de crevase gigantice, semn că n-a făcut niciun efort de a evita pericolele evidente. N-a mai fost văzut de atunci; se presupune că a căzut printr-un pod subțire de zăpadă și că și-a găsit moartea pe fundul uneia dintre fisurile adânci. Serviciul Parcului Național a cercetat din elicopter, timp de o săptămână, traseul plănuir de Waterman, dar nu i-a dat de urmă. Mai târziu, câțiva alpiniști au găsit un bilet pe o cutie din bagajul lui Waterman, aflat la Sheldon Mountain House. „13-3-81”, scria, „sărutul meu cel de pe urmă 1:42 p. m.”

Inevitabil, poate, s-a făcut o paralelă între John Waterman și Chris McCandless. Comparații s-au trasat și între

McCandless și Carl McCunn, un texan prietenos și distrat care s-a mutat la Fairbanks în timpul boomului exploatării petroliere din anii '70, punând umărul la realizarea proiectului de construcție a Conducei Trans-Alaska. La începutul lui martie 1981, când Waterman făcea ultima sa expediție în munții din Alaska, McCunn a plătit un pilot să-l ducă într-un loc izolat de lângă râul Coleen, situat la aproximativ 120 de kilometri nord-est de Fort Yukon, pe latura sudică a Munților Brooks.

Fotograf amator, în vârstă de treizeci și cinci de ani, McCunn le-a spus prietenilor că motivul principal al călătoriei sale este să fotografieze natura în sălbăticia ei. Avea la el 500 de role de film, arme de calibrele 22 și 30-30, o armă automată și 634 de kilograme de provizii. Intenționa să rămână în sălbăticie toată luna august. Însă a uitat să discute în prealabil cu pilotul să-l readucă în mijlocul civilizației la sfârșitul verii, și asta l-a costat viața.

Această uimitoare scăpare nu reprezintă o mare surpriză pentru Mark Stoppel, un tânăr rezident din Fairbanks ce ajunsese să-l cunoască bine pe McCunn la capătul celor nouă luni în care munciseră împreună la conductă, înainte ca deșiratul texan să plece spre Brooks.

„Carl era un tip prietenos, extrem de popular și de nepretențios”, își amintește Stoppel. „Și părea un tip deștept. Dar avea o latură visătoare, puțin cam ruptă de realitate. Era bombastic. Îi plăceau petrecerile. Putea fi extrem de responsabil, dar uneori avea tendința s-o ia pe arătură, să reacționeze impulsiv și să facă pe grozavul. Nu, nu prea m-a surprins faptul că a plecat acolo uitând să-și planifice întoarcerea. Dar nici eu nu sunt ușor impresionabil. Am avut mai mulți prieteni care ori s-au înecat, ori au fost omorâți, ori au pierit în accidente ciudate. În Alaska te obișnuiești cu tot felul de chestii bizare”. La sfârșitul lui august, cum zilele se scurtau, iar în Munții Brooks aerul devenise tăios și autumnal, McCunn a început să se îngrijoreze văzând că nimeni nu venea după el. „Cred că ar fi trebuit să fiu mai atent în legătură cu planificarea plecării”, a scris el în jurnalul din care

fragmente semnificative au fost publicate postum de Kris Capps, în cinci numere ale *Fairbanks Daily News-Miner*. „O să aflu asta în curând.”

Cu fiecare săptămână simțea tot mai acut venirea iernii. Cum rezerva de mâncare se împutina, McCunn regreta profund că aruncase în lac toate cartușele armei automate, cu excepția unei duzini. „Mă tot gândesc la cartușele pe care le-am aruncat acum două luni”, scria. „Aveam cinci cutii și, când le vedeam acolo, mă tot enervam că am luat așa multe. (Mă simțeam ca un traficant de arme.) ...foarte tare. Cine ar fi crezut că voi avea nevoie de ele ca să nu mor de foame?”

Apoi, într-o dimineață proaspătă de septembrie, salvarea a părut atât de aproape. McCunn vâna rațe cu ce-i mai rămăsese din muniție, când liniștea a fost spartă de zgomotul unui avion care curând și-a și făcut apariția deasupra capului său. Cercetând zona, pilotul s-a învârtit de două ori la mică altitudine, să poată arunca o privire mai îndeaproape. McCunn a fluturat energic învelitoarea portocaliu-fluorescentă a sacului de dormit. Avionul era echipat cu roți în loc de flotoare și nu putea ateriza, dar McCunn era sigur că fusese văzut și nu avea nicio îndoială că pilotul urma să se întoarcă după el. Era atât de sigur, încât a scris în jurnal: „Am încetat să mai fac semne după prima lui tură. Apoi am început să-mi strâng repede lucrurile și să mă pregătesc pentru părăsirea taberei.”

Dar niciun avion nu s-a întors în ziua aceea, în ziua următoare sau în vreo altă zi. Până la urmă, McCann a aruncat o privire peste permisul său de vânătoare și a înțeles și de ce. Pe un pătrățel erau desenate semnalele de comunicare cu avioanele în caz de urgență. „Mi-am adus aminte că la a doua trecere a avionului am înălțat mâna dreaptă, cu umărul ridicat cât mai sus, și că am scuturat pumnul”, scria McCunn. „Era ca un salut de bucurie când echipa ta marchează.” Din păcate, a aflat prea târziu: semnalul ridicării unei singure mâini e universal recunoscut ca însemnând „totul e OK; nu e nevoie de asistență”. Semnalul pentru „SOS; trimiteți ajutor de urgență” se face cu amândouă mâinile ridicate.

„Probabil de aceea, după ce s-a îndepărtat puțin, s-a întors pentru încă o tură, și atunci n-am mai făcut niciun semn (de fapt, chiar m-am întors cu spatele la avion)”, filosofa McCunn. „O fi crezut că sunt vreun ciudat.”

Către sfârșitul lui septembrie, zăpada începuse să se strângă în troiene, iar lacul înghețase. Pentru că proviziile pe care le adusese cu el se epuizaseră, McCunn a încercat să adune măceșe și să prindă iepuri în capcană. La un moment dat a reușit să curețe niște carne de pe un karibu care se înecase în lac. În octombrie, deja își metabolizase toată grăsimea și își menținea cu greu temperatura corpului de-a lungul nopților lungi și friguroase. „Cu siguranță cineva din oraș și-a dat seama că, dacă nu m-am întors, ceva nu-i în regulă”, scria. Dar tot n-a apărut niciun avion.

„Era tipic pentru Carl să-și imagineze că cineva ar putea apărea ca prin minune să-l salveze”, spune Stoppel. „Era șofer de camion, deci avea timp berechet să stea în fund și să viseze cu ochii deschiși, că numai așa i-a venit ideea cu excursia din Munții Brooks. Pentru el era o expediție serioasă: și-a petrecut cea mai parte a anului gândindu-se la ea, planificând-o, imaginându-și, povestindu-mi în timpul pauzelor ce bagaj are de gând să ia cu el. Dar, deși se pregătise atent, tot nu și-a putut refuza câteva fantezii sălbatice.”

„De exemplu”, continuă Stoppel, „Carl nu voia să plece acolo singur. Marele lui vis, la început, era să trăiască în pădure alături de o femeie frumoasă. Se aprinsese de cel puțin două ori după niște fete care lucrau cu noi și a cheltuit mult timp și energie pentru a le convinge pe Sue ori Barbara, sau cum le chema, să-l însoțească – ceea ce era o aiureală în sine. Așa ceva nu avea cum să se întâmple. La pompa la care lucram, Pump Station 7, erau probabil patruzeci de bărbați la o femeie. Dar Carl era un tip visător și, până în ziua plecării la Brooks Range, a tot sperat și-a sperat și-a sperat că una dintre fetele astea se va răzgândi și va merge cu el.”

„De asemenea”, explică Stoppel, „Carl era genul de om cu așteptări nerealiste, care putea spera că cineva își va da până la urmă seama că i se întâmplase ceva. Chiar dacă era pe

punctul de a muri de foame, probabil că tot și-o imagina pe Sue zburând spre el în ultima clipă, încărcată cu coșuri de mâncare și pregătită pentru o aventură sălbatică. Dar lumea lui imaginară era atât de sărită de pe fix, încât nimeni nu se putea conecta la ea. Era din ce în ce mai înfometat. Când, în cele din urmă, și-a dat seama că nimeni n-o să-l salveze, era deja mult prea vlăguit pentru a mai putea face ceva.”

Când proviziile de hrană îi erau pe sfârșite, McCunn scria în jurnal: „Sunt mai mult decât îngrijorat. Ca să fiu sincer, începe să mi se facă un pic frică”. Mercurul din termometru a scăzut apoi la minus 20 de grade Celsius. Degerături pline de puroi i-au apărut pe degete și călcâie.

În noiembrie i s-a terminat mâncarea. Se simțea slăbit și amețit; frigul îi tortura trupul numai piele și os. Jurnalul consemnează că „mâinile și nasul arată tot mai rău, la fel și picioarele. Vârful nasului e foarte umflat, plin de bășici și coji... E, cu siguranță, o moarte agonizantă și lentă”. McCunn s-a gândit că ar putea părăsi siguranța adăpostului său, pornind-o pe jos spre Fort Yukon, dar și-a spus apoi că nu e suficient de puternic și că ar putea muri de oboseală pe drum.

„Zona în care a fost Carl e foarte retrasă și pustie”, spune Stoppel. „Iarna e frig ca naiba. Alții, într-o situație similară, ar fi găsit o cale de a pleca de-acolo sau de a trece cu bine iarna. Dar pentru asta trebuie să fii foarte descurcăreț. Trebuie să fii stăpân pe tine. Să fii un tigru, un ucigaș, un animal. Iar Carl era prea mototol. El era un tip căruia îi plăcea să se distreze.”

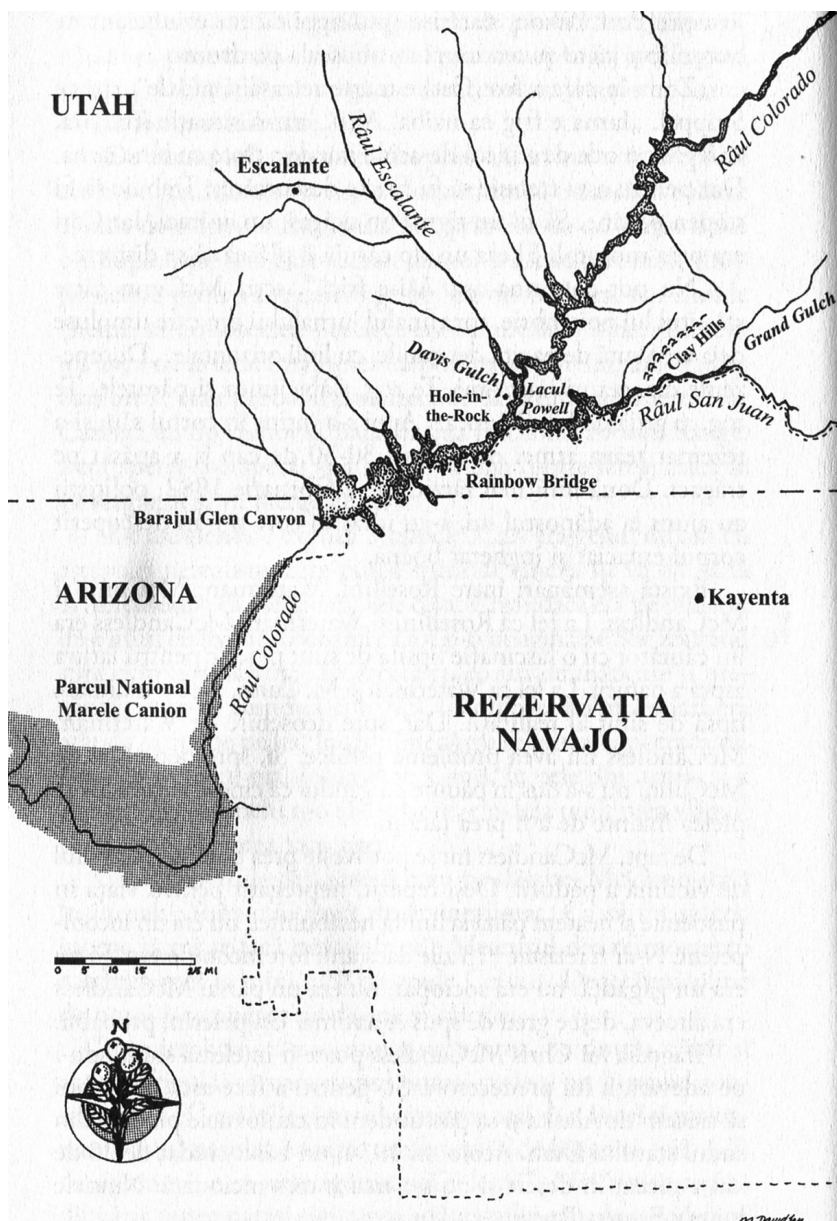
„Nu pot continua așa. Mi-e frică”, scria McCunn către sfârșitul lui noiembrie, spre finalul jurnalului din care umpluse deja vreo sută de pagini detașabile, cu linii orizontale. „Dumnezeule din ceruri, iartă-mi, Te rog, slăbiciunea și păcatele. Te rog, ai grijă de familia mea”. Apoi s-a întins în cortul său, și-a rezemat țeava armei de calibru 30-30 de cap și a apăsător pe trăgaci. Două luni mai târziu, pe 2 februarie 1982, polițiștii au ajuns la adăpostul lui, s-au uitat în cort și i-au descoperit corpul emaciat și înghețat bocnă.

Există asemănări între Rosellini, Waterman, McCunn și McCandless. La fel ca Rosellini și Waterman, McCandless era

un căutător cu o fascinație lipsită de simț practic pentru latura aspră a naturii. La fel ca Waterman și McCunn, avea o uluitoare lipsă de simț al realității. Dar, spre deosebire de Waterman, McCandless nu avea probleme psihice. Și, spre deosebire de McCunn, nu s-a dus în pădure cu gândul că cineva o să-i salveze pielea înainte de a fi prea târziu.

De fapt, McCandless nu se potrivește prea bine stereotipului de victimă a pădurii. Deși repezit, nepregătit pentru viața în pustietate și neatent până la limita nesăbuiței, nu era un incompetent. N-ar fi rezistat 113 zile dacă ar fi fost incompetent. Și nu era un găgăuță, nu era sociopat, nu era un paria. McCandless era altceva, deși e greu de spus ce anume. Un pelerin, probabil.

Tragedia lui Chris McCandless poate fi înțeleasă studiindu-i pe adevărații lui predecesori. Și, pentru a face asta, va trebui să trecem de Alaska și să pătrundem în canioanele pleșuve din sudul statului Utah. Acolo, în 1934, un băiat ciudat de 20 de ani a plecat în deșert și nu s-a mai întors niciodată. Numele lui era Everett Ruess.

CAPITOLUL NOUĂ

Davis Gulch^{32}

Cât despre reîntoarcerea la civilizație, cred că n-o să se întâmple prea curând. Nu m-am săturat de sălbăticie – din contră, mă bucur tot mai mult de frumusețea ei și savurez viața rătăcitoare pe care o duc. Prefer șaua tramvaiului cu cai și un cer stropit cu stele unui tavan, cărarea întunecată și dificilă care duce spre necunoscut oricărei șosele pavate și adâncă pace a sălbăticiei nemulțumirii hrănite de orașe. Mă poți acuza pentru faptul că stau într-un loc în care simt că sunt una cu lumea dimprejurul meu? Este adevărat că îmi lipsește o companie inteligentă, dar sunt atât de puțini cei cu care aș putea împărți lucrurile cu adevărat importante pentru mine, încât am învățat să mă înfrânez. E suficient că sunt înconjurat de atâta frumusețe...

Judecând chiar și după descrierea ta sumară, știu că n-aș putea îndura rutina și monotonia vieții pe care tu ești obligat să o trăiești. Nu cred că mă voi putea stabili vreodată într-un singur loc. Am cunoscut deja prea multe profunzimi ale vieții și aș prefera orice în schimbul unei existențe banale.

ULTIMA SCRISOARE TRIMISĂ DE EVERETT RUESS
FRATELUI SĂU, WALDO, DATATĂ 11 NOIEMBRIE 1934

Ceea ce căuta Everett Ruess era frumusețea, iar el concepea frumusețea în termeni foarte romantici. Am putea fi înclinați să râdem de extravaganța adorației lui, dacă n-ar fi ceva aproape magnific în dăruirea sa necondiționată. Estetica privită ca o afectare de salon e ridicolă și adesea obscenă; ca mod de viață, ea atinge uneori demnitatea.

Dacă râdem de Everett Ruess, va trebui să râdem și de John Muir, pentru că au existat prea puține diferențe între ei, cu excepția vârstei.

WALLACE STEGNER, MORMON COUNTRY

Pârâul Davis e în cea mai mare parte a anului doar un fir de apă, iar uneori nici măcar atât. Izvorând de la poalele unui parapet de stâncă numit Fiftymile Point, el străbate doar 6,5 kilometri de-a lungul blocurilor gresie roz din sudul statului Utah, înainte de a capitula în fața uriașului lac de acumulare Powell, care se întinde pe 304 kilometri deasupra stăvilărilor Glen Canyon. Oricum ai lua-o, Davis Gulch este o mărunță cumpănă a apelor, dar una adorabilă, iar cei care au trecut prin acest ținut dificil și arid s-au bazat întotdeauna pe oaza care stă ca o despicătură la baza defileului. Semne și desene misterioase, vechi de nouă sute de ani, împodobesc pereții verticali. Unghere protectoare adăpostesc locuințele de piatră ale de mult dispăruților anasazi Kayenta^{33}, creatorii acestei arte a ciopririi în piatră. Cioburi de pe vremea vechilor anasazi se amestecă în nisip cu rămășițele cutiilor de conserve lăsate de păstorii de la începutul secolului, care și-au adus în canion animalele la pășunat și adăpat.

În cea mai mare parte, Davis Gulch este ca o spintecătură adâncă și răsucită în piatra alunecoasă, îngustă cât să scuipi peste ea și străjuită de pereți suspendați din gresie, care închid drumul spre baza canionului. Totuși, la capătul inferior al viroagei există un drum ascuns. Chiar mai sus de locul unde pârâul se varsă în lacul Powell, o rampă naturală coboară în zigzag spre bordura vestică a canionului. Nu departe, deasupra fundului pârâului, rampa se oprește și, ca din senin, apare o scară dăltuită de ciobanii mormoni în gresia moale, acum aproape un secol.

Ținutul care înconjoară Davis Gulch este o întindere de piatră golașă și de nisip cărămiziu. Vegetația e săracă. Nu ai unde să te adăpostești în fața soarelui pârjolitor. Dar să cobori în răcoarea canionului înseamnă să pătrunzi într-o altă lume. Plopii se apleacă grațios peste pâlcuri de cactuși în floare. Tulpini înalte de iarbă se leagănă în vânt. Floarea efemeră a unui *Calochortus nuttalli*^{34} privește de pe vârful unei arcade de piatră înalte de douăzeci și șapte de metri, iar pitulicile de canion cântă cu voci plângărețe de pe acoperișul de frunze al

unui stejar pitic. Sus, de deasupra pârauului, un izvor se prelinge pe stâncă, hrănind o pătură de mușchi, iar feriga părul-fetei atârna peste piatră în covorașe luxuriante.

Acum șazeci de ani, în această încântătoare ascunzătoare aflată la mai puțin de un kilometru și jumătate de locul unde treptele mormonilor ating fundul viroagei, tânărul de douăzeci de ani Everett Ruess și-a scrijelit porecla pe peretele canionului, dedesubtul pictografiilor anasazilor, făcând același lucru și pe pragul unei structuri de zidărie ridicate de anasazi pentru păstrarea cerealelor. „NEMO 1934”, a mângălit el, supus fără îndoială aceluiși imbold care l-a făcut pe Chris McCandless să scrijelească „Alexander Supertramp/Mai 1992” pe peretele autobuzului de lângă râul Sushana, un imbold poate nu foarte diferit de cel care i-a inspirat și pe anasazi să decoreze piatra cu simbolurile lor acum indescifrabile. Oricum, la puțină vreme după ce Ruess și-a lăsat urma în piatră, a plecat din Davis Gulch, dispărând în mod misterios și aparent intenționat. Nicio cercetare amănunțită nu a reușit să descopere locurile pe care le-a străbătut. Pur și simplu s-a evaporat, înghițit cu totul de deșert. Nici acum, după șazeci de ani, nu știm aproape nimic despre ce s-a întâmplat cu el.

Everett s-a născut în Oakland, California, în 1914, fiind cel mai tânăr dintre cei doi fii ai lui Christopher și ai Stellei Ruess. Absolvent al Harvard Divinity School, Christopher era poet, filosof și preot unitarian, deși își câștiga existența ca funcționar în slujba sistemului judiciar din California. Stella era o femeie încăpățânată, cu aplecări boeme și ambiții artistice, atât pentru sine, cât și pentru ai săi. Editase o revistă literară, *Ruess Quartette*, a cărei copertă era împodobită cu mottoul familiei: „Slăvește clipa”. Extrem de unită, familia Ruess era și nomadă, mutându-se din Oakland în Fresno, Los Angeles, Boston, Brooklyn, New Jersey și Indiana, înainte de a se stabili în sudul Californiei, când Everett avea 14 ani.

În Los Angeles, Everett a urmat Otis Art School și Hollywood High. La 16 ani a pornit în prima lui călătorie solitară, petrecându-și vara anului 1930 făcând autostopul și

mergând pe jos prin Yosemite și Big Sur, ajungând în cele din urmă în Carmel. Două zile mai târziu, a bătut cu îndrăzneală la ușa lui Edward Weston, care a fost suficient de sedus de tânărul epuizat încât să-i facă pe plac. În cele două luni care au urmat, eminentul fotograf a încurajat talentele inegale, dar promițătoare ale băiatului la pictură și gravură, dându-i voie să-și petreacă timpul în atelier, alături de fiii săi, Neil și Cole.

La sfârșitul verii, Everett s-a întors acasă și a rămas cât să-și obțină diploma de absolvire a liceului, în ianuarie 1931. La mai puțin de o lună după aceea, era din nou pe drum, hoinărind de unul singur prin canioanele din Utah, Arizona și New Mexico, pe atunci o regiune aproape la fel de depopulată și învăluită în mister cum este azi Alaska. Cu excepția unei opriri scurte și nefericite la UCLA (a părăsit facultatea după un singur semestru, spre exasperarea tatălui său), a două vizite mai lungi la părinții lui și a unei ierni petrecute în San Francisco (unde a ajuns în compania Dorotheei Lange, a lui Ansel Adams și a pictorului Maynard Dixon⁽³⁵⁾) Ruess și-a trăit restul existenței sale meteorice în mișcare, cu foarte puțini bani, dormind în praf și înfometându-se de bunăvoie zile în sir.

Ruess era, în opinia lui Wallace Stegner, „un romantic, un adolescent esthet, un hoinar atavist al întinderilor pustii”:

La optsprezece ani, într-un vis, s-a văzut înaintând cu greu prin junglă, cățărându-se pe marginea stâncilor, cutreierând întinderi neumblate ale lumii. Niciun om cu asemenea idealuri juvenile nu poate uita astfel de vise. Ciudățenia în cazul lui Everett Ruess este că el chiar a făcut lucrurile pe care le-a visat, și nu într-o vacanță de două săptămâni în țara minunilor, civilizată și dichisită, ci în decursul a luni întregi petrecute în chiar miezul minunii...

Și-a pedepsit corpul cu bună știință, și-a încercat rezistența, și-a testat capacitatea de a face față efortului. A luat-o intenționat pe cărări pe care indienii și cunoscătorii l-au sfătuit să nu meargă. A atacat culmi care nu o singură dată l-au lăsat spânzurat între cer și pământ... Din

adăposturile pe care le-a ridicat lângă mici lacuri ori canioane, sau sus, pe culmile împădurite ale munților Navajo, le-a scris familiei și prietenilor epistole entuziaste, blestemând stereotipurile civilizației și psalmodiindu-și barbarul strigăt adolescentin deasupra creștetului lumii.

Ruess a produs multe scrisori, care au purtat ștampilele așezărilor izolate prin care a trecut: Kayenta, Chinle, Lukachukai; Zion Canyon, Mesa Verde; Escalante, Rainbow Bridge, Canyon de Chelly. Citindu-i corespondența (adunată în foarte bine documentata biografie *Everett Ruess: A Vagabond for Beauty*, de W.L. Rusho), ești frapat de nevoia lui Ruess de a se conecta la natură și de aproape incendiara lui pasiune pentru ținuturile prin care călătorea. „De când ți-am scris ultima dată, am trăit niște experiențe extraordinare în sălbăticie – atotputernice, copleșitoare”, mărturisea el într-o scrisoare către prietenul său, Cornel Tengel. „Mă simt în permanență covârșit. Am nevoie de asta pentru a rămâne în viață.”

Correspondența lui Everett Ruess scoate la iveală asemănări stranii între Ruess și Chris McCandless. Iată câteva fragmente din trei scrisori expediate de Ruess:

Sunt din ce în ce mai convins că voi fi mereu un hoinar prin sălbăticie. Doamne, cât mă atrage drumul. Nu poți înțelege această fascinație irezistibilă. Până la urmă, tot drumul e cel mai bun... Niciodată n-o să mă opresc din mers. Și, când îmi va sosi ceasul, voi găsi cel mai sălbatic, mai singuratic și mai izolat loc posibil.

Frumusețea acestui ținut a devenit o parte din mine. Mă simt mult mai detașat de viață și cumva mai uman... Am câțiva prieteni buni pe-aici, dar pe nimeni capabil să înțeleagă motivul pentru care mă aflu în acest loc și de ce fac ceea ce fac. Nu cunosc pe nimeni care să posedez mai mult decât o înțelegere parțială. Am ajuns prea departe de unul singur.

Am fost dintotdeauna nesatisfăcut de viața pe care o duce

majoritatea oamenilor. Vreau să trăiesc mereu mai intens și mai puternic.

În timpul călătoriilor din acest an am riscat mai mult și am trăit mai multe aventuri sălbatice decât până acum. Și ce ținuturi magnifice am cunoscut – sălbatice, fantastice întinderi pustii, terase de stâncă, munți albaștri ridicându-se deasupra nisipurilor împurpurate ale deșertului, canioane late de opt kilometri la bază și adânci de sute de kilometri, nori de furtună urlând în josul canioanelor fără nume și sute de case săpate în stâncă, abandonate acum o mie de ani.

O jumătate de secol mai târziu, McCandless pare a semăna teribil de mult cu Ruess, când scrie într-o carte poștală adresată lui Wayne Westerberg: „M-am hotărât să trăiesc așa o vreme. Libertatea și frumusețile ei simple sunt mult prea importante ca să renunț la ele”. Ecouri ale cuvintelor lui Ruess pot fi regăsite și în ultima scrisoare a lui McCandless către Ronald Franz.

Ruess era cel puțin la fel de romantic și de nepăsător față de siguranța personală. Clayborn Lockett, un arheolog care, în 1934, l-a angajat pe Ruess pentru o scurtă perioadă pe post de bucătar, în timp ce făcea săpături la o locuință anasazi, i-a mărturisit lui Rusho că „a fost îngrozit de felul nesăbuit în care Everett se deplasa pe lângă stâncile periculoase.”

Într-adevăr, Ruess se laudă singur într-una dintre scrisori: „De sute de ori mi-am încredințat viața sfărâmicioasei gresii și stâncilor aproape verticale, căutând apă sau locuințe săpate în piatră. De două ori am fost la un pas de moarte, luat în coarne de un taur sălbatic. Dar, până acum, de fiecare dată am scăpat viu și nevătămat și am pornit-o în căutarea altor aventuri.”

Iar în ultima lui scrisoare, Ruess i se confesează nonșalant fratelui său:

Șerpii cu clopoței și stâncile fărâmicioase mi-au pus de mai multe ori viața în pericol. Ultimul incident grav s-a petrecut când Chokolatero [măgarul său] a enervat un roi de albine

sălbatică. Puțin a lipsit să nu mor. Mi-au trebuit vreo trei sau patru zile pentru a putea deschide ochii și pentru a-mi folosi mâinile.

Asemenea lui McCandless, Ruess era inflexibil în fața disconfortului fizic; uneori părea să se bucure de el. „Timp de șase zile am zăcut răpus de bianuala intoxicație cu iedera; suferințele mele sunt departe de a se fi terminat”, îi scrie prietenului său, Bill Jacobs. Și continuă:

Două zile n-am știut dacă sunt mort sau viu. M-am zvârcolit și m-am răsucit în arșiță, cu o grămadă de furnici și de insecte târându-se pe mine, în timp ce otrava mi se prelingea și prindea crustă pe față, pe brațe și pe spate. N-am mâncat nimic, nu aveam ce face decât să suport cu stoicism...

De fiecare dată o pățesc, dar refuz să ies din pădure.

Și, tot asemenea lui McCandless, înainte de a pleca în ultima sa călătorie, Ruess și-a luat un nou nume sau, mai bine zis, o serie de nume noi. Într-o scrisoare datată 1 martie 1931, își anunța familia că s-a decis să-și spună Lan Rameau, cerând: „Vă rog să-mi respectați numele de hoinar... Cum se spune în franceză? *Nomme de broushe* sau cum?”^[36] Dar două luni mai târziu explica în altă scrisoare că „mi-am schimbat din nou numele, în Evert Rulan. Cei care mă știau dinainte au considerat că numele suna pretențios și că era prea franțuzit”. Dar în luna august a aceluiași an, fără nicio explicație, revine la numele de Everett Ruess și continuă să-l folosească în următorii trei ani, până când ajunge la Davis Gulch. Acolo, dintr-un motiv necunoscut, gravează de două ori numele Nemo – latinescul pentru „nimeni” – în gresie, după care dispăre. Avea douăzeci de ani.

Ultimele scrisori primite de la Ruess au fost trimise pe 11 noiembrie 1934 din așezarea mormonă Escalante, aflată la optzeci de kilometri nord de Davis Gulch. Adresate părinților și fratelui său, ele anunță că Everett nu va mai putea lua legătura cu ei timp de „o lună sau două”. La opt zile după ce

le-a trimis, Everett s-a întâlnit la circa un kilometru și jumătate de viroagă cu doi păstori și a petrecut două nopți în tabăra lor. Acești bărbați au fost ultimii oameni despre care se știe că l-au văzut în viață.

La aproximativ trei luni după ce Ruess a părăsit Escalante, părinții lui au primit un pachetel cu scrisori nedesfăcute, trimis de dirigintele poștei din Marble Canyon, Arizona, unde fusese depășit cu mult termenul de păstrare. Îngrijorați, Christopher și Stella Ruess au contactat autoritățile din Escalante, care au organizat o expediție de căutare la începutul lui martie 1935. Pornind de la stâna unde tânărul fusese văzut ultima oară, au început să pieptene zona dimprejur și curând i-au descoperit pe cei doi măgari ai lui Everett în Davis Gulch, păscând fericiți în spatele unui țarc improvizat din tufișuri și crengi.

Măgarii se aflau în partea de sus a canionului, deasupra locului unde treptele mormone se intersectează cu plafonul viroagei; la mică distanță, mai jos, căutătorii au descoperit indicii clare ale faptului că Ruess își construise acolo un adăpost, iar pe pragul unui grâнар al anasazilor, dedesubtul unei arcade naturale magnifice, au dat peste inscripția „NEMO 1934”, încrustată într-o lespede de piatră. Patru vase anasazi fuseseră așezate cu grijă pe o piatră din apropiere. Trei luni mai târziu, căutătorii au găsit o altă inscripție cu „Nemo”, puțin mai jos în viroagă (apele lacului Powell, care au început să crească până la umplerea barajului de la Glen Canyon, în 1963, au șters de mult aceste inscripții), dar, cu excepția măgarilor și a hranei lor, niciunul dintre lucrurile lui Ruess – obiecte personale, ziare și picturi – n-a fost găsit vreodată.

Se crede că tânărul ar fi murit în timp ce se cățăra pe unul dintre pereții canionului. Dată fiind topografia înșelătoare a zonei (majoritatea stâncilor din regiune sunt alcătuite din gresie care se erodează, producând mici râpe proeminente), precum și preferința lui Ruess pentru cățărări primejdioase, acesta este un scenariu credibil. Cercetarea atentă a stâncilor din regiune nu s-a soldat însă cu descoperirea nici unor rămășițe omenеști.

Dar cum se explică faptul că Ruess a părăsit viroaga cu un bagaj foarte greu, fără ajutorul animalelor sale? Aceste circumstanțe tulburi i-au făcut pe câțiva investigatori să tragă concluzia că Ruess ar fi fost ucis de niște hoți de vite despre care se știe că au traversat zona, hoți care apoi i-au furat lucrurile și i-au îngropat rămășițele ori le-au aruncat în Colorado. Este o teorie plauzibilă, dar, din nou, nu există nicio dovadă care să o certifice.

La scurt timp după dispariția lui Everett, tatăl său a sugerat că băiatul a fost probabil inspirat în alegerea pseudonimului său de romanul lui Jules Verne *20.000 de leghe sub mări* al cărui erou, Căpitanul Nemo cel curat la suflet, părăsește civilizația și taie „toate legăturile cu pământul”. Biograful lui Everett, W.L. Rusho, este de acord cu ceea ce susține Christopher Ruess, fiind de părere că „retragerea lui din societatea organizată, disprețul pentru plăcerile lumești și semnăturile NEMO din Davis Gulch sugerează cu putere faptul că tânărul se identifica profund cu personajul lui Jules Verne.”

Aparenta fascinație a lui Ruess pentru Căpitanul Nemo a hrănit imaginația multor mitografi, care au susținut ideea că acesta le-ar fi jucat o festă tuturor, părăsind Davis Gulch, și că este – sau că era – viu și nevătămat, trăind bine-mersi cine știe pe unde, sub o identitate falsă. Acum un an, în timp ce-mi alimentam mașina cu benzină undeva în Kingman, Arizona, m-am trezit pornind o conversație despre Ruess cu omul între două vârste de la pompă, un bărbat scund și repezit, cu pete de tutun Skoal în colțul gurii. Vorbind cu multă convingere, acesta a jurat că „știa niște tipi care în mod sigur s-au întâlnit cu Ruess” la sfârșitul anilor '60, într-un adăpost izolat din Rezervația Indiană Navajo. Potrivit prietenilor acestui om, Ruess era căsătorit cu o femeie navajo cu care avea cel puțin un copil. Veridicitatea acestei mărturii și a altora despre relativ recente întâlniri cu Ruess este, nu mai e nevoie s-o spun, serios pusă sub semnul întrebării.

Ken Sleight, care a petrecut vreme îndelungată investigând mai mult decât oricine altcineva misterul lui Everett Ruess, e convins că băiatul a murit în 1934 sau 1935 și crede că știe și

cum anume. În vârstă de șaiszeci și cinci de ani, Sleight este ghid fluvial profesionist și un bun cunoscător al deșertului, cu educație mormonă, renumit pentru îndrăzneala sa. Se spune că atunci când Edward Abbey a scris *The Monkey Wrench Gang*, romanul său despre ecoterorismul din ținutul canioanelor, l-ar fi avut drept model pentru personajul său, Seldom Seen Smith, pe Ken Sleight. Sleight a locuit aici timp de patruzeci de ani, a străbătut cu piciorul toate locurile prin care a fost Ruess, a vorbit cu mulți oameni care l-au întâlnit pe tânăr și l-a luat pe fratele mai mare al lui Ruess, Waldo, la Davis Gulch, pentru a vedea locul dispariției lui Everett.

„Waldo crede că Everett a fost ucis”, spune Sleight. „Dar eu nu sunt de aceeași părere. Am locuit doi ani în Escalante. Am stat de vorbă cu oamenii care sunt acuzați că l-ar fi omorât și nu cred că ei au făcut-o. Dar cine poate spune cu certitudine? Nu poți ști niciodată ce face un om când nu este văzut de nimeni. Alții sunt convinși că Everett a căzut de pe o stâncă. Ei bine, da, s-ar fi putut întâmpla și acest lucru. Ar fi ușor în zona asta. Dar e puțin probabil. Îți spun eu ce cred: cred că s-a înecat.”

Acum mulți ani, în timpul unei excursii pe malul lui Grand Gulch, un afluent al râului San Juan, aflat la aproximativ 72 de kilometri est de Davis Gulch, Sleight a descoperit numele Nemo scrijelit în chirpiciul unui pătul anasazi. Sleight crede că Ruess a făcut această inscripție mult după ce plecase din Davis Gulch.

„După ce și-a lăsat măgarii în țarcul din Davis”, spune Sleight, „Ruess și-a ascuns toate lucrurile într-o peșteră, undeva, și a plecat s-o facă pe Căpitanul Nemo. Avea prieteni indieni în Rezervația Navajo, și într-acolo cred eu că a luat-o”. Un traseu logic spre regiunea Navajo l-ar fi purtat de-a lungul fluviului Colorado, pe lângă Hole-in-the-Rock, apoi de-a lungul unui drum aspru, tăiat în 1880 de mormoni prin Wilson Mesa și Clay Hills și, în fine, prin Grand Gulch, până la râul San Juan, lângă care se află rezervația. „Everett a dăltuit numele Nemo pe ruinele din Grand Gulch, la aproximativ un kilometru și jumătate de locul unde se varsă pârâul Collins,

apoi și-a continuat călătoria în aval, spre San Juan. Și, când a încercat să traverseze râul înot, s-a înecat. Asta cred eu.”

Sleight crede că, dacă Ruess ar fi reușit să treacă râul și să ajungă în rezervație, ar fi fost imposibil să nu fie observat de cineva, „chiar dacă se juca de-a Nemo. Everett era un singuratic, dar prea îi plăceau oamenii pentru a putea rămâne acolo și trăi în secret o viață întreagă”. Mulți suntem așa – eu sunt așa, Ed Abby era așa, se pare că și Chris McCandless tot așa era; ne place compania oamenilor, dar vezi, nu putem sta lângă ei prea multă vreme. Trebuie să o ștergem o perioadă, apoi să ne întoarcem și iar să plecăm naibii. Și asta făcea Everett.”

„Era un tip ciudat”, încuviințează Sleight. „Diferit de ceilalți. Dar el și McCandless au încercat cel puțin să-și îndeplinească visul. Asta a fost extraordinar la ei. Au încercat. Nu mulți o fac.”

Pentru a-i înțelege pe Everett Ruess și Chris McCandless ar fi de ajutor o plasare a faptelor într-un context mai larg. E de folos să cercetăm și alte corespondențe, aflate într-un loc mai îndepărtat și la un secol distanță.

Lângă coasta sud-estică a Islandei se află o mică insulă aluvionară numită Papós. Lipsită de copaci și stâncoasă, permanent biciuită de vânturile puternice dinspre Atlanticul de Nord, ea și-a primit numele de la primii săi locuitori, dispăruți de mult, preoții irlandezi cunoscuți sub numele de *papar*. Plimbându-mă într-o după-amiază de vară pe faleza ei sinuoasă, am dat peste conturul unor dreptunghiuri tocite din piatră, îngropate în tundră. Vestigii ale vechilor locuințe ale preoților, cu sute de ani mai vechi decât ruinele anasazilor din Davis Gulch.

Preoții au ajuns aici în secolul al V-lea sau al VI-lea d.Ch., navigând dinspre coasta de vest a Irlandei. Au plecat cu mici bărci deschise numite *currags*, construite din piei de bou întinse peste rame subțiri de răchită. Au traversat una dintre cele mai dificile întinderi de ocean din lume, fără să știe ce vor găsi, dacă vor găsi, de partea cealaltă.

Papar-ii și-au riscat viața – mulți dintre ei au și pierit –, nu în căutarea bunăstării ori a gloriei personale sau pentru a cuceri pământuri pentru vreun nou despot. După cum spunea marele explorator și laureat al Premiului Nobel Fridjof Nansen, „acești călători remarcabili erau... mânați mai ales de dorința de a găsi locuri singuratiche unde puteau duce în liniște o viață de anahoreți, feriți de zgomotul și tentațiile lumii”. Când primii norvegieni au apărut pe țărmul Islandei, în secolul al IX-lea, *papar*-ii au decis că regiunea a devenit prea populată – deși era în întregime nelocuită. Reacția preoților a fost să se urce în *curraghs* și să plece spre Groenlanda. Au fost abătuți din drumul lor de distrugătoare furtuni ale oceanului, atrași spre vest – dincolo de granița lumii cunoscute – doar de foamea spiritului, de un dor atât de puternic, încât întrece imaginația modernă.

Citind despre acești asceți, ești impresionat de curajul, de inocența lor neliniștită, de impetuozitatea dorinței lor. Și nu poți să nu te gândești în mod automat la Everett Ruess și la Chris McCandless.

CAPITOLUL ZECE

Fairbanks

UN EXCURSIONIST ȘI-A ÎNREGISTRAT TEROAREA PROPRIEI MORȚI ÎN SĂLBĂTICIE

ANCHORAGE, 12 septembrie – Duminica trecută, un tânăr excursionist a fost găsit mort într-o zonă izolată din Alaska. Nimeni nu știe cu siguranță cine este, dar jurnalul său și două bilete găsite în adăpostul pe care și-l improvizase spun povestea impresionantă a disperatelor și până la urmă inutilelor lui eforturi de a se salva.

Jurnalul arată că bărbatul, probabil un american între 20 și 30 de ani, s-ar fi putut răni căzând, fiind obligat astfel să rămână în acel loc mai bine de trei luni. Povestește cum a încercat să supraviețuiască vânând și consumând plante sălbatice, deși era tot mai slăbit.

Unul dintre cele două bilete este o cerere de ajutor adresată oricui ar fi putut ajunge în tabără în timp ce el căuta hrană prin împrejurimi, în cel de-al doilea îi ia adio de la lume...

Autopsia efectuată la morga spitalului din Fairbanks a demonstrat că bărbatul murise de inaniție, probabil la sfârșitul lunii iulie. Printre obiectele personale, autoritățile au descoperit un nume, posibil a fi chiar al său, dar nu au putut confirma până în prezent identitatea bărbatului și, până când o vor face, au refuzat să dezvăluie această informație.

*THE NEW YORK TIMES,
13 SEPTEMBRIE 1992*

În momentul în care *The New York Times* descoperea știrea despre excursionist, polițiștii încercau deja de o săptămână să îi afle identitatea. Când a murit, McCandless purta un tricou

albastru inscripționat cu logoul unei companii de remorcare din Santa Barbara. Firma pretindea că nu știe nimic despre el sau despre modul în care intrase în posesia tricoului. Multe notițe din lapidarul și surprinzătorul jurnal descoperit alături de cadavru erau scurte observații referitoare la floră și faună, fapt ce a hrănit speculațiile că McCandless ar fi fost biolog. Dar acest lucru nu i-a condus la nicio concluzie.

Pe 10 septembrie, cu trei zile înainte ca vestea morții excursionistului să apară în *The Times*, povestea a fost publicată pe prima pagină a cotidianului *Anchorage Daily News*. Când Jim Gallien a văzut titlul și harta care indica locul unde fusese găsit cadavru, la patruzeci de kilometri vest de Healy, pe Drumul Stampede, s-a îngrozit: Alex. Gallien avea încă în minte imaginea simpaticului și straniului tânăr călcând cu pași apăsăți pe cărare, în cizme cu două numere mai mari – vechile încălțări Xtratufs maron, pe care Gallien insistase să i le dea. „Judecând după cele scrise în ziar, chiar dacă era puțină informație, părea să fie vorba despre aceeași persoană”, spune Galben, „așa că am sunat la poliție și am spus, «Cred că l-am dus pe băiatul ăla cu mașina.»”

„OK, sigur”, a răspuns polițistul Roger Ellis de la celălalt capăt al firului. „Ce te face să crezi asta? Ești a șasea persoană în ultima oră care sună și spune că știe cine este excursionistul.” Dar Gallien a insistat și, cu cât vorbea mai mult, cu atât scădea scepticismul lui Ellis. Gallien a enumerat câteva elemente ale echipamentului tânărului nementionate în materialul din ziar și care se potriveau cu cele descoperite lângă cadavru. Iar apoi Ellis a observat că prima notă din jurnalul excursionistului era „Ieșit din Fairbanks. *Sitting Gallien*. Ziua Iepurelui.”

Între timp, polițiștii au dezvoltat rola de film din aparatul Minolta găsit lângă trupul tânărului excursionist, care conținea mai multe autoportrete. „Când mi-au adus fotografiile”, spune Gallien, „n-a mai existat niciun dubiu. Tipul din poze era Alex.”

Deoarece McCandless îi spusese lui Gallien că este din South Dakota, polițiștii și-au mutat căutările acolo, pentru a-i

găsi familia. O notă oficială emisă în atenția tuturor unităților de poliție informa că exista o persoană pe nume McCandless dată dispărută în estul statului South Dakota, dintr-un orașel aflat la numai treizeci și doi de kilometri distanță de casa lui Wayne Westerberg din Carthage, iar polițiștii au crezut pentru scurtă vreme că-și găsiseră omul. Dar și aceasta s-a dovedit a fi o pistă falsă.

Westerberg nu mai primise nicio veste de la prietenul pe care îl cunoștea sub numele de Alex McCandless, de când acesta îi trimisese, în primăvară, cartea poștală din Fairbanks. Pe 13 septembrie, rula pe o șosea goală de lângă Jamestone, North Dakota, ducându-și echipa înapoi în Carthage la sfârșitul celor patru luni ale sezonului de recoltat din Montana, când stația de emisie-recepție s-a însuflețit. „Wayne!” a izbucnit vocea anxioasă a unui membru al echipei, aflat în alt camion.

— Sunt Bob. Ai radioul deschis?

— Da, Bobby. Wayne sunt. Care-i treaba?

— Repede, pune-l pe AM și ascultă-l pe Paul Harvey. Vorbește despre un puști care a murit înfometat prin Alaska. Poliția nu știe cine e. Pare a fi vorba despre Alex.

Westerberg a prins doar sfârșitul emisiunii lui Paul Harvey, dar a fost nevoit să recunoască: puținele detalii sugerau, în mod dureros, că excursionistul anonim ar fi putut fi prietenul său.

Când a ajuns în Carthage, Westerberg a sunat demoralizat la poliție pentru a spune ce știa despre McCandless. Până la ora aceea, ziarele din toată țara publicaseră materiale ample despre tânărul mort, incluzând chiar și fragmente din jurnal. Prin urmare, polițiștii erau asaltați de oameni care telefonau să spună că știau cine este excursionistul, așa că au fost și mai puțin receptivi la telefonul lui Westerberg decât la cel al lui Gallien. „Polițistul mi-a zis că primiseră mai mult de o sută cincizeci de apeluri de la oameni care credeau că Alex e copilul, prietenul sau fratele lor”, spune Westerberg. „M-a enervat faptul că mă luaui pe ocolite, așa că i-am zis: «Uite ce, nu sunt un nebun care sună aiurea. Eu chiar știu cine e. A

lucrat pentru mine. Cred că am până și numărul asigurării lui sociale pe undeva, pe aici».”

Westerberg a scotocit prin dosarele silozului până a găsit două formulare W-4 completate de McCandless. Pe primul, care data de pe vremea primei lui vizite în Carthage, din 1990, mâzgălise „SCUTIT SCUTIT SCUTIT SCUTIT” și-și trecuse numele de Iris Fucyu. Adresa: „Nu-i treaba ta”. Număr de asigurare socială: „L-am uitat.”

Dar pe al doilea formular, datat 30 martie 1992, completat cu două săptămâni înainte să plece în Alaska, își trecuse numele adevărat: „Chris J. McCandless”. Iar în căsuța pentru numărul de asigurare socială scrisese „228-31-6704”. Westerberg a sunat din nou în Alaska. De data asta, polițiștii l-au luat în serios.

Numărul de asigurare socială s-a dovedit a fi corect și a indicat ca domiciliu stabil al lui McCandless nordul Virginiei. Autoritățile din Alaska au anunțat unitățile de poliție din acel stat, care, la rândul lor, au început să caute în cărțile de telefon numele McCandless. Walt și Billie McCandless se mutaseră deja în Maryland, dar fiul cel mare, din prima căsătorie a lui Walt, locuia în Annandale și figura în cartea de telefon. În după-amiaza zilei de 17 septembrie, Sam McCandless a primit un telefon din partea unui criminalist din districtul Fairfax.

Sam, care este cu nouă ani mai mare decât Chris, citise cu câteva zile în urmă în *The Washington Post* un scurt articol despre excursionist, dar, spune el, „nu mi-a trecut prin minte că ar putea fi vorba despre Chris. Nu m-am gândit deloc. Culmea, când citeam articolul, mă gândeam, «Doamne, ce tragedie îngrozitoare! Îmi pare foarte rău pentru familia acestui tip. Ce poveste tristă!».”

Sam a locuit cu mama sa în California și Colorado și nu s-a mutat în Virginia decât în 1987, după ce Chris plecase deja la colegiu în Atlanta, așa că nu-l știa prea bine pe fratele său vitreg. Dar când polițistul l-a întrebat dacă excursionistul semăna cu cineva cunoscut, spune Sam, „am fost foarte sigur că era Chris. Faptul că plecase în Alaska și că plecase de unul

singur – totul se lega.”

La cererea polițistului, Sam s-a dus la unitatea de poliție a districtului Fairfax, unde un ofițer i-a arătat o fotografie a tânărului excursionist, primită prin fax din Fairbanks. „Era mărită la 20 de centimetri pe 25”, își amintește el, „doar capul. Părul îi era lung și avea barbă. Chris purta aproape întotdeauna părul scurt și era mai mereu bărbierit. Iar fața din fotografie părea extrem de slăbită. Dar am știut imediat. Nu aveam nicio îndoială. Era Chris. M-am dus acasă, am luat-o pe soția mea, Michele, și am plecat spre Maryland, să-i anunțăm pe tata și pe Billie. Nu știam cum să le spun. Cum le spui unor oameni că le-a murit copilul?”

CAPITOLUL UNSPREZECE

Chesapeake Beach

Deodată totul se schimbase: tonul, aerul, nimeni nu mai știa cum să gândească și de cine să asculte. Parcă toată viața Lara ar fi fost dusă de mână, ca o fetiță, și deodată fusese lăsată în voia ei, să învețe singură. Și nu mai exista nimic, nici prieteni, nici autorități. În asemenea situații vrei să te încrezi în ceva important, în forța vieții, în frumusețe sau adevăr, pentru ca acestea, și nu legile omenеști, răsturnate, să te dirijeze, deplin și fără milă, mai deplin decât în viața obișnuită, pe care războiul a alungat-o în trecut și a desființat-o.^{37}

BORIS PASTERNAK, DOCTOR JIVAGO,
PASAJ SUBLINIAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRȚILE
DESCOPERITE LÂNGĂ CADAVRUL LUI CHRI MCCANDLESS.
„NECESITATEA UNUI ȚEL”, SCRISESE MCCANDLESS LÂNGĂ
ACEST FRAGMENT.

Samuel Walter McCandless, Jr., în vârstă de 56 de ani, este un bărbat taciturn și bărbos, cu părul grizonant pieptănat pe spate. Înalt și bine proporționat, poartă ochelari cu rame metalice, care-i dau un aer profesoral. La șapte săptămâni după ce cadavrul fiului său a fost găsit în Alaska înfășurat în sacul de dormit albastru pe care i-l cususe Billie, Walt privește spre un iaht care plutește dedesubtul ferestrei vilei sale de pe chei. „Cum este posibil”, se întreabă, uitându-se cu o privire goală către Chesapeake Bay, „ca un copil capabil de atât de multă compasiune să le provoace părinților săi atâta suferință?”

Reședința familiei McCandless din Chesapeake Beach, Maryland, este decorată cu gust, ordonată și foarte curată. Ferestre mari, de la parchet până în tavan, se deschid înspre panorama încețoșată a golfului. Un Chevy Suburban masiv și

un Cadillac alb sunt parcate afară, un Corvette din 1969, recondiționat minuțios, stă în garaj, un catamaran de croazieră, lung de nouă metri, e andocat pe chei. Patru panouri mari de placaj, acoperite cu zeci de fotografii din scurta existență a lui Chris, ocupă de mai multe zile masa din sufragerie.

Mișcându-se în jurul lor, Billie mi-l arată pe Chris copil, călare pe un căluț de lemn, Chris la opt ani, într-o haină de ploaie galbenă, absorbit de prima lui excursie, Chris în prima lui zi de liceu. „Cel mai greu e”, spune Walt, oprindu-se să-l privească pe fiul său într-o fotografie în care face pe bufonul, în timpul uneia dintre vacanțele petrecute în familie, vocea lui schimbându-și tonalitatea în mod aproape imperceptibil, „cel mai greu este pur și simplu faptul că nu mai e aici. Am petrecut mult timp cu el, poate mai mult decât cu ceilalți copii. Chiar îmi plăcea compania lui, deși ne zădărnicea de atâtea ori planurile.”

Walt poartă pantaloni de trening gri, pantofi de tenis și o haină de baseball din atlaz împodobită cu logoul Jet Propulsion Laboratory. În ciuda îmbrăcăminții sport, răspândește un aer de autoritate. În domeniul său ezoteric de activitate – o tehnologie avansată numită radar cu deschidere sintetică sau SAR – este o somitate. SAR a devenit o componentă a tuturor misiunilor spațiale importante începând din 1978, când primul satelit echipat cu SAR, *Seasat*, a fost plasat pe orbita Pământului. Coordonatorul de proiect al NASA pentru acea lansare în premieră a satelitului *Seasat* a fost Walt McCandless.

Primul rând din CV-ul lui Walt este: „În prezent: Departamentul Apărării, Strict Secret”. Puțin mai jos, o prezentare a experienței sale profesionale începe cu: „Execut lucrări de consultanță, inclusiv pentru proiecte de sisteme de satelit și senzor de comandă, precum și sarcini de procesare a semnalului asociat, reduceri ale datelor, precum și extrageri de informații”. Colegii spun despre el că are o minte sclipitoare.

Walt e obișnuit să aibă autoritate. Preia controlul în mod

inconștient. Deși vorbește calm, în cadența molcomă a Vestului american, vocea îi e tăioasă, iar conformația mandibulei trădează circulația nevăzută a unei energii nervoase. Chiar și din cealaltă parte a camerei poți simți curentul de intensitate mare pocnindu-i prin filamente. Nu încape îndoială de unde îl moștenise și Chris.

Când Walt vorbește, oamenii ascultă. Dacă cineva sau ceva nu îi este pe plac, ochii i se îngustează, iar discursul îi devine lapidar. Potrivit membrilor familiei sale, toanele lui pot fi necruțătoare și nestatornice, deși tot ei spun că în ultimii ani temperamentul său și-a pierdut mult din energia de altădată. Când Chris a evadat în 1990, ceva s-a schimbat înăuntrul lui Walt. Disparația fiului său l-a speriat și l-a calmat. A devenit mult mai blând și mai tolerant.

Walt a crescut în Greeley, Colorado, un oraș agricol de pe platourile înalte și bătute de vânturi de lângă Wyoming. Copil deștept și ambițios, a obținut o bursă academică la Colorado State University, în Fort Collins. Ca să se descurce cu banii, și-a găsit mai multe slujbe cu jumătate de normă, inclusiv la pompe funebre, dar grosul banilor îi venea de pe urma acompanierii lui Charlie Novak, liderul unui popular cvartet de jazz. Cu Walt la pian, trupa lui Novak făcea turnee prin tot statul, cântând în localuri ieftine, de-a lungul și de-a latul Munților Front. Înzestrat cu un talent considerabil, Walt încă evoluează ocazional ca muzician profesionist.

În 1957, sovieticii au lansat satelitul *Sputnik I*, aruncând o perdea de teamă asupra Americii. În isteria națională care a urmat, Congresul a pompat milioane și milioane de dolari în industria aerospațială, a cărei bază se afla în California, și așa a explodat totul. Pentru tânărul Walt McCandless, proaspăt absolvent de facultate, însurat și cu un copil pe drum, *Sputnik* a deschis poarta ocaziilor. După ce a primit diploma, Walt s-a angajat la Hughes Aircraft, care l-a trimis pentru trei ani la Tucson, unde, la Universitatea Arizona, și-a luat diploma cu o lucrare despre teoria antenei. Odată ce și-a terminat teza, „O analiză a elicelor conice”, s-a transferat acolo unde era bătaia peștelui, în California, nerăbdător să pună umărul la cucerirea

spațiului.

A cumpărat un mic bungalow în Torrance și a muncit din greu, înaintând rapid pe scara ierarhică. Sam s-a născut în 1959, iar alți patru copii, Stacy, Shawna, Shelly și Shannon, au urmat într-o succesiune rapidă. Walt a fost numit director al Departamentului de testare și șef de compartiment pentru misiunea *Surveyor 1*, primul vehicul spațial care a ajuns pe Lună. Steaua lui strălucea și se afla în plină expansiune.

Către 1965 însă, mariajul lui era în pericol. Walt se despărțise de soția lui, Marcia. A început o relație cu Wilhelmina Johnson, căreia toată lumea îi spunea Billie, o secretară de la Hughes în vârstă de 22 de ani, care l-a vrăjit cu ochii ei negri. S-au îndrăgostit și s-au mutat împreună. Billie a rămas însărcinată. Având o constituție plăpândă, în nouă luni n-a luat decât trei kilograme și jumătate, drept care n-a purtat deloc haine de gravidă. Pe 12 februarie 1968, Billie a născut un băiat. Avea sub greutatea normală, dar era sănătos și vioi. Walt i-a cumpărat soției lui o chitară Gianini, la care ea a început să zdrăngăne cântece de leagăn ca să-l potolească pe agitatul nou-născut. Douăzeci și doi de ani mai târziu, paznicii de la Național Park Service au descoperit aceeași chitară pe bancheta din spate a unui Datsun galben abandonat lângă Lacul Mead.

E imposibil de știut ce convergențe întunecate de cromozomi, ce dinamică părinte-copil și ce aliniere a planetelor au fost responsabile pentru asta, însă Christopher Johnson McCandless a venit pe lume înzestrat cu talente neobișnuite și cu o voință puternică. La vârsta de doi ani s-a trezit într-un miez de noapte, a reușit să iasă din locuință fără să-și trezească părinții și a intrat într-o casă de pe aceeași stradă, să jefuiască sertarul cu dulciuri.

În clasa a treia, după ce a primit o notă mare la testul de evaluare, Chris a fost plasat într-un program intensiv, pentru elevi supradotați. „Nu era bucuros”, își aduce aminte Billie, „pentru că trebuia să muncească mai mult în timpul liber. S-a străduit o săptămână întreagă să iasă din program. A reușit să-i convingă pe profesoară, pe diriginte și pe oricine îl asculta că

rezultatele testelor fuseseră greșite și că locul lui nu era acolo. Am aflat asta la prima ședință cu părinții. Profesoara lui ne-a tras deoparte și ne-a spus: «Chris e altfel decât ceilalți copii». Și a clătinat din cap.”

„Chiar și când eram mici”, povestește Carine, care s-a născut la trei ani după Chris, „era foarte retras. Nu era antisocial, avea mulți prieteni și toată lumea îl plăcea, dar se putea simți bine de unul singur ore în șir. Nu părea să aibă nevoie de jucării sau de prieteni. Putea sta singur fără să-i fie urât.”

Când fiul său a împlinit șase ani, lui Walt i s-a oferit o slujbă la NASA, care l-a adus în capitală. Au cumpărat o casă pe Willet Drive, la periferia orașului Annandale. Avea obloane verzi, bovindou, o grădină drăguță. La patru ani după ce a ajuns în Virginia, Walt a părăsit NASA și și-a întemeiat propria firmă de consultanță – User Systems, Incorporated, pe care el și Billie o conduceau de-acasă.

Banii erau puțini. Pe lângă efortul financiar provocat de renunțarea la o slujbă sigură în favoarea nesiguranței proprii afaceri, divorțul îl lăsase pe Walt cu două familii de întreținut. „Ca să se descurce”, spune Carine, „tata și mama munceau incredibil de mult. Când eu și Chris ne trezeam dimineața să mergem la școală, ei erau deja în birou. Când ne întorceam după-amiaza, ei erau tot acolo. Când ne duceam seara la culcare, îi lăsam în același loc. Făceau o treabă foarte bună împreună și, până la urmă, au început să câștige foarte mulți bani, dar munceau tot timpul.”

Era o viață stresantă. Și Walt, și Billie sunt sensibili, emoționali, nefiind dispuși să lase de la ei. Din când în când, tensiunea izbucnea în certuri. La mânie, unul sau altul din ei amenința adesea cu divorțul. „Ranchiuna era mai mult fum decât foc”, spune Carine, „dar cred că acesta a fost unul dintre motivele pentru care Chris și cu mine eram atât de apropiați. Am învățat să ne bazăm unul pe celălalt când mama și tata nu se înțelegeau”.

Însă au fost și momente frumoase. În weekenduri și în vacanțe, familia o pornea la drum. Plecau cu mașina spre

Virginia Beach și spre țărmul Carolinei, către Colorado, să-i viziteze pe copiii lui Walt din prima căsătorie, spre Marile Lacuri sau spre Munții Blue Ridge. „Dormeam pe banchetele din spate ale rulotei noastre Chevy Suburban”, explică Walt. „Mai târziu, am cumpărat o rulotă Airstream și mergeam cu ea. Lui Chris îi plăceau călătoriile și, cu cât erau mai lungi, cu atât era mai bine. Existase dintotdeauna o tendință spre hoinăreală în familia noastră și era evident că băiatul o moștenise.”

În timpul acestor călătorii, familia a vizitat Iron Mountain, din statul Michigan, un orașel minier înconjurat de pădurile din Upper Peninsula, locul de baștină al lui Billie. Aceasta mai avea cinci frați. Loren Johnson, tatăl ei, fusese șofer de camion de ochii lumii, „dar, de fapt, nu se ținuse prea mult de nicio slujbă”, spune femeia.

„Tatăl lui Billie nu se prea integra în societate”, explică Walt. „El și Chris semănau în multe privințe.”

Loren Johnson era mândru, încăpățânat și visător, un om al pădurii, muzician autodidact și poet. Legătura lui cu vietățile pădurii era celebră în zonă. „Avea mereu grijă de animalele sălbatice”, povestește Billie. „Dacă găsea un animal prins în capcană, îl aducea acasă, îi amputa membrul rănit, îi vindeca rana și-i dădea drumul. Odată, tata a lovit cu mașina o cerboaică, lăsându-i puiul orfan. A fost devastat. Dar a luat puiul acasă și l-a crescut în spatele sobei cu lemne, ca pe propriul copil”. Ca să-și întrețină familia, Loren a încercat mai multe speculații antreprenoriale, dar niciuna n-a avut prea mult succes. A crescut o vreme pui de găină, apoi nurci și șinșila. A deschis un grajd cu cai și scotea bani de pe urma turiștilor care veneau să călărească. Cea mai mare parte a hranei pe care o punea pe masă provenea din vânat, în ciuda faptului că nu-i plăcea să omoare animale. „Tata plângea ori de câte ori împușca un cerb”, spune Billie, „dar trebuia să mâncăm, așa că n-avea încotro.”

Fusese o vreme ghid pentru vânători, lucru care îl făcea și mai mult să sufere. „Orașenii veneau în Cadillacurile lor mari, iar tata îi ducea pentru o săptămână la cabana lui de

vânătoare, să obțină un trofeu. Le garanta un câprior înainte de plecare, dar majoritatea erau atât de beți și ținteau atât de prost, încât nu puteau nimeri nimic, așa că tot el trebuia să împuște cerbul. Doamne, cât mai ura chestia asta.”

Nu-i de mirare că Loren era fermecat de Chris. Iar Chris își adora bunicul. Felul în care bătrânul înțelegea pădurea și dragostea lui pentru sălbăcie i-au lăsat băiatului o impresie profundă.

Când Chris avea opt ani, Walt l-a dus cu rucsacul în spinare într-o primă excursie mai lungă, trei zile în Shenandoah, să escaladeze Old Rag. Au atins piscul, iar Chris și-a dus singur rucsacul tot drumul. Escaladarea aceluia munte a devenit o tradiție în relația lor tată-fiu. De atunci s-au cățărat aproape în fiecare an pe Old Rag.

Când Chris s-a făcut puțin mai mare, Walt i-a luat pe Billie și pe copiii din ambele căsătorii și au plecat să escaladeze Longs Peak din Colorado, un munte de 4276 de metri, cel mai înalt din Parcul Național al Munților Stâncoși. Walt, Chris și cel mai tânăr fiu al lui Walt din prima căsătorie au ajuns la 3900 de metri. Acolo, într-o trecătoare mai mare, cunoscută sub numele de Keyhole, Walt a hotărât să se întoarcă. Era obosit și se resimțea din cauza altitudinii. Drumul de deasupra părea anevoios și periculos. „Mie îmi fusese de ajuns”, povestește Walt, „dar Chris dorea să meargă până în vârf. I-am spus să-și ia gândul. Avea doar doisprezece ani, deci nu avea ce face. Dacă ar fi avut paisprezece sau cincisprezece ani, pur și simplu ar fi plecat fără mine.”

Walt tace, privind absent în zare. „A fost curajos încă de mic”, spune după o pauză lungă. „Nu se gândea nicio clipă la pericole. Mereu încercam să-l protejăm.”

Chris reușise aproape în tot ceea ce își propusese. La facultate obținea note mari fără prea mult efort. O singură dată a luat o notă mai mică de B: un F la fizică, în timpul liceului. Când a văzut carnetul de note, Walt și-a dat întâlnire cu profesorul de fizică pentru a vedea ce se întâmplase. „Era un colonel de aviație ieșit la pensie”, își amintește Walt, „un tip în vârstă, tradiționalist și destul de rigid. Explicase la

începutul semestrului că, deoarece avea vreo două sute de elevi, rapoartele de laborator trebuiau scrise într-un format anume, să poată fi evaluate mai ușor. Chris a considerat că regula e idioată și s-a hotărât s-o ignore. Și-a scris rapoartele de laborator, dar nu în formatul corect, așa că profesorul i-a dat un F. După ce am stat de vorbă cu tipul, m-am întors acasă și i-am spus lui Chris că a primit nota pe care o merita.”

Și Chris, și Carine moșteniseră talentele muzicale ale lui Walt. Chris învățase să cânte la chitară, la pian și la corn franțuzesc. „Era ciudat să vezi la un copil de vârsta lui”, spune Walt, „cu o pasiune pentru Tony Bennett. Cânta melodii ca *Tender Is the Night*, în timp ce-l acompaniam la pian. Era bun”. Într-adevăr, într-un film trăsnit realizat de el în liceu, Chris poate fi auzit interpretând *Summers by the sea/Sailboats in Capri*, la fel de sentimental ca soliștii profesioniști din holurile hotelurilor.

În calitate de interpret la tubă, în adolescență fusese membru al American University Symphony, dar renunțase, potrivit lui Walt, după ce obiectase împotriva regulilor impuse de un alt licean, liderul orchestrei. Carine își amintește că fuseseră mai multe cauze: „A renunțat și pentru că nu-i plăcea să i se spună ce să facă, și din cauza mea. Voiam să fiu ca el, așa că am început și eu să cânt la tubă. S-a dovedit a fi singurul lucru la care eram mai bună decât el. Când eu eram boboacă, iar el era în ultimul an, ajunseseam solistă în trupa seniorilor, și Chris nu putea concepe să fie întrecut de sora lui.”

Rivalitatea muzicală nu a afectat însă relația dintre cei doi. Au fost încă de mici cei mai buni prieteni, petrecând ore întregi construind forturi din perne și păături, în camera de zi a locuinței din Annandale. „S-a purtat întotdeauna frumos cu mine”, spune Carine, „și a fost extrem de protector. Mă ținea de mână când mergeam pe stradă. Când el era în primii ani de liceu, iar eu încă în gimnaziu, termina orele mai devreme decât mine, dar stătea la prietenul lui, Brian Paskowitz, astfel încât să ne putem întoarce împreună acasă.”

Chris a moștenit trăsăturile angelice ale lui Billie, mai ales

ochii, profunzimi întunecate ce trădau orice emoție. Deși mic de statură – în fotografiile de la școală era mereu în primul rând, piticul clasei –, Chris era puternic și bine clădit. Își încercase puterile în mai multe sporturi, dar nu avusese răbdare să le învețe finețurile. Când mergea la ski cu familia, în Colorado, rareori se obosea să facă slalom. Se ghemuia ca o gorilă, cu picioarele desfăcute pentru a-și menține echilibrul, și-și îndrepta schiurile spre baza pârtiei. „De asemenea”, spune Walt, „când am încercat să-l învăț să joace golf, a refuzat să accepte că forma e totul. Chris avea cel mai puternic swing pe care l-ai văzut vreodată. Uneori trimitea mingea la 270 de metri, dar cel mai adesea ajungea pe *fairway*⁽³⁸⁾.”

„Chris era înzestrat cu atât de multe talente”, continuă Walt, „dar, dacă încerci să-l antrenezi, să-i cizelezi îndemânarea, să scoți la lumină cele zece procente finale, totul se termina. Se opunea instrucției de orice fel. Eu sunt un jucător pasionat de racquetball și l-am învățat și pe Chris să joace încă de la unsprezece ani. Când avea cincisprezece sau șaisprezece ani, deja mă întrecea. Era foarte, foarte rapid și avea multă forță; dar când i-am sugerat că ar trebui să-și corecteze lacunele din joc, a refuzat să mă asculte. Odată, într-o întrecere, a jucat împotriva unui bărbat de patruzeci și cinci de ani care avea multă experiență. Chris a câștigat o mulțime de puncte încă de la început, dar tipul îl testa în permanență, căutându-i punctul slab. Când și-a dat seama care lovitură îi crea cele mai mari probleme, s-a folosit numai de ea, și așa s-a dus totul de râpă.”

Nuanțele, strategiile și nimic din ceea ce era dincolo de tehnicile elementare nu se lipeau de Chris. Singura modalitate prin care aborda o întrecere era să se arunce cu capul înainte, pe loc, folosindu-și extraordinara energie într-un atac frontal. Prin urmare, era adesea învins. Totul până când s-a apucat de alergat, activitate ce răsplătește mai mult voința și hotărârea decât viclenia și finețea, descoperindu-și astfel chemarea pentru atletism. La vârsta de zece ani a participat la prima lui competiție, o cursă de zece kilometri pe șosea. A terminat pe

locul șaiszeci și nouă, învingând mai mult de o mie de adulți, fiind definitiv cucerit de acest sport. În adolescență era deja unul dintre cei mai buni alergători de fond din regiune.

Când Chris avea doisprezece ani, Walt și Billie i-au cumpărat lui Carine un cățeluș, un ciobănesc Shetland pe nume Buckley, iar Chris a început să-l ia cu el în timpul antrenamentelor zilnice. „Buckley ar fi trebuit să fie câinele meu”, spune Carine, „dar el și Chris au devenit de nedespărțit. Buck era iute și îl întrecea întotdeauna pe Chris. Îmi amintesc ce fericit a fost fratele meu atunci când a reușit să-l depășească pe Buck, ajungând primul acasă. A alergat prin toată casa strigând: «L-am bătut pe Buck! L-am bătut pe Buck!»”

La liceul W.T. Woodson – o mare instituție publică din Fairfax, Virginia, cu reputația unei pregătiri temeinice pentru facultate și o echipă foarte valoroasă de atletism – Chris era căpitanul echipei de cros. Își savura rolul și inventa exerciții istovitoare de antrenament, pe care foștii lui colegi de echipă încă și le amintesc bine.

„Milita, în mod evident, pentru depășirea limitelor”, explică Gordy Cucullu, un membru mai tânăr al echipei. „Chris inventase un exercițiu pe care-l numise Road Warriors^{39}. Ne conducea în curse criminale peste câmpuri sau șantiere de construcții, locuri în care trebuia să ajungem tocmai în ideea de a ne rătăci. Alergam cât de departe și cât de repede puteam, de-a lungul unor drumuri neștiute, prin păduri, pe oriunde. Scopul era să ne pierdem obișnuințele și să ne forțăm intrarea în teritorii necunoscute. Apoi continuam cu o alergare ușoară până găseam un drum pe care-l recunoșteam, și străbăteam întreaga distanță de acolo până acasă la viteză maximă. Într-un fel, așa și-a trăit Chris întreaga viață.”

McCandless vedea alergarea ca pe un exercițiu spiritual intens, care se apropia de trăirea religioasă. „Chris se folosea de diverse aspecte spirituale ca să ne motiveze”, își amintește Eric Hathaway, un alt prieten din echipă. „Ne spunea să ne gândim la tot răul din lume, la toată ura, și să ne imaginăm alergând împotriva forțelor întunericului, împotriva zidului

răului care încerca să ne împiedice să înaintăm cât mai repede. Credea că starea de bine este o experiență pur mentală și că ține de exploatarea tuturor energiilor disponibile. Pe noi, care eram niște tînaci impresionabili de liceu, aceste discursuri ne lăsau cu gura căscată.”

Dar alergarea nu era doar o chestiune de spirit, ci și de competiție. Când McCandless alerga, alerga ca să câștige. „Chris nu glumea cu alergatul”, spune Kris Maxie Gillmer, o coechipieră care a fost, probabil, cel mai apropiat prieten pe care l-a avut McCandless la Woodson. „Îmi aduc aminte că stăteam pe linia de sosire, privindu-l cum aleargă, și știam cât de mult își dorește să termine primul și cât de dezamăgit ar fi fost de nu s-ar fi întîmplat așa. După o cursă proastă sau chiar după un timp slab la antrenamente, se supăra pe el însuși. Și nu voia să vorbească despre asta. Dacă încercam să-l consolez, se enerva și mă repezea. Nu-și exterioriza dezamăgirea. Se retrăgea undeva ca să se pedepsească.”

„Chris nu lua în serios doar alergatul”, adaugă Gillmer. „Trata totul cu multă conștiinciozitate. Nu trebuia să rumegăm chestii serioase în liceu. Dar eu o făceam, la fel și el, de-asta ne-am și împrietenit. Stăteam împreună în timpul pauzelor de masă, lângă vestiarul lui, și povesteam despre viață, despre starea în care se află omenirea – chestii importante. Eu sunt de culoare și nu înțeleg de ce toată lumea acordă atîta importanță rasei. Chris vorbea cu mine despre astfel de lucruri. Înțelegea. Își punea mereu întrebări. Îmi plăcea mult de el. Chiar că era un băiat bun.”

McCandless era afectat de nedreptățile vieții. În timpul ultimului an petrecut la Woodson devenise obsedat de oprimarea rasială din Africa de Sud. Le spunea cât se poate de serios prietenilor săi că trebuie să ducă ilegal arme în această țară și să se alăture astfel luptei împotriva apartheidului. „Din când în când ne certam pe tema asta”, își amintește Hathaway. „Lui Chris nu-i plăcea s-o ia prin subterane, să se infiltreze în măruntaiele sistemului și să aștepte momentul. Spunea: «Haide, măi, Eric, putem strînge destui bani ca să mergem în Africa de Sud pe cheltuiala noastră, chiar acum.

Totul e să vrem». I-am explicat că suntem doar niște copii, că nu vom reuși să schimbăm noi lucrurile. Dar nu te puteai certa cu el. Îți răspundea ceva de genul: «Aha, deci să înțeleg că nu-ți pasă de ce e rău și ce e bine».”

În weekenduri, când colegii lui de liceu mergeau la concursuri de băut bere sau încercau să pătrundă în barurile din Georgetown, McCandless hoinărea prin cartierele rău famate ale Washingtonului, stând la taclale cu prostituatele și oamenii străzii, cumpărându-le de mâncare, spunându-le pe un ton serios că trebuie să-și schimbe viața.

„Chris nu înțelegea cum de li se permite oamenilor să flămânzească, mai ales în țara asta”, spune Billie. „Critica aceste lucruri ore în șir.”

Odată, Chris a luat un vagabond de pe străzile din D.C., l-a dus acasă, în îmbelșugatul și înfrunzitul Annandale, cazându-l în secret în rulota Airstream, pe care ai lui o parcaseră în spatele garajului. Walt și Billie n-au știut niciodată că au găzduit un om al străzii.

Altădată, Chris a condus până la locuința lui Hathaway și l-a anunțat că vor merge în oraș. „Mișto!”, se gândea la început Hathaway. „Era vineri seara și bănuiam că mergem în Georgetown, să ne distrăm. În schimb, Chris a parcat pe Fourteenth Street, care pe atunci se afla în partea rău famată a orașului. Și a spus: «Știi Eric, poți să citești despre lucrurile astea, dar nu le poți înțelege până nu le trăiești. Asta vom face noi acum». Ne-am petrecut următoarele câteva ore prin locuri care-ți dau fiori, discutând cu peștii, curvele și alții ca ei. Am fost, cum să zic, *speriat*.”

Către sfârșitul serii, Chris m-a întrebat câți bani am la mine. Am spus că cinci dolari. El avea zece. «OK, tu pui benzina», mi-a spus, «iar eu mă duc să iau ceva de mâncare». Și-a dat cei zece dolari pe o pungă mare cu hamburgeri, după care ne-am întors cu mașina și am împărțit mâncare indivizilor care dormeau pe gurile de canal. A fost cea mai ciudată seară de vineri din viața mea. Dar Chris făcea des astfel de lucruri.”

La începutul ultimului său an la Woodson, Chris și-a

anunțat părinții că nu are de gând să meargă la facultate. Când Walt și Billie i-au sugerat că are nevoie de o diplomă pentru a-și clădi o carieră, Chris a spus că ideea de carieră era o nedemnă „invenție a secolului XX”, mai mult un dezavantaj decât un câștig, și că el se va descurca foarte bine fără așa ceva, mulțumesc foarte mult.

„Asta ne-a cam pus pe jar”, admite Walt. „Și Billie, și eu provenim din familii de muncitori. O diplomă de facultate nu e un lucru lipsit de importanță, și am muncit din greu să ne putem trimite copiii la școli bune. Așa că Billie s-a așezat și a spus: «Chris, dacă vrei să schimbi ceva în lume, dacă îți dorești să-i ajuti pe cei mai puțin norocoși, fă-ți mai întâi o pregătire. Du-te la facultate, ia-ți o diplomă în Drept, și pe urmă vei fi în stare să faci într-adevăr ceva».”

„Chris avea note bune”, spune Hathaway. „Nu intra în belele, era foarte silitor, împlinea toate așteptările celor din jur. Părinții lui n-aveau de ce se plânge. Însă le intrase în cap chestia cu studiile și nu știu ce i-au spus, dar a funcționat. A sfârșit prin a se duce la Emory, deși credea că e lipsit de sens, că e o pierdere de timp și de bani.”

E pe undeva surprinzătoare cedarea lui Chris în fața presiunii exercitate de Walt și Billie, după ce refuzase să-i asculte în atât de multe alte privințe. Dar n-a fost vorba de o criză în relația tânărului cu părinții săi. Când stătea de vorbă cu Kris Gillmer, se înfuria adesea pe Walt și Billie, descriindu-i ca pe niște tirani lipsiți de rațiune. Însă în fața prietenilor săi băieți – Hathaway, Cucullu, și altei vedete a alergărilor, Andy Horowitz – aproape că nu se lamenta deloc. „Impresia mea este că părinții lui erau niște oameni foarte de treabă”, spune Hathaway, „deloc diferiți de părinții mei sau ai altuia. Doar că lui Chris nu-i plăcea să i se spună ce are de făcut. Cred că ar fi fost la fel de nefericit cu orice alți părinți. Avea o problemă cu ideea de părinți.”

Personalitatea lui McCandless era complexă și dificilă. Era foarte interiorizat, dar, în aceeași măsură, putea fi sociabil și gregar. Și, în ciuda conștiinței lui sociale supraddezvoltate, nu era un taciturn, un idealist care să se încrunte în permanență

în fața distracției. Dimpotrivă, îi plăcea să radă un pahar din când în când și era un imitator incorigibil.

Probabil că cel mai mare paradox în această poveste a fost legat de sentimentele lui față de bani. Walt și Billie au cunoscut amândoi sărăcia în tinerețe și, după ce s-au luptat să se ridice, n-au văzut nimic rău în a se bucura de roadele trudei lor. „Am muncit foarte, foarte mult”, subliniază Billie. „Când copiii erau mici, am făcut în așa fel încât am pus deoparte bani pe care i-am investit cu gândul la viitor”. Când, în cele din urmă, viitorul a venit, n-au făcut paradă cu modestul lor avut, dar și-au cumpărat haine frumoase, niște bijuterii pentru Billie, un Cadillac. Apoi o casă în golf și un iaht. I-au dus pe copii în Europa, la ski în Breckenridge, într-o croazieră în Caraibe. Iar Chris, după cum recunoaște Billie, „era jenat de toate astea.”

Fiul său, adolescentul care-l citea pe Tolstoi, credea că bogăția e rușinoasă, corupătoare, rea în mod intrinsec – lucru ironic, deoarece era un capitalist înăscut, cu o pricepere nefirească de a face bani. „Chris a fost tot timpul un întreprinzător”, spune Billie râzând. „Tot timpul.”

La opt ani cultiva legume în spatele casei din Annandale, pe care le vindea pe urmă bătând la ușile vecinilor. „Era un băiețel frumușel, care împingea un cărucior plin cu fasole proaspătă, roșii și ardei”, spune Carine. „Cum puteai să-i rezisti? Iar Chris o știa. Expresia pe fața lui parcă spunea: «Sunt al naibii de drăguț! Nu vrei niște fasole?» Când ajungea acasă, căruciorul era deja gol, iar el avea o grămadă de bani în mână.”

La doisprezece ani a tipărit niște pliante și a demarat o afacere, Chris's Fast Copies, oferind colectare și livrare gratuită. Folosind copiatorul din biroul lui Walt și Billie, le plătea părinților câțiva cenți pe copie, încasa de la clienți o taxă cu doi cenți mai mică decât percepea magazinul din colț și scotea un profit bunicele.

În 1985, după primul an la Woodson, Chris a fost angajat de un antreprenor local să străbată împrejurimile și să caute eventuale proiecte de izolare a caselor și reamenajări de

bucătării. Și a avut mare succes, a fost un agent de vânzări fără pereche. În doar câteva luni își depusese în cont 7000 de dolari. O parte din bani a folosit-o ca să-și cumpere Datsunul galben B210 la mâna a doua.

Chris avea un asemenea talent ca agent de vânzări, încât în primăvara lui 1986, apropiindu-se momentul absolvirii liceului, proprietarul companiei de construcții a telefonat, oferindu-se să-i acopere cheltuielile de școlarizare dacă Walt l-ar fi convins să rămână în Annandale și să lucreze în paralel, în loc să-și părăsească slujba și să se mute la Emory.

„Când i-am zis lui Chris de ofertă”, spune Walt, „nici n-a vrut să o ia în considerare. I-a spus șefului său că are alte planuri”. Cum va termina liceul, spunea Chris, se va urca la volan și-și va petrece vara conducând prin țară. Nimeni nu s-a gândit că acea călătorie avea să fie prima dintr-o serie de îndelungate aventuri transcontinentale. Nimeni din familia lui n-ar fi putut prevedea că o descoperire întâmplătoare din timpul primei sale călătorii îl va transforma într-un om din ce în ce mai introvertit, îndepărtându-l de ai lui și aruncându-i până la urmă pe toți într-o mlaștină de mânie, neînțelegere și tristețe.

CAPITOLUL DOISPREZECE

Annandale

În loc de dragoste, bani sau faimă, dați-mi adevăr. Am stat la o masă unde mâncarea scumpă și vinul curgeau din belșug, servirea era impecabilă, dar sinceritatea și adevărul lipseau; și am plecat flămând de la masa aceea neprimitoare. Ospitalitatea era la fel de rece ca ghețurile.

HENRY DAVID THOREAU,

WALDEN, OR LIFE IN THE WOODS, PASAJ SUBLINIAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRȚILE DESCOPERITE LÂNGĂ CADAVRUL LUI CHRIS MCCANDLESS.

ÎN PARTEA DE SUS A PAGINII, CUVÂNTUL „ADEVĂR“ FUSESE SCRIS DE MCCANDLESS CU LITERE DE TIPAR.

Copiii sunt inocenți și iubesc dreptatea, în vreme ce noi suntem răi și înclinați spre milă.

G.K. CHESTERTON

În primăvara lui 1986, în weekendul canicular care a urmat ceremoniei de absolvire a liceului Woodson, Walt și Billie au organizat o petrecere pentru Chris. Ziua de naștere a lui Walt era pe 10 iunie, doar câteva zile mai târziu, dar, la petrecere, Chris i-a oferit tatălui său un cadou: un telescop Questar foarte scump.

„Mi-aduc aminte că eram acolo când i-a dat tatei telescopul”, spune Carine. „Chris răsesse câteva pahare în seara aceea și era destul de luat. S-a emoționat foarte tare. Aproape că a început să plângă și, luptându-se cu lacrimile, i-a spus tatei că, deși au avut neînțelegeri de-a lungul anilor, îi era recunoscător pentru tot ceea ce făcuse pentru el. I-a mărturisit cât de mult îl respectă fiindcă a pornit-o de la zero, muncind în timpul facultății și spetindu-se să întrețină opt copii. A fost un discurs emoționant. Eram cu toții înduioșați. Apoi a plecat

în călătorie.”

Walt și Billie nu au încercat să-l împiedice, deși l-au convins să ia de la Walt cardul Texaco, pentru situații de urgență, și să promită că va suna acasă o dată la trei zile. Am stat cu sufletul la gură tot timpul cât a fost plecat”, spune Walt, „dar nu aveai cum să-l oprești.”

După ce a părăsit Virginia, Chris a luat-o întâi spre sud, apoi spre vest, de-a lungul câmpiilor plate ale Texasului, prin arșița statelor New Mexico și Arizona, până la coasta Pacificului. Inițial, s-a ținut de cuvânt și a telefonat regulat, dar odată cu venirea verii apelurile au devenit tot mai rare. Nu s-a întors acasă decât cu două zile înainte de începerea cursurilor din toamnă de la Emory. Când a pășit în casa din Annandale, avea barba în dezordine, părul îi era lung și încâlcit și slăbise treisprezece kilograme și jumătate, devenind de-a dreptul plăpând.

„De cum am auzit că e acasă”, spune Carine, „am alergat în camera lui, să vorbim. L-am găsit în pat, dormind. Era *atât* de slab. Parcă ar fi fost desprins din picturile acelea cu Iisus pe cruce. Când mama a văzut cât de mult slăbise, a fost disperată. Gătea ca o nebună, ajutându-l să pună ceva carne pe el”. Am aflat mai târziu că, spre sfârșitul călătoriei, Chris se rătăcise în Deșertul Mojave și fusese la un pas de moarte din pricina deshidratării. Părinții au intrat în panică auzind de această întâmplare care s-ar fi putut dovedi fatală, dar nu prea știau cum să-l convingă pe fiul lor să fie mai atent pe viitor. „Chris era bun în aproape tot ce făcea”, crede Walt, „ceea ce-i dădea extrem de multă încredere în el. Dacă ai fi încercat să discuți cu el despre ceva, nu te-ar fi contrazis. Ar fi dat politicos din cap și ar fi făcut exact cum ar fi vrut.

Așa că la început n-am pomenit nimic despre aspectul siguranței. Am jucat tenis, am povestit despre alte lucruri, iar pe urmă am început să vorbim cu el despre riscurile pe care și le asumase. Învățasem până atunci că o abordare directă de genul «Pentru Dumnezeu, să nu mai încerci o cascatorie ca asta!» nu funcționa. În schimb, am încercat să-l fac să înțeleagă că nu ne opunem dorinței lui de a călători; vrem

doar să fie un pic mai atent și să ne spună mai des pe unde se află.”

Spre disperarea lui Walt, Chris s-a zbârlit la această mostră de sfat părintesc. Singurul efect pe care se pare că l-a avut asupra lui a fost acela de a-l face și mai puțin dispus să-și împărtășească planurile.

„Chris”, spune Billie, „credea că suntem niște idioți din cauză că ne făceam griji pentru el.”

În timpul călătoriei sale, tânărul făcuse rost de o macetă și de o armă de calibrul 30-06, iar când Walt și Billie l-au condus la Atlanta pentru a se înscrie la facultate, a insistat să ia cu el cuțitul acela mare și arma. „Când ne-am dus cu Chris sus, în dormitorul lui”, râde Walt, „mă gândeam că părinții colegului său de cameră o să facă un atac cerebral. Era un puști din Connecticut aflat în anul pregătitor, îmbrăcat ca Joe College⁽⁴⁰⁾, în timp ce Chris avea barba răvășită și hainele uzate, arătând ca Jeremiah Johnson, cărând pe umăr o macetă și o armă folosită la vânarea cerbilor. Și știți ceva? După trei luni, colegul din anul pregătitor părăsise deja școala, în vreme ce Chris ajunsese pe Lista decanului⁽⁴¹⁾”. Spre marea surpriză a părinților, pe măsură ce studiile deveneau mai aprofundate, Chris părea tot mai încântat de Emory. Se bărbierise, se pieptănase și revenise la înfățișarea îngrijită pe care o avusese în liceu. Notele lui erau aproape perfecte. A început să publice în ziarul școlii. Vorbea chiar cu entuziasm despre ideea de a studia Dreptul. „Hei”, i s-a lăudat el odată lui Walt, „cred că notele mele vor fi îndeajuns de bune ca să mă ducă la Școala de Drept de la Harvard”. În prima vacanță de vară, Chris s-a întors la Annandale și a lucrat la firma părinților săi, dezvoltând programe pentru computer. „Programul pe care l-a creat pentru noi în vara aceea a fost fără cusur”, spune Walt. „Îl folosim și azi, ba chiar l-am vândut și multor clienți. Dar când l-am rugat pe Chris să-mi arate cum a făcut, să-mi explice de ce a optat pentru cutare și cutare lucru, a refuzat. «Tot ce trebuie să te intereseze pe tine e că funcționează», a spus. «N-ai nevoie să știi cum sau de ce.» Deși eram obișnuit cu acest tip de comportament, răspunsul lui m-a înfuriat. Ar fi

fost un agent CIA grozav, vorbesc serios; știu tipi care lucrează pentru CIA. Ne-a spus ce credea că trebuie să știm și nimic mai mult. Făcea la fel în orice altă privință”. Multe aspecte ale personalității lui Chris îi zăpăceau pe părinții lui. Putea fi din cale afară de generos și de grijuliu, dar avea și o latură întunecată, caracterizată prin manii, nerăbdare și egocentrism, defecte care, de-a lungul anilor de colegiu, au devenit tot mai pronunțate.

„L-am văzut pe Chris la o petrecere după anul doi”, își amintește Eric Hathaway, „și era evident că se schimbase. Părea foarte introvertit, aproape rece. Când am spus: «Salut Chris, ce bine îmi pare să te văd», replica lui a fost aproape cinică: «Da, sigur, așa spun toți». Era greu să-l faci să comunice. Nu vorbea decât despre studiile lui. Viața socială de la Emory se desfășura în jurul frățiilor, din care Chris nu voia să facă parte. Cred că atunci când toată lumea a dat-o pe grecește^{42}, s-a îndepărtat de vechii lui prieteni, retrăgându-se tot mai mult în sine.”

În vara dintre anul doi și anul trei, Chris s-a reîntors în Annandale și s-a angajat la Domino's, livrând pizza la domiciliu. „Nu-i păsa că nu era o slujbă mișto”, spune Carine. „A făcut o grămadă de bani. Îmi amintesc că în fiecare seară își făcea contabilitatea pe masa din bucătărie. Nu conta cât de obosit era; socotea câți kilometri condusese, cât îi plătise Domino's pentru benzină, cât costa de fapt benzina, profitul net pentru seara respectivă, diferența față de aceeași seară din săptămâna de dinainte. Era atent la fiecare detaliu și-mi arăta și mie cum se face, cum faci să funcționeze o afacere. Nu părea interesat de bani, cât mai ales de faptul că știa cum să-i obțină. Era ca un joc, iar banii erau o modalitate de a ține scorul.”

Relațiile lui Chris cu părinții, care fuseseră neobișnuit de cordiale de la absolvirea liceului, s-au deteriorat serios în vara aceea, iar Walt și Billie n-aveau nici cea mai vagă idee de ce. Potrivit lui Billie, „părea să se enerveze pe noi tot mai des și devenise mult mai retras – nu, nu e cuvântul potrivit. Chris nu fusese niciodată *retras*. Dar nu ne spunea ce îl preocupă și

petrecea din ce în ce mai mult timp singur.”

S-a dovedit apoi că furia mocnită a lui Chris fusese alimentată de o descoperire pe care o făcuse cu două veri în urmă, în timpul călătoriei sale prin țară. Când a ajuns în California, a vizitat El Segundo, cartierul în care își petrecuse primii șase ani din viață. Le-a telefonat unor vechi prieteni de familie care încă locuiau acolo și, din răspunsurile lor, a pus cap la cap numeroase informații despre precedentul mariaj al tatălui său și despre divorțul acestuia.

Despărțirea lui Walt de prima lui soție, Marcia, nu a fost lipsită de probleme. Multă vreme după ce se îndrăgostise de Billie, chiar și multă vreme după ce aceasta l-a născut pe Chris, Walt continuase în secret relația cu Marcia, împărțindu-și timpul între două cămine și între două familii. Minciunile spuse fuseseră date în vileag, dând naștere altor minciuni, menite să acopere minciunile inițiale. La doi ani după nașterea lui Chris, lui Walt i s-a mai născut un fiu – Quinn McCandless –, a cărui mamă era Marcia. Când viața dublă a lui Walt a ieșit la iveală, dezvăluirile au provocat răni adânci. Toată lumea a suferit îngrozitor.

Walt, Billie, Chris și Carine s-au mutat pe Coasta de Est. Divorțul de Marcia a fost în cele din urmă pronunțat, permițându-le lui Walt și lui Billie să-și legalizeze relația. Au dat totul uitării, pe cât posibil, și și-au continuat viața. S-au scurs de atunci două decenii. Cu toții au devenit mai înțelepți. Vina, suferința și gelozia s-au retras în trecutul îndepărtat. Părea că furtuna se potolise. Dar în 1986, Chris a ajuns în El Segundo, a vizitat vechile locuri și a aflat acest episod până în cele mai dureroase detalii.

„Chris era genul de om care pritocea lucrurile”, spune Carine. „Dacă ceva îl deranja, nu venea imediat să-ți spună. Ținea totul în el, ascunzându-și resentimentele, lăsându-și gândurile negre să dospească”. Asta pare să se fi întâmplat după descoperirea pe care a făcut-o în El Segundo.

Copiii pot fi judecători severi atunci când vine vorba de părinții lor, nedispuși să acorde clemență, iar asta era cât se poate de adevărat în cazul lui Chris. Spre deosebire de

majoritatea adolescenților, el înclina să vadă lucrurile în alb și negru. Se judeca pe el și îi judeca și pe cei din jur după principii mult prea stricte.

Totuși, Chris nu le impunea tuturor aceleași standarde. Unul dintre cei pe care a ajuns să-i admire foarte mult în ultimii săi doi ani de viață era un bețiv și un fustangiu incorigibil care-și altoia cu regularitate iubitele. Chris era conștient de defectele omului, dar reușise să le ignore. Era de asemenea capabil să ierte ori să treacă ușor cu vederea defectele scriitorilor pe care îi admira: Jack London era un alcoolic notoriu; Tolstoi, în ciuda faptului că propovăduia celibatul, fusese în tinerețe un entuziast aventurier sexual, tată a cel puțin treisprezece copii, unii dintre ei fiind concepuți în timp ce necruțătorul conte tuna și fulgera împotriva păcatelor cărnii.

Ca mulți alți oameni, Chris îi judeca pe artiști și pe prietenii apropiați după munca lor, nu după viața pe care o duceau, dar era incapabil să extindă această indulgență și asupra tatălui său. Ori de câte ori Walt, în maniera lui neînduplecată, îi admonesta pe el, pe Carine sau pe frații lor, Chris își aducea aminte de purtarea josnică a acestuia din trecut și, în sinea lui, îl considera un ipocrit care face pe sfântul. Chris ținea atent scorul. Și, după un timp, a adunat în el atât de multă supărare, încât i-a fost imposibil să se mai abțină.

După doi ani de la momentul în care a aflat amănuntele divorțului lui Walt, mânia lui a început să iasă la iveală. Băiatul nu putea ierta greșelile pe care tatăl său le făcuse în tinerețe și era și mai puțin dispus să-i ierte încercarea de tăinuire a adevărului. Le-a mărturisit mai târziu lui Carine și celorlalți că decepția provocată de Walt și de Billie a făcut ca „întreaga lui copilărie să semene a ficțiune”. Dar nu le-a cerut socoteală părinților pentru lucrurile pe care le aflase – nici atunci, nici mai târziu. A preferat, în schimb, să păstreze pentru el întunecatul adevăr și să-și exprime furia în mod pieziș, prin tăceri și închistare ursuză.

În 1988, cum resentimentele lui Chris față de părinții săi deveniseră tot mai puternice, revolta lui vizavi de nedreptatea

lumii a crescut și ea. În vara aceea, își amintește Billie, „Chris a început să se plângă de toți copiii bogați de la Emory”. Tot mai multe dintre cursurile pe care le urmasse puneau problemele sociale stăruitoare – rasismul, înfometarea sau inechitatea – pe seama proastei distribuții a bogăției. Dar, în ciuda aversiunii sale față de bani și față de consumul ostentativ, înclinațiile politice ale lui Chris nu ar putea fi descrise drept liberale.

Într-adevăr, îi făcea plăcere să ridiculizeze politica Partidului Democrat și era un admirator fervent al lui Ronald Reagan. La Emory a mers atât de departe, încât a cofinanțat un Club Republican al Colegiului. Vederile politice evident contradictorii ale lui Chris pot fi rezumate probabil cel mai bine prin declarația lui Thoreau din Civil Disobedience: „Accept cu dragă inimă mottoul – «Cel mai bun guvern e acela care guvernează cel mai puțin»”.^{43} Ținând cont de acest lucru, vederile lui politice sunt greu de definit.

Ca redactor asistent al paginii editoriale a ziarului *The Emory Wheel*, a fost autorul a zeci de comentarii. Citindu-le cinci ani mai târziu, îți dai seama ce fel de tânăr a fost McCandless și cât de pasionat era. Opiniile pe care le exprima în scris, argumentate cu o logică particulară, se refereau la tot felul de subiecte. Îi satiriza pe Jimmy Carter și pe Joe Biden, cerea demisia procurorului general Edwin Messe, îi făcea praf pe propovăduitorii Bibliei care aparțineau dreptei creștine, implora vigilență cu privire la amenințarea sovietică, îi critica aspru pe japonezi pentru că vânau balene și-l apăra pe Jesse Jackson, socotindu-l un candidat viabil la președinție. Printr-o exprimare la fel de lipsită de moderație, fraza principală din editorialul publicat de McCandless pe 1 martie 1988 spune că „Intrăm acum în cea de-a treia lună a anului 1988, care deja se anunță a fi unul dintre cei mai corupți din punct de vedere politic și mai scandaloși ani ai istoriei moderne...”. Chris Morris, editorul ziarului, și-l amintește pe McCandless ca pe un tip „intens”.

Pentru cercul său restrâns de apropiați, McCandless părea să devină tot mai intens cu fiecare lună care trecea. După

terminarea cursurilor, în primăvara lui 1989, Chris s-a urcat în Datsunul său și a plecat într-altă călătorie lungă. „Toată vara n-am primit decât două cărți poștale de la el”, spune Walt. „În prima scria: «Am luat-o spre Guatemala». Când am citit, mi-am spus: «Doamne, se duce să lupte de partea insurgenților. O să-l pună la zid și o să-l împuște». Dar apoi, către sfârșitul verii, a sosit o a doua carte poștală, pe care scrisese: «Măine plec din Fairbanks. Ne vedem în două săptămâni». Se răzgândise și, în loc să coboare spre sud, o luase spre Alaska.”

Traseul zgrunțuros și prăfuit pe Alaska Highway a fost primul contact al lui Chris cu nordul îndepărtat. A fost o excursie scurtă – a petrecut ceva timp în jurul orașului Fairbanks, apoi s-a grăbit spre sud, să ajungă la Atlanta înainte de începerea cursurilor –, suficient cât să se îndrăgostească pe loc de imensitatea peisajului, de culoarea fantomatică a ghețarilor și de străveziul cer subarctic. Nu s-a pus însă niciodată problema reîntoarcerii.

În timpul anului trei, Chris a locuit în afara campusului, într-o cameră goală, spartană, mobilată cu lăzi de lapte și cu o saltea întinsă pe jos. Puțini prieteni l-au văzut în afara sălilor de curs. Un profesor îi dăduse o cheie să poată intra după ore în bibliotecă, și acolo își petrecea mare parte a timpului liber. Andy Horowitz, bunul său prieten din timpul liceului și tovarăș de alergări, a dat peste el acolo într-o dimineață devreme, chiar înainte de absolvire. Deși Horowitz și McCandless erau colegi la Emory, nu se întâlniseră deloc până atunci. Au înfiripat o conversație stângace de câteva minute, după care McCandless a dispărut într-o cameră de studiu.

Chris și-a contactat rareori părinții în timpul aceluși an, și, pentru că nu avea telefon, ei nu-l puteau suna. Walt și Billie erau foarte îngrijorați din pricina distanței emoționale impuse de fiul lor. Billie îl implora într-o scrisoare: „Te-ai rupt complet de toți cei care te iubesc. Orice ar fi – cu oricine ai fi –, crezi că e bine ce faci?” Chris a interpretat aceste cuvinte ca pe o intruziune, spunându-i lui Carine că scrisoarea era „prostescă”.

„Ce vrea să spună prin «cu oricine aş fi?»” se enerva el în fața surorii sale. „Înseamnă că e nebună de legat. Pun pariu că se tem să nu fiu homosexual. Cum au ajuns la concluzia asta? Ce imbecili.”

În primăvara lui 1990, când Walt, Billie și Carine au asistat la ceremonia de absolvire a lui Chris, își închipuiau că e fericit, îl priviseră traversând cu pași mari scena ca să-și ia diploma, râzând cu gura până la urechi. Le spusese că plănuiește o altă excursie, mai lungă, dar a lăsat să se înțeleagă că va trece întâi prin Annandale, să-i vadă. La scurtă vreme după ceremonie, și-a donat către OXFAM restul de bani din cont, și-a încărcat mașina și a dispărut din viețile lor. Din acel moment s-a ferit să-i contacteze pe părinții săi sau pe Carine, sora pe care pretindea că o iubea la nebunie.

„Ne-am îngrijorat cu toții când n-am mai primit nicio veste de la el”, spune Carine, „și cred că neliniștea părinților era amestecată cu durere și mânie. Eu nu mă simțeam rănită de faptul că nu ne scrisese. Știam că e fericit și că făcea exact ceea ce-și dorea; înțelesesem că era important pentru el să vadă până unde poate împinge limitele independenței. Iar el știa că, dacă mi-ar fi scris ori mi-ar fi telefonat, mama și tata ar fi aflat unde se află, ar fi zburat într-acolo și ar fi încercat să-l aducă înapoi acasă.”

Walt nu neagă. „Nu încapе îndoială”, mărturisește. „Dacă aş fi avut chiar și cea mai vagă idee unde era, OK, aş fi ajuns acolo într-o secundă, l-aş fi luat pe sus și l-aş fi adus înapoi.” Cum lunile au trecut – și apoi anii – fără vreun cuvânt de la Chris, disperarea creștea. Billie nu pleca nicăieri de-acasă fără să lase pe ușa un bilet pentru el. „De câte ori eram cu mașina și vedeam un tânăr făcând autostopul”, spune ea, „dacă semăna puțin cu Chris, ne întorceam. A fost o perioadă teribilă. Cel mai rău era noaptea, mai ales pe frig și furtună. Mă întrebam: «Unde e? Îi e cald? E rănit? E singur? Îi e bine?»”

În iulie 1992, la doi ani după ce Chris a părăsit Atlanta, Billie dormea în Chesapeake Bay, când s-a trezit brusc în toiul nopții, trezindu-l apoi și pe Walt. „Am fost sigură că l-am auzit

pe Chris strigându-mă”, spune, cu lacrimile curgându-i pe obraji. „Nu știu dacă o să-mi mai revin vreodată. Nu dormeam. Nu mi-am imaginat. I-am auzit vocea! Mă implora: «Mama! Ajută-mă!» Dar nu-l puteam ajuta, pentru că nu știam unde se află. Iar el spunea doar atât: «Mama! Ajută-mă!»”

CAPITOLUL TREISPREZECE

Virginia Beach

Geografia aceluia loc își găsea echilibrul în mine. Urmele pe care le lăsasem duceau peste dealuri și prin mlaștini, dar și înăuntru. Și, din studierea lucrurilor de sub talpa piciorului și din ce citești și cugeți, vine un anume soi de explorare – a mea și a pământului.

În timp, cele două devin în mintea mea una. Odată cu puterea unui lucru esențial format de timpuriu, am descoperit în mine un dor plin de pasiune și de tenacitate, de a da la o parte gândurile și toate problemele pe care le car cu mine, cu excepția celei mai apropiate dorințe, directe și cercetătoare. Să plec la drum fără să mă uit în urmă. Că o fi pe jos, pe schiuri sau pe sanie, înspre dealurile văratice sau înspre umbrele lor înghețate – vreo tăietură de secure, vreo urmă în zăpadă vor arăta încotro am luat-o. Să lăsăm restul omenirii să-mi dea de urmă, de-o putea.

JOHN HAINES,

THE STARS, THE SNOW, THE FIRE:

TWENTY-FIVE YEARS IN THE NORTHERN WILDERNESS

Pe polița căminului lui Carine McCandless din Virginia Beach se află două fotografii înrămate: una îl reprezintă pe Chris în liceu, cealaltă pe Chris la vârsta de șapte ani, într-un costum de prichindel, cu cravata strâmbă, stând în picioare alături de sora lui, care poartă o rochiță cu volănașe și o pălărioară nouă de Paște. „Ceea ce e uimitor”, spune Carine privind fotografiile, „este că, deși sunt făcute la zece ani distanță, expresia feței lui este aceeași.”

Are dreptate. În amândouă pozele, Chris fixează aparatul cu aceeași căutătură gânditoare și nesupusă, ca și cum, întrerupt în mijlocul unor gânduri importante, l-ar fi enervat pierderea de vreme cerută de statul în fața aparatului. Expresia lui e mai

grăitoare în fotografia de Paște, deoarece contrastează atât de puternic cu zâmbetul exuberant al lui Carine. „Așa era Chris”, spune ea cu un zâmbet afectuos, trecându-și degetele peste imagine. „Aceasta era expresia lui obișnuită.”

Pe dușumea, la picioarele lui Carine, se află Buckley, ciobănescul Shetland de care Chris fusese atât de legat. La treisprezece ani, firele din bot i-au albit și merge șontăc-șontăc, din pricina artritei. Când Max, Rottweilerul de optsprezece luni al lui Carine, intră pe gazonul lui Buckley, bietul cățeluș suferind nici nu se gândește să nu-l întâmpine pe mult mai masivul animal cu un lătrat sonor și cu o rafală de invective bine plasate, făcând fiara de 59 de kilograme s-o ia la goană spre un loc mai sigur.

„Chris era înnebunit după Buck”, spune Carine. „În vara în care a dispărut voia să-l ia pe Buck cu el. După absolvire, i-a întrebat pe mama și pe tata dacă poate veni să-l ia, dar ei au spus nu, pentru că Buckley tocmai fusese lovit de o mașină și încă nu se refăcuse. Acum, bineînțeles că le pare rău, chiar dacă Buck era rănit serios; veterinarul spusese că n-o să mai poată merge din nou. Părinții mei se gândesc tot timpul – și eu, trebuie să recunosc – că lucrurile ar fi stat altfel dacă fratele meu l-ar fi avut pe Buck alături. Chris nu stătea pe gânduri dacă era nevoie să-și riște viața, dar nu l-ar fi pus niciodată pe Buckley în pericol. În niciun caz n-ar fi riscat atât de mult dacă Buck ar fi fost cu el.”

La cei 1,72 metri ai săi, Carine McCandless are aproape aceeași înălțime cu fratele său, și îi seamănă atât de bine, încât oamenii întrebau adesea dacă nu cumva erau gemeni. Vorbind cu însuflețire, își scutură părul lung până la brâu și, ca să sublinieze ceea ce spune, taie aerul cu mâini mici, expresive. E desculță. O cruciuliță de aur îi tremură la gât.

Ca și Chris, este plină de energie și sigură pe ea, o luptătoare, o persoană care-și spune imediat părerea. Asemenea lui Chris, a avut conflicte dure cu părinții în adolescență. Dar diferențele dintre frați erau mai mari decât asemănările.

Carine a făcut pace cu părinții la scurt timp după dispariția

fratelui ei, iar acum, la vârsta de douăzeci și doi de ani, declară că relația lor este „foarte bună”. Este mult mai sociabilă decât Chris și nu se poate imagina plecând în sălbăticie – sau oriunde altundeva – singură. Și, în ciuda faptului că împărtășește disprețul lui Chris față de nedreptatea rasială, nu are nimic de obiectat, din punct de vedere moral sau din altul, la adresa bunăstării. Și-a cumpărat recent o locuință scumpă și muncește de regulă paisprezece ore pe zi la C.A.R. Services, Incorporated, magazinul de piese auto pe care îl deține împreună cu soțul ei, Chris Fish, sperând ca în curând să ajungă la primul milion de dolari.

„Eram mereu supărată pe mama și pe tata fiindcă munceau tot timpul și nu aveau vreme pentru noi”, spune ea cu un surâs autoironic, „și uită-te acum la mine: Fac același lucru”. Chris, mărturisește ea, avea obiceiul să-i ia peste picior zelul capitalist, numind-o ducesa de York, Ivana Trump McCandless, „un viitor succesor al Leonei Helmsley^{44}”. Însă remarcile lui nu depășeau tachinarea prietenoasă. Chris și Carine erau neobișnuit de apropiați. Într-o scrisoare în care vorbea despre certurile lui cu Walt și Billie, Chris i-a spus la un moment dat: „Oricum, îmi place să vorbesc cu tine despre asta pentru că ești *singura* persoană din lume care poate înțelege.”

La zece luni după moartea lui Chris, Carine încă suferă profund. „Nu trece o zi fără să plâng”, spune cu o privire pierdută. „Nu știu de ce, dar cel mai rău este când sunt singură în mașină. Nu reușesc niciodată să parcurg cele douăzeci și cinci de minute de acasă până la magazin fără să-mi aduc aminte de Chris și să plâng. Încep să mă obișnuiesc cu gândul, dar e foarte greu.”

În seara zilei de 17 septembrie 1992, Carine era afară în curte și spăla rottweilerul, când a apărut Chris Fish. S-a mirat văzându-l că vine acasă atât de devreme; de obicei lucra până seara târziu.

„Se purta ciudat”, își amintește Carine. „Avea o expresie înfricoșătoare. A intrat în casă, apoi a ieșit din nou și a început să mă ajute să-l spăl pe Max. Mi-am dat seama că se

întâmplase ceva rău, pentru că Fish nu spală niciodată câinele.”

„Trebuie să vorbim”, a spus el. Carine l-a urmat în casă, a înmuiat zgărzile lui Max în chiuveta din bucătărie și s-a dus în sufragerie. „Fish stătea pe canapea, în întuneric, cu capul plecat. Părea complet devastat. Am încercat să-l scot din starea aceea și l-am întrebat: «Ce e cu tine?» Am crezut că prietenii i-au făcut o glumă la serviciu și i-au spus că m-au văzut cu altul sau ceva de genul ăsta. Am râs și l-am întrebat: «Te chinuie băieții?» Dar el n-a râs. Când s-a uitat la mine, i-am văzut ochii roșii”. „E vorba de fratele tău”, a spus Fish. „L-au găsit. E mort”. Sam, fiul cel mare al lui Walt, îl sunase pe Fish la muncă și-l anunțase.

Carine a văzut negru în fața ochilor și a început să plângă. A început să clatine din cap. „Nu”, l-a corectat ea, „Chris nu e mort”. Apoi a început să urle. Tânguiala ei era atât de puternică și neîntreruptă, încât Fish s-a gândit că vecinii ar putea crede că o bate și că vor chema poliția.

Carine s-a chircit pe canapea, continuând să jelească. În clipa în care Fish a încercat s-o liniștească, l-a împins și a urlat s-o lase în pace. S-a comportat isteric și în următoarele cinci ore, dar aproape de miezul nopții s-a calmat suficient cât să arunce niște haine într-o geantă, să urce în mașină alături de soțul ei și să parcurgă cele patru ore spre nord, până la casa lui Walt și Billie din Chesapeake Bay.

Înainte să iasă din Virginia Beach, Carine i-a spus lui Fish să oprească la biserică. „Am intrat și am stat în fața altarului o oră, în timp ce Fish mă aștepta în mașină”, își amintește Carine. „Voiam niște răspunsuri de la Dumnezeu. Dar n-am primit niciunul.”

La începutul acelei seri, Sam confirmase că cel din fotografia găsită asupra excursionistului necunoscut, trimisă prin fax din Alaska, era într-adevăr Chris, dar legistul din Fairbanks ceruse fișele dentare pentru a face o identificare definitivă. A fost nevoie de mai multe zile pentru a compara radiografiile, iar Billie a refuzat să se uite la fotografia de pe fax până când identificarea dentară n-a fost terminată și până

când nu a mai rămas nicio îndoială că băiatul înfometat din autobuzul de pe râul Sushana era copilul ei.

A doua zi, Carine și Sam au zburat la Fairbanks, să ia acasă rămășițele lui Chris. În biroul medicului legist au primit o mână de lucruri descoperite alături de cadavru: arma lui Chris, o pereche de ochelari, undița pe care i-o dăduse Ronald Franz, unul dintre bricegele elvețiene pe care i le dăruise Jan Burres, manualul despre plante pe care-l transformase în jurnal, un aparat de fotografiat Minolta și cinci role de film – nimic mai mult. Legistul a întins niște hârtii peste birou. Sam le-a semnat și i le-a întins înapoi.

La mai puțin de douăzeci și patru de ore de când aterizaseră în Fairbanks, Carine și Sam au zburat la Anchorage, unde cadavrul lui Chris fusese incinerat după autopsia făcută la Institutul de Medicină Legală. Cei de la camera mortuară le trimiseseră cenușa la hotel, într-o cutie de plastic. „M-a surprins cât de mare era cutia”, spune Carine. „Numele lui era scris greșit. Pe etichetă scria CHRISTOPHER R. MCCANDLESS. Inițiala celui de-al doilea prenume era de fapt J. M-a enervat că nu înțeleseră. M-am înfuriat. Apoi mi-am spus: «Lui Chris nu i-ar fi păsat. S-ar fi amuzat».”

A doua zi au luat avionul spre Maryland. Carine purta în rucsac cenușa fratelui ei.

În timpul zborului spre casă, Carine a înfulecat tot ce i-a pus stewardesa în față, „deși”, spune ea, „era mâncarea aia oribilă care ți se dă în avion. Dar pur și simplu nu puteam suporta ideea de a arunca hrana când Chris murise de foame”. În săptămânile care au urmat, și-a pierdut însă pofta de mâncare, slăbind patru kilograme și jumătate și făcându-i pe prieteni să creadă că devenise anorexică.

În Chesapeake Bay, Billie încetase și ea să mănânce. Femeia mărunțică de 48 de ani, cu trăsături de fetiță, a slăbit trei kilograme și jumătate înainte să-i revină pofta de mâncare. Walt a reacționat invers, mâncând necontrolat, și s-a îngrășat trei kilograme și jumătate.

O lună mai târziu, Billie stă la masa din sufragerie, studiind înregistrarea în imagini a ultimelor zile ale lui Chris. Din când

în când izbucnește în plâns, așa cum numai o mamă care i-a supraviețuit copilului ei o poate face, trădând o pierdere atât de uriașă și de ireparabilă, încât mintea refuză până și să încerce s-o măsoare. O astfel de pierdere, văzută de aproape, face până și cea mai elocventă apologie a aventurilor pline de risc inutilă și superficială.

„Pur și simplu nu înțeleg de ce a trebuit să riște atât”, protestează Billie printre lacrimi. „Pur și simplu nu pot să înțeleg.”

CAPITOLUL PAISPREZECE

Calota de gheață Stikine

Am crescut armonios, dar cu o minte îndrăzneată și însetată. Cerea ceva mai mult, ceva tangibil. Ceva la care tânjea intens, neîncetat, ca și cum n-ar fi fost acolo...

Dar îți dai seama imediat ce fac. Mă cațăr.

JOHN MENLOVE EDWARDS,

LETTER FROM A MAN

A fost așa demult, nu pot spune acum exact în ce condiții s-a petrecut prima mea ascensiune, doar că fremătam, urcând singur (îmi amintesc neclar că am înnoptat singur afară), m-am cățărat hotărât de-a lungul unei creste pietroase, pe jumătate înveșmântate într-o haină rară de copaci, acolo unde băntuiau fiarele sălbătice, până ce aproape m-am pierdut în aerul tare și în nori, și am părut să trec o graniță imaginară ce separa un deal, mai degrabă o movilă de pământ, de un munte, într-o grandoare supraterestră și sublimă. Deosebirea dintre acest vârș și pământul de dedesubt îl reprezenta faptul că era neatins, teribil, imens. Nu putea deveni niciodată familiar; erai pierdut din momentul în care pășeai acolo. Știai drumul, dar te rătăceai tremurând de-a lungul stâncii golașe și neumbrate, ce părea formată doar din aer și nori solidificați. Acel vârș pietros și pâcios, ascuns printre nori, era cu mult mai cutremurător, mai teribil și mai sublim decât craterul unui vulcan care scuipă foc.

HENRY DAVID THOREAU

JOURNAL

În ultima carte poștală pe care i-a trimis-o lui Wayne Westerberg, McCandless scrisese: „Dacă această aventură se dovedește fatală și n-o să mai primești nicio veste de la mine,

vreau să știi că ești un om extraordinar. Pășesc acum în sălbăticie”. Când aventura s-a dovedit într-adevăr fatală, această declarație melodramatică a hrănit destule speculații legate de faptul că băiatul s-ar fi gândit la sinucidere de la bun început și că, atunci când a intrat în sălbăticie, n-ar fi avut de gând să se mai întoarcă. Eu nu sunt totuși atât de sigur.

Presupunerea mea că moartea lui McCandless a fost nepremeditată, că a fost un accident îngrozitor, a venit după ce am citit puținele lucruri pe care le-a scris și după ce i-am ascultat pe oamenii care au petrecut ceva timp cu el în ultimul an al vieții sale. Dar înțelegerea intențiilor lui McCandless vine și dintr-o perspectivă personală.

Mi se spune că în tinerețe eram încăpățânat, egocentric, impulsiv și nestatornic. Mi-am dezamăgit tatăl, așa cum se întâmplă de obicei. Ca și în cazul lui McCandless, figurile masculine autoritare trezeau în mine un amestec neclar de furie înăbușită și nevoia de a face pe plac. Dacă ceva îmi stimula imaginația, eram în stare să urmăresc acel lucru cu un zel aflat la limita obsesiei, iar de la vârsta de șaptesprezece ani până spre treizeci de ani acel ceva a fost alpinismul.

Mi-am petrecut multe nopți albe imaginând, și apoi inițiind ascensiuni ale unor munți retrași din Alaska și Canada – piscuri întunecate, prăpăstioase și înfricoșătoare, de care nimeni în afară de o mână de ciudați n-a auzit vreodată. A ieșit și ceva bun, în cele din urmă, de aici. Fixându-mi privirile de pe un vârf pe altul, am reușit să nu mă rătăcesc prin pâcla postadolescenței. Cățărarea *conta*. Pericolul scâlda lumea într-o strălucire halogenă, care făcea totul – forma unei stânci, portocaliul și galbenul lichenilor, textura norilor – să iasă în relief. Viața clocotea în sfere mai înalte. Lumea devenise reală.

În 1977, în timp ce pierdeam vremea într-un bar din Colorado, pradă nefericirii și furiilor existențiale, mi-a intrat în cap ideea de a escalada vârful Devils Thumb⁽⁴⁵⁾. O intruziune de diorit sculptat de vechii ghețari într-un vârf de proporții imense și spectaculoase, Thumb e mai impunător pe latura nordică. Puternicul său peretele nordic, niciodată

escaladat, se ridică vertical și curat la 1800 de metri deasupra bazei ghețarului, având de două ori înălțimea lui El Capitan din Valea Yosemite. O să merg în Alaska, o să schiez de-a lungul celor 48 de kilometri acoperiți de gheață și voi escalada acest puternic perete, mi-am spus. Mai mult, am decis s-o fac de unul singur.

Aveam douăzeci și trei de ani, cu un an mai puțin decât Chris McCandless când a intrat în sălbăticie. Rațiunea mea, dacă se poate spune așa, fusese încetoșată de pasiunile tinereții și de dieta literară extrem de bogată în Nietzsche, Kerouac și John Menlove Edwards, ultimul dintre ei un scriitor și psihiatru extrem de tulburat, care, înainte de a se sinucide în 1958 cu o capsulă de cianură, se numărase printre cei mai cunoscuți alpiniști britanici ai vremii. Edwards vorbea despre alpinism ca despre o „tendință psihonevrotică”; el nu practica alpinismul ca pe un sport, ci pentru a găsi un refugiu din calea furtunii interioare care îi marca existența.

Punând la punct planul escaladării vârfului Thumb, mi-am dat vag seama că putea fi prea mult pentru mine. Dar acest lucru n-a făcut decât să-i sporească farmecul. Toată chestia consta în faptul că n-avea să fie ușor.

Aveam o carte ce conținea o fotografie cu Devils Thumb, o imagine alb-negru realizată de un glaciolog pe nume Maynard Miller. În fotografia aeriană a lui Miller, muntele arăta deosebit de sinistru: o muchie uriașă de piatră decojită și întunecată, mânjită cu gheață. Fotografia exercita asupra mea o fascinație aproape pornografică. Oare cum o fi, mă gândeam, să te balansezi pe creasta asta ca o lamă, privind îngrijorat norii de furtună care se formează în depărtare, cocoșat de vânt și de frigul necruțător și contemplând distanța până la pământ de pe fiecare parte? Ar putea cineva să-și țină în frâu teroarea până când ajunge în vârf și pe urmă din nou, în timp ce coboară?

Și dacă aș face-o... mi-era teamă să-mi imaginez urmarea, că să nu cobesc. Dar n-am avut nicio îndoială că escaladarea lui Devils Thumb mi-ar transforma viața. Cum altfel?

Munceam pe atunci ca tâmplar, asamblând în Boulder

schelăria caselor pentru 3,50 dolari pe oră. Într-o după-amiază, după nouă ore de stat cocoșat peste bârnele de 5 pe 25 de centimetri^{46} și de bătut cuie de 16 penny, i-am spus șefului că-mi dau demisia: „Nu, nu peste două săptămâni, Steve. Numai asta am în minte acum”. Mi-a luat câteva ore să-mi scot sculele și celelalte lucruri din rulota mizerabilă în care locuisem. Apoi m-am urcat în mașină și am plecat în Alaska. Eram, ca întotdeauna, surprins de cât de ușor îmi era să plec și de cât de bine mă simțeam. Lumea devenise dintr-odată plină de posibilități.

Devils Thumb separă granița dintre Alaska și Columbia Britanică la est de Petersburg, un sat de pescari în care poți ajunge doar cu barca sau avionul. Exista o cursă regulată de avion spre Petersburg, dar toată averea mea erau un Pontiac Star Chief din 1960 și două sute de dolari bani gheață, care nu mi-ar fi ajuns nici pentru dus. Așa că mi-am continuat drumul până la Gig Harbour, Washington, mi-am abandonat mașina și m-am urcat la bordul unui vas cu năvoade care pleca spre nord, la pescuit de somon.

Ocean Queen era un vas solid, construit din scânduri groase de cedru galben, cu velatură de cursă lungă și năvoade. În schimbul călătoriei spre nord nu trebuia decât să trec regulat la cârmă – o timonă pe care aveam datoria s-o supraveghez timp de câte patru ore o dată la fiecare douăsprezece ore – și să ajut la legarea nesfârșitelor „patine” ce alcătuiesc plasele pentru prinderea halibutului.^{47} Călătoria lentă înspre Inside Passage s-a dovedit a fi o diafană reverie anticipativă. Îmi dădusem drumul, eram condus de o necesitate imperioasă care îmi depășea capacitatea de control sau de înțelegere.

Soarele licărea pe suprafața apei în timp ce ne îndreptam spre Strâmtoarea Georgia. Pe maluri începeau să se înalțe pante amenințătoare, tivite cu întunecimi de cucută, cedru și *Oplopanax horridus*. Pe deasupra dădeau ocol pescărușii. După Insula Malcolm, vasul a trecut prin mijlocul unui grup de șapte orci. Aripile lor dorsale, unele mari cât un om, tăiau suprafața sticloasă a apei la o distanță foarte mică de parapet.

Într-a doua noapte, cu două ore înaintea răsăritului,

stăteam la cârmă afară^{48}, când capul unui cerb a apărut în lumina orbitoare a reflectorului. Animalul se afla în strâmtoarea Fitz Hugh și înotase de pe coasta canadiană, prin apa rece, mai mult de un kilometru și jumătate. Irisul ochilor săi a lucit roșiatic în lumina puternică. Părea extenuat și înnebunit de frică. Am cârmit spre tribord, iar vasul a alunecat pe lângă cerbul care a mai apărut de două ori în siaj înainte de a dispărea în întuneric.

Inside Passage e format în mare parte din canale înguste, asemănătoare fiordurilor. Dar, imediat ce am trecut de Insula Dundas, priveliștea s-a deschis dintr-odată. Înspre vest se vedea acum oceanul, uriașa întindere a Pacificului, iar vasul a intrat în tangaj în fața unei hule dinspre vest, de trei metri și jumătate. Valurile se spărgeau peste parapet. Departe, dincolo de prova tribord, a apărut un amestec confuz de culmi stâncoase, iar inima mea a început să bată mai tare. Munții anunțau apropierea de țelul meu. Ajunsesem în Alaska.

La capătul a cinci zile de drum, *Ocean Queen* a andocat în Petersburg, să se alimenteze cu apă și combustibil. Am sărit peste bord, mi-am pus în spate rucsacul greu și am luat-o pe chei, prin ploaie. Neștiind ce urma să fac în continuare, m-am refugiat sub streășina bibliotecii locale, așezându-mă pe bagaj.

Petersburg e un oraș mic, dar de categoria întâi după standardele din Alaska. O femeie înaltă și deșirată a trecut pe lângă mine și am intrat în vorbă. Se numea Kai, Kai Sandburn. Era veselă, deschisă, sociabilă. I-am mărturisit planurile mele despre cățărăt și, spre surpriza mea, nici n-a râs, nici n-a reacționat ca și cum i-aș fi spus ceva ciudat. „Când vremea e bună”, a zis, „poți vedea Devils Thumb din oraș. E drăguț. E chiar acolo, îndărătul lui Frederick Sound”. I-am urmărit brațul întins, care arăta spre est, către un zid scund de nori.

Kai m-a invitat la cină. Mai târziu, mi-am așezat sacul de dormit pe dușumeaua casei ei. Multă vreme după ce a adormit, am rămas treaz în cealaltă cameră, ascultând-o cum respiră liniștit. Mă convinsesem singur, cu câteva luni în urmă, că nu mă deranja lipsa intimității, lipsa unor legături umane adevărate, dar plăcerea resimțită în compania femeii –

clopoței hohotiți ai râsului ei, atingerea inocentă a mâinii sale pe brațul meu – mi-au arătat că mă înșelasem, făcându-mă să sufăr și să mă simt superficial.

Petersburg e construit pe o insulă. Devils Thumb se află pe continent, ridicându-se peste un platou înghețat, cunoscut sub numele de Calota Stikine. Vastă și labirintică, această calotă acoperă lanțul muntos Boundary ca o carapace, iar de acolo, limbile lungi și albastre ale numeroșilor ghețari înaintează lent spre mare. Ca să ajung la piciorul muntelui, a trebuit să găsesc o modalitate de a traversa cei patruzeci de kilometri de apă sărată, pentru a schia apoi patruzeci și opt de kilometri în sus, pe unul dintre acești ghețari, Baird, o vale care, eram aproape sigur, nu părea să fi văzut picior de om de mulți, mulți ani.

Am călătorit împreună cu trei agricultori spre Golful Thomas, unde am fost depus pe o plajă acoperită de pietriș. La un kilometru distanță se vedea marginea largă, acoperită cu prundiș a ghețarului. O jumătate de oră mai târziu m-am cățărat pe silueta lui încremenită și am început să mă târăsc spre Thumb. Gheața era cristalină și încrustată cu pietriș negru, mare, care pocnea sub crampoanele mele de oțel.

După cinci-șase kilometri, am dat de zăpadă și am schimbat crampoanele cu schiurile. Asta mi-a ușurat îngrozitorul bagaj pe care îl căram în spate cu aproape șapte kilograme și mi-a permis să înaintez mai repede. Dar zăpada ascundea multe dintre crevasele ghețarului, sporind pericolul.

Anticipând riscul, mă oprisem în Seattle la un magazin de fierărie și cumpărasem o pereche de stinghii solide pentru perdele, fiecare lungă de trei metri. Legasem stinghiile sub formă de cruce și atașasem instalația la cureaua rucsacului, astfel încât laturile să cadă orizontal pe suprafața zăpezii. Cățărându-mă și clătinându-mă încet pe ghețar, în spatele bagajului supraîncărcat, și cărând acea cruce ridicolă de metal, mă simțeam ca un penitent ciudat. Dacă ar fi fost să cad într-o crevasă ascunsă de zăpadă, era posibil – speram din tot sufletul – ca stinghiile de perdele să acopere fanta și să nu îmi permită să mă prăbușesc în adâncul înghețat al lui Baird.

Timp de două zile am înaintat cu greu, dar constant prin valea încremenită. Vremea era bună, drumul vizibil și lipsit de obstacole majore. Dar, pentru că eram singur, lumea pământeană părea încărcată de sensuri. Gheața părea mai rece și mai misterioasă, cerul era de un albastru limpede. Piscurile fără nume care străjuiau ghețarul păreau mai mari, mai atrăgătoare și infinit mai amenințătoare decât mi-ar fi părut dacă aș fi fost în compania unei persoane. Și emoțiile mele erau amplificate: totul era potențat; disperarea era mai profundă și mai întunecată. Pentru un tânăr stăpân pe sine și excitat de spectacolul în curs al propriei sale vieți, toate acestea exercitau o atracție enormă.

La trei zile după ce părăsisem Petersburgul, am ajuns cu bine dedesubtul Calotei Stikine, acolo unde brațul lung al lui Baird întâlnește corpul central al ghețarului. Aici, ghețarul se revarsă abrupt peste marginea unui platou înalt, împrăștiindu-se către mare printr-o trecătoare dintre doi munți, într-o nălucire de gheață sfărâmată. În timp ce mă uitam încremenit la tumultul care se desfășura la un kilometru și jumătate în fața mea, pentru prima oară de când părăsisem statul Colorado, mi s-a făcut cu adevărat frică.

Puntea de gheață era traversată de crevase și seracuri^{49} nesigure. De departe te făcea să te gândești la epava unui tren stricat, cu fiecare vagon alb și fantomatic deraiat de pe buza calotei și dat de voie, de nevoie de-a berbeleacul pe pârție în jos. Cu cât mă apropiam mai mult, cu atât mai neplăcut devenea peisajul. Stinghiile mele de trei metri păreau o apărare palidă împotriva crevaselor lungi de șaizeci și patru de metri și adânci de sute de metri. Înainte de a apuca să-mi fac un plan de înaintare, s-a pornit vântul și zăpada a început să cadă pieziș, biciuindu-mi fața și reducând vizibilitatea aproape la zero.

Mare parte din zi am orbecăit prin labirintul alb, revenind mereu pe aceleași urme, nimerind dintr-o fundătură într-alta. Din când în când aveam impresia că am găsit ieșirea, doar ca să descopăr că mă învărtisem în cerc sau că eșuasem pe culmea unui stâlp de gheață. Eforturile mele erau susținute de

un sentiment al iminenței născut din zgomotele de dedesubtul propriilor picioare. Un cor de scârțâituri și semnale tăioase – genul de proteste pe care le face o creangă de brad înainte de a se rupe – îmi amintea că e în natura ghețarilor să se deplaseze, că e normal ca seracurile să se rostogolească.

Am pășit pe o punte de zăpadă care acoperea o fantă atât de adâncă, încât n-am fost în stare să-i văd fundul. Puțin mai târziu am căzut până la brâu într-o altă asemenea punte; stinghiile m-au salvat din crevasa adâncă de sute de metri, dar după ce am ieșit m-am închinat de două ori, gândindu-mă cum ar fi fost să zac pachet pe fundul crevasei, așteptându-mi moartea fără ca nimeni să știe unde sau cum mi-am găsit sfârșitul.

Mai avea puțin și se întuneca atunci când am pășit pe întinderea pustie și bătută de vânt a înaltului platou glacial. Speriat și înghețat până în măduva oaselor, am schiat suficient de departe încât să nu-i mai aud zgomotele, să-mi ridic cortul, să alunec în sacul de dormit și să mă cufund într-un somn agitat.

Plănuisem să petrec între trei săptămâni și o lună pe Calota Stikine. Fiindcă nu-mi ardea să car în spate până la Baird hrană pentru patru săptămâni, echipament greu de iarnă și instrumente de cățărare, îi dădusem 150 de dolari unui pilot din Petersburg – ultimii mei bani –, ca să-mi parașuteze șase cutii de carton când aveam să ajung la picioarele lui Devils Thumb. Îi indicasem pe hartă locul exact unde voi fi, spunându-i să-mi lase trei zile ca să ajung acolo. Mi-a promis că va survola locul cu pricina și că va arunca proviziile imediat ce vremea i-o va permite.

La data de 6 mai am campat pe calotă, la nord-est de Thumb, și am așteptat transportul. A nins patru zile la rând, anulând orice șansă de zbor. Prea înspăimântat de crevase pentru a mă aventura în afara taberei, mi-am petrecut mare parte a timpului întins în cort – tavanul era prea jos, nepermițându-mi să stau în picioare –, luptându-mă cu un concert de îndoieli.

Pe măsură ce zilele treceau, eram tot mai speriat. Nu aveam

niciun aparat de emisie-recepție, nici vreun alt mijloc de comunicare cu lumea din afară. Trecuseră mulți ani de când cineva se aventurase pe această latură a Calotei Stikine și ar mai fi putut să treacă mulți ani până când cineva ar fi făcut-o din nou. Aproape că epuizasem rezerva de combustibil pentru sobă și mai aveam doar o bucată de brânză, un singur pachet de tăiței și jumătate de cutie de Cocoa Puffs. Mi-ar fi putut ajunge pentru încă trei sau patru zile, și pe urmă ce-aș fi făcut? Mi-ar fi luat doar două zile ca să schiez înapoi spre Golful Thomas, dar ar fi putut trece o săptămână sau chiar mai mult până când ar fi apărut vreun pescar care să mă ducă la Petersburg (cei trei agricultori cu care călătorisem până aici campaseră la douăzeci și patru de kilometri în josul coastei presărate de promontorii și nu puteai ajunge la ei decât cu barca sau cu avionul).

Când m-am dus la culcare, în seara zilei de 10 mai, încă ninge și vântul sufla cu putere. Câteva ore mai târziu am auzit un tânguit slab și intermitent, puțin mai sonor decât bâzâitul unui țânțar. Am deschis ușa cortului. Mare parte a norilor se împrăștiase, dar nu se vedea niciun avion. Tânguitul a revenit, de astă dată mai intens. Și apoi l-am zărit: un punct alb cu roșu agățat în partea de vest a cerului, bâzâind în direcția mea.

Câteva minute mai târziu, avionul a trecut exact deasupra capului meu. Totuși, pilotul nu era obișnuit să zboare peste ghețar, așa că a calculat greșit scala terenului. Îngrijorat ca nu cumva să zboare prea jos și să întâmpine turbulențe neașteptate, pilotul a rămas la cel puțin trei sute de metri deasupra mea – crezând în tot acest timp că nu se află unde trebuie – și n-a reușit să-mi vadă cortul în lumina slabă a apusului. Am dat din mâini și am strigat fără succes; de la înălțimea lui, nu puteam fi deosebit de o grămăjoară de roci. În următoarea oră avionul a tot survolat calota, scrutându-i contururile golașe. Dar pilotul, cinste lui, a înțeles gravitatea situației în care mă aflam și nu s-a dat bătut. Înnebunit, îmi legasem sacul de dormit de capătul uneia dintre stîngii și-l balansam în aer cât de tare puteam. Avionul s-a înclinat brusc

și a pornit-o direct spre mine.

Pilotul a bâzâit pe deasupra cortului meu de trei ori într-o succesiune rapidă, aruncând de fiecare dată câte două cutii. Apoi avionul a dispărut dincolo de o culme, lăsându-mă din nou singur. Liniștea se așternea iar peste ghețar, și eu mă simțeam abandonat, vulnerabil, pierdut. Mi-am dat seama că plângeam. Jenat, am pus capăt smiorcăielii, urlând obscenități până am răgușit.

Pe 11 mai m-am trezit devreme și am descoperit un cer degajat și o temperatură relativ ridicată, de -6 grade Celsius. Surprins de vremea bună, nepregătit psihic pentru începerea ascensiunii, mi-am pus totuși lucrurile în rucsac și am început să schiez spre baza lui Thumb. Două expediții precedente în Alaska mă învățaseră că nu-mi puteam permite să pierd o zi de vreme bună.

Un mic ghețar suspendat se întinde peste buza calotei, în susul și de-a lungul părții nordice a lui Thumb, ca un podium pentru o defilare de modă. Planul meu era să urmăresc acest podium până la o stâncă proeminentă care se înălța ca o prova în mijlocul peretelui și să execut apoi o manevră de ocolire a urâtei jumătăți inferioare a acestui parapet măturat de avalanșe.

Podiumul s-a dovedit a fi o serie de câmpuri de gheață înclinate la 50 de grade, acoperite de troiene albe, adânci până la genunchi și ciuruite de crevase. Stratul gros de zăpadă făcea înaintarea lentă și istovitoare. Când am atins cu fruntea peretele suspendat al celui mai înalt *bergschrund*,^{50} după trei sau patru ore de la părăsirea taberei, eram frânt de oboseală. Și nici nu începusem încă adevărata ascensiune. Asta s-ar fi întâmplat puțin mai sus, acolo unde ghețarul suspendat face loc stâncii verticale.

Lipsită de protuberanțe de care să te poți agăța și acoperită de cincisprezece centimetri de rocă sfărâmicioasă, stânca nu oferea o perspectivă promițătoare, dar chiar în stânga provei principale exista un colț smălțuit de gheață topită și recristalizată. Acest cordon de gheață se înălța pe o distanță de nouăzeci și unu de metri și, dacă se vedea suficient de

solid încât să suporte loviturile pe care le dădeam cu vârful pioletului, drumul putea fi parcurs. M-am târât înspre capătul lui și am rotit precaut una dintre ustensile în gheața de cinci centimetri. Solidă și maleabilă, era mai subțire decât mi-aș fi dorit, dar promitea.

Ascensiunea a fost abruptă și atât de expusă, încât mi-a dat amețeli. Dedesubtul ghetelor mele Vibram, peretele se prăbușea nouă sute de metri spre cercul ghețarului Witches Cauldron, acoperit de urme de avalanșe. Deasupra, muchia verticală se avânta autoritar spre culmea crestei, opt sute de metri mai sus. La fiecare fixare a unui piolet, distanța scădea cu alți 50 de centimetri.

Tot ce mă susținea pe acel perete al muntelui, tot ce mă ținea pe această lume erau două țepușe subțiri de crom-molibden înfipite aproximativ un centimetru într-o pată de apă înghețată, dar, cu cât ajungeam mai sus, cu atât mă simțeam mai bine. Încă de la începutul unei ascensiuni dificile, mai ales într-o ascensiune solitară, simți în mod constant abisul împingându-te din urmă. Ca să rezisti, ai nevoie de un extraordinar efort conștient; nu-ți permiți să lași garda jos nici măcar o secundă. Cântecele de sirenă al vidului te ține pe linia de plutire; îți face mișcărilor nesigure, stângace, neprevăzute. Dar, pe măsură ce ascensiunea continuă, devii conștient de expunere, te obișnuiești cu ideea că stai umăr la umăr cu sfârșitul, începi să ai încredere în siguranța mâinilor, a picioarelor și a minții tale. Înveți să capeți încredere în stăpânirea ta de sine.

Încet-încet, atenția ta devine atât de intens focalizată, încât nu mai iei în seamă degetele jupuite, crampele musculare din coapse, efortul de a-ți menține concentrarea. O stare asemenea transei îți domină eforturile; ascensiunea devine un vis cu ochii deschiși. Orele se scurg ca minutele. Talmeș-balmeșul existenței de zi cu zi – crizele de conștiință, facturile neplătite, ocaziile ratate, praful de sub canapea, închisoarea ermetică a propriilor noastre gene –, totul e uitat pentru o clipă, înlăturat de claritatea atotputernică a scopului și de seriozitatea sarcinii pe care o ai de îndeplinit în imediat.

În asemenea momente, ceva asemănător fericirii ți se aprinde în piept, dar nu e genul de emoție asupra căreia îți dorești să stăruie prea mult. În ascensiunea solitară, întreaga aventură e susținută de ceva mai presus decât curajul, care nu e cel mai de încredere adeziv. La sfârșitul zilei, pe partea nordică a lui Thumb, am simțit cleiul dezintegrându-se la o simplă balansare a pioletului.

Urcasem aproape două sute zece metri de când părăsisem ghețarul suspendat, pe fiecare în parte cu vârful colțarilor și cu lovituri de piolet. Panglica de apă cristalizată se terminase nouăzeci de metri mai sus și fusese înlocuită de o armură sfărâmicioasă de negară⁽⁵¹⁾ înghețată. Deși abia avea suficientă consistență cât să-mi susțină greutatea corpului, crusta era fixată pe stâncă la o grosime de 0,6-0,9 metri, așa încât mi-am continuat urcușul anevoios. Totuși, peretele devenea tot mai abrupt, în consecință stratul de negară înghețată era din ce în ce mai subțire. Intrasem într-un ritm lent și hipnotic – rotit, rotit; lovit, lovit; rotit, rotit; lovit, lovit –, până când pioletul stâng a lovit o placă de diorit aflată la câțiva centimetri dedesubtul crustei.

Am încercat cu stânga, pe urmă cu dreapta, dar continuam să izbesc stânca. Devenea tot mai clar că negara înghețată care mă susținea avea o grosime de 12,5 centimetri și consistența unei turte vechi de mălai. Dedesubt erau o mie o sută zece metri de hău, iar eu mă balansam pe o casă din cărți de joc. Gustul acru al panicii mi-a strepezit gâtulejul. Vederea mi s-a împăienjenit, am început să hiperventilez, genunchii îmi tremurau. M-am mișcat puțin spre dreapta, sperând să găsesc gheață mai groasă, dar n-am reușit decât să îndoi pioletul în stâncă.

Înlemnit de frică, am hotărât să-mi pregătesc coborârea. Crusta a început să se îngroașe progresiv. După ce am coborât douăzeci și patru de metri, am reușit să ajung pe un teren cât de cât stabil. Am făcut o oprire lungă să-mi las nervii să se odihnească, apoi m-am lăsat pe spate și am privit în sus, căutând un indiciu de gheață solidă, vreo variație în straturile de piatră, orice mi-ar fi permis să trec dincolo de negara

înghețată. M-am uitat până a început să mă doară gâtul, dar n-am găsit nimic. Cățărarea se terminase. Singurul loc unde mă puteam duce era în jos.

CAPITOLUL CINCISPREZECE

Calota de gheață Stikine

Până nu încercăm, știm prea puține despre latura incontrollabilă care există în noi, implorând pe deasupra ghețarilor și torentelor, și sus, spre amenințătoarele înălțimi, să lăsăm judecata să ierte atât cât poate.

JOHN MUIR,

THE MOUNTAINS OF CALIFORNIA

Dar ai observat ușoara grimasă din colțul gurii lui Sam al II-lea când te privește? Înseamnă, o dată, că nu vrea să-i spui Sam al II-lea și, pe urmă, că are un pușcoci cu țeava tăiată în cracul stâng și un cârlig în cracul drept și că e gata să te ucidă cu oricare din ele dacă se ivește ocazia. Tatăl este luat prin surprindere. Ceea ce spune de obicei în discuțiile de genul ăsta e „Te-am șters la fund, mucosule.”

Nu e cel mai potrivit lucru. În primul rând, nu e adevărat (mama schimbă nouă scutece din zece), iar în al doilea rând, îi aduce aminte lui Sam al II-lea motivul pentru care s-a enervat. S-a enervat pentru că e mic, pe când tu ești mare, dar nu, nu e asta, s-a enervat pentru că el e neputincios, pe când tu ești puternic, dar nu, nu e nici asta, s-a săturat să fie omul de care te poți dispensa când tu ești necesar, nici asta, e înnebunit pentru că el te iubește, iar tu nici măcar nu-ți dai seama.

DONALD BARTHELME,

THE DEAD FATHER

După ce am coborât de pe Devils Thumb, zăpada grea și vântul puternic m-au ținut în cort mai bine de trei zile. Orele treceau încet. Încercând să le zoresc, am fumat țigară după țigară până când mi-am terminat rezerva și am citit. Când n-am mai avut nimic de citit, m-am apucat să studiez modelul

de ripstop țesut pe tavanul cortului. Am făcut asta ore în șir, culcat pe spate, în toiul unei dezbateri încinse cu mine însumi: S-o iau spre coastă imediat ce se îmbunătățește vremea, sau să rămân locului și să fac o nouă încercare de a escalada muntele?

Adevărul este că escapada pe peretele de nord mă cam zăpăcise și nu doream deloc să urc din nou pe Thumb. Dar nici ideea de a mă întoarce învins la Boulder nu mă prea atrăgea. Parcă vedeam deja regretele prefăcute ale celor care fuseseră convinși de la bun început că aveam să dau greș.

În cea de-a treia după-amiază de furtună, deja nu mai suportam: bulgării de zăpadă înghețată lovindu-mă în spate, nailonul rece și umed ștergându-mi fața, mirosul incredibil care se ridica din profunzimile sacului meu de dormit. Am bâjbâit printre lucrurile de la picioarele mele, până când am dat peste un săculeț verde, în care am descoperit o cutie metalică de film, conținând ingredientele a ceea ce speram că va fi trabucul victoriei. Intenționez să-l păstrez pentru întoarcerea de pe vârful, dar ce mai conta, din câte se părea, nu aveam să-l escaladez prea curând. Am turnat aproape tot ce era în cutie într-o foiță de țigară, am rulat-o într-un joint strâmb și am fumat-o cu sete până la capăt.

Bineînțeles, marijuana a făcut cortul să pară și mai înghesuit, și mai sufocant, și mai insuportabil. Mi-a provocat și o foamă teribilă. Am decis că puțin terci de ovăz ar rezolva lucrurile. Dar prepararea lui a fost un proces lung și ridicol de complicat. Trebuia să aduc de afară, pe furtună, un vas plin cu zăpadă, soba trebuia asamblată și aprinsă, terciul și zahărul căutate, rămașițele cinei de ieri răzuite din farfurie. Am montat soba și tocmai topeam zăpada, când mi-a mirosit a ars. O cercetare fugară a sobei și a obiectelor din jurul ei n-a avut niciun rezultat. Indus în eroare, eram gata să pun totul pe seama imaginației mele exacerbate de iarbă, dar am auzit ceva trosnind în spatele meu.

M-am răsucit la timp cât să văd o pungă de gunoi, în care înghesuisem chibrituri folosite la aprinderea focului, arzând mocnit. Bătând focul cu mâinile, l-am stins în câteva secunde,

dar nu înainte ca o bucată mare din peretele interior al cortului să se vaporizeze sub ochii mei. Foița interioară a scăpat ca prin minune, fiind încă, într-o oarecare măsură, rezistentă la apă. Acum era aproximativ minus 1 grad Celsius înăuntru.

Palma stângă a început să mă înțepe. Examinând-o, am observat semnul roz al unei arsuri. Dar lucrul care mă îngrijora cel mai mult era că nici măcar nu eram eu proprietarul cortului: împrumutasem acel adăpost costisitor de la tatăl meu. Era nou înainte de a porni în expediție – încă mai avea etichetele – și fusese împrumutat fără tragere de inimă. Timp de câteva minute am stat ca lovit de trăsnet, holbându-mă la ruina formei sale odinioară grațioase, în mirosul înțepător de păr pârlit și nailon topit. Trebuia să mi-l dai, m-am gândit; eram foarte bun în confirmarea celor mai rele așteptări ale bătrânului.

Tatăl meu era o persoană schimbătoare și extrem de complicată, cu un fel tăios de a fi, care masca nesiguranțe profunde. Dacă a admis vreodată în viață că a greșit, n-am fost de față. Dar era tatăl meu, un alpinist de weekend care mă învățase și pe mine să mă cațăr. Mi-a cumpărat prima funie și primul piolet când aveam opt ani și m-a dus în Munții Cascade să ne cățărăm pe South Sister, un vulcan domol de 3000 de metri, aflat nu departe de casa noastră din Oregon. Niciodată nu i-a trecut prin cap că într-o zi aş putea să-mi construiesc viața în jurul escaladei.

Om bun și generos, Lewis Krakauer și-a iubit profund cei cinci copii, în felul autocratic al taților, dar modul lui de a vedea lumea era colorat de o neobosită natură competitivă. Viața, așa cum o percepea el, era o întrecere. Citea și recitea lucrările lui Stephen Potter, scriitorul englez care născocise termenii de *one-upmanship* și *gamesmanship*⁽⁵²⁾ – nu ca satiră socială, ci ca manual de strategii practice. Era ambițios până la extrem și, ca în cazul lui Chris McCandless, aspirațiile lui li s-au transmis și urmașilor.

Încă înainte de a mă trimite la grădiniță, a început să mă pregătească pentru o strălucită carieră în medicină, dar,

această perspectivă picând, alternativa a fost dreptul, ca o slabă consolare. De Crăciun și de zilele mele de naștere primeam cadou câte un microscop, un set de chimist, *Encyclopaedia Britannica* etc. Din școala elementară până în liceu, frații mei și cu mine am fost terorizați de ideea de a excela la toate materiile, de a cuceri medalii la olimpiade, de a fi aleși prinții promoției, de a fi numiți în consiliile elevilor. În acest chip, și numai așa, am fost învățați, ne puteam aștepta să fim acceptați la colegiul potrivit, care, la rândul lui, ne-ar fi dus direct la Harvard Medical School: cărarea cea mai sigură spre succes și spre o fericire îndelungată.

Credința tatălui meu în acest proiect era de neclintit. Fusesse, până la urmă, drumul care-l dusesse pe el spre prosperitate. Dar eu nu eram clona tatălui meu. În anii adolescenței, când mi-am dat seama de acest lucru, am virat treptat iar mai apoi brusc de la cursul stabilit. Revolta mea s-a lăsat cu o grămadă de vociferări. Ferestrele casei noastre au vibrat de tunetul ultimatumurilor. Când am părăsit Corvallis, Oregon, ca să mă înscriu la un colegiu oarecare, unde nu creștea nicio iederă^{53}, vorbeam cu tata scrâșnind din dinți sau nu vorbeam deloc. Patru ani mai târziu, când am absolvit și nu am intrat la Harvard sau la oricare altă școală de medicină, ci am devenit tâmplar și alpinist începător, prăpastia dintre noi s-a lărgit și mai mult.

Mi se dăduse neobișnuit de multă libertate și fusesem responsabilizat de la o vârstă fragedă, și ar fi trebuit să fiu extrem de recunoscător pentru ele, dar nu eram. În schimb, mă simțeam asuprit de așteptările bătrânului. Îmi fusesse inoculată ideea că tot ce nu era victorie era eșec. În modul impresionabil de a fi al copiilor, nu luam acest lucru ca pe o figură de stil; îl interpretam ca atare. Așa se face că mai târziu, când vechi secrete de familie au ieșit la iveală, când mi-am dat seama că acest zeu care cerea numai perfecțiune nu era nici pe departe perfect, că de fapt nu era un zeu, n-am fost în stare să trec cu vederea. Am fost sfâșiat pe dinăuntru de o furie orbitoare. Revelația că era un simplu om, că era teribil de uman a fost peste puterea mea de-a ierta.

Două decenii mai târziu am descoperit că furia mea dispăruse și că, de fapt, nu o mai simțeam de foarte mulți ani. Locul ei fusese luat de o simpatie melancolică și de ceva nu foarte diferit de afecțiune. Ajunsesem să înțeleg că-mi dezamăgisem și îmi înfuriasem tatăl cel puțin la fel de mult cât mă dezamăgise și mă înfuriase el pe mine. Mi-am dat seama că fusesem egoist, încăpățânat și peste măsură de dificil. Mi-ar fi ușurat drumul, ar fi ridicat cu mâna lui un pod de lemn spre o viață bună, iar eu l-am răsplătit tăind puntea și făcându-mi nevoile peste ruinele ei.

Dar această epifanie s-a petrecut numai după eroziunea timpului și a adversităților, când existența sigură a tatălui meu a început să se sfărâme sub el. Primul semn a fost trădarea cărnii: la treizeci de ani după o criză de poliomielită, simptomele au reapărut în chip misterios. Mușchii schilodiți s-au ofilit și mai mult, sinapsele n-au mai cuplat, picioarele obosite au refuzat să mai umble. Din revistele medicale a dedus că suferea de o afecțiune nou identificată, pe nume sindrom post-poliomielitic. Durerea, chinuitoare la răstimpuri, îi umplea zilele asemenea unui zgomot strident și constant.

Într-o încercare nefericită de a stopa declinul, a început să se trateze singur. Nu pleca nicăieri fără o valiză din imitație de piele, ticsită cu zeci de cutiuțe din plastic portocaliu. Oră de oră sau o dată la două ore scotocea în punga cu medicamente, uitându-se cruciș la etichete, deșertând tablete de Dexedrină și Prozac și Deprenyl. Înghițea medicamentele cu pumnul, strâmbându-se, fără să bea apă. Seringi folosite și fiole goale apăreau în cada de baie. Din ce în ce mai mult, existența a început să i se învârtă în jurul unei farmacopei și al unui tratament autoadministrat, alcătuit din steroizi, amfetamine, antidepressive și analgezice, iar medicamentele i-au zăpăcit mintea odinioară formidabilă.

Pe măsură ce comportamentul lui devenea tot mai irațional, mai delirant, și ultimii lui prieteni s-au îndepărtat. Mama, care era și ea bolnavă de mult, a sfârșit prin a-l părăsi. Tata depășise granița nebuniei și aproape că a reușit să-și ia viața – gest la care a avut grijă să fiu martor.

După tentativa de sinucidere a fost internat într-un spital psihiatric de lângă Portland. Când l-am vizitat acolo, era legat de pat. Perora incoerent și făcuse pe el. Avea o privire sălbatică. Lucind sfidător, într-o teroare de neînțeles în secunda următoare, ochii i se roteau în adâncul găvanelor, oferind priveliștea clară și dezolantă a minții lui torturate. Când asistentele au încercat să-i schimbe lenjeria, a tunat și a fulgerat împotriva constrângerilor și le-a înjurat, m-a înjurat și pe mine, a înjurat și destinul. Că planul lui sigur de viață îl adusese într-un final în acest punct, în această gară de coșmar, era o ironie care nu-mi dădea nicio satisfacție și care scăpa în întregime judecății lui.

Mai exista o ironie pe care nu o putea percepe: lupta lui de a mă modela după chipul și asemănarea sa dăduse în cele din urmă rezultate. Bătrâna morsă reușise să-mi inspire o ambiție puternică și imperioasă, doar că ea își găsisese expresia într-un țel imposibil de prevăzut. N-a putut înțelege niciodată că Devils Thumb era același lucru cu facultatea de medicină, doar că într-un mod puțin diferit.

Probabil că numai excentrica ambiție moștenită de la el mi-a interzis să-mi recunosc înfrângerea de pe Calota Stikine, după ce tentativa inițială de a ajunge pe Thumb eșuase, chiar și după ce aproape arsesem cortul. La trei zile de la prima încercare, am pornit-o din nou spre peretele nordic. De astă dată m-am cățărat doar la treizeci și șase de metri deasupra *bergschrand*-ului, până când lipsa de consistență a stratului de gheață și apariția unei vijelii m-au forțat să fac cale înapoi.

În loc să cobor la tabăra de pe calotă, am hotărât să-mi petrec noaptea pe versantul abrupt al muntelui, chiar la baza celui mai înalt punct pe care-l atinsesem. S-a dovedit a fi o greșală. Către sfârșitul după-amiezii, vijelia s-a transformat într-o furtună serioasă. Stratul de zăpadă creștea cu 2,5 centimetri pe oră. Și, în timp ce mă ghemuiam în sacul bivouac, dedesubtul buzei *bergschrand*-ului, furioare de zăpadă se înălțau de pe peretele superior, trecând deasupra capului meu și înzăpezindu-mi treptat rampa.

A fost nevoie de numai douăzeci de minute ca vârtejul să-

mi inunde sacul – un plic de nailon subțire, construit după modelul pungilor de sendvișuri Baggie, doar că mai mare – până la nivelul crăpăturii prin care respiram. De patru ori s-a întâmplat și de patru ori am reușit să ies. După a cincea îngropare mă săturasem, așa că mi-am aruncat tot echipamentul în rucsac și mi-am croit drum către tabără.

Coborârea a fost terifiantă. Din pricina norilor, a viscolului și a luminii slabe, tot mai șterse, nu puteam deosebi pârția de cer. Îmi era teamă că aş putea călca orbește și aş putea cădea de pe culmea seracului, sfârșind într-un hău de opt sute de metri. Când am ajuns în cele din urmă la platoul înghețat al calotei, am descoperit că urmele mele fuseseră de multă vreme acoperite. Nu aveam niciun indiciu pentru a putea localiza cortul pe platoul glacial. Sperând că norocul îmi va surâde și că voi da peste tabără, am schiat în cerc timp de o oră, până când am dat cu piciorul de o crevasă mică și am înțeles că mă port ca un idiot, că mă puteam ghemui exact unde eram, așteptând să treacă furtuna.

Am săpat o gaură, m-am învelit în sacul de dormit și m-am așezat pe bagaj, în zăpada involburată. Vârtejurile se încălceau în jurul meu. Picioarele mi-au amorțit. O răceală jilavă a început să mi se prelingă înspre piept pornind de la baza gâtului, unde zăpada pătrunsese prin hanorac și-mi udase tricoul. Dacă aş avea o țigară, îmi spuneam, o singură țigară, mi-aș aduna voința și aş putea înfrunta această situație de căcat și toată expediția asta de doi bani. Mi-am tras sacul mai bine peste umeri. Vântul îmi rupea spatele. Dincolo de orice sentiment de rușine, mi-am luat capul în mâini și mi-am plâns de milă.

Știam că uneori oamenii mor atunci când se cațără pe munți. Dar, la vârsta de douăzeci și trei de ani, ideea propriei mele morți îmi era de neconceput. Când plecasem din Boulder spre Alaska, mintea îmi era invadată de viziuni despre glorie și renaștere pe Devils Thumb, și nu mi-a trecut prin minte că aş putea fi victima aceleiași relații cauză-efect care guvernase acțiunile celorlalți. Pentru că voiam atât de mult să mă cațăr, pentru că mă gândeam la Thumb atât de intens și de atât de

multă vreme, mi se părea imposibil ca vreun obstacol minor precum vremea sau crevasele sau stânca acoperită cu crustă să se pună de-a curmezișul voinței mele.

La apus vântul s-a oprit, iar plafonul de nori s-a ridicat la patruzeci și cinci de metri deasupra ghețarului, permițându-mi să-mi localizez tabăra. Am ajuns teafăr la cort, dar nu mai puteam ignora faptul că Thumb îmi făcuse praf planurile. Eram forțat să accept că voința singură, oricât de puternică, nu avea cum să mă ducă pe peretele nordic. Am înțeles, în fine, că nimic nu era suficient de puternic.

Exista totuși o posibilitate de a salva expediția. Cu o săptămână în urmă schiasem spre partea sud-estică a muntelui, ca să arunc o privire la traseul pe care intenționeam să cobor din vârful după ce aveam să escaladez peretele nordic, un traseu pe care legendarul alpinist Fred Beckey îl urmăse în 1946, când a făcut prima ascensiune pe Thumb. În timpul recunoașterii observasem o porțiune care în mod evident nu putea fi escaladată, la stânga traseului lui Beckey – o rețea neuniformă de gheață, formând un unghi cu partea sud-estică –, care mi s-a părut o cale relativ ușoară de a ajunge în vârf. La momentul respectiv am considerat că nu merita să-i dau atenție. Acum, în momentul de slăbiciune survenit în urma confruntării mele dezastruoase cu peretele de nord, eram pregătit să mai reduc din pretenții.

În după-amiaza zilei de 15 mai, când furtuna în sfârșit s-a domolit, m-am reîntors spre latura sud-estică și m-am cățărat până în vârful unei culmi mai ascuțite, care se învecina cu vârful de sus asemenea unui contrafort cu o catedrală gotică. Am decis să-mi petrec noaptea acolo, pe creasta îngustă, la 480 de metri sub vârf. Cerul înserării era rece și lipsit de nori. Puteam zări hăt departe, până la țărmul mării și chiar dincolo de el. La asfințit am privit, pironit locului, cum luminile din Petersburg clipeau înspre vest. Deoarece reprezentau cel mai apropiat contact uman pe care-l avusesem de la parașutarea alimentelor până atunci, îndepărtatele luminițe au declanșat un șuvoi de emoții care m-a prins cu garda jos. Mi-am imaginat oameni urmărind meciuri de baseball la televizor,

mâncând pui fript în bucătării inundate de lumină, bând bere, făcând dragoste. Când m-am dus la culcare, am fost năpădit de o singurătate profundă. Niciodată nu mă mai simțisem atât de singur. Niciodată.

Am avut un somn agitat, cu vise tulburi, cu o percheziție a poliției, vampiri și o execuție în stil mafiot. Am auzit pe cineva șoptind „Cred că e aici...”. Am sărit ca ars în picioare și am deschis ochii. Soarele stătea să răsară. Întreg cerul bătea în stacojiu. Încă era senin, dar o spumă subțire de nori cirus se desfășurase în sus, în vreme ce fulgere întunecate erau vizibile chiar deasupra liniei sud-vestice a orizontului. Mi-am tras ghetetele și mi-am legat colțarii. Deja mă cățăram, la cinci minute după ce mă trezisem.

Nu aveam cu mine nici frânghie, nici cort, nici echipament de campare, nici vreun alt instrument în afară de picon. Planul meu era să merg ușor și repede, să ating vârful și să mă întorc înainte ca vremea să se schimbe. Forțându-mă încontinuu, cu sufletul la gură, am gonit în sus și spre stânga, de-a lungul unor mici porțiuni acoperite de zăpadă și legate prin crăpături de gheață și trepte înguste de stâncă. Cățărarea a fost aproape distractivă – piatra era presărată cu prize mari, netăiate, iar gheața, deși subțire, nu forma niciodată pante mai abrupte de șaptezeci de grade. Eram însă îngrijorat din cauza norului de furtună care gonea dinspre Pacific, întunecând cerul.

Nu aveam ceas, dar în foarte puțin timp am reușit să ajung pe calota principală. Însă acum întreg văzduhul era pătat de nori. Părea mai ușor dacă aș fi continuat să merg spre stânga, dar aș fi ajuns mai repede dacă aș fi luat-o direct spre vârf. Speriat de ideea că voi fi prins de furtună sus pe munte, fără adăpost, am optat pentru traseul direct. Gheața a devenit mai abruptă și mai subțire. Mi-am învărtit pioletul stâng și am lovit piatra. Am căutat alt punct, iar dioritul a pocnit neînduplecat, cu un sunet bont. Și povestea s-a repetat. Era o reluare a primei mele tentative pe peretele nordic. Privind printre picioare, am aruncat un ochi la ghețarul care se desfășura șase sute de metri mai jos. Mi s-a strâns stomacul.

La treisprezece metri și jumătate deasupra mea, peretele se arcuia în coama unui versant. M-am apucat strâns de pioleți, nemișcat, cuprins de spaimă și nesiguranță. M-am uitat din nou în jos, la prăpastia ghețarului, apoi iarăși în sus, apoi mi-am șters urmele de gheață de deasupra creștetului. Am agățat vârful pioletului stâng de o margine de stâncă groasă cât o monedă și i-am încercat rezistența. Ținea. Am scos pioletul drept din gheață, am întins brațul și l-am răsucit cu vârful într-o fisură de 1,25 centimetri, până s-a înțepenit. Abia respirând, mi-am ridicat picioarele, zgâriind cu colțarii peretele de sticlă. Întinzând cât de mult posibil brațul stâng, am învățit cu grijă pitonul în suprafața opacă și netedă, neștiind ce se poate ascunde sub ea. Pitonul a intrat cu un zgomot puternic. Câteva minute mai târziu, stăteam pe o terasă largă. Frumosul pisc, o nervură subțire de piatră înconjurată de o beza grotescă de gheață atmosferică, se înălța șase metri chiar deasupra mea.

Stratul inconsistent de negară înghețată a făcut ca acești ultimi șase metri să fie dificili, înfricoșători și periculoși. Dar apoi, deodată, nu mai aveai unde să urci. Mi-am simțit buzele crăpate arcuite într-o strâmbătură dureroasă. Ajunsesem pe vârful lui Devils Thumb.

După cum îi spune și numele, piscul era un loc ireal și malefic, o pană nesigură și subțire de stâncă, nu mai largă decât o cartotecă. Nu te încuraja să zăbovești. În timp ce mă târâm spre cel mai înalt punct, vedeam cum peretele de sud cade sub bocancul meu drept pe o distanță de șapte sute cincizeci de metri; dedesubtul ghetei stângi, peretele nordic se desfășura pe o pantă de două ori mai întinsă. Am făcut câteva fotografii ca să am dovada că fusesem acolo și am pierdut câteva minute încercând să ascut vârful tocit unui piolet. Apoi m-am ridicat, m-am răsucit cu grijă și am pornit-o spre casă.

O săptămână mai târziu eram campat în plină ploaie, pe malul mării, minunându-mă la vederea mușchiului, a sălcilor și a țânțarilor. Aerul sărat aducea cu sine mirosul puternic al mării. În curând, o barcă ușoară cu motor a ajuns în Golful Thomas și a tras la țarm, nu departe de cortul meu. Bărbatul

care conducea barca s-a prezentat drept Jim Freeman, tăietor de lemne din Petersburg. Era ziua lui liberă, spunea; mergea să-i arate familiei lui ghețarul și să caute urși. M-a întrebat:

— Vânași ceva, sau ce faci pe-aici?

— Nu, am răspuns eu sfios. De fapt, tocmai am escaladat Devils Thumb. Sunt aici de douăzeci de zile.

Freeman învârtea între degete o pană de navigație și nu spunea nimic. Era evident că nu mă credea. Și nici că părea să aprecieze lațele mele lungi până la umeri sau felul cum miroseam după trei săptămâni în care nu mă spălasem și nu mi schimbasem hainele. Dar când l-am întrebat dacă nu poate să mă ducă în oraș, a răspuns mormăind:

— Nu văd de ce n-aș putea.

Marea era agitată, iar călătoria de-a lungul lui Frederick Sound a durat două ore. Freeman s-a mai dat pe brazdă pe măsură ce vorbeam. Nu îl convinsesem că mă cățarasem pe Thumb, dar când intram în Wrangell Narrows era dispus să pretindă că e. După ce am andocat, a insistat să-mi facă cinste cu un cheeseburger. M-a invitat să-mi petrec noaptea într-o furgonetă veche parcată în curtea casei lui.

Am stat întins o vreme în partea din spate a mașinii, dar n-am putut adormi, așa că m-am ridicat și m-am dus la un bar numit Kito's Kave. Euforia și atotputernicul sentiment de ușurare care mă însoțiseră inițial pe drumul de întoarcere spre Petersburg se estompaseră, iar locul lor fusese luat de o melancolie neașteptată. Oamenii cu care am discutat în Kitos nu păreau să pună la îndoială faptul că ajunseseam în vârful lui Thumb, doar că nu le prea păsa. Pe măsură ce noaptea se adâncea, locul s-a golit. Am rămas doar eu și un tlingit⁽⁵⁴⁾ bătrân și știrb, aflat la o masă din spate. Beam singur, băgând monezi de un sfert de dolar în tonomat și punând aceleași cinci piese, până când barmanul a strigat nervos:

— Hei! Mai potolește-te, băiete!

Am mormăit o scuză, m-am îndreptat spre ușă și m-am târât spre furgoneta lui Freeman. Acolo, înconjurat de mirosul dulceag al uleiului de motor, m-am așezat pe jos, lângă transmisia distrusă, și am adormit.

La mai puțin de o lună de când ajunsesem pe vârful lui Thumb, eram deja înapoi în Boulder, bătând cuie în pereții caselor de pe Spruce Street, aceleași pe care le asamblasem înainte de plecarea în Alaska. Mi s-a mărit salariul la patru dolari pe oră, iar la sfârșitul verii m-am mutat din rulotă într-un apartament ieftin, la vest de mallul din centru.

Când ești tânăr, e ușor să crezi că ceea ce dorești e exact ceea ce meriți și să îți asumi faptul că, dacă vrei ceva cu disperare, e dreptul tău de la Dumnezeu să ai acel lucru. Când am hotărât să plec în Alaska, în acel aprilie, ca și Chris McCandless, eram un tânăr necopt care confundase pasiunea cu autocunoașterea și care s-a comportat potrivit unei logici obscure și găunoase. Credeam că ascensiunea pe Devils Thumb va corecta tot ce era greșit în viața mea. La final, bineînțeles, s-a dovedit că nu schimbasese aproape nimic. Dar învățasem că munții sunt receptaculi neîndestulători pentru vise. Și am trăit ca să-mi pot spune povestea.

În tinerețe am fost diferit de McCandless în multe privințe. Mai ales, n-am avut intelectul lui și ideile lui nobile. Dar cred că am fost afectați la fel de mult de relațiile complicate pe care le-am avut cu tații noștri. Și bănuiesc că am simțit aceleași intensitate, aceleași inconștiență, aceleași fremătare a inimii.

Faptul că eu am supraviețuit aventurii în Alaska, iar McCandless nu, a fost mai ales o chestiune de noroc. Dacă nu m-aș fi întors de pe Calota Stikine în 1977, oamenii ar fi spus despre mine – cum spun acum despre el – că am avut moartea pe care mi-am dorit-o. Acum, la optsprezece ani după eveniment, recunosc că am suferit probabil de prea multă încredere în mine și, în mod cert, de o naivitate șocantă. Dar nu eram un sinucigaș.

La vârsta aceea, moartea era un concept la fel de abstract ca geometria neeuclidiană ori ca ideea căsătoriei. Nu evaluasem până atunci finalitatea ei teribilă sau devastarea pe care o trăiau cei ai căror apropiați mureau. Eram excitat de misterul întunecat al morții. Nu mă puteam abține să nu mă cațăr pe marginea hăului și să nu arunc o privire. Bănuiala a ceea ce se

putea ascunde în acele întunecimi mă îngrozea, dar reuşisem să descopăr ceva interzis şi încifrat, care nu era mai puţin irezistibil decât ascunsele, dulcile petale ale sexului unei femei.

În cazul meu – şi cred că şi în cazul lui Chris McCandless – era vorba de cu totul altceva decât de dorinţa de a muri.

CAPITOLUL ȘAISPREZECE

În interiorul Alaskăi

Mi-am dorit să dobândesc simplitatea, sentimentele naturale și virtuțile vieții în sălbăticie; să mă eliberez de obișnuințele artificiale, de prejudecățile și imperfecțiunile civilizației... și să descopăr în solitudinea și măreția sălbaticelor ținuturi din Vest viziuni mai corecte asupra naturii umane și adevăratelor avantaje ale omului. Preferam anotimpul zăpezilor, pentru a putea experimenta plăcerea suferinței, a noutății și a pericolului.

ESTWICK EVANS

*A PEDESTRIOUS TOUR, OF FOUR THOUSAND MILES,
THROUGH THE WESTERN STATES AND TERRITORIES,
DURING THE WINTER AND SPRING OF 1818*

Sălbăticia i-a atras dintotdeauna pe cei plictisiți sau dezgustați de om și de lucrurile făcute de el. Ea nu oferea numai o evadare din societate, dar constituia și un test ideal pentru individul din perioada romantică, de practicare a unui cult din care adesea el își modela propriul suflet. Singurătatea și libertatea totală a sălbăticiei creau cadrul perfect pentru melancolie sau exaltare.

RODERICK NASH

WILDERNESS AND THE AMERICAN MIND

Pe 15 aprilie 1992, Chris McCandless a părăsit Carthage, South Dakota, în cabina unui camion Mack ce transporta semințe de floarea-soarelui. Marea sa „odisee din Alaska” stătea să înceapă. Trei zile mai târziu a traversat frontiera canadiană pe la Roosville, British Columbia, și a făcut autostopul spre nord prin Skookumehuck și Radium Junction, Lake Louise și Jasper, Prince George și Dawson Creek – unde, în centru, a făcut o poză indicatorului ce arăta intrarea

oficială pe Autostrada Alaska. MILA „0”, scrie pe indicator, FAIRBANKS 1,523 MILE.

Autostopul era însă dificil pe Autostrada Alaska. Nu e nimic neobișnuit să vezi, la marginea lui Dawson Creek, vreo duzină sau mai bine de bărbați și femei cu aer trist stând cu degetul ridicat. Unii dintre ei pot aștepta între două curse chiar și o săptămână sau mai bine. Dar McCandless a fost norocos. Pe 21 aprilie, la doar șase zile de când plecase din Carthage, a ajuns la Liard River Hotsprings, la granița cu Teritoriul Yukon.

Lângă râul Liard există un spațiu public de campare, de la care pleacă o alee ce merge aproape un kilometru prin mlaștină, până la o serie de bazine termale naturale. Acesta e cel mai popular loc de popas de pe Autostrada Alaska, iar McCandless s-a hotărât să se oprească pentru a face o baie în apa liniștitoare. După ce a terminat cu scăldatul, a încercat să prindă o altă mașină care să-l ducă spre nord, dar nu a mai fost la fel de norocos. Nimeni n-a oprit. Două zile mai târziu era tot acolo, nerăbdător să plece.

La ora 6:30, în dimineața înviorătoare a unei zile de joi, Gaylord Stuckey a ieșit de pe alee îndreptându-se spre cel mai mare bazin și așteptând să se bucure singur de plăcerea de a se scălda. Spre surprinderea lui, cineva era deja în apa aburindă, un tânăr care s-a recomandat drept Alex.

Stuckey – un tip de 63 de ani din Statul Indiana, chel, vesel și bucălat – era în drum spre Alaska pentru a duce o rulotă unui comerciant din Fairbanks, ca parte a slujbei cu jumătate de normă pe care și-o luase după ce ieșise la pensie, la capătul a patruzeci de ani petrecuți în afacerile cu restaurante. Când i-a spus lui McCandless care îi era destinația, băiatul a exclamat:

— Ah, și eu merg într-acolo! Dar de două zile am rămas împotmolit aici, încercând să fac autostopul. Vă deranjează dacă vin și eu?

— Oh, fir-ar să fie! a răspuns Stuckey. Mi-ar plăcea, fiule, dar nu pot. Compania pentru care lucrez îmi interzice categoric să iau autostopiști. M-ar zbură dacă m-ar prinde.

Dar în timp ce povestea cu McCandless prin ceața

sulfuroasă, Stuckey a început să se răzgândească. „Alex era proaspăt ras și avea părul scurt. Puteam spune după cum vorbea că era isteț. Nu era un autostopist obișnuit. De obicei sunt suspicios cu privire la autostopiști. Mă gândesc că probabil ceva e în neregulă cu ei, dacă nu-și pot permite un bilet de autobuz. Deci, în orice caz, după vreo jumătate de oră am spus: «Alex, îți zic eu cum facem. Liard e la 1600 de kilometri de Fairbanks. Te duc 800 de kilometri, până la Whitehorse. O să iei de acolo altă mașină».”

Dar o zi și jumătate mai târziu, când au ajuns în Whitehorse – capitala Teritoriului Yukon, cel mai mare și mai cosmopolit oraș de pe Autostrada Alaska –, Stuckey se simțise atât de bine în compania lui McCandless, încât se răzgândise și se hotărâse să-l ducă pe băiat până la destinație. „La început, Alex nu a vorbit prea mult”, spune Stuckey. „Dar drumul era lung și sinuos. Am petrecut în total trei zile împreună pe șoselele alea roase, iar către final a lăsat garda jos, cum s-ar spune. Îți zic eu: era un puști tare fain. Foarte politicoș, nu înjura, nu folosea prea multe cuvinte din alea, de argou. Îți dădeai seama că venea dintr-o familie de treabă. Cel mai mult vorbea despre sora lui. Cred că nu se înțelegea prea bine cu părinții. Mi-a zis că tatăl lui era un geniu, că făcea rachete la NASA, dar că fusese la un moment dat bigam – și cu asta nu s-a putut împăca el. Mai spunea că nu-și mai văzuse părinții de vreo doi ani, de când absolvise colegiul.”

McCandless fusese sincer cu Stuckey atunci când îi comunicase intenția de a-și petrece vara singur, în sălbăticie. „Spunea că și-a dorit să facă asta de când era mic”, afirmă Stuckey. „Spunea că nu vrea să mai vadă niciun om, nici avioane, niciun semn de civilizație. Voia să-și demonstreze că putea să se descurce singur, fără ajutorul nimănui.”

Stuckey și McCandless au ajuns la Fairbanks în după-amiaza zilei de 25 aprilie. Bătrânul l-a dus pe tânăr la băcănie, unde i-a cumpărat o pungă mare cu orez, „iar după aceea Alex a spus că vrea să se ducă la universitate, să studieze ce fel de plante ar putea mânca. Fructe de pădure și chestii de-astea. I-am zis: «Alex, e prea devreme. Zăpada e încă de juma de

metru sau chiar mai mare. N-a crescut încă nimic acolo». Dar era deja hotărât. Abia aștepta să ajungă și să-și înceapă aventura». Stuckey a condus spre campusul Universității Alaska, la capătul vestic al orașului Fairbanks, și l-a lăsat pe McCandless acolo la ora 5:30 după-amiaza.

„Înainte să plece”, spune Stuckey, „i-am zis: «Alex, te-am adus 1600 de kilometri. Te-am hrănit trei zile mari și late. Măcar trimite-mi o scrisoare când te întorci din Alaska»”. A promis că așa va face.

L-am rugat de asemenea cu cerul și pământul să-și sune părinții. Nu-mi pot imagina nimic mai rău decât să ai un băiat plecat și să nu știi de atâta vreme pe unde e, dacă a murit sau dacă trăiește. «Aici e numărul cărții mele de credit», i-am spus. «Sună-î, te rog!» Dar tot ce a spus a fost «Poate o să-i sun, poate n-o să-i sun». După ce a plecat, mi-am zis: De ce n-am aflat numărul de telefon al părinților lui, să-i fi sunat eu? Dar lucrurile s-au întâmplat prea repede.”

După ce l-a lăsat pe McCandless la universitate, Stuckey s-a întors în oraș să predea încărcătura comerciantului, dar a aflat că persoana care se ocupa cu înregistrarea noilor vehicule tocmai plecase acasă și că nu avea să se întoarcă până luni dimineată, ceea ce îi oferea două zile de ars gazul prin Fairbanks, înainte de a se întoarce în Indiana. Duminică dimineată, având acum timp, s-a întors în campus. „Speram să-l găsesc pe Alex și să mai petrec o zi cu el, să-l iau la o plimbare sau ceva de genul ăsta. L-am căutat vreo două ore, m-am uitat peste tot, dar nici urmă de el. Deja plecase.”

După ce se despărțise de Stuckey sâmbătă seară, McCandless petrecuse două zile și trei nopți la marginea orașului Fairbanks, mai ales la universitate. În librăria campusului, ascuns în raftul de jos, cu cărți despre Alaska, a descoperit un studiu academic exhaustiv despre plantele comestibile din regiune, *Tanaina Plantlore/Dena'ina K'et'una: An Ethnobotany of the Dena'ina Indians of Southcentral Alaska*, de Priscilla Russell Kari. De pe un suport cu vederi de lângă casa de marcat a ales două cărți poștale cu un urs polar, pe care și-a scris ultimele mesaje către Wayne Westerberg și Jan

Burres, și pe care le-a expediat de la oficiul poștal al universității.

Studiind anunțurile de mică publicitate, McCandless a descoperit o armă la mâna a doua, un Remington semiautomat de calibru 22, cu lunetă și pat de plastic. Modelul, care se numea Nylon 66 și nu se mai fabrica de mult, era favoritul vânătorilor din Alaska pentru că era ușor și de încredere. A încheiat afacerea în parcare, plătind probabil în jur de 125 de dolari, după care a cumpărat de la un magazin de arme din apropiere patru cutii a câte o sută de gloanțe cu vârf scobit, pentru puști lungi.

La finalul pregătirilor din Fairbanks, McCandless și-a strâns bagajul și a pornit-o de la universitate spre vest. Părăsind campusul, a trecut de Institutul Geofizic, o clădire înaltă din sticlă și ciment, acoperită de o imensă antenă satelit. Antena, reprezentativă pentru cerul Fairbanksului, fusese montată în scopul culegerii de date de la sateliții echipați cu deschiderea sintetică pentru radar, proiectată de Walt McCandless. De fapt, Walt vizitase Fairbanksul înainte de inaugurarea stației de recepție și elaborase partea esențială a software-ului. Dacă Institutul Geofizic l-a făcut pe Chris să se gândească la tatăl său, asta n-o poate spune nimeni.

La șase kilometri și jumătate în afara orașului, în răcoarea tot mai adâncă a serii, McCandless și-a ridicat cortul pe o fâșie de pământ bine înghețat, înconjurată de mesteceni, nu departe de acoperișul suspendat al unei benzinării Gold Hill & Gas Liquor. La patruzeci și cinci de metri în josul taberei sale era drumul terasat care ducea la Autostrada George Parks, șoseaua ce avea să-l poarte până la drumul Stampede. În dimineața zilei de 28 aprilie s-a trezit devreme, a coborât spre autostradă învăluit de îngânarea nopții cu ziua și a fost extrem de surprins când prima mașină care i-a ieșit în cale a oprit. Era o camionetă Ford de culoare gri, cu un autocolant în spate pe care scria „PESCUIESC, DECI EXIST. PETERSBURG, ALASKA”. Șoferul camionetei, un electrician care se îndrepta spre Anchorage, nu era cu mult mai în vârstă decât McCandless. Numele lui, a spus, era Jim Gallien.

Trei ore mai târziu, Gallien a ieșit spre vest de pe autostradă și a mers cât de mult a putut de-a lungul pământului nearat. Când l-a lăsat pe McCandless la drumul Stampede, temperatura era de minus 1 grad Celsius – noaptea cobora până la minus 6 – și o crustă de zăpadă de primăvară de 45 centimetri acoperea pământul. Băiatul abia își putea ține în frâu bucuria. Era, în sfârșit, pe punctul de a fi complet singur în sălbăticia din Alaska.

A pornit-o nerăbdător de-a lungul drumului, cu hanoracul lui din imitație de piele, cu pușca agățată de un umăr, dar singurele alimente pe care le avea erau o pungă cu patru kilograme și jumătate de orez cu bobul mare și două sendvișuri, respectiv o pungă cu floricele de porumb pe care i-o dăduse Gallien. Cu un an în urmă rezistase mai bine de o lună în Golful Californiei cu doar două kilograme și ceva de orez și cu pește prins cu o undiță ieftină, o experiență care îi dăduse încredere că poate face rost de destulă mâncare pentru a supraviețui pe termen lung și în sălbăticia din Alaska.

Cele mai grele obiecte din bagajul lui McCandless erau cărțile: nouă sau zece volume broșate, majoritatea primite de la Jan Burres, în Niland. Printre ele se numărau cărți scrise de Thoreau, Tolstoi și Gogol, dar McCandless nu era un snob. Pur și simplu ducea cu el ceea ce credea că-i va face plăcere să citească, inclusiv cărți comerciale scrise de Michael Crichton, Robert Pirsig și Louis L'Amour. Pentru că uitase să ia și hârtie de scris, a început un jurnal lapidar pe niște pagini albe din *Tanaina Plantlore*.

Porțiunea dinspre Healy a drumului Stampede e frecventată în lunile de iarnă de o mână de sănii trase de câini, schiori și entuziaști ai snowmobilelor, dar numai până când râurile înghețate încep să se umfle, la sfârșitul lui martie-începutul lui aprilie. Când McCandless a intrat în sălbăticie, apa umplea majoritatea albiilor și nimeni nu se aventurase prea departe de două sau trei săptămâni; doar urmele aproape șterse ale unui snowmobil îi serveau drept călăuză.

McCandless a ajuns la râul Teklanika a doua zi. Deși malurile erau acoperite de blocuri de gheață, nu existau punți

peste râu, așa că a fost nevoit să intre în apă. Avusese deja loc un mare dezgheț la începutul lui aprilie, iar gheața se spărsese devreme în acel an, însă vremea se răcise din nou, așa că volumul râului era destul de mic atunci când McCandless l-a trecut – probabil până la coapse –, permițându-i să meargă fără dificultate până la celălalt mal. Nu și-a închipuit niciodată că, făcând asta, traversa Rubiconul. Pentru ochiul neexperimentat al tânărului McCandless, nimic nu sugera că, două luni mai târziu, odată ce ghețarii și troienele din amonte se vor fi topit sub soarele verii, volumul de apă va spori de nouă sau de zece ori, transformând râul într-un torent adânc și agresiv, fără niciun fel de asemănare cu gârla liniștită pe care o trecuse voios în aprilie.

Din jurnalul său știm că pe 29 aprilie McCandless a căzut în râu, gheața spărgându-se sub picioarele lui. Probabil s-a întâmplat pe când traversa porțiunea ciuruită de găuri de castor, în spatele malului vestic al râului Teklanika, dar nimic nu indică faptul că ar fi fost rănit. O zi mai târziu, cum drumul urca o coamă, a văzut pentru prima oară bastionul de un alb orbitor al Muntelui McKinley, iar a doua zi, pe 1 mai, la vreo treizeci și doi de kilometri de locul unde fusese lăsat de Gallien, a ajuns la autobuzul vechi de lângă râul Sushana. Era echipat cu un pat de cazarmă și o sobă, iar musafirii anteriori lăsaseră rezerve de chibrituri, insecticid și alte lucruri esențiale. „Ziua Autobuzului Magic”, a notat în jurnal. A hotărât să zăbovească o vreme în acel vehicul și să profite de confortul lui frust.

Perspectiva îl binedispunea. În interiorul autobuzului, pe o bucată degradată de placaj care înlocuia un geam spart, McCandless a mângălit o exaltată declarație de independență:

DOI ANI A COLINDAT PĂMÂNTUL FĂRĂ TELEFON FĂRĂ PISCINĂ, FĂRĂ ANIMALE DE COMPANIE, FĂRĂ ȚIGĂRI. LIBERTATEA SUPREMĂ. UN EXTREMIST UN CĂLĂTOR ESTET AL CĂRUI CĂMIN ESTE DRUMUL. EVADAT DIN ATLANTA. N-AR TREBUI SĂ TE ÎNTORCI, PENTRU CĂ „VESTUL E TARE”.

IAR ACUM, DUPĂ DOI ANI DE RĂTĂCIRI, VINE AVENTURA FINALĂ, CEA MAI IMPORTANTĂ. BĂTĂLIA CULMINANTĂ ÎMPOTRIVA FALSULUI SINE, ÎNCHEIEREA VICTORIOASĂ A REVOLUȚIEI SPIRITUALE. 10 ZILE ȘI NOPTI ÎN TRENURI MARFARE ȘI FĂCÂND AUTOSTOPUL L-AU DUS ÎN MARELE, ALBUL NORD. NEMAIPUTÂND FI OTRĂVIT DE CIVILIZAȚIA DE CARE A FUGIT, EL PĂȘEȘTE SINGUR PENTRU A DEVENI PIERDUT ÎN SĂLBĂTICIE.

*ALEXANDER SUPERTRAMP
MAI 1992*

Dar realitatea s-a insinuat repede în reveria lui McCandless. Vâna cu dificultate, iar notele din jurnalul primei săptămâni includ cuvinte ca „slăbiciune”, „a nins înăuntru” sau „dezastru”. A văzut, dar nu a tras într-un urs grizzly în ziua de 2 mai, a ochit, dar a ratat niște rațe în ziua de 4 mai și, până la urmă, a omorât și a mâncat o găinușă de munte pe 5 mai; dar apoi n-a mai împușcat nimic până pe 9 mai, când a omorât doar o veveriță, notând în jurnal „a patra zi de foame.”

Dar, curând după aceea, lucrurile s-au schimbat brusc. La mijlocul lunii mai soarele își făcea rondul în înaltul cerurilor, scaldând taigaua în lumină. Astrul cobora dedesubtul orizontului nordic mai puțin de patru ore din douăzeci și patru, iar la miezul nopții cerul era încă suficient de strălucitor cât să poți citi afară. Peste tot, cu excepția versanților nordici și a ravinelor umbrite, stratul de zăpadă se topise, dezvelind măceșii din anotimpul trecut și merișorul, ale căror fructe McCandless le-a cules și mâncat în cantitate mare.

A început de asemenea să aibă mare succes și la vânătoare, și în următoarele șase săptămâni s-a delectat în mod regulat cu veverițe, gănușe de munte, rațe, găște și porci spinoși. Pe 22 mai i-a căzut o plombă de pe unul dintre molari, dar incidentul nu l-a afectat prea mult, pentru că a doua zi s-a cățărat pe dealul abrupt și cocoșat, înalt de nouă sute de

metri, aflat exact la nord de autobuz și care oferă priveliștea întregii întinderi înghețate a lanțului muntos Alaska, kilometri de ținut nelocuit. În ziua aceea a făcut o însemnare succintă în jurnal, ca de obicei, dar fără îndoială plină de entuziasm: „M-AM CĂȚĂRAT!”

McCandless îi spusese lui Galben că avea de gând ca în cursul călătoriei sale prin sălbăticie să rămână mereu în mișcare. „O s-o țin tot spre vest”, ar fi spus. „Aș putea merge până la Marea Bering”. Pe 5 mai, după o pauză de patru zile petrecute în autobuz, și-a reluat inspecția. Din instantaneele găsite laolaltă cu aparatul său Minolta, se pare că McCandless s-a rătăcit (sau a părăsit intenționat drumul Stampede), luând-o spre nord-vest, de-a lungul dealurilor de deasupra râului Sushana.

A fost o înaintare lentă. Ca să se hrănească, trebuia să-și consacre o mare parte din zi pândeii. Mai mult, cu cât pământul era mai dezghețat, cu atât drumul devenea ca o mănășă din muskeg mlăștinos și anini impenetrabili, făcându-l pe McCandless să înțeleagă una dintre axiomele fundamentale (deși greu de imaginat) ale Nordului: iarna, și nu vara, este cel mai bun anotimp pentru a călători prin sălbăticie.

Pus față în față cu nebunia evidentă a ambiției sale inițiale, să parcurgă opt sute de kilometri până la țarm, și-a refăcut planurile. Pe 19 mai, mergând spre vest, nu mai departe de râul Toklat – la nici douăzeci și patru de kilometri de autobuz –, a făcut cale înapoi. O săptămână mai târziu era înapoi la vehiculul părăsit, fără niciun regret, se pare. Hotărâse că malurile râului Sushana erau suficient de sălbatice încât să-i satisfacă scopurile și că autobuzul 142 din Fairbanks ar fi o tabără ideală pentru restul verii.

De fapt, zona din jurul autobuzului – peticul de pământ năpădit de verdeață unde McCandless era decis să „se piardă în sălbăticie” – abia se ridică, potrivit standardelor din Alaska, la calificativul de „sălbăticie”. La mai puțin de patruzeci și opt de kilometri spre est se află o magistrală importantă, Autostrada George Parks. La doar douăzeci și cinci de kilometri și jumătate spre sud, în spatele unui povârniș al

Outer Range, sute de turiști se plimbă zilnic prin Parcul Denali, de-a lungul unui drum patrulat de cei de la Administrația Parcului Național. Și, necunoscute de Călătorul Estet, răzlețite pe o rază de nouă kilometri și jumătate de la autobuz, se află patru cabane (deși întâmplarea a făcut ca în vara lui 1992 niciuna să nu fie ocupată).

Dar în ciuda relativei proximități cu civilizația, McCandless era rupt de restul lumii. A petrecut în sălbăticie aproape patru luni și, în decursul acestei perioade, n-a întâlnit nici măcar un singur om. În cele din urmă, împrejurimile râului Sushana s-au dovedit suficient de izolate încât să-l coste viața.

În ultima săptămână a lunii mai, după ce și-a mutat puținele lucruri în autobuz, McCandless a făcut, pe scoarța jupuită a unui mestecăn, o listă cu munci casnice: de strâns din râu și stocat gheața pentru ținut carnea la rece, de acoperit cu plastic geamurile lipsă ale mașinii, de făcut stocul de lemne pentru foc, de scos cenușa din sobă. Și, după titlul.. „PE TERMEN LUNG”, a trecut o listă cu sarcini mai ambițioase: de făcut o hartă a zonei, de improvisat o cadă de baie, de colectat piei și pene și de făcut din ele haine, de construit un pod peste un pârâu din apropiere, de reparat trusa de voiaj, de marcat o rețea de drumuri pentru vânătoare.

După întoarcerea în autobuz, jurnalul consemnează un catalog al trofeelor vânătoarești. 28 mai: „rață gourmet!” 1 iunie: „5 veverițe”. 2 iunie: „Porc spinos, cocoș polar, 4 veverițe, pasăre sură”. 3 iunie: „Alt porc spinos! 4 veverițe, 2 păsări sure”. 4 iunie: „AL TREILEA PORC SPINOS! Veveriță, pasăre sură”. Pe 5 iunie a împușcat o gâscă mare cât un curcan de Crăciun. Apoi, pe 9 iunie, a umflat cel mai mare premiu: „ELAN!” a notat în jurnal. Copleșit de fericire, mândrul vânător și-a făcut o fotografie îngenunchiat lângă trofeu, cu arma ridicată triumfător deasupra capului și trăsăturile feței distorsionate într-un rictus de extaz ori de uimire, ca un om de serviciu șomer care câștigă jackpotul de un milion de dolari la Reno.

Deși McCandless era suficient de realist încât să-și dea seama că vânatul era o componentă de neevitat a traiului în

sălbăticie, a fost tot timpul ambivalent în legătură cu uciderea animalelor. Această ambivalență s-a transformat în remușcare la puțină vreme după împușcarea elanului. Animalul era relativ mic, cântărind probabil între 270 și 320 de kilograme, dar avea oricum o uriașă cantitate de carne. Socotind că era nepermis din punct de vedere moral să irosească orice mică parte dintr-un animal împușcat pentru hrană, McCandless a petrecut șase zile străduindu-se să păstreze hrana proaspătă. A desfăcut carcasa sub un nor gros de muște și țânțari, a fierț organele, făcând din ele o tocană, iar apoi a săpat cu mare greutate un adăpost în malul stâncos al râului, chiar sub autobuz, unde a încercat să conserve prin afumare imensele hălci de carne purpurie.

Vânătorii din Alaska știu că cea mai simplă modalitate de păstrare a cărnii în sălbăticie e să o tai în felii subțiri și să o usuci la aer pe un grătar improvizat. Dar McCandless, în naivitatea lui, s-a încrezut în vânătorii din South Dakota, care i-au spus că trebuie afumată, treabă deloc ușoară, date fiind condițiile. „Tranșarea extrem de dificilă”, a scris în jurnal pe 10 iunie. „Hoarde de muște și țânțari. Scos intestinalele, ficatul, rinichii, un plămân, cotletele. Aruncat partea din spate și un picior în râu.”

11 iunie: „Scos inima și celălalt plămân. Picioarele din față și capul. Dus restul în râu. Tras până lângă pivniță. Încercat să protejez cu fum.”

12 iunie: „Detașat jumătate din cutia toracică și cotletele. Nu merge decât noaptea. Continuat cu fumul.”

13 iunie: „Dus resturile din cutia toracică, umăr și gât în pivniță. Pornit fumul.”

14 iunie: „Deja viermi! Se pare că fumul e inefficient. Nu știu, seamănă a dezastru. Acum îmi doresc să nu fi împușcat deloc elanul. Una dintre cele mai mari tragedii ale vieții mele.”

În acel stadiu, a renunțat a mai încerca să conserve grămada de carne și a lăsat carcasa lupilor. Deși se certa foarte sever pentru viața pe care o luase, o zi mai târziu McCandless părea să vadă lucrurile din alt unghi, pentru că

jurnalul său spune „de acum înainte voi învăța să-mi asum greșelile, oricât de mari ar fi.”

La puțină vreme după episodul cu elanul, McCandless a început să citească *Walden*, de Thoreau. În capitolul intitulat *Legile superioare*, în care Thoreau medita asupra moralității mâncatului, McCandless a subliniat „când am prins și-am curățat și-am gătit și-am mâncat peștele, el a părut să nu mă hrănească în mod esențial. Era insignifiant și inutil și a costat mai mult decât rezultatul.”

„ELANUL”, a scris McCandless pe margine. Iar în același pasaj a subliniat:

Respingerea hranei animale nu e efectul experienței, ci al instinctului. Părea mult mai frumos să trăiești modest și cu puțin în multe sensuri; și, deși n-am făcut niciodată aidoma, am mers suficient de departe încât să-mi satisfac imaginația. Cred că orice om care a fost vreodată serios în strădania de a-și păstra talentele superioare sau poetice în cele mai bune condiții a simțit în mod special nevoia de a se abține de la hrana animală și de la prea multă hrană de orice soi...

E greu de obținut și de gătit simplu și curat o dietă care să nu jignească imaginația; dar aceasta, cred, trebuie hrănită atunci când hrănim trupul. Amândouă ar trebui să șadă la aceeași masă. Probabil că acest lucru poate fi făcut. Fructele consumate cu moderație nu ar trebui să ne rușineze de pofta noastră ori să întrerupă cele mai vrednice scopuri. Dar puneți încă un condiment în farfurie, și vă va otrăvi.

„DA”, a scris McCandless și, două pagini mai încolo, „Conștiința hranei. Mănâncă și gătește cu concentrare... Hrana Sfântă”. Pe versoul paginilor cărții care i-a servit drept jurnal, declara:

Am renăscut. Acestea sunt zorile mele. Viața adevărată tocmai a început.

Trăire Deliberată: Atenție conștientă față de elementele esențiale ale vieții și atenție constantă față de ambianța

imediată și față de preocupările ei, de exemplu – o slujbă, o misiune, o carte; orice lucru ce necesită concentrare eficientă. (Împrejurările n-au nicio importanță. Important e felul în care cineva se raportează la o situație. Întreaga semnificație stă în relația personală cu un fenomen, ce înseamnă acesta pentru tine.)

Sfințenia HRANEI, Căldura Vitală.

Pozitivism, Infinita Bucurie a Esteticii Vieții.

Adevăr Absolut și Onestitate.

Realitate.

Independență.

Finalitate – Stabilitate – Coerență.

Pe măsură ce McCandless se muștra tot mai puțin pentru uciderea elanului, satisfacția căpătată pe la mijlocul lunii mai a revenit și a părut să continue până la începutul lui iulie. Apoi, în sânul acestei idile au apărut două piedici esențiale.

De bună seamă mulțumit de ceea ce învățase în cele două luni de viață solitară în sălbăticie, McCandless s-a hotărât să se întoarcă la civilizație. Sosise timpul să pună punct „aventurii sale mărețe și finale” și să revină în lumea bărbaților și a femeilor, unde putea sorbi o bere, discuta filosofie și vrăji străinii cu povești despre lucrurile pe care le făcuse. Părea să fi depășit nevoia de a-și afirma atât de ferm autonomia, nevoia de a sta departe de părinții săi. Poate că era pregătit să le ierte imperfecțiunile; poate că era chiar pregătit să le ierte și pe unele dintre cele proprii. McCandless părea gata, probabil, să se întoarcă acasă.

Sau poate că nu; nu putem decât să speculăm pe marginea a ceea ce intenționa să facă odată ce avea să iasă din sălbăticie. Dar nu încape nicio îndoială că a dorit să plece.

Pe o coajă de mesteacăn a trecut o listă cu lucrurile pe care le avea de făcut înainte de plecare: „Să-mi peticesc jeanșii, să mă bărbieresc! Să-mi fac bagajul...” La puțin timp după aceea și-a fixat aparatul de fotografiat Minolta pe un bidon gol de ulei și a făcut un instantaneu cu el, fluturând un aparat de bărbierit galben și strâmbându-se, proaspăt ras, cu petice noi

dintr-o pătură de armată cusute pe genunchii jeanșilor săi murdari. Părea sănătos, dar alarmant de slab. Obrajii îi erau scobiți. Tendoanele de la gât îi erau ieșite în afară asemenea unor cabluri întinse.

Pe 2 iulie, McCandless a terminat de citit *Fericirea conjugală* de Lev Tolstoi, însemnând câteva pasaje care îl impresionaseră:

Avea dreptate când spunea că singura fericire sigură a vieții este aceea de a trăi pentru ceilalți...

Am trecut prin multe, iar acum cred că am descoperit ce îți trebuie pentru a fi fericit. O viață liniștită și izolată la țară, cu posibilitatea de a fi de folos oamenilor cărora poți ușor să le faci un bine și care nu sunt obișnuiți cu astfel de gesturi; apoi să muncești, făcând lucrul care crezi că e util; și odihnă, natură, cărți, muzică, iubire pentru aproapele tău – aceasta este ideea mea de fericire. Și apoi, mai presus de toate, să le fi dedicat trup și suflet perechii tale și copiilor, probabil – ce poate dori mai mult inima unui om?

Pe 3 iulie și-a pus rucsacul în spate și a început marșul de treizeci și doi de kilometri pe drumul amenajat. Două zile mai târziu, aflat la jumătatea distanței, a ajuns pe o ploaie torențială la gropile de castor care blocau accesul spre malul vestic al râului Teklanika. În aprilie fuseseră înghețate și nu reprezentaseră un obstacol. Acum, probabil că s-a alarmat să găsească 1,2 hectare de pământ acoperit de ape. Evitând să traverseze apa întunecată care-i venea până la piept, s-a cățărat pe coama abruptă a unui deal, a ocolit găurile prin nord și a coborât pe la gura de vărsare a defileului.

Când traversase prima oară râul, cu șaiszeci și șapte de zile în urmă, pe temperaturile joase ale înghețatului aprilie, acesta era doar un izvor rece, dar domol și adânc până la genunchi. Dar pe 5 iulie, Teklanika ajunsese la volum maxim, umflat de ploaie și de zăpada topită a ghețarilor din lanțul muntos Alaska, și curgea repede.

Dacă ar fi reușit să treacă pe malul celălalt, i-ar fi fost pe urmă ușor să ajungă la autostradă, dar pentru a face asta trebuia să traverseze un canal larg de aproximativ treizeci de metri. Apa, tulbure și încărcată de sediment glacial, era doar cu câteva grade mai caldă decât gheața și avea culoarea cimentului. Prea adâncă pentru a fi trecută cu pasul, gonea ca un tren de marfa. Curentul puternic l-ar fi trântit într-o clipă și l-ar fi luat pe sus.

McCandless nu era un înotător priceput, le povestise de altfel mai multor oameni că îi era frică de apă. Să încerce să înoate în torentul înghețat sau chiar să vâslească o barcă improvizată erau lucruri mult prea riscante pentru a fi luate în calcul. Chiar în aval, unde drumul întâlnește râul, Teklanika erupe într-un haos de apă clocotitoare, pe măsură ce gonește prin gura îngustă de vărsare. Cu mult înainte de a apuca să înoate sau să vâslească pe malul celălalt, ar fi fost atras în aceste volburi și s-ar fi înecat.

Notează în jurnal: „Dezastru... A plouat. Râul arată înfricoșător. Singur, speriat”. A tras concluzia, în mod corect, că, dacă ar încerca să traverseze Teklanika prin acel loc, ar fi luat pe sus și ar muri. Ar fi fost pur și simplu un gest sinucigaș, nu era o opțiune.

Dacă McCandless ar fi urcat aproximativ un kilometru și jumătate în amonte, ar fi descoperit că râul se lărgea într-un labirint de canale împletite. Dacă ar fi cercetat atent, ar fi descoperit fie încercând, fie din întâmplare un loc unde aceste canale erau adânci doar până la piept. La cât de puternic era curentul, l-ar fi urnit cu siguranță de pe loc, dar înotând câinește și sărind de-a lungul fundului apei pe măsură ce era dus de apele repezi, ar fi fost posibil să traverseze înainte de a fi atras spre gura de vărsare sau înainte de a muri înghețat.

Dar și aceasta ar fi fost o soluție riscantă, iar în acel moment McCandless nu avea niciun motiv să-și asume un asemenea risc. Se descurcase foarte bine singur în sălbăticie. A înțeles probabil că, dacă avea răbdare și aștepta, râul ar fi scăzut până la urmă la un nivel care i-ar fi permis să-l traverseze în siguranță, în consecință, după ce și-a cântărit

opțiunile, s-a oprit la cea mai prudentă. A făcut cale întoarsă și a început să meargă spre vest, înapoi la autobuz, înapoi în inima nestatornicei sălbăticii.

CAPITOLUL ȘAPTESPREZECE

Drumul Stampede

Natura era aici sălbatică și îngrozitoare, deși frumoasă. Mă uitam cu teamă și uimire la pământul pe care pășeam, să văd ce înfăptuiseră Puterile acolo – forma, chipul și plămada muncii lor. Acesta era Pământul de care auzisem, alcătuit din Haos și Noapte Bătrână. Aici era grădina nimănui, globul virgin. Nu era nici pajiște, nici pășune, nici luncă, nici pădure, nici livadă, nici teren arabil, nici teren fără de folos. Era cel mai proaspăt și mai natural loc de pe suprafața planetei Pământ, cum fusese plămădit de veacuri – să-i fie omului sălaş, spunem noi –, așa că Natura l-a făcut, iar omul îl poate folosi dacă poate. Omul nu trebuia asociat cu el. Era Materia vastă, înspăimântătoare – nu Mama Natură pe care o știam, omul nu putea călca pe ea, ori să fie îngropat acolo, ar fi un gest prea intim să-și lase oasele acolo –, căminul Necesiității și al Destinului. Se simțea în mod clar prezența unei forțe care nu era sortită să fie bună cu omul. Era un loc al lipsei de credință și al ritualurilor superstițioase, mai abitir de locuit de către cei înrudiți cu piatra și cu jivinele decât de noi... Ce înseamnă să intri într-un muzeu, să vezi mii de lucruri în comparație cu a vedea suprafața înstelată și materia dură în chiar locuința ei! Am rămas ținut locului, uimit: această materie de care sunt legat devenise atât de ciudată pentru mine. Nu-mi e teamă de spirite, duhuri – sunt și eu unul –, dar mi-e frică de trupuri, tremur când le întâlnesc. Ce este acest Titan care m-a luat în stăpânire? Vorbește despre aceste mistere! Gândește-te la viața noastră în natură – pe care o trăim zi de zi, venind în contact cu ea –, stânci, copaci, vântul pe obrajii noștri! Pământul solid/ pământul de acum/ bunul-simț! Contact! Contact! Cine suntem noi? Unde suntem?

HENRY DAVID THOREAU

La un an și o săptămână după ce Chris McCandless a hotărât să nu încerce să traverseze râul Teklanika, stau pe malul opus – cel estic, dinspre autostradă – și privesc lung apa învolburată. Și eu sper să pot trece râul. Vreau să văd autobuzul. Vreau să văd locul unde a murit McCandless, ca să înțeleg mai bine de ce.

Este o după-amiază umedă și fierbinte, iar râul e plumburiu și încărcat cu resturi de la ultimul dezgheț al stratului de zăpadă care încă albește ghețarii mai înalți ai Munților Alaska. Azi, nivelul râului pare mult mai scăzut decât în fotografiile pe care McCandless le-a făcut acum douăsprezece luni, dar să încerci să îl treci cu piciorul, înfruntând torentul răsunător de la mijlocul verii, e în orice caz de neconceput. Apa este prea adâncă, prea rece, prea rapidă. Privind Teklanika, aud pietrele de mărimea unor mingi de bowling rostogolindu-se de fundul, rostogolindu-se la vale mânite de puterea curentului. Aș fi fost luat pe sus dacă m-aș fi îndepărtat fie și numai câțiva metri de mal și împins înspre canionul aflat imediat dedesubt, care colectează apele râului într-o fierbere de vârtejuri ce continuă fără întrerupere pe următorii opt kilometri.

Spre deosebire de McCandless, eu am însă o hartă topografică pe o scală de 1:63,360 (unde un inch reprezintă o milă). Extrem de detaliată, ea arată că la aproape un kilometru mai jos, în gura canionului, se află o stație de măsurare construită de U.S. Geological Survey. De asemenea, spre deosebire de McCandless, mă aflu aici împreună cu trei tovarăși: localnicii Roman Dial și Dan Solie, precum și un prieten de-al lui Roman din California, Andrew Liske. Stația de măsurare nu poate fi văzută din locul în care drumul Stampede intersectează râul, dar după douăzeci de minute de mers printr-o încâlceală de molizi și mesteceni pitici, Roman strigă:

— O văd! Uite-o! O sută de metri mai încolo!

Descoperim peste râu un cablu de oțel gros de 2,5 cm, prins între un turn înalt de 4,5 metri, ridicat pe malul pe care ne

aflăm noi, și un afloriment de pe malul celălalt, aflat la o sută douăzeci de metri distanță. Cablul a fost instalat în 1970 pentru a cartografi fluctuațiile sezoniere ale Teklanikăi; hidrologii se plimbau în sus și în jos pe deasupra apei cu ajutorul unui coș de aluminiu suspendat cu scripeți de cablu. Din coș, aruncau un fir de plumb cu care măsurau adâncimea râului. Stația a fost închisă în urmă cu nouă ani din lipsă de fonduri, când se presupune că acel coș fusese legat de turnul aflat pe malul pe care ne găseam noi – cel dinspre autostradă. Dar când am urcat în vârful turnului, coșul nu era acolo. Plimbându-mi privirile pe deasupra apei repezi, l-am văzut pe malul îndepărtat al canionului – cel cu autobuzul.

S-a dovedit pe urmă că niște vânători de prin părțile locului tăiaseră lanțul, trecuseră râul folosindu-se de coș și-l fixaseră pe partea cealaltă, să le îngreuneze situația străinilor care ar fi vrut să traverseze Teklanika și să le calce teritoriul. Când McCandless a încercat să iasă din sălbăticie în urmă cu un an, coșul se afla în același loc în care e acum, pe partea lui de canion. Dacă ar fi știut acest lucru, traversarea Teklanikăi ar fi fost un flecușteț. Dar, pentru că nu avea o hartă detaliată, nu avea cum să știe că salvarea îi era atât de la îndemână.

Andy Horowitz, unul dintre prietenii lui McCandless din echipa de cros de la Woodson High, crede că McCandless „se născuse în secolul greșit. Căuta mult mai multă aventură și libertate decât le poate oferi societatea de azi oamenilor”. Venind în Alaska, McCandless visa să colinde un ținut necartat, să găsească un loc nelocalizat pe nicio hartă. Dar în 1992 nu mai existau teritorii virgine – nici în Alaska, nici în altă parte. Însă Chris, cu logica lui specială, a găsit o soluție elegantă pentru această dilemă. A renunțat pur și simplu la hartă. Cel puțin în mintea lui, dacă nu se putea și altundeva, *terra* avea să rămână *incognita*.

Pentru că i-a lipsit o hartă ca lumea, cablul de peste râu a rămas o necunoscută pentru el. Studiind cursul violent al Teklanikăi, McCandless a tras concluzia greșită că era imposibil să treci pe malul estic. De vreme ce drumul fusese blocat, s-a reîntors la autobuz – o decizie rezonabilă, dată

fiind lipsa de date. Dar de ce a rămas în autobuz și a murit acolo? De ce, odată venită luna august, n-a mai încercat să traverseze Teklanika, atunci când apele nu mai erau atât de repezi și când traversarea ar fi fost sigură?

Frământat de aceste întrebări și preocupat, sper că scheletul ruginit al autobuzului Fairbanks 142 îmi va oferi câteva sugestii. Dar, ca să ajung la autobuz, și eu trebuie să trec râul, iar vagonetul de aluminiu e în continuare legat de malul îndepărtat.

Stând în vârful turnului ancorat pe partea estică a râului, mă agăț de cablu cu uneltele de cățărat pe munte și încep să înaintez, puțin câte puțin, executând ceea ce alpiniștii numesc traversarea tiroleză. Se dovedește a fi mult mai greu decât anticipasem. După douăzeci de minute mă prăbușesc pe aflorimentul de pe celălalt mal, complet epuizat. Abia reușesc să ridic mâinile. După ce-mi trag sufletul, urc în coș – un vehicul rectangular din aluminiu, lung de 1,20 metri și lat de jumătate de metru, desfac lanțul și pornesc înapoi spre malul estic al canionului, ca să-mi transport prietenii.

Din cauza greutateii, cablul se lasă destul de mult la mijlocul râului, așa că atunci când dau drumul aflorimentului, mașinăria accelerează iute sub propria greutate, rulând tot mai repede de-a lungul firului de oțel și căutând punctul cel mai de jos. E o cursă care-ți dă fiori. Trecând glonț peste vârtejuri, cu 30 sau 40 de kilometri la oră, un strigăt involuntar îmi iese din gât, până să realizez că nu mai sunt în pericol și că pot să-mi recapăt calmul.

După ce toți patru trecem pe malul vestic al defileului, ne ia treizeci de minute să ajungem, răzbătând anevoie printre tufișuri și crengi, la drumul Stampede. Cei șaisprezece kilometri de drum pe care i-am parcurs deja – porțiunea dintre vehiculele noastre parcate și râu – au fost prietenoși, bine marcați, deși relativ dificili. Dar cei șaisprezece kilometri care urmează au un specific cu totul diferit.

Datorită faptului că atât de puțini oameni traversează Teklanika în timpul lunilor de primăvară-vară, drumul e în mare parte imposibil de delimitat și acoperit cu desigur.

Imediat dincolo de râu, drumul cotește spre sud-vest, spre albia unui pârâu foarte rapid. Și, deoarece castorii au construit o rețea elaborată de stăvilare de-a lungul acestui pârâu, drumul trece direct printr-o porțiune de doisprezece kilometri pătrați de apă stătătoare. Găurile de castor nu sunt foarte adânci, apa nu ne trece niciodată mai sus de piept, dar e rece și, pe măsură ce înaintăm, picioarele agită noroiul de pe fundul albiei, stârnind o miasmă puternică de nămol în descompunere.

Drumul urcă un deal aflat îndărătul celui mai înalt lac, apoi regăsește contorsionata și stâncoasa albie a pârâului, înainte de a se afunda din nou într-o junglă de vegetație pitică. Înaintarea nu devine niciodată peste măsură de dificilă, dar talmeș-balmeșul aninilor care se îngheșuie unii în alții din ambele părți este sumbru, claustrofobic și înăbușitor. Nori de țânțari se materializează din căldura lipicioasă. La intervale regulate, bâzâitul lor ascuțit este înlocuit de ecoul câte unui tunet îndepărtat, care se rostogolește peste pădure dinspre niște nori de furtună cabrați în orizontul întunecat.

Hățișul de *Ceanothus Cuneatus*⁽⁵⁵⁾ îmi lasă răni sângerânde pe picioare. Ghemotoace din păr de urs sunt purtate de curenți de-a lungul drumului și, la un moment dat, mai multe urme proaspete de urs grizzly – fiecare cât o urmă și jumătate de bocanc mărimea 42 – mă pun în mare încurcătură. Niciunul dintre noi nu e înarmat. „Hei, ursule!” strig spre lăstăriș, sperând să evit o întâlnire-surpriză. „Hei, ursule! Suntem doar în trecere! N-ai de ce să te enervezi!”

În ultimii douăzeci de ani am fost în Alaska de vreo douăzeci de ori – să mă cațăr pe munți, să lucrez ca tâmplar, pescar de somon și jurnalist, să evadez, să mă aflu în treabă. În cursul numeroaselor vizite am petrecut mult timp singur în ținuturile sălbatice și, de regulă, mi-a plăcut. Desigur, intenționasem să fac această călătorie spre autobuz de unul singur, iar când prietenul meu, Roman, s-a autoinvitat împreună cu alți doi tipi, m-am enervat. Dar mă bucur acum să fiu în compania lor. E ceva neliniștitor în acest peisaj gotic, crescut peste măsură. Pare mai malefic decât alte colțuri

izolate ale statului – pantele îmbrăcate în tundră ale lanțului muntos Brooks, pădurea tropicală din arhipelagul Alexander, chiar și înălțimile bătute de vânturi ale masivului Denali. Mă bucur al naibii de mult că nu sunt singur aici.

La ora nouă seara mai cotim o dată și acolo, la capătul unei porțiuni defrișate, vedem autobuzul. Mănunchiuri de pufuliță se încurcă în scobiturile roților, înălțându-se până deasupra osiei. Autobuzul Fairbanks 142 este parcat lângă un crâng de plop tremurători, la nouă metri în spatele unei mici costișe, la poalele unei porțiuni mai înalte care domină punctul de confluență al râului Sushana cu un afluent mai mic. E un loc fermecător, deschis și plin de lumină. E ușor de înțeles de ce McCandless a hotărât să-și instaleze tabăra aici.

Ne oprim la oarecare distanță de autobuz și ne uităm la el în tăcere. Vopseaua albă e decojită. Lipsesc mai multe geamuri. Sute de oase mici acoperă porțiunea defrișată din jurul autobuzului, împrăștiată printre mii de ghimpi de porc spinos – rămășițele micului vânat care a alcătuit grosul alimentației lui McCandless. Iar la marginea acestui cimitir se află un schelet și mai mare: cel al elanului pe care l-a împușcat și pe care l-a regretat atât de mult după aceea.

Când am discutat cu Gordon Samel și Ken Thompson la puțină vreme după descoperirea cadavrului lui McCandless, amândoi au insistat – ferm și lipsit de echivoc – asupra faptului că scheletul aparținea unui karibu, luând în răs ignoranța profanilor care confundaseră animalul cu un elan.

— Lupii risipiseră o parte din oase, îmi spusese Thompson, dar sigur a fost un karibu. Puștiul habar n-avea ce Dumnezeu făcea pe-aici.

— Sigur că era un karibu, a intervenit și Samel zeflemitor. Când am citit în ziar că era sigur că împușcase un elan, imediat mi-am dat seama că nu era născut în Alaska. E o mare diferență între un elan și un karibu. O mare diferență. Numai un om bătut în cap nu e în stare să-i deosebească.

Având încredere în Samel și Thompson, care sunt vânători cu experiență și care au ucis mulți elani și karibu, am

menționat prompt greșeala lui McCandless în articolul pe care l-am scris pentru *Outside*, confirmând astfel opinia nenumăraților cititori că McCandless fusese nepregătit și că n-avea de ce să se aventureze în sălbăticie, mai ales în cea de dincolo de Ultima Frontieră. McCandless n-ar fi murit doar pentru că era prost, a spus un corespondent din Alaska, dar „scopul așa-zisei lui aventuri era pe cât de mărunț, pe atât de ridicol – să se ghemuiască într-un autobuz părăsit, la câțiva kilometri de Healy, conservând gaițe și verigi, confundând un karibu cu un elan (ceea ce era greu de făcut...). Doar un singur cuvânt: incompetent.”

Toate scrisorile care-l blamau pe McCandless invocau confundarea animalului pentru a susține că tânărul nu avea cunoștințe elementare de supraviețuire în sălbăticie. Ceea ce nu știu furioșii autori ai scrisorilor este că acel copitat pe care l-a împușcat McCandless a fost exact ce a spus că a împușcat. În ciuda celor scrise de mine în *Outside*, animalul era un elan, așa cum o arată examinarea atentă a rămășițelor și după cum au confirmat-o, fără urmă de îndoială, mai multe fotografii ale lui McCandless. Băiatul a făcut câteva greșeli pe drumul Stampede, dar nu a confundat un karibu cu un elan.

Trecând pe lângă oasele elanului, mă apropii de vehicul și pășesc înăuntru prin ieșirea de urgență aflată în spate. Imediat lângă ușă se află salteaua ruptă, pătată și mucegăită pe care a murit McCandless. Îmi atrag atenția mai multe lucruri aruncate pe ea: o gamelă de plastic verde, o cutiuță cu pastile de purificat apa, un tub folosit de Chap Stick, o pereche de pantaloni izolanti pentru zbor, de genul celor care se vând în magazinele cu echipament militar, un volum broșat al bestsellerului *O Jerusalem!*, cu cotorul rupt, mănuși de lână, un flacon de spray împotriva insectelor, Muskol, o cutie plină cu chibrituri și o pereche de cizme de cauciuc maron închis, cu numele Gallien scris de-a lungul manșetei cu cerneală neagră, aproape ștersă.

În ciuda faptului că lipsesc mai multe geamuri, aerul din interiorul autobuzului e stătut și miroase a mucegai.

— Pff, face Roman. Miroase a păsări moarte.

O clipă mai târziu descopăr sursa mirosului: o pungă de plastic, plină cu penele, puful și aripile tăiate ale mai multor păsări. Se pare că McCandless le păstrase ca să-și izoleze hainele sau poate ca să-și confecționeze o pernă.

Către capătul autobuzului, oalele și farfuriile tânărului stau stivă pe un fel de masă din placaj aflată lângă o lampă cu kerosen. O teacă lungă de piele e gravată cu literele R.F.: teaca macetei pe care Ronald Franz i-a dat-o lui McCandless când acesta a părăsit Salton City.

Periuța albastră de dinți a băiatului stă alături de un tub de Colgate pe jumătate gol, un pachet de ață dentară și coroana molarului care, potrivit jurnalului, i-a căzut în cea de-a treia săptămână a șederii lui aici. La câțiva zeci de centimetri se află un craniu de mărimea unui pepene, cu colți de fildeș ieșind proeminent din maxilarul albit. E craniul unui urs, rămășițele unui grizzly împușcat de careva care a poposit pe la autobuz cu ani înainte de venirea lui McCandless. Un mesaj scrijelit de scrisul îngrijit al lui McCandless înconjoară gaura de glonț din craniu: SLĂVIM CU TOȚII URSUL-FANTOMĂ, FIARA DIN NOI TOȚI. ALEXANDER SUPERTRAMP. MAI 1992.

Privind în sus, observ că pereții de metal ai autobuzului sunt acoperiți de graffitti lăsate de vizitatori de-a lungul anilor. Roman ne arată mesajul pe care l-a scris când a campat aici în urmă cu patru ani, în cursul unei traversări a lanțului muntos Alaska: MÂNCĂTORII DE TĂIȚEI ÎN DRUM SPRE LACUL CLARK, 8/89. Asemenea lui Roman, mulți au lăsat în urmă ceva mai mult decât numele lor și o dată. Cel mai lung și mai elocvent graffitti este unul dintre numeroasele scrise de McCandless, o declarație a bucuriei care începe cu un salut către cântecul său preferat, cel al lui Roger Miller: DOI ANI A COLINDAT PĂMÂNTUL. FĂRĂ TELEFON, FĂRĂ PISCINĂ, FĂRĂ ANIMALE DE COMPANIE, FĂRĂ ȚIGĂRI. LIBERTATEA SUPREMĂ. UN EXTREMIST. UN CĂLĂTOR ESTET AL CĂRUI CĂMIN ESTE DRUMUL...

Imediat dedesubtul acestui manifest se înghesuie o sobă făcută dintr-o canistră ruginită. Un buștean de 3,6 metri, secționat dintr-un trunchi de molid, e îndesat în ușa ei

deschisă, și două perechi roase de Levi's îl drapează, întinse ca și cum ar sta la uscat. Una din perechi – măsura 30 cu 32 – e peticită grosolan cu bandă izolatoare; cealaltă pereche a fost recondiționată cu mai multă atenție, cu resturi de la o cuvertură cusute peste găurile din genunchi și șezut. Această pereche are și o curea confecționată dintr-o fâșie de pătură. Am impresia că McCandless a fost obligat să-și confecționeze această curea când a slăbit atât de mult încât pantalonii alunecau de pe el.

Așezat pe un pat de campanie din oțel, de cealaltă parte a sobei, cugetam la acest tablou bântuit și descopeream semnele prezenței lui McCandless oriunde mi-aș fi întors privirile. Aici e unghiera, dincolo foaia verde de cort întinsă peste unul dintre geamurile lipsă de la ușa principală. Bocancii de la Kmart stau frumos aranjați dedesubtul sobei, ca și cum stăpânul lor s-ar întoarce în curând să și-i pună și s-o pornească la drum. Mă simt stânjenit, ca un intrus, un voyeur care a pătruns în dormitorul lui McCandless în timp ce el e undeva departe. Mi se face dintr-odată greață și ies afară, să iau o gură de aer proaspăt de-a lungul râului.

O oră mai târziu facem un foc afară, în lumina stinsă a apusului. Vijelia, trecută de-acum, a limpezit ceața și dealurile luminate din spatele nostru se înalță îndepărtate, vizibile în toate detaliile lor proaspete. O bandă de cer incandescent arde dedesubtul norului dinspre nord-vest. Roman despachetează câteva bucăți de carne dintr-un elan pe care l-a împușcat în munții Alaska în septembrie și le așază peste foc, pe un grătar înnegrit, grătarul pe care McCandless l-a folosit pentru a-și frige vânatul. Grăsimea elanului trosnește și sfârâie în tăciuni. Mâncând carnea plină de zgârciuri, ne apărăm cu mâinile de țăntări și povestim despre această persoană ciudată pe care nici unul dintre noi n-a cunoscut-o, încercând să înțelegem cum de a ajuns să sufere, încercând să pricepem de ce unii oameni par să o disprețuiască atât de profund pentru faptul că a murit aici.

McCandless și-a luat cu el, în mod intenționat, puține provizii, din echipamentul lui lipsind și câteva obiecte socotite

esențiale de către locuitorii din Alaska: o pușcă de calibru mare, hartă și busolă, o secure. Acest lucru a fost privit nu doar ca un semn de prostie, ba chiar ca un indiciu al păcatului aroganței. Unii critici au făcut paralele între McCandless și cea mai scandaloasă figură tragică a Nordului, Sir John Franklin, un ofițer de marină britanic ale cărui infatuare și aroganță au costat viața a o sută patruzeci de persoane, incluzând-o aici și pe a sa.

În 1819, amiralitatea l-a desemnat pe Franklin în fruntea unei expediții în sălbăticia din nord-vestul Canadei. După doi ani departe de Anglia, iarna i-a ajuns din urmă pe când se târau de-a lungul unei porțiuni de tundră atât de vaste și de goale, încât au botezat-o Barrens^[56], nume pe care îl poartă și azi. Proviziile li se terminaseră. Vânatul era puțin, forțându-i pe Franklin și pe oamenii lui să subziste cu licheni răzuți de pe bolovani, piei pârлите de cerb, oase de animale curățate de carne, pielea propriilor încălțări și, în final, carnea tovarășilor. Înainte de terminarea calvarului, cel puțin doi oameni fuseseră uciși și mâncați, presupusul asasin fiind executat sumar, iar alți opt muriseră din pricina bolii și a înfometării. Însuși Franklin era pe punctul de a muri, când el și ceilalți supraviețuitori au fost salvați de un grup de metiși.

Se spune despre Franklin că era un gentleman victorian cordial, că făcea boacăne cu zâmbetul pe buze, că era perseverent și ignorant, animat de idealurile naive ale unui copil și de refuzul de a căpăta cunoștințele necesare într-un ținut izolat. Era teribil de nepregătit să conducă o expediție arctică, iar la reîntoarcerea în Anglia a devenit cunoscut drept „Omul care și-a mâncat papucii”, deși porecla era rostită cel mai adesea cu respect și uimire, decât în bătaie de joc. A fost întâmpinat ca un erou național, promovat la rangul de căpitan, plătit frumușel ca să scrie o relatare a calvarului și, în 1825, a primit comanda unei a doua expediții.

Călătoria a fost relativ lipsită de evenimente, dar în 1845, sperând să descopere în sfârșit legendara Trecătoare de la Nord-Vest, Franklin a făcut greșeala de a se întoarce pentru a treia oară în zona arctică. Despre el și despre cei 128 de

oameni care îl însoțeau nu s-a mai aflat nimic de-atunci. Dovezile descoperite în cursul a patruzeci de expediții trimise în căutarea lor au stabilit până la urmă că muriseră cu toții, victime ale scorbutului, înfometării și unor suferințe de nedescris.

Când McCandless a fost descoperit mort, s-a creat în mod automat o paralelă cu Franklin, nu doar pentru că amândoi muriseră din pricina înfometării, ci și pentru că amândoi erau văzuți ca oameni prea plini de sine. Despre amândoi s-a crezut că nu au avut suficient respect pentru locul în care se aflau. La un secol după moartea lui Franklin, eminentul explorator Vilhjalmur Stefansson a scos în evidență faptul că britanicul nu s-a oboșit să învețe tehnicile de supraviețuire folosite de indieni și eschimoși – care reușiseră să se dezvolte „timp de generații întregi, crescându-și copiii și având grijă de cei în vârstă”, în același teritoriu aspru care l-a ucis pe Franklin. (Dar Stefansson a omis, nu întâmplător, faptul că mulți, foarte mulți indieni și eschimoși au suferit de foame în latitudinile nordice.)

Aroganța lui McCandless n-a fost, totuși, de același soi cu cea a lui Franklin. Acesta din urmă privea natura ca pe un oponent care se va supune inevitabil forței, rânduiei și disciplinei victoriene. În loc să trăiască în armonie cu natura, în loc să se bizuie pe teren pentru subzistență, așa cum făcuseră băștinașii, el a încercat să se izoleze de mediu prin unelte militare și tradiții nepotrivite. Pe de altă parte, McCandless a mers prea departe în direcția contrară. El a încercat să trăiască numai din roadele naturii – și a vrut s-o facă fără a se învrednici să asimileze mai întâi repertoriul complet al deprinderilor esențiale.

Să spui că McCandless era nepregătit nu surprinde esența problemei. Era tânăr și și-a supraestimat energia, dar a fost suficient de pregătit pentru a rezista vreme de șaisprezece săptămâni bazându-se doar pe instinctele sale și pe patru kilograme și jumătate de orez. Și era perfect conștient, când a intrat în sălbăticie, că-și lăsase o foarte mică marjă de eroare. Știa exact ce riscă.

Nu e deloc neobișnuit ca un tânăr să fie atras de o acțiune considerată nesăbuită de către cei mai în vârstă; adoptarea unui comportament riscant este în cultura noastră, și în majoritatea celorlalte, un rit de trecere. Pericolul a exercitat dintotdeauna o anumită atracție. În mare parte, acesta e motivul pentru care mulți adolescenți conduc prea repede, beau prea mult și iau prea multe droguri, și tot de aceea a fost întotdeauna ușor pentru armată să recruteze tineri care să meargă la război. Se poate spune că atitudinea aventuroasă a tinerilor este de fapt una adaptativă, evolutivă, un comportament înscris în codul genetic. În felul său, McCandless a dus acest comportament riscant până la extrem.

Avea nevoie să se testeze prin modalități care, așa cum îi plăcea să spună, „contau”. Avea ambiții spirituale mari – alții ar spune pretențioase. Potrivit absolutismului moral care îi caracteriza credința, o provocare al cărei succes era sigur nu mai reprezenta o provocare.

Desigur, nu doar tinerii sunt atrași de faptele temerare. John Muir este cunoscut în primul rând ca un militant pentru ocrotirea naturii și ca președintele fondator al Clubului Sierra, dar a fost de asemenea un pioner îndrăzneț, care a cucerit piscuri, ghețari și cascade. Cel mai cunoscut eseu al său include o relatare fascinantă a ascensiunii pe muntele Ritter din California, în 1872, când era cât pe ce să-și piardă viața. În alt eseu, Muir descrie elocvent cum a supraviețuit unei vijelii îngrozitoare în Sierra, cățărât în vârful unui pin înalt de treizeci de metri:

Niciodată n-am mai savurat o așa euforie a mișcării. Vârfurile subțiri fluturau și şuierau într-un torent pătimaș, îndoindu-se și învârtējindu-se înainte și înapoi, de mai multe ori, trasând indescritibile combinații de linii verticale și orizontale, în timp ce eu mă țineam strâns, cu mușchii încordați ferm, ca un bobolinc⁽⁵⁷⁾ pe-o trestie.

Avea la acea dată treizeci și șase de ani. Poți lesne să-ți imaginezi că o persoană ca Muir nu l-ar fi considerat pe

McCandless ciudat și de neînțeleș.

Până și cumpătatul, pedantul Thoreau, care a spus la un moment dat că a „călătorit destul de mult prin Concord” încât să-i fie de ajuns, s-a simțit obligat să viziteze mult mai periculoasele sălbăticii ale statului Maine, cum erau considerate în secolul al XIX-lea, și să se cațere pe Muntele Katahdin. Ascensiunea sa pe versanții „sălbatici și îngrozitori, deși frumoși” ai muntelui l-a șocat și l-a speriat, dar i-a și oferit un amețitor sentiment de admirație împletită cu teamă. Neliniștea pe care a resimțit-o pe înălțimile lui Katahdin i-a inspirat unele dintre cele mai însemnate scrieri și a marcat profund felul în care a perceput mai târziu pământul în starea lui brută, nedomesticită.

Spre deosebire de Muir și Thoreau, McCandless a plecat în sălbăcie nu ca să mediteze la natură sau la lume în ansamblul ei, ci mai degrabă pentru a explora ținutul din interiorul sufletului său. A descoperit totuși repede ceea ce Muir și Thoreau știau deja: o ședere îndelungată în sălbăcie îți îndreaptă inevitabil atenția și spre exterior, nu doar spre interior, fiind imposibil să trăiești doar din ce-ți oferă pământul, fără să capeți o înțelegere a lui și să stabilești o legătură cu el și cu tot ceea ce conține.

Însemnările lui McCandless din jurnal numără puține reflecții despre sălbăcie sau meditații de orice fel. Decorul din jurul lui are parte de o descriere sumară. Într-adevăr, așa cum a spus prietenul lui Roman, Andrew Liske, după ce a citit o copie a documentului, „aceste însemnări se referă aproape exclusiv la ce a mâncat. N-a scris aici decât despre mâncare.”

Andrew nu exagerează: acest jurnal e foarte puțin mai mult decât un registru de inventariere a plantelor culese și a animalelor vâdate. Dar ar fi probabil greșit să credem că McCandless n-a apreciat frumusețea locului și că a fost insensibil la forța peisajului. Așa cum a observat ecologistul Paul Shepard,

beduinul nu iubește la nebunie decorul, nu pictează peisaje și nu alcătuiește o inutilă istorie naturală... Viața lui este atât

de profund legată de natură, încât nu mai e loc pentru abstracțiuni și estetică sau pentru vreo „filosofie a naturii” care ar putea fi separată de restul vieții lui... Natura și relațiile lui cu ea sunt o problemă de viață și de moarte, dominate de convenție, mister și pericol. Timpul lui liber nu are nimic în comun cu distracția trândavă sau falsificarea proceselor naturale. Dar conștiința acestei prezențe, a terenului, a vremii imprevizibile, a fâșiei înguste pe care pășește sunt contopite în existența lui.

Cam același lucru poate fi spus și despre McCandless pe parcursul lunilor petrecute lângă râul Sushana.

Ar fi ușor să-l consideri un tânăr hipersensibil și nesăbuit, care a citit prea multe cărți și căruia îi lipsea spiritul practic. Dar caracterizarea nu i se potrivește. McCandless nu era un pierde-vară confuz, chinuit de disperare existențială. Dimpotrivă, viața lui clocotea de sens și de idealuri. Dar sensul pe care i l-a smuls existenței era foarte departe de cărarea sigură: McCandless n-avea încredere în valoarea lucrurilor obținute ușor. Cerea mult de la sine – până la urmă, mai mult decât a putut da.

Încercând să explice comportamentul nonconformist al lui McCandless, unii au insistat asupra faptului că, asemenea lui John Waterman, era scund, și probabil suferise de „complexul înălțimii”, o nesiguranță fundamentală care l-a determinat să încerce să-și dovedească bărbăția prin intermediul unor provocări extreme. Alții au afirmat că la baza acestei odisei fatale ar fi stat un conflict oedipian nerezolvat. Deși cele două ipoteze ar putea conține o fărâamă de adevăr, acest soi de psihanaliză postumă e dubioasă, minimalizând subiectul absent. Nu putem reduce bizara lui căutare spirituală la o listă de tulburări psihologice.

Roman, Andrew și cu mine stăm cu ochii în tăciuni și vorbim până noaptea târziu despre McCandless. Roman, în vârstă de treizeci și doi de ani, e curios și deschis; are un doctorat în biologie la Stanford și nu se încrede în înțelepciunea convențională. Ca și McCandless, și-a petrecut

adolescența în aceleași suburbii din Washington, D.C., pe care le consideră la fel de sufocante. A venit pentru prima oară în Alaska la nouă ani, vizitându-și cei trei unchi care lucrau la mina de cărbuni de la Usibelli, o vastă exploatare de suprafață aflată la câțiva kilometri est de Healy. S-a îndrăgostit imediat de tot ceea ce înseamnă Nordul. De-a lungul anilor care au urmat, s-a întors adesea în cel de-al patruzeci și nouălea stat. În 1977, după ce a absolvit liceul, la șaisprezece ani și primul din clasă, s-a mutat la Fairbanks.

Azi, Roman predă la Alaska Pacific University, în Anchorage, și se bucură de recunoaștere de-a lungul și de-a latul statului pentru expedițiile lui lungi și riscante în ținuturile izolate. Printre altele, a parcurs toți cei 1600 de kilometri ai lanțului muntos Brooks, pe jos sau cu canoea, a schiat 400 de kilometri de-a lungul Arctic National Wildlife Refuge, la o temperatură sub zero grade, a traversat coasta de 1120 de kilometri a lanțului muntos Alaska și a făcut peste treizeci de ascensiuni pe piscurile și vârfurile nordice. Iar Roman nu vede o mare diferență între isprăvile lui respectate de toată lumea și aventura lui McCandless, cu excepția faptului că acesta din urmă a avut ghinionul să moară.

Ridic problema încrederii exagerate a lui McCandless și a greșelilor prostești pe care le-a făcut – cele două sau trei greșeli evitabile, care până la urmă l-au costat viața. „Sigur, e clar că a dat-o-n bară”, răspunde Roman, „dar eu admir ceea ce a încercat să facă. Să trăiești din ce-ți dă pământul, lună după lună, e incredibil de greu. Eu n-am făcut-o niciodată. Și pun pariu că foarte puțini – dacă or exista – dintre cei care l-au numit pe McCandless incompetent au făcut și ei acest lucru pentru mai mult de o săptămână sau două. Majoritatea oamenilor n-au habar cât de greu e să trăiești în sălbăticie pe termen lung și să supraviețuiești numai cu ceea ce vânez sau culegi. Și McCandless aproape a reușit.”

„Îmi e imposibil să nu mă identific cu tipul”, recunoaște Roman împingând tăciunii cu bățul. „Mă enervează că trebuie să recunosc, dar nu cu mulți ani în urmă puteam fi în aceeași situație. Când am venit prima oară în Alaska, cred că

semănăm foarte mult cu McCandless: la fel de necopt, la fel de pasionat. Și sunt sigur că există o grămadă de oameni care au avut multe în comun cu el atunci când au ajuns aici, incluzându-i și pe mulți dintre cei care-l critică. Poate de aceea și sunt atât de duri. Probabil că McCandless le amintește puțin cam prea mult de ei înșiși.”

Observația lui Roman subliniază cât de greu ne e, odată adulți, să ne reamintim ce puternici ne simțeam când eram alimentați de pasiunile și dorurile tinereții. Așa cum a spus tatăl lui Everett Ruess la multă vreme după ce fiul său de douăzeci de ani a dispărut în deșert, „cei mari nu realizează cât de ușor e sufletul adolescentului. Cred că l-am înțeles cu toții prea puțin pe Everett.”

Roman, Andrew și cu mine am stat de vorbă până după miezul nopții, încercând să găsim un sens vieții și morții lui McCandless, dar esența lui a rămas alunecoasă, vagă și evazivă. Treptat, conversația noastră și-a pierdut spontaneitatea și a început să se clatine. Când mă îndepărtez de foc în căutarea unui loc unde să-mi arunc sacul de dormit, prima pată firavă a dimineții deja albește marginea nord-estică a cerului. Deși țânțarii sunt numeroși și autobuzul ar oferi fără îndoială un refugiu, hotărâsc să nu mă culc în interiorul lui Fairbanks 142. Înainte de a mă cufunda într-un somn fără vise, apuc să observ că și ceilalți au făcut la fel.

CAPITOLUL OPTSPREZECE

Drumul Stampede

Este aproape imposibil pentru omul modern să-și imagineze ce înseamnă să trăiești vânând. Viața unui vânător este o călătorie dificilă și aproape continuă de-a lungul și de-a latul ținutului. O viață plină de griji că următoarea încercare s-ar putea să nu fie încununată de succes, că urmărirea sau capcana vor da greș sau că turmele nu vor apărea în acest anotimp. Și, mai presus de toate, viața unui vânător duce cu sine amenințarea foamei și a morții prin înfometare.

JOHN M. CAMPBELL,
THE HUNGRY SUMMER

Dar ce este istoria? Este stabilirea muncilor seculare în succesiunea dezlegării enigmei morții și a depășirii ei viitoare. Pentru aceasta se descoperă infinitul matematic și undele electromagnetice, pentru aceasta se scriu simfoniile. Nu se poate înainte în această direcție fără un anumit avânt. Pentru aceste descoperiri este nevoie de înzestrare spirituală. Datele acestei înzestrări sunt cuprinse în Evanghelie. Iată-le. În primul rând, iubirea de aproapele, această formă superioară de energie vie, care suprasaturează inima omului și cere să fie eliberată din temniță. Urmează apoi principalele părți componente ale omului modern, fără de care acesta nu poate fi închipuit: ideea libertății personale și ideea de viață ca sacrificiu de sine.^[58]

BORIS PASTERNAK,
DOCTOR JIVAGO

PASAJ MARCAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRȚILE
DESCOPERITE LÂNGĂ CADAVRUL LUI MCCANDLESS;
SUBLINIERILE ÎI APARTIN LUI MCCANDLESS

După ce încercarea de a ieși din sălbăticie i-a fost

împiedicată de râul Teklanika, McCandless s-a reîntors la autobuz în ziua de 8 iulie. E imposibil de știut ce era în sufletul lui, pentru că jurnalul nu trădează nimic. Se poate să fi fost preocupat de faptul că plecarea fusese scoasă din calcul. Într-adevăr, pe atunci avea încă prea puține motive de îngrijorare. Vara era în toi, regiunea fiind o dezlănțuire fecundă de plante și animale, și avea suficiente rezerve de hrană. Probabil a presupus că, dacă va aștepta până în august, Teklanika se va domoli suficient de mult încât să poată fi traversată.

Reîntors în carapacea ruginită a autobuzului Fairbanks 142, McCandless a recăzut în rutina vânatului și a culesului. A citit *Moartea lui Ivan Ilici* de Tolstoi și *Terminal Man* de Michael Crichton. A scris în jurnal că a plouat o săptămână întreagă. Vânatul părea să fie din belșug. În ultimele trei săptămâni ale lui iulie a omorât treizeci și cinci de veverițe, patru găște, cinci gaite și pupeze, precum și două broaște, pe care le-a mâncat cu cartofi sălbatici, rubarbă sălbatică, fructe de pădure și o mare varietate de ciuperci. Dar, în pofida acestei aparente bogății, carnea pe care o consuma era prea slabă, iar el primea mai puține calorii decât ardea. După ce supraviețuise timp de trei luni cu o alimentație extrem de săracă, McCandless avea un considerabil deficit caloric. Se clătina pe o muchie șubredă. Și apoi, la sfârșitul lui iulie, a făcut greșeala care l-a doborât.

Tocmai terminase de citit *Doctor Jivago*, volum care îl inspirase să facă niște însemnări emoționate pe marginile paginilor și să sublinieze mai multe pasaje:

Lara mergea de-a lungul terasamentului, pe poteca bătătorită de drumeți și pelerini și apoi o cotea pe cărăriua care străbătea lunca și ducea spre pădure. Aici se oprea și, mijindu-ți ochii, trăgea în piept aerul încărcat de aromele spațiului aceluia vast. Acest aer îi era mai drag decât părinții, i se părea mai dulce decât orice iubit și mai înțelept decât orice carte. Pentru o clipă, Larei i se redescoperea sensul existenței. Se afla aici, se gândea ea, pentru a se regăsi pe sine în acest farmec nebun al pământului, pentru a

spune lucrurilor pe nume și, dacă nu va fi în stare să facă așa ceva, pentru a da naștere, din dragoste de viață, unor urmași care s-o facă în locul ei.^{59}

„NATURĂ/PURITATE”, a scris el cu litere mari la începutul paginii.

O, cum dorim uneori să evadăm din mărginirea lipsită de sens a elocvenței umane, din toate aceste fraze sublime și să găsim refugiu în natură, aparent atât de incoerentă, sau în lipsa de cuvinte a unei munci istovitoare, sau într-un somn adânc, sau în muzica adevărată, sau în înțelegerea umană devenită mută din pricina emoției!

McCandless a însemnat acest pasaj cu asteriscuri și a pus între paranteze, cu cerneală neagră, „refugiu în natură”.

În dreptul fragmentului „Și așa s-a dovedit că doar o viață asemănătoare cu existența celor din jurul nostru, amestecându-se cu ea fără a face vălvurele, este viața adevărată și că fericirea neîmpărtășită nu este fericire... Iar acest lucru era cel mai supărător dintre toate”, a adăugat, „**FERICIREA NU E REALA DECÂT DACĂ E ÎMPĂRTĂȘITĂ**”.

E tentant să privim această ultimă însemnare ca pe un indiciu în plus al faptului că lunga, însingurata și sabatica dispariție îl schimbase pe McCandless în mod semnificativ. Poate fi interpretată și ca un semn că era probabil pregătit să renunțe la o parte din armura pe care o purta în jurul inimii și că, în apropierea reîntoarcerii sale în sânul civilizației, plănuia să abandoneze viața de vagabond solitar, să nu mai fugă atât de mult de intimitate și să devină un membru al comunității umane. Dar nu vom ști niciodată sigur, pentru că *Doctor Jivago* a fost ultima carte pe care a citit-o Chris McCandless.

La două zile după terminarea cărții, pe 30 iulie, jurnalul notează: „**EXTREM DE SLĂBIT, DIN PRICINA SEMINTELOR DE CARTOF. DE-ABIA MĂ ȚIN PE PICIOARE. ÎNFOMETAT. MARE PERICOL**”. Înaintea acestor rânduri nu apare nimic în jurnal care să sugereze că McCandless ar fi fost în pericol. Îi

era foame, alimentația săracă îi redusese trupul la o grămăjoară de zgârciuri și oase, dar părea să fie sănătos. Apoi, pe 30 iulie, starea lui de sănătate s-a înrăutățit dintr-odată. Pe 19 august era deja mort.

S-au făcut multe presupuneri pe marginea cauzelor acestei deteriorări atât de rapide. În zilele care au urmat identificării rămășițelor lui McCandless, Wayne Westerberg și-a adus vag aminte că tânărul ar fi cumpărat niște semințe din South Dakota, înainte de a pleca spre nord, inclusiv probabil niște semințe de cartof, cu care, odată stabilit în sălbăcie, ar fi intenționat să încropească o grădină de legume. Potrivit uneia dintre teorii, McCandless n-a mai apucat să le planteze (n-am găsit nici urmă de grădină în apropierea autobuzului) și, la sfârșitul lui iulie, devenise suficient de înfometat încât să mănânce semințele care l-au otrăvit.

Semințele de cartof, de fapt, nu mai sunt atât de periculoase după ce încep să încolțească. Ele conțin solanină, o otrăvă care apare la plantele din familia Solanaceelor și care provoacă stări de vomă, diaree, dureri de cap și letargie de scurtă durată, afectând pulsul și tensiunea atunci când e consumată o perioadă îndelungată. Dar această teorie are o mare problemă: pentru ca McCandless să fie afectat de semințele de cartof, ar fi trebuit să mănânce câteva kilograme. Și, dată fiind greutatea mică a bagajului său atunci când l-a întâlnit pe Gallien, este foarte puțin probabil că avusese la el mai mult de câteva grame de semințe, presupunând că avea.

Dar alte scenarii se referă la cu totul alt fel de semințe de cartof, acestea fiind mult mai plauzibile. La paginile 126 și 127 din *Tanaina Plantlore* este descrisă o plantă numită de către indienii Dena'ina cartof sălbatic și care, atunci când e recoltată, are o rădăcină asemănătoare morcovului. Planta, cunoscută de botaniști ca *Hedysarum alpinum*, crește în solul nisipos din întreaga regiune.

Potrivit cărții *Tanaina Plantlore*, „rădăcina cartofului sălbatic este, probabil, cea mai importantă sursă de hrană a indienilor Dena'ina, cu excepția fructelor sălbatice. Aceștia îl consumă într-o varietate de forme – crud, fiert, copt sau prăjit

– și îl savurează mai ales înmuiat în ulei sau untură, în care îl și conservă”. Cel mai bun moment pentru recoltarea cartofului sălbatic „este primăvara, imediat ce pământul se dezgheață... În timpul verii el devine prea uscat și tare”.

Priscilla Russell Kari, autoarea cărții *Tanaina Plantlore*, mi-a explicat că „primăvara era un anotimp foarte dificil pentru indienii Dena’ina, mai ales pe vremuri. Adesea vânatul nu apărea, același lucru întâmplându-se uneori și cu bancurile de pești. Deci, până la sfârșitul primăverii, când apăreau peștii, depindeau de cartoful sălbatic, acesta fiind hrana lor de bază. Cartoful are un gust foarte dulce. Era – și este – o legumă pe care ei o consumau cu mare plăcere”.

Cartoful sălbatic este o tufa stufoasă, înaltă de jumătate de metru, cu lujeri plini de firave flori roz, semănând cu sângele-voinicului⁽⁶⁰⁾. Preluând sugestia cărții lui Kari, McCandless a început să sape și să consume rădăcini de cartof sălbatic pe 24 iunie, fără niciun efect negativ. În 14 iulie a început să mănânce și semințele asemănătoare cu bobul de mazăre, probabil pentru că rădăcinile deveniseră prea tari pentru a fi consumate. O fotografie pe care a făcut-o în timpul acestei perioade arată o pungă de plastic Ziploc de patru litri plină ochi cu asemenea semințe. Și apoi, pe 30 iulie, scrie „EXTREM DE SLĂBIT. DIN PRICINA SEMINTELOR DE CARTOF...”.

După ce *Tanaina Plantlore* amintește de cartoful sălbatic, ea descrie și speciile înrudite, printre care mazărea sălbatică, *Hedysarum mackenzii*. Deși un pic mai mică, mazărea sălbatică arată aproape la fel cu cartoful sălbatic; până și botaniștii experimentați au uneori dificultăți în a le deosebi. Există o singură caracteristică pe care te poți baza: partea dorsală a frunzulițelor verzi ale cartofului sălbatic este străbătută de niște versuri laterale vizibile; acestea nu sunt vizibile pe frunzulițele mazării sălbatice.

Cartea lui Kari avertizează asupra faptului că, din pricina dificultății de a deosebi mazărea sălbatică de cartoful sălbatic și deoarece „se știe că prima e otrăvitoare, trebuie avută în vedere identificarea lor atentă înainte de a fi consumate”. În literatura medicală modernă nu există cazuri de oameni

otrăviți după ce au mâncat *H. mackenzii*, dar se pare că populațiile indigene știu de milenii că mazărea sălbatică este toxică și sunt foarte atenți să nu confunde *H. alpinum* cu *H. mackenzii*.

Pentru a găsi informații despre un caz de otrăvire cu mazăre sălbatică, a trebuit să mă întorc la analele explorării arctice din secolul al XIX-lea. Am descoperit ceea ce căutam în jurnalele lui Sir John Richardson, faimos chirurg scoțian, naturalist și explorator. Fusesse membru al primelor două expediții nefericite ale lui Sir John Franklin, supraviețuindu-le amândurora. Richardson a fost cel care i-a executat prin împușcare pe cei suspectați de canibalism în timpul primei expediții. A fost, de asemenea, primul botanist care a făcut o descriere științifică a *H. mackenzii*, dându-i plantei numele ei botanic. În 1848, conducând o expediție în zona arctică a Canadei în căutarea lui Franklin, Richardson a făcut o comparație botanică între *H. alpinum* și *H. mackenzii*. *H. alpinum*, a observat el în jurnal,

are rădăcini lungi și flexibile, cu un gust asemănător lemnului-dulce, și care sunt consumate de către nativi mai ales primăvara, devenind lemnoase și uscate pe măsură ce se apropie vara. Rădăcina bătrânei Hedysarum mackenzii este otrăvitoare și aproape că a ucis o indiană la Fort Simpson, aceasta confundând-o cu cealaltă specie. Din fericire, s-a dovedit a fi purgativă; pentru că stomacul ei a respins tot ce înghițise, s-a făcut bine, deși însănătoșirea ei a fost pusă o vreme la îndoială.

E ușor să ți-l imaginezi pe Chris McCandless făcând aceeași greșală și îmbolnăvind-se. Toate dovezile par să ne conducă spre concluzia că McCandless – repezit și neatent din fire – a confundat o plantă cu alta, ceea ce s-a dovedit a-i fi fatal. În articolul din *Outside* am afirmat cu tărie că *H. mackenzii*, mazărea sălbatică, l-a ucis pe băiat. Aproape toți jurnaliștii care au scris despre tragedia lui McCandless au tras aceeași concluzie.

Dar, pe măsură ce lunile treceau și aveam posibilitatea să mă aplec cu și mai multă atenție asupra morții lui McCandless, acest consens mi se părea tot mai puțin plauzibil. Timp de trei săptămâni, începând din 24 iunie, McCandless a săpat și a mâncat în siguranță zeci de rădăcini de cartof sălbatic, fără să confunde *H. mackenzii* cu *H. alpinum*. De ce, pe 14 iulie, când a început să recolteze semințe în loc de rădăcini, ar fi confundat cele două specii?

Am ajuns să cred cu tot mai multă convingere că McCandless, conștient de toxicitatea lui *H. mackenzii*, nu a consumat niciodată semințele sau alte părți ale plantei. A murit într-adevăr otrăvit, dar planta care l-a ucis n-a fost mazărea sălbatică. Cel care i-a provocat moartea a fost cartoful sălbatic, *H. alpinum*, specie considerată netoxică în *Tanaina Plantlore*.

Cartea spune că doar rădăcinile cartofului sălbatic sunt comestibile. Deși nu specifică dacă semințele sunt comestibile, nici nu spune că ar fi toxice. Nici în alte texte nu se menționează că semințele de *H. alpinum* ar fi toxice. Dar familia leguminoase, căreia îi aparține *H. alpinum*, este bogată în specii care produc alcaloizi – componenți chimici cu un puternic efect farmaceutic asupra omului și animalelor. (Morfina, cafeina, nicotină, curara, stricnina și mescalina sunt și ele alcaloizi.) Mai mult, la numeroase specii care produc alcaloizi toxici este localizată strict în interiorul plantei.

„Ceea ce se întâmplă cu multe legume”, explică John Bryant, chimist la Universitatea Alaska din Fairbanks, „este că își concentrează alcaloizii în teaca semințelor la sfârșitul verii, pentru a descuraja animalele să le mănânce. În funcție de anotimp, n-ar fi neobișnuit ca o plantă cu rădăcini comestibile să conțină semințe otrăvitoare. Dacă o specie produce alcaloizi, odată cu apropierea toamnei semințele se găsesc acolo unde e cel mai probabil să fie și toxina.”

În cursul vizitei mele din 1993 la râul Sushana, am colectat mostre de *H. alpinum* crescut la câteva zeci de centimetri de autobuz și i-am trimis o parte și doctorului Thomas Clausen, un coleg de-al profesorului Bryant de la Departamentul de

Chimie al Universității Alaska. Deși analizele preliminare făcute de Clausen și de un absolvent, Edward Treadwell, au indicat faptul că semințele conțineau urme de alcaloid, teste mai amănunțite au demonstrat în cele din urmă că nu exista niciun alcaloid, toxic sau de altă natură.

Eram dezorientat. Date fiind rândurile alarmante și fără echivoc pe care McCandless le mângălise în jurnal în ziua de 30 iulie, îmi era greu să cred că enorma cantitate de semințe pe care o mâncase înaintea acestei date nu jucase niciun rol în moartea lui.

La multă vreme după ce a fost publicată prima ediție a acestei cărți, în 1996, am continuat să-mi storc creierii pe tema absenței alcaloizilor din semințele testate de Clausen și Treadwell. Timp de mai mulți ani am cercetat cu încăpățănare literatura științifică, sperând să descopăr un fir care m-ar fi dus la dezlegarea acestei enigme. Într-o după-amiază am dat peste un articol intitulat „Identificarea swansoninei ca posibilă micotoxină responsabilă de micotoxicozele nutrețului vechi”. Articolul se referea la o ciupercă, *Rhizoctonia leguminicola*, care crește de regulă pe numeroase specii de legume în timpul lunilor de vară din zonele cu climă umedă. Se pare că *R. leguminicola* este o varietate de mucegai care produce un alcaloid puternic numit swansonină – binecunoscut de fermieri și veterinari. Literatura de medicină veterinară abundă în cazuri de animale otrăvite cu swansonină după ce au mâncat nutreț contaminat cu *R. leguminicola*.

Înainte să citesc mai departe despre legăturile dintre *R. leguminicola* și swansonină am avut o revelație: nu semințele cartofului sălbatic l-au omorât pe McCandless; el a fost mai degrabă ucis de mucegaiul de pe aceste semințe. Semințele uscate pe care i le trimiseseam lui Clausen și lui Treadwell fuseseră testate negativ pentru că nu erau mucegăite. Dar aveam un motiv puternic să cred că semințele pe care McCandless le-a mâncat în ultimele două săptămâni ale lunii iulie ar fi putut fi contaminate cu *R. leguminicola*.

A început să recolteze și să mănânce cantități semnificative din aceste semințe pe 14 iulie, în timpul unei perioade

ploioase îndelungate. Între mese, a depozitat aceste semințe în pungi jilave și murdare – excelent mediu de cultură pentru mușegai. Dacă semințele de cartof sălbatic pe care le-a mâncat erau contaminate cu swansonină produsă de *R. leguminicola*, înseamnă că băiatul nu era atât de repezit și de incompetent cum se crede azi. Înseamnă că nu a confundat speciile. Planta care l-a otrăvit nu era toxică în sine, dar McCandless a avut ghinionul să mănânce semințe mușegăite. O greșeală inocentă, dar suficientă pentru a-i curma viața.

Literatura de specialitate nu duce lipsă de cazuri de animale ucise în urma otrăvirii cu swansonină după ce au păscut nutreț contaminat cu *R. leguminicola*. Simptomele cele mai clare ale otrăvirii cu swansonină sunt neurologice. Potrivit unui articol publicat în *Journal of the American Veterinary Medicine Association*, animalele care au ingerat swansonină prezintă semne de „depresie, mers incredibil de lent, blană aspră, ochi sticloși, cu privire fixă, emaciere, lipsă de coordonare musculară și nervozitate (mai ales când sunt stresate). În plus, animalele afectate pot deveni solitare și greu de manipulat, putând avea și dificultăți în a mânca și a bea.”

Efectele otrăvirii cu swansonină sunt cronice; alcaloidul ucide rareori pe loc. Dar toxina acționează insidios, indirect, inhibând o enzimă esențială pentru metabolismul glicoproteic. Cu alte cuvinte, corpul este împiedicat să transforme ceea ce mănâncă într-o sursă de energie utilizabilă. Dacă asimilezi prea multă swansonină, ești condamnat să mori de foame, indiferent câtă mâncare introduci în stomac.

Uneori, animalele otrăvite cu swansonină își revin după ce se îndepărtează nutrețul contaminat, dar numai dacă au o condiție fizică foarte bună. Pentru ca acest compus toxic să poată fi eliminat prin urină, el trebuie mai întâi să se combine cu molecule disponibile de glucoză sau de aminoacizi. E nevoie de o mare cantitate de proteine și de zaharuri pentru a scoate otrava din corp.

„Problema”, spune profesorul Bryant, „este că dacă ești slab și înfometat de la bun început, e clar că n-o să mai ai glucoză sau proteine îndeajuns, deci n-ai cum să elimini toxina din

organism. Când un mamifer subnutrit ingerează un alcaloid – chiar și unul benign, cum e cafeina –, va fi afectat mult mai puternic de către acesta decât ar fi în mod normal, pentru că îi lipsesc rezervele de glucoză necesare excreării lui. Alcaloidul se acumulează pur și simplu în organism. Dacă McCandless a înghițit o cantitate considerabilă de semințe de acest fel când era deja semiînfometat, și-a semnat sentința de condamnare.”

Doborât de semințele mucegăite, McCandless a descoperit că era dintr-odată mult prea slăbit pentru a mai putea parcurge pe jos o distanță lungă. Era acum prea slăbit până și să vâneze, iar asta l-a extenuat și mai mult, ducându-l tot mai aproape de inaniție. Viața lui se precipita spre capăt cu o viteză uluitoare.

Nu sunt însemnări în jurnal pentru zilele de 31 iulie sau 1 august. Pe 2 august, jurnalul consemnează doar „VÂNT TERIBIL”. Toamna era aproape. Temperatura scăzuse, iar zilele deveniseră mult mai scurte. Fiecare rotație a Pământului răpea zilei șapte minute de lumină și adăuga nopții șapte minute de răcoare și întuneric. În decursul unei singure săptămâni, noaptea devenise aproape cu o oră mai lungă.

„ZIUA 100! AM REUȘIT!” jubilează el pe 5 august, mândru că a atins această semnificativă piatră de hotar, „DAR AM O STARE FOARTE PROASTĂ. MOARTEA A DEVENIT CA O AMENINȚARE SERIOASĂ. PREA SLĂBIT CA SĂ IES, DEVENIT PRACTIC PRIZONIER ÎN SĂLBĂTICIE. – NU E DE JOACĂ.”

Dacă McCandless ar fi avut o hartă, ar fi descoperit o cabană aparținând administrației rezervației în amonte de râul Sushana, la nouă kilometri și jumătate sud de autobuz, o distanță pe care ar fi putut-o parcurge, în ciuda slăbiciunii. Cabana, situată în interiorul Parcului Național Denali, dispunea de provizii de alimente pentru cazuri de urgență, așternut de pat și materiale de prim-ajutor pentru pădurarii aflați în patrula de iarnă. Apoi, deși nu se află pe hartă, la 3,2 kilometri, chiar mai aproape de autobuz, se află două cabane particulare – una aparținând proprietarilor de câini de sanie din Healy, Will și Linda Forsberg; cealaltă, unui angajat al Parcului Național Denali, Steve Carwile. Și acolo ar fi putut

găsi ceva de mâncare.

Cu alte cuvinte, salvarea lui McCandless se afla la trei ore de mers în susul râului. Această situație paradoxală a fost adesea invocată după moartea sa. Dar, chiar dacă ar fi știut de existența acestor cabane, nu i-ar fi fost de niciun folos: la mijlocul lui aprilie, când toate cabanele erau goale, dezghețul făcând dificil transportul cu sania trasă de câini sau cu snowmobilul, cineva le-a spart și le-a vandalizat. Hrana dinăuntru, aflată la cheremul animalelor și vremii, se deteriorase.

Pagubele n-au fost observate decât către sfârșitul lui iulie, când un biolog specialist în natura sălbatică, Paul Atkinson, a parcurs cei șaisprezece kilometri dinspre partea exterioară a munților, până în Parcul Național Denali, mai precis până la adăpostul administrației rezervației. Era șocat și necăjit din pricina distrugerii nesăbuite care-l întâmpinase. „Era evident că nu fusese opera vreunui urs”, spune Atkinson. „Sunt specialist în urși, deci știu cum arată stricăciunile provocate de ei. Parcă ar fi intrat cineva cu un ciocan și ar fi distrus totul în cale. După mărirea buruienilor crescute prin salteaua azvârlită afară, era evident că vandalizarea avusese loc cu multe săptămâni în urmă.”

„Era complet distrusă”, spune Will Forsberg referindu-se la cabana sa. „Tot ce nu fusese prins în podea era făcut praf. Toate lămpile sparte, ca și majoritatea geamurilor. Lenjeria de pat și saltelele fuseseră scoase afară și aruncate grămadă, grinzile de pe tavan fuseseră smulse, canistarele de benzină găurite, lemnele de foc aruncate. Chiar și un covor mai mare fusese tras afară, să mucegăiască. Iar mâncarea dispăruse. Deci cabanele nu l-ar fi ajutat prea mult pe Alex, chiar dacă le-ar fi descoperit. Sau, din nou, poate că a făcut-o.”

Forsberg îl consideră pe McCandless suspectul principal. El crede că acesta le-a dibuit din prima săptămână a lunii mai, după ce a ajuns la autobuz, și că, turbat de intruziunea civilizației în prețioasa-i aventură sălbatică, le-a distrus metodic. Această teorie nu poate explica însă de ce n-a distrus și autobuzul.

Și Carwile îl suspectează pe McCandless. „E pură intuiție”, explică, „dar am senzația că era tipul de om care voia să *elibereze sălbăticia*. Distrugerea cabanelor putea fi o modalitate. Sau poate era mânat de un dispreț intens față de guvern: a văzut semnul Park Service pe peretele uneia dintre cabane și s-a gândit că toate trei erau proprietatea guvernului, așa că s-a decis să intre în luptă împotriva lui Big Brother. Este foarte posibil.”

Cât privește autoritățile, acestea nu cred că McCandless a fost vandalul. „Avem bănuielile noastre”, spune Ken Kehrler, pădurar-șef în Parcul Național Denali. „Dar Chris McCandless nu e considerat suspect”. De fapt, nu există nicio însemnare în jurnal sau vreo fotografie care să sugereze că ar fi ajuns în apropierea cabanelor. Când McCandless s-a aventurat dincolo de zona în care se afla autobuzul, la începutul lunii mai, fotografiile arată că se îndrepta spre nord, în josul râului Sushana, în direcție opusă cabanelor. Și, chiar dacă a ajuns din întâmplare la ele, e dificil să ți-l imaginezi distrugându-le fără să se laude cu asta în jurnal.

Nu există însemnări în jurnalul lui McCandless pentru zilele de 6, 7 și 8 august. Pe 9 august a scris că a tras într-un urs, dar că l-a ratat. Pe 10 august a văzut un karibu, dar nu l-a împușcat, doborând în schimb cinci veverițe. Dacă în organismul lui se acumulase deja o cantitate mare de swansonină, cantitatea aceasta de hrană nu i-ar fi fost de ajuns pentru a se salva. Pe 11 august a omorât și a mâncat un cocoș polar. Pe 12 august s-a târât afară din autobuz să caute fructe de pădure după ce a lăsat un bilet în eventualitatea în care cineva ar fi ajuns acolo în timp ce era plecat. Scris atent, cu majuscule, pe o pagină ruptă din *Taras Bulba* de Gogol, acesta spune:

S.O.S. AM NEVOIE DE AJUTOR. SUNT RĂNIT,
MURIBUND ȘI MULT PEA SLĂBIT CA SĂ POT PLECA
DE AICI. SUNT COMPLET SINGUR, NU E O GLUMĂ.
PENTRU NUMELE LUI DUMNEZEU, RĂMÂNEȚI SĂ MĂ

SALVAȚI. AM IEȘIT SĂ CULEG FRUCTE DIN ÎMPREJURIMI ȘI MĂ ÎNTORC DISEARĂ. MULȚUMESC.

A semnat „CHRIS MCCANDLESS. AUGUST?”. Dându-și seama de gravitatea situației în care se afla, renunțase la porecla șmecheră pe care o folosea de multă vreme, Alexander Supertramp, în favoarea numelui pe care i-l dăduseră părinții la naștere.

Mulți locuitori din Alaska s-au întrebat de ce, în disperarea lui, McCandless n-a dat foc la pădure, ca să atragă atenția. Avea în autobuz aproape opt litri de gaz pentru sobă. Se poate presupune că ar fi fost simplu să stârnească un incendiu care să alerteze avioanele sau, cel puțin, să scrie SOS în *muskeg*.

Contrar părerii comune, autobuzul nu se află totuși pe niciun traseu de zbor, și foarte puține avioane trec pe acolo. În cele patru zile petrecute pe drumul Stampede, niciun avion n-a trecut pe deasupra capului meu, cu excepția avioanelor ce zburau la altitudini de peste 7500 de metri. Fără îndoială că avioanele mici mai treceau din când în când pe deasupra autobuzului, dar probabil că McCandless ar fi trebuit să facă un foc destul de mare pentru a le atrage atenția. Și, așa cum spune și Carine McCandless, „Chris n-ar fi dat foc cu bunăștiință pădurii, nici măcar pentru a-și salva viața. Oricine sugerează altceva nu-l înțelege absolut deloc pe fratele meu.”

Înfometarea nu e cel mai plăcut mod de a muri. În stadiile avansate, când organismul începe să se autoconsume, victima suferă de dureri musculare, probleme cardiace, căderea părului, amețală, dispnee, sensibilitate extremă la frig, epuizare fizică și mentală. Pielea se depigmentează. În absența nutrienților esențiali, în creier se produce un dezechilibru chimic sever, ce duce la convulsii și halucinații. Unii oameni, salvați în ultima clipă, spun că înainte de sfârșit senzația de foame dispare, durerile chinuitoare încetează, iar suferința este înlocuită de o euforie sublimă, de o senzație de calm și de o claritate mentală formidabilă. Ar fi plăcut să credem că McCandless a experimentat acest extaz.

Pe 12 august a scris în jurnal ceea ce s-a dovedit a fi ultima

lui însemnare: „Frumoase Afine”. Din 13 până în 18 august, jurnalul nu mai consemnează nimic în afară de marcarea zilelor. Cândva, la sfârșitul acestei săptămâni, a rupt ultima pagină din memoriile lui Louis L'Amour, *Education of a Wondering Man*. Pe o parte a foii sunt câteva rânduri pe care L'Amour le-a citat din poemul lui Robinson Jeffers, *Wise Men in Their Bad Hours*:

Teribilul cântec de ciocârlie al morții: dar să mori după ce ai făcut

Ceva mai egal cu secolele

Decât mușchi și oase înseamnă aproape să-ți învingi slăbiciunea.

Munții sunt din piatră moartă, oamenii

Le admiră sau le urăsc statura, insolenta lor liniște,

Munții nu sunt slăbiți sau tulburați,

Iar gândurile a câțiva oameni morți au același calm.

Pe cealaltă parte a foii, care era albă, McCandless a redactat un scurt rămas-bun: AM AVUT O VIAȚĂ LINIȘTITĂ ȘI ÎMI MULȚUMESC LUI DUMNEZEU PENTRU ASTA. ADIO ȘI DUMNEZEU SĂ VĂ BINECUVÂNTEZE PE TOȚI.

Apoi s-a vârat în sacul de dormit pe care i-l cususe mama lui și a căzut în inconștiență. Probabil că a murit pe 18 august, la 112 zile după ce pășise în sălbăticie, cu 19 zile înainte ca șase locuitori din Alaska să se nimerească pe lângă autobuz și să-i descopere cadavrul.

Unul dintre ultimele lucruri pe care le-a făcut a fost să-și facă o fotografie, lângă autobuz și sub cerul Alaskăi, cu o mână arătând spre aparat ultimul său bilet, iar cu cealaltă făcând curajos semn de rămas-bun. Fața îi este teribil de emaciată, aproape scheletică. Dar nu ne putem da seama din fotografie dacă și-a plâns singur de milă în acele ore grele – pentru că era atât de tânăr, pentru că era singur, pentru că trupul îl trădase, iar voința îl va fi părăsit. Zâmbește, iar ochii lui nu mint: Chris McCandless era liniștit, liniștit ca un călugăr plecat la Domnul.

Epilog

Totuși, ultima amintire tristă zăbovește încă aici, iar uneori alunecă precum ceața plutitoare, zăgăzuind lumina soarelui și înfiorând aducerea-aminte a vremurilor mai fericite. Au fost bucurii mult prea intense pentru a putea fi descrise în cuvinte și au fost supărări asupra cărora nu îndrăznesc să stărui. Și cu ele în minte spun: Cațără-te dacă vrei, dar amintește-ți că puterea și curajul nu valorează nimic fără prudență și că o neglijență de moment poate distruge fericirea pentru toată viața. Nu face nimic la repezeală; cântărește-ți bine fiecare pas; și gândește-te de la început cum ar putea fi sfârșitul.

EDWARD WHYMPER,
SCRAMBLES AMONGST THE ALPS

Adormim legănați de sunetul de țiteră al timpului; ne trezim, dacă ne trezim vreodată, în liniștea lui Dumnezeu. Și apoi, când ne deșteptăm pe malurile înalte ale timpului încreat și întunericul orbitor irumpe deasupra povârnișurilor îndepărtate ale timpului, e vremea să culegem roadele, cum ar fi rațiunea și voința. Apoi vine vremea să ne rupem spinările până acasă.

Nu sunt evenimente, ci gânduri și domesticirea dificilă a inimii, învățarea lentă a inimii unde să iubească și pe cine. Restul e mai degrabă bârfă și povești pentru alte vremuri.

ANNIE DILLARD,
HOLY THE FIRM

Elicopterul se opintește peste umerii muntelui Healy. Când altimetrul indică înălțimea de 1500 de metri, ajungem la o creastă de culoarea noroiului, pământul dispare și o deschidere amuțitoare de taiga umple parbrizul de plexiglas. Pot vedea în depărtare drumul Stampede, tăind o fâșie palidă și cotită dinspre est spre vest.

Billie McCandless se află pe scaunul din față, Walt și cu mine în spate. Au trecut zece luni grele de când Sam McCandless a apărut în pragul casei lor din Chesapeake Beach, să le spună că a murit Chris. Au hotărât că e timpul să viziteze locul în care fiul lor și-a găsit sfârșitul, să-l vadă cu propriii lor ochi.

Walt și-a petrecut ultimele zece zile în Fairbanks, sub contract cu NASA, dezvoltând un sistem de radar aerian pentru misiunile de recunoaștere și salvare, care să permită găsirea epavei unui avion căzut în mijlocul a mii de acri de teren împădurit. Timp de mai multe zile a fost tulburat, iritabil și tăios. Billie, care a ajuns în Alaska în urmă cu două zile, mi-a mărturisit că lui Walt i-a fost foarte greu să se hotărască dacă să viziteze sau nu locul în care se află autobuzul. Billie spune că e liniștită și că așteaptă această excursie de multă vreme.

Decizia de a lua elicopterul a schimbat planurile în ultimul moment. Billie voia foarte mult să meargă pe traseul cel mai lung și să o ia pe drumul Stampede, așa cum făcuse Chris. L-a contactat pe Butch Killian, minerul din Healy, prezent când a fost descoperit cadavrul lui Chris, iar acesta a fost de acord să-i ducă pe Walt și pe Billie cu mașina lui de teren până la autobuz. Dar Killian le-a telefonat ieri la hotel spunându-le că râul Teklanika avea în continuare un debit ridicat – prea ridicat, se temea el, pentru a fi trecut în siguranță, chiar cu mașina lui amfibie, Argo, dotată cu opt roți. De aici ideea de a lua elicopterul.

La 1500 de metri dedesubtul elicopterului se desfășoară pământul vălurit, împestrițat acum de țesătura ca de tweed a *muskeg*-ului și a pădurilor de molid. Teklanika seamănă cu o panglică lungă și maronie, aruncată neglijent peste pământ. La confluența a două râuri mai mici apare deodată un obiect neobișnuit de strălucitor: Fairbanks 142. Ne-a luat cincisprezece minute să acoperim distanța pe care Chris a străbătut-o pe jos în patru zile.

Elicopterul aterizează, pilotul oprește motorul, iar noi sărim pe pământul nisipos. O clipă mai târziu, aparatul se ridică în

uraganul provocat de elice, lăsându-ne în mijlocul unei liniști monumentale. Pe când Walt și Billie stau în picioare, la nouă metri de autobuz, privind muți neobișnuitul vehicul, un trio de gaițe gângurește într-un plop tremurător din apropiere.

— E mai mic decât credeam, spune Billie într-un sfârșit. Autobuzul, vreau să spun. Și apoi, făcând ochii roată: Ce loc frumos. Nu pot să cred cât de mult îmi amintește de locul unde am crescut. O, Walt, arată exact ca Upper Peninsula! Cu siguranță lui Chris i-a făcut mare plăcere să stea aici.

— Am destule motive să nu-mi placă Alaska, răspunde încruntat Walt. Dar sunt de acord, locul are o anume frumusețe. Pot să înțeleg ce l-a atras pe Chris aici.

În următoarele treizeci de minute, Walt și Billie s-au plimbat în tăcere în jurul vehiculului părăginit, au mers agale spre râul Sushana, au colindat puțin pădurea din vecinătate.

Billie este prima care intră în autobuz. Walter se întoarce de la râu și o descoperă șezând pe salteaua pe care a murit Chris, măsurând cu privirea interiorul săracăcios al vehiculului. Multă vreme ea privește în tăcere ghetele fiului său, așezate sub sobă, scrisul lui de pe pereți, periuța de dinți. Dar azi nu sunt lacrimi. Căutând prin talmeș-balmeșul de pe masă, se apleacă pentru a privi de aproape o lingură cu un motiv floral pe mâner.

— Walt, uite aici, spune. Argintăria pe care o aveam în casa din Annandale.

În fața autobuzului, Billie culege de pe jos una dintre perechile de jeanși uzați și peteciți ai lui Chris și, închizând ochii, și-i apasă pe față.

— Miroase, îl îndeamnă pe soț, cu un zâmbet dureros. Încă miros a Chris.

După o lungă pauză, spune mai mult pentru sine decât pentru oricine altcineva:

— La sfârșit a fost foarte curajos și foarte puternic, de vreme ce nu și-a luat singur viața.

Billie și Walter petrec încă două ore înăuntrul și în afara autobuzului. Walt fixează o plăcuță comemorativă pe partea interioară a ușii, o placă simplă de alamă, pe care sunt scrise

câteva cuvinte. Dedesubtul ei, Billie aranjează un buchet de flori de pufuliță, omag, coada-șoricelului și crengi de molid. Sub patul din fundul autobuzului lasă o valiză încărcată cu o trusă de prim-ajutor, conserve cu mâncare, alte lucruri necesare supraviețuirii, precum și un bilet prin care îi îndeamnă pe toți cei care îl vor citi: „Sunați-vă cât de repede părinții”. În valiză se mai găsește o Biblie care i-a aparținut lui Chris încă de când era copil, deși, admite Billie, „nu m-am mai rugat din clipa în care l-am pierdut.”

Walt este într-o dispoziție reflexivă și are puține de spus, dar pare mult mai în largul lui decât a fost multă vreme.

— Nu știam cum voi reacționa la asta, recunoaște el arătând spre autobuz. Dar acum sunt bucuros că am venit.

Această scurtă vizită, spune el, i-a dat puțin mai multă înțelegere față de motivele pentru care băiatul lui a venit în acest loc. Încă e derutat de multe lucruri legate de Chris și așa va rămâne mereu, dar acum pare mai puțin confuz. Și e recunoscător pentru acest scurt moment de alinare.

— Mă simt consolată să știu că a fost aici, explică Billie, să știu sigur că a petrecut ceva timp lângă râu, că a stat pe această bucată de pământ. Am colindat atâtea locuri în ultimii trei ani întrebându-ne dacă nu cumva Chris a trecut pe-acolo. A fost îngrozitor să nu știm nimic.

Mulți oameni mi-au spus că îl admiră pe Chris pentru ceea ce a încercat să facă. Dacă ar fi trăit, aș fi fost acum de acord cu ei. Dar el nu mai este și nu mai poate fi adus înapoi. Asta nu se poate aranja nicicum. Multe lucruri pot fi reparate, nu și asta. Nu știu dacă se poate depăși vreodată o asemenea pierdere. Disparația lui Chris e o durere tăioasă, pe care o resimt în fiecare zi. E foarte greu. Unele zile sunt mai bune decât altele, dar fiecare zi va fi grea, până la sfârșitul vieții mele.

Dintr-odată, tăcerea e sfâșiată de zgomotul elicopterului care coboară dintre nori și aterizează pe un petic de pufuliță. Ne urcăm; elicopterul se înalță spre cer și zăbovește o clipă înainte de a vira spre sud-est. Timp de câteva minute, acoperișul autobuzului rămâne vizibil printre copacii

piperniciți, o lucire mărunță și albă într-un ocean verde, care se face tot mai mică, până dispare.

CHRIS J. MCCANDLESS

Mulțumiri

Scrierea acestei cărți nu ar fi fost posibilă fără sprijinul considerabil al familiei McCandless. Le sunt adânc îndatorat lui: Walt McCandless, Billie McCandless, Carine McCandless, Sam McCandless și Shelly McCandless Garcia. Mi-au dat deplină libertate să consult însemnările, scrisorile și fotografiile lui Chris, discutând cu mine îndelung. Niciun membru al familiei n-a încercat să controleze direcția ori conținutul cărții, deși știau că va fi dureros să vadă tipărite anumite lucruri. La cererea familiei, 20 din încasările obținute din vânzarea cărții vor fi donate în contul unei burse purtând numele lui Chris McCandless.

Îi sunt recunoscător lui Doug Stumpf, care a primit manuscrisul la Villard Books/Random House, și lui David Rosenthal și Ruth Fecych, care au editat cartea cu talent și grijă după dispariția prematură a lui Doug. Mulțumiri, de asemenea, lui Annik LaFarge, Adam Rothberg, Dan Rembert, Dennis Ambrose, Laura Taylor, Diana Frost, Deborah Foley și Abigail Winograd de la Villard/Random House, pentru sprijinul lor.

Această carte a început sub forma unui articol în revista *Outside*. Aș dori să le mulțumesc lui Mark Bryant și Laurei Hohnhold pentru faptul că mi l-au cerut și i-au dat o formă. Adam Horowitz, Greg Cliburn, Kiki Yablon, Larry Burke, Lisa Chase, Dan Ferrara, Sue Smith, Will Dana, Alex Heard, Donovan Webster, Kathy Martin, Brad Wetzler și Jaqueline Lee au lucrat și ei la acest articol.

Recunoștință deosebită i se cuvine Lindei Mariam Moore, lui Roman Dial, David Roberts, Sharon Roberts, Matt Hale și Ed Ward pentru neprețuitele lor sfaturi; lui Margaret Davidson, pentru splendidele hărți, și lui John Ware, agentul meu fără seamăn.

Contribuții importante și-au adus, de asemenea: Dennis Burnett, Chris Fish, Eric Hathaway, Gordy Cucullu, Andy Horowitz, Kris Maxie Gilmer, Wayne Westerberg, Mary

Westerberg, Gail Borah, Rod Wolf, Jan Burres, Ronald Franz, Gaylord Stuckey, Jim Gallien, Ken Thompson, Gordon Samel, Ferdie Swanson, Butch Killian, Paul Atkinson, Steve Carwile, Ken Kehrer, Bob Burroughs, Berle Mercer, Will Forsberg, Nick Jans, Mark Stoppel, Dan Solie, Andrew Liske, Peggy Dial, James Brady, Cliff Hudson, Mugs Stump, Kate Bull, Roger Ellis, Ken Sleight, Bud Walsh, Lori Zarza, George Dreeszen, Sharon Dreeszen, Eddie Dickson, Priscilla Russell, Arthur Kruckeberg, Paul Reichart, Doug Ewing, Sarah Gage, Mike Ralphs, Richard Keeler, Nancy J. Turner, Glen Wagner, Tom Clausen, John Bryant, Edward Treadwell, Lew Krakauer, Carol Krakauer, Karin Krakauer, Wendy Krakauer, Sarah Krakauer, Andrew Krakauer, Ruth Selig și Peggy Langrall.

Am beneficiat și de articolele jurnaliștilor Johnny Dodd, Kris Capps, Steve Young, W.L. Rusho, Chip Brown, Glenn Randall, Jonathan Waterman, Debra McKinney, T.A. Badger și Adam Biegel.

Pentru inspirație, ospitalitate, prietenie și sfaturi înțelepte le sunt recunoscător următorilor: Kai Sandburn, Randy Babich, Jim Freeman, Steve Rottier, Fred Beckey, Maynard Miller, Jim Doherty, David Quammen, Tim Cahill, Rosalie Stewart, Shannon Costello, Alison Jo Stewart, Maureen Costello, Ariel Kohn, Kelsi Krakauer, Miriam Kohn, Deborah Shaw, Nick Miller, Greg Child, Dan Cauthorn, Kitty Calhoun Grissom, Colin Grissom, Dave Jones, Fran Kaul, David Trione, Dielle Havlis, Pat Joseph, Lee Joseph, Pierret Vogt, Paul Vogt, Ralph Moore, Mary Moore și Woodrow O. Moore.

În sălbăticie s-a menținut peste doi ani pe lista bestsellerurilor *New York Times*; a primit YALSA Best Books for Young Adults Award în 1997; este nominalizat la YALSA Popular Paperbacks în 2012. Filmul omonim, regizat în 2007 de Sean Penn, cu Emile Hirsch, Vince Vaughn și Kristen Stewart, a fost recompensat cu două Globuri de Aur și nominalizat la două premii Oscar.

„Povestea reală a tânărului Christopher McCandless, care a făcut autostopul până în Alaska, unde, după un timp, a fost găsit mort la poalele muntelui McKinley, este poate cea mai dramatică, mai frumoasă și mai simbolică poveste a epocii noastre despre chemarea sălbăticiei, voluptatea rătăcirii și mirajul izolării de civilizație. Scrisă admirabil, la limita jurnalului de călătorie și a introspecției poetice, *În sălbăticie* este o carte care te inspiră și te pune pe gânduri deopotrivă. Jon Krakauer a dat o adevărată fabulă modernă despre confruntarea omului cu sălbăticia din el însuși.“

Marius Chivu, autorul volumului *Trei săptămâni în Himalaya*

„Cu o atenție uluitoare pentru detalii, Krakauer a surprins cu subtilitate povestea fascinantă, dar tristă a unui idealist.“

Los Angeles Times Book Review

ISBN 978-973-689-329-2

9 789736 893292

(1) În original, *bush*, termen sub care e cunoscută porțiunea statului Alaska nelegată de continentul nord-american printr-un sistem coerent de drumuri. Din punct de vedere geografic, cea mai mare parte a Alaskăi e situată în „the Bush”, deși majoritatea populației locuiește în sau în apropierea celor două zone urbane principale, Anchorage și Fairbanks. Termenul de *bush* e folosit și ca sinonim pentru *sălbăticie*, și așa am ales să-l traduc.

(2) În original, „The Alaska Interior” – acoperă aproape întreaga suprafață a statului Alaska și e în mare parte o zonă sălbatică. Cel mai mare oraș al regiunii este Fairbanks.

(3) În original *backcountry*, termen care desemnează o zonă izolată. Poate fi echivalat cu *wilderness*, sălbăticie.

(4) Tip de sol acid, specific zonelor arctice și boreale.

(5) *Colț-Alb*, trad. de Florin Savu, Editura Steaua Nordului, 2008, p. 5.

(6) Vagabonzi care se deplasează cu mașina; deosebiți de „vagabonzi de piele”, cărora le lipsește un mijloc personal de transport, fiind obligați să facă autostopul sau să meargă pe jos (n. a.).

(7) Sistemul educațional din SUA folosește cinci note: A, B, C, D și F. Numeric, literei A (cea mai mare valoric) îi corespunde cifra 4.0, literei B cifra 3.0, literei C cifra 2.0, literei D cifra 1.0, iar literei F cifra 0.0.

(8) Cea mai veche și mai prestigioasă societate academică de onoare din SUA, fondată în 1776.

(9) Albie detritică, o albie secată care se umple temporar de apă după o ploaie torențială.

(10) *Baccharis halimifolia*, arbust cu flori mici, albe sau verzulii. Frunzele și florile secretă o substanță toxică pentru animale.

(11) În eseu *On the Duty of Civil Disobedience (Datoria nesupunerii civice)*, publicat în 1849, Henry David Thoreau susține că oamenii n-ar trebui să le permită guvernelor să le nesocotească sau să le atrofieze conștiința.

(12) James Joyce, *Portret al artistului la tinerețe*, trad. de Antoaneta Ralian, Humanitas Fiction, București, 2012.

(13) *Chemarea străbunilor*, trad. de Dan Starcu, Editura Minerva, 2008, p. 30.

(14) În engl., în orig., *strip mall*. Numit și *shoppingplaza* sau *mini-mall*, *strip mall*-ul este un centru comercial unde magazinele sunt așezate în șir, mărginite de un trotuar și, de obicei, de spații largi de parcare.

(15) În engl., în orig., *mobile home*, casă din materiale prefabricate, de cele mai multe ori asamblată în fabrică și transportată la locul respectiv cu ajutorul unui trailer.

(16) În engl., în orig., *slab* înseamnă lespede, placă, dală.

(17) Termenul provine din arabul *hijra* și desemnează plecarea profetului Mahomed din Mecca, în anul 622 d.Ch, spre Yathrib (Medina de azi). Ca termen generic, *hegira* înseamnă exod sau evadare dintr-o situație periculoasă.

(18) *Larrea tridentatae* este o plantă care crește în tufișuri în deșerturile Mojave și Sonora și care poate supraviețui până la doi ani fără apă. Este cea mai folosită plantă medicinală din deșertul Sonora, azi cercetându-se și posibilele ei efecte anticancerigene.

(19) Tip de sol arid, bogat în argilă, erodat de apă și vânt. Canioanele, ravinele,

virogile sunt formațiuni geologice specifice acestui gen de teren, dificil uneori de străbătut.

[20] Termenul denumește conul aluvial format din convergența mai multor depuneri în evantai, depuneri aduse de revărsările unui curs de apă.

[21] *Indigobush*, tufiș care crește în zonele deșertice din America de Nord. Poate ajunge la șase metri înălțime, iar frunzele sale au un miros pătrunzător.

[22] *Ocotillo*, plantă care crește până la șase metri înălțime, în zonele deșertice. Primăvara, face flori portocalii și roșii.

[23] Pennsylvania Dutch sau Pennsylvania German este dialectul vorbit de 150.000-200.000 de locuitori din America de Nord, mai ales din statele americane Pennsylvania, Ohio și Indiana, precum și din regiunea canadiană Ontario. Aceștia sunt descendenți ai imigranților germani sosiți înainte de anul 1800.

[24] *Rainbow Gathering*, întâlniri temporare desfășurate în spații deschise și puse sub semnul păcii, iubirii, libertății și comuniunii. Prima întâlnire de acest gen a avut loc în 1972, desfășurându-se de atunci an de an.

[25] Tânărul confundă revista *Outside* cu *Outdoor*.

[26] Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*, trad. de Petre Solomon, Ed. Ion Creangă, 1988.

[27] În engl., în orig., (*a*)*voidance*, joc de cuvinte care desemnează atât evitarea, cât și eliminarea.

[28] În orig., *The Big Two-Hearted River*.

[29] În 24 martie 1989, petrolierul Exxon Valdez a provocat, în urma unui accident petrecut în Alaska, unul dintre cele mai mari dezastre ecologice mondiale, deversând în ocean 40,9 milioane de litri de țitei.

[30] În engl., în orig., *calisthenics* – exerciții care se fac de regulă fără greutate sau echipament, al căror scop e să sporească forța și elasticitatea corpului, învățându-l să se bazeze pe propria-i rezistență.

[31] Athapaskan (sau Athabaskan) denumește un grup larg de dialecte ale indigenilor din America de Nord.

[32] În engl., în orig., *gulch* – viroagă.

[33] Anasazii sunt considerați strămoșii populației pueblo de azi. Potrivit estimărilor, ei au trăit în New Mexico și Arizona încă din anul 1500 î.Ch. Anasazii din regiunea Black Mesa au fost numiți de arheologi Kayenta Anasazi.

[34] Numită în engleză *Sego Lily*, plantă din familia Liliaceelor, ale cărei flori sunt de culoare roz, violet, alb sau purpuriu.

[35] Dorothea Lange (1895-1965), celebru fotograf american, una dintre personalitățile care au contribuit la dezvoltarea fotografiei documentare. Ansel Adams (1902-1984), fotograf de renume, celebru mai ales pentru instantaneele alb-negru din Vestul american și pentru cele din Parcul Național Yosemite. Pictorul Maynard Dixon (1875-1946) a surprins în peisajele sale Vestul american de la începutul secolului XX, mai ales deșertul, indienii, cowboy-i și pe primii locuitori.

[36] Joc de cuvinte care combină engleza cu franceza. *Brush* înseamnă în engleză *desiș*.

[37] Boris Pasternak, *Doctor Jivago*, trad. de Emil Iordache, Polirom, Iași, 2004, p. 148.

[38] Cea mai apropiată porțiune de iarbă de pe terenul de golf, situată între semnul pe care e pusă mingea înainte de a fi lovită (*tee*) și porțiunea de teren unde se află

gaura (*green*).

[39] Războinicii drumului.

[40] Personificare a studentului american al anilor '30.

[41] *Dean's list* – listă ce recunoaște performanța academică, nominalizând studenții cu cele mai bune rezultate.

[42] Frățiile sunt asociații studențești prezente mai ales în SUA. În text, autorul face referire la faptul că majoritatea au în titulatură litere grecești.

[43] *That government is best which governs least*, aforism atribuit lui Thomas Jefferson și lui Thomas Paine, deși este creația lui Thoreau.

[44] Leona Helmsley, miliardară americană care, după decesul său, survenit în 2008, i-a lăsat o moștenire de 12 milioane de dolari cățelului ei, Trouble.

[45] Degetul mare al diavolului.

[46] În engl., în orig., *two-by-tens*; termenul se referă la dimensiunile în inchi ale lemnului schelăriei.

[47] Halibut – specie de pește plat care populează zona Atlanticului și Pacificului de Nord. Halibutul se prinde și cu niște plase speciale, numite *patine*, care au atașate o sută de cârlige și o lungime de 183 de metri fiecare.

[48] În engl., în orig., *the flying bridge*, porțiune de obicei neacoperită, aflată peste sau în laterala cabinei de comandă, folosită pe vreme bună sau pentru manevrele din port. Uneori, termenul desemnează o a doua cabină de comandă, aflată la înălțime pe vasele mai mici.

[49] Seracul este un bloc de gheață format din intersectarea crevaselor pe un ghețar.

[50] *Bergschrund* (termen preluat din limba germană, unde înseamnă *crăpătură în munte*) este o crevasă formată în locul unde partea mobilă a unui ghețar se separă de partea fixă de deasupra. Dacă deasupra nu există gheață, ci numai stâncă, acea crevasă se numește *randkluft*. Adesea, *bergschrund* e folosit și în forma prescurtată de *schrund*.

[51] *Nardus stricta*, numită popular negară sau părul-porcului, este o specie perenă foarte răspândită pe pajiștile montane și subalpine. Are frunze scurte și țepoase.

[52] *One-upmanship* și *gamesmanship*, termeni inediți desemnând calități legate de ambiție și de spiritul de competiție.

[53] Folosind cuvântul *iederă* (*ivy*), autorul face aluzie la *Ivy League*, care numără universitățile: Brown, Columbia, Cornell, Dartmouth, Harvard, Pennsylvannia, Princeton și Yale. Cele opt universități sunt cunoscute atât pentru nivelul ridicat al studiilor, cât și pentru rezultatele sportive.

[54] Populație indigenă din nord-vestul Americii.

[55] *Ceanothus Cuneatus* este o plantă care crește în tufișuri ce pot ajunge la o înălțime de trei metri. Frunzele sale rămân mereu verzi.

[56] În engl., în orig., *barren* - loc neproductiv, viran, sterp. *Barrens*, arie relativ aridă în comparație cu zonele adiacente.

[57] Bobolincul (*Dolichonyx oryzivorus*) este singura pasăre din SUA neagră pe burtă și albă pe spate.

[58] Boris Pasternak, *Doctor Jivago*, trad, de Emil Iordache, Polirom, 2004, p. 26.

[59] *Ibidem*, p. 95.

[60] *Lathyrus Odoratus* – *sângele-voinicului*, plantă cățărătoare ale cărei flori parfumate pot avea diferite culori – galben, mov, roz ș.a.